

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy
pdf\Cherryh_Carolyn_Janice-1-Starnouci_slunce_Kesrith.pdb

PDB Name: C. J. Cherryh - Starnouci slunc
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

C. J. Cherryh - Starnouci slunce Kesrith

Donu Wollheimovi s obzvláštní úctou

1. kapitola

Dítě větru, dítě slunce, co je Kath?
Ochránci dětí, zdroje smíchu, to je Kath.

BYLA to hra, shon'ai, Přechodná hra, ve stylu Kelu, v šerém okrouhlém sále Kelu ve střední věži Domu - muži v černém a ženy v černém, v desetičetném kruhu. Bojovníci si v kruhu nehráli jako děti s dvěma kameny, ale s předoucím ostřím as'ei, která mohla zabít nebo zranit. V úderech jmen lapání prstů, as'ei létaly napříč dřepícím kruhem hráčů a zručné ruce se chápaly rukojetí v polootočce, aby vystihly čas a vymrštily ostří v příštím úderu jmen.

Dítě ohně, dítě hvězd, co je Kel?
Nosiči mečů, tkalci písní, to je Kel.

Hráli beze slov, pouze s rytmem rukou a zbraní, těla a oceli. Ten rytmus byl starý jako čas a známý jako dětství. Hra měla více významů než čin, více než prostota slov. Hra Lidu, tak byla nazývána.

Dítě úsvitu, dítě země, co je Sen?
Písaři run, vůdci Domů, to je Sen.

Kel'en, který couvl, jehož oko selhalo či jehož rozum bloudil, neměl pro Dům cenu. Chlapci a dívky a ženy Kathu hráli s kameny, aby se naučili této obratnosti. Ti, kteří se stali kel'ein, hráli potom s naostřenou ocelí. Kel, jehož matky a děti jemného Kathu se smály, když hrály. Ti z kasty Kelu byli stroží a bystří jako motýli. Vychutnávali život, protože ho znali.

Dítě tehdy, dítě nyní, co jsme?
Hledači snu, nosiči života, jsme -

Dveře se otevřely, mocný zvuk se valil dutinami a hlubinami věže. Sen Sathell je přerušil v nejlepším, bez upozornění či zdvořilosti.

Rytmus ustal. Ostří zůstala v rukou Niuna, nejmladšího kel'ena. Kel jako celek sklonil hlavy v úctě k Sathellu s'Delasovi, vůdci kasty Sen, učenců. Byl oděn ve zlatě jako úlomek světla v temném sále válečnického Kelu, a byl velmi starý - nejstarší muž v Domě.

"Kel'anthé," řekl tiše k Eddanovi, svému protějšku v Kelu, "kel'ein - přišly zprávy. Říká se, že válka skončila. Regulové požádali lidi o mír."

Bylo úplné ticho.

Náhly pohyb. As'ei zavířily a zabodly se do nabílené omítky vzdálené zdi.

Nejmladší kel'en se zdvihl, zahlalil se a odkráčel ze shromáždění, zanechávaje šok ve svých stopách.

Sen'anth a kel'anth se na sebe podívali, starci a příbuzní, bezmocní ve svém zármutku.

A z nejhlubších stínů vyšel jeden z dusei, hnědá hmota větší než muž, se svažujícími se rameny, pohnul se a vzpřímil, vkloubal se do světla tím truchlivým odtazitým stylem dusei. Neuctivě si prorazil cestu mezi dvěma ze starších, natahující svou masivní hlavu ke kel'anthovi, který byl jeho pán, hledaje útěchu.

Kel'anth Eddan popleskal zvířetím věkem uhlaženými prsty a pohlédl na starého učence, který byl přes rozdíl v kastě a povinnostech jeho polovičním bratrem. "Nedá se o těch zprávách pochybovat?" zeptal se s posledními příznaky naděje v hlase.

"Ne. Zdrojem jsou oficiální zprávy regulů, nikoli městská šeptanda. Vypadají úplně spolehlivě." Sathell si nařasil

roucho, a když si ho podkasal mezi kolena, usadil se na koberec mezi kel'ein, kteří si odsedli, aby mu udělali místo ve svém kruhu.

Těch deset bylo staršími Domu, kromě jednoho.

Byli to mri.

Když to prohlásili ve svém jazyce, říkali tím pouze, že jsou z Lidu. Jejich označením pro jiné druhy bylo tsi'mri, což znamenalo nelidé a shrnovalo filozofii a náboženství mri a zároveň i osobní vztahy starších.

Jako druh byli zbarveni do zlatova. Legendy mri říkaly, že Lid se zrodil ze slunce: kůže, oči a drsné hřívy sahající k ramenům, to vše bylo bronzové nebo zlaté. Jejich ruce a nohy byly štíhlé a dlouhé, byli vysokou a útlou rasou. Jejich smysly se pyšnily i ve vysokém stáří velikou bystrostí, jejich sluch byl obzvlášť citlivý. Zlaté oči měly dvojitá víčka, z nichž jedna tvořila mžurku, reflexivně chránící jejich zrak proti větrem hnanému prachu.

Byli, jak soudili cizinci, druhem válečníků, žoldnéřů - cizinci totiž viděli jen Kel, jen vzácně Sen a nikdy Kath. Mri sloužili cizincům za mzdu - sloužili regulům, mohutným tsi'mri, obchodníkům zrozeným na Nuragu u hvězdy Mab. Po mnoho století byli mri kel'ein najímáni na ochranu regulského obchodu mezi světy. Obvykle je najímala nějaká regulská společnost jako záštitu proti cizímu a nemilosrdnosti obchodního soupeře a mri proto bojovali proti mri. Tyto roky a tato služba byly dobré pro Lid, tyto zápasy kel'ena jedné služby proti kel'enovi druhé v řádném tradičním boji, jak tomu bylo od nepaměti. Soudy zbraní zlepšovaly sílu Lidu, vyřazovaly slabé a nezdravé a zvyšovaly úctu k silným.

V těch dnech tsi'mri, regulové, poznali, že nejsou schopni boje a obratní v plánovací strategii a rozumně přenechali všechny záležitosti konfliktu Kelu mri, aby to zařídil po způsobu mri.

Ale v posledních čtyřiceti letech mri sloužili všem regulům proti všem lidem v trpkém a ošklivém konfliktu beze cti a bez jakéhokoliv uspokojení z nepřitele. Starší mri byli dosti staří, aby pamatovali život před tím, a věděli proto, jaké změny byly zavedeny do války, a nebyli jimi potěšeni. Lidé představovali masové bojovníky, zvířata z hordy a nechápali jiné možnosti války. Mri, kteří bojovali jednotlivě, to brzy vycítili, vyzkoušeli na vlastních životech a shledali to trpce pravdivým. Lidé odmítali a'ani, čestný souboj, nepřijímali výzvy, rozuměli pouze své vlastní cestě, kterou bylo rozsáhlé ničení.

Mri se přiměli ke studiu lidskosti a cest nepřitele a začali tomu přizpůsobovat své operace a svůj způsob služby regulům. Byli profesionály, pokud šlo o boj. Zlepšování yin'ein, prastarých zbraní užívaných v a'ani, bylo nečestné a nemyslitelné, ale zlepšování zahen'ein, moderních zbraní, bylo pouze věci úpravy a přizpůsobení metod, věci schopnosti v profesi, kterou se zabývali pro obživu.

Regulové se naneštěstí nebyli schopni přizpůsobit nové taktice. Měli nesmírnou a přesnou paměť. Nikdy nezapomněli to, co se jim jednou přihodilo, ale naopak těžko chápali to, co se ještě nikdy nestalo a nečinili plány, aby se to nepřihodilo znovu. Až dosud regulové úplně záviseli na mri v záležitosti své osobní bezpečnosti a předvídatosti mri - v tom co si mri dovedli představit - je chránila a vyrovnávala tuto regulskou slepotu k neočekávanému. Ale v pozdější době, když válka začala žádat životy regulů a ohrožovat regulské majetky, regulové převzali věc do vlastních nezkušených rukou. Vydávali rozkazy, podle vlastního názoru opatrně, které však byly vojensky nesmyslné.

Mri se pokoušeli vyhovět, byla to věc cti.

Umírali po tisících, byla to věc cti.

V Domě, na tomto světě žilo pouze třináct mri. Dva byli mladí. Zbytek tvořili politici, rada starších, veteráni. Před stoletími Dům měl více než dva tisíce členů jenom v Kelu. V současnosti všichni kromě těch několika odešli svou cestou do války, za smrtí.

A jejich válka byla ztracená vinou regulů, kteří požádali lidi o mír.

Sathell se rozhlédl a uvažoval o starcích kel'ein, kteří přežili svá léta služby, jejichž paměť jim dávala v některých oblastech perspektivu sen'ein. Byli Manželi she'pan, mistři zbraní, dokud tu byly děti Kathu, aby je mohli učit. A byla tu Pasev, jediná kel'e'en, která přežila, nejzručnější v yin'ein po samém Eddanovi. Byli tu Dahacha a Sirain z Nisrenu, Palazi a Quaras a Lieth z Guragenu, nyní už mrtvého Domu, hledající útočiště u Matky tohoto Domu a přijatí ji jako Manželé. A z ještě jiného mrtvého Domu přišli Liran a Debas, praví bratři. Byli částí věku, který již zmizel, času, který Lid už více nespátí. Sathell cítil jejich smutek, vnímal jej odražený ve zvířatech, která se choulila pospolu ve stínech. Eddanův dus, jehož druh nebyl podle obecného mínění přátelský k žádné jiné kastě než k bojovnému Kelu, číchal kriticky k učencovu zlatému rouchu a strpěl dotek, potom pozdvihl svůj velký trup trochu blíž, sraštil závitky podsadou porostlé kůže, nestydatě hledaje cit tam, kde se nabízel.

"Eddane," řekl Sathell hladící teplé rámě zvířete, "musím ti též říci, že je velmi pravděpodobné, že páni se rozhodnou postoupit tento svět, když to lidé budou požadovat jako součást míru."

"Měla tu být," pravil Eddan, "velmi velká osada."

"Nikoli v souvislosti s tím, co jsme slyšeli. Proslýchá se, že lidé zabezpečili celou frontu, že regulští vládci jsou na úplném ústupu a že lidé jsou v takovém postavení, kdy se mohou dotknout všech území, o něž se bojuje. Získali Elag." Bylo ticho. Někde ve věži se zavřely dveře. Nakonec se Eddan zachvěl, pohnul štíhlými prsty. "Pak lidé jistě budou žádat tento svět. Sotva ho pomínou ve své touze po odvetě. A regulové nás jí klidně vystaví."

"To je neuvěřitelné," řekla Pasev. "Bohové! Nebylo nezbytné, aby regulové opustili Elag. Lid by se tam mohl udržet - mohl by odrazit lidi, kdyby dostal vybavení."

Sathell se pohnul v bezmocném gestu. "Možná. Ale pro koho by ho držel? Regulové ustupují, zanechávají vše, co tu bylo potřeba pro obranu, unikají loďmi zpod jejich kontroly. Ted' jsme se my - Kesrith - stali hranicí. Máte pravdu. Je velmi pravděpodobné, že regulové zde nebudou dále klást odpor. Ve skutečnosti by to od nich ani nebylo rozumné. Proto uděláme vše, co dokážeme. Byli jsme upozorněni, jsme varováni - a jestliže si naši zaměstnavatelé odmítají dát poradit, je tu málo co jiného na práci než krýt jejich ústup, protože je od toho nemůžeme odradit. Převzali válku do vlastní správy přes naše rady. Ted' prohráli svou válku, my ale nikoli. Ta válka přestala být naší před řadou let. Ted'

jste bez viny, kel'ein. Můžete tak pravdivě usuzovat. Není tu prostě nic víc, co by se dalo udělat."

"Přece je tu něco, co by se mohlo učinit," zdůraznila Pasev.

"Sen se mnohokrát pokusil odvolat k rozumu pánů. Nabídlí jsme své služby a své rady ve shodě s dávnou smlouvou. Nemohli -" jak mluvil, slyšel kroky mladíků sestupovat po schodech, a to porušilo proud jeho myšlenek. Pohlédl mimovolně přes halu, když dveře pod schody s velkým hřmotem zapadly. Zvuk se rozléhal celým Domem. Vrhla na Kel zarmoucený pohled. "Nemohl by s ním jeden z vás konečně promluvit?"

Eddan pokrčil rameny, zaražen ve své autoritě. Sathell to věděl. Spoléhal na příbuzenství a přátelství a značně překročil hranici vztahu s Eddanem, když toto vyslovil. Měl rád Niuna, jako všichni. Ale autonomie Kelu, ač zavádějící, byla posvátná s ohledem na kázeň jeho členů. Pouze Matka se směla vměšovat do Eddanovy pravomoci.

"Niun má nějakou příčinu, nemyslíš?" zeptal se Eddan tiše. "Byl celý život cvičen na tuto válku. Není dítětem staré cesty jako my a teď nemůže vstoupit ani na novou. Něco jste mu vzali. Co čekáte, že bude dělat, sene Sathelli?"

Sathell sklonil hlavu neschopný diskutovat s Eddanem o této věci, protože rozeznal, že má pravdu. Snažil se věci vidět tak, jak je může vidět mladý kel'en. Nedovedl to Kelu vysvětlit, vyvrátit v debatě, ani předložit předpověď jejich budoucnosti: děti dne, kel'ein, strohých a vášnivých bez včerejška a bez zítřka. Jejich nevědomost byla cenou, kterou platili za svou svobodu v opuštění Domu a putováním mezi tsi'mri, a znali své místo. Když je sen'en vyzýval k rozumu, museli prostě k němu naklonit hlavu a ustoupit do mlčení, neměli co odpovědět. A zničit jejich duševní pokoj bylo nezodpovědné, vědění bez síly je nejtrpčím stavem ze všech.

"Myslím, že jsem vám řekl vše," promluvil nakonec Sathell, "co jsem vám chtěl říci v tuto hodinu. Když se vyjeví nějaké nové informace, okamžitě vám je sdělím." Zvedl se v tichu a upravil si roucho, opatrně se zbavil reflexivního sevření duše. Zvíře sáhlo po jeho kotníku, s nevinným úmyslem, ale mohlo tomu být i jinak. S dusei nemohlo být přátelsky zacházeno jinými než kel'ein. Sathell se zastavil a pohlédl na Eddana, který dotykem zvíře pokáral a uvolnil ho.

Sathell odsunul masivní tlapu a vrhl na Eddana poslední pohled, ten však hleděl jinam, předstíraje, že ho jeho odchod už nezajímá. Sathell nebyl ochoten na něj v tom na veřejnosti naléhat. Znal svého polovičního bratra a věděl, že mu působí bolest právě proto, že je mezi nimi přátelský vztah. Na veřejnosti mezi nimi byla přesně narýsovaná linie. Když kasta rozděluje příbuzné, musí tu být, aby zachránila hrdost menšího.

Sathell se formálně rozloučil s ostatními a vzdálil se. Byl rád, že je pryč z té strohé haly, kde byl vzduch těžký hněvem znechucených mužů a dusei, jejichž zlost byla pomalejší, ale o to zuřivější. Nicméně se mu ulevilo, že vyslechli vše, co jim řekl. Nevládla tu žádná zuřivost, žádná iracionální činnost, což by bylo tou nejhorší věcí, které se bylo třeba obávat ze strany Kelu. Byli staří. Mohli společně usuzovat, mohli se domluvit. Mladý kel'en byl osamělý bojovník, ničeho nedbající a bez perspektivy.

Přemýšlel o tom, že by šel za Niunem, ale nevěděl, co mu říci, kdyby ho našel. Jeho povinností bylo jít to ohlásit jinam.

A když se dveře zavřely, postarší Pasev, kel'e'n, veterán z Nisrenu a prvního obsazení Elagu, vytrhla as'ei z rozbité omítky a pouze pokrčila rameny k sen'anthovi. Viděla více let a více války než každý z žijících válečníků, kromě samotného Eddana. Hrála stále stejnou hru jako všichni včetně Eddana. Byla to stejně čestná smrt jako ve válce.

"Nech nás to dohrát," řekla.

"Ne," promluvil Eddan tvrdě. "Ne. Teď ne."

Zachytil její pohled, když to říkal. Dívala se přímo na něj, dávného milovníka, dávného rivala, dávného přítele. Její utlé prsty otíraly břítké ocelové ostří, ale rozuměla příkazu.

"Dobrá," kývla a as'ei zavířily kolem Eddanova ramene, aby se ponořily do malované masy Kesrithu, zdobící východní zeď.

"Kel snesl tu novinu," řekl sen Sathell, "s větší zdrženlivostí, než jsem od nich očekával. Ale přesto vše ji nijak nevítal. Cítí se podvedeni. Chápu ji jako urážku své cti. A Niun odešel. Nechtěl si ji ani vyslechnout do konce. Nevím kam šel, jsem znepokojen."

She'pan Intel, Paní Matka Domu a Lidu se opřela o spoustu svých polštářů, ignorujíc nával bolesti. Bolest byla jejím starým průvodcem. Svírala ji čtyřicet tři let, od té doby, co ztratila současně sílu i krásu v ohni planoucího Nisrenu. Už tehdy mizelo její mládí. Už tehdy byla she'pan domácího světa, vládkyní všech tří kast Lidu. Byla na prvním místě v Senu před samotným Sathellem, byla nad všemi she'panci, tedy těmi několika, kteří ještě žili. Zнала Mystéria uzavřená druhým, znala jméno a podstatu Svátosti a Bohů, a Pana, Uctívané objekty, byly v jejím držení. Zнала svůj národ do hloubky a do šířky, jeho zrození i jeho předurčení.

Byla she'pan umírajícího Domu, nejstarší Matka umírajícího druhu. Kasta Kath pečovateli a děti byla mrtvá, její věž temná a uzavřená už před dvanácti lety. Poslední z kath'ein jsou už dlouho pohřbeni ve skalách Sil'athenu a poslední děti bez matek zachráněné pro ni samotnou jsou daleko odsud za svým osudem. Její Kel poklesl na deset členů, a Sen...

Sen byl před ní: Sathell, starší, sen'anth, jehož slabé srdce se stále udržovalo v rytmu, který se vynořil z Temnot, a dívka, která právě seděla u jejích nohou. Byli to zlatorouští, nosiči světla, vůdci kasty. Její vlastní roucho se stkvělo bělostí nedotčené černými, modrými a zlatými lemy nošenými she'panci nižšího stupně. Jejich vědění bylo téměř úplné, ale její bylo dokonalé. Kdyby její srdce přestalo bít v tuto chvíli, Lid by ztratil mnoho, tak nespočetně mnoho. Bylo strašlivé uvážít, jak mnoho závisí na každém jejím pulsu a nádechu v té bolesti.

Že Dům a Lid nezemřou.

Dívka Melein k ní vzhledla - poslední ze všech dětí, Melein s'Intel Zain-Abrin, která měla být kel'e'en. Bojovnost Kelu spočívala stále v Melein, ačkoliv zevně převzala roucho a střízlivý klid učenců Senu - ačkoliv jí roky daly odlišné dovednosti a její rozum postoupil daleko za prostotu kel'e'en. Intel laskavě přejela po Meleinině rameni. "Klid," doporučila jí, když viděla její úzkost, a věděla, že její rada bude se vši úctou odvržena.

"Nechtě mne najít Niuna a promluvit s ním," poprosila Melein.

Bratr a sestra, Niun a Melein - byli si blízcí, přestože byli rozděleni zákonem, nařízením she'pan a kastou a zvyklostmi. Kel'en a sen'e'en, temný a jasná, Ruka a Rozum, ale srdce měli stejné a krev stejnou. Pamatovala si pár, který jim dal život, jejího nejmladšího a nejmilovanějšího Manžela a kel'e'en z Guragenu, oba teď už ztraceni. Jeho tvář, jeho oči, které ji přiměly litovat cudnosti she'pan, na ni hleděly skrze Meleininy a Niunovy a pamatovala si, že byl také silné vůle, horkokrevný a důmyslný. Možná, že ji Melein nenáviděla, nemohla spokojeně přijmout příkaz opustit Kel a vstoupit do Senu. Ale nyní už tu nebyl žádný vzdor, ačkoli ho she'pan hledala. Byla tu pouze starost, pouze přirozený žal nad bratrovou bolestí.

"Ne," řekla Intel ostře. "Řekla jsem ti, abys ho nechala samotného."

"Může si ublížit, she'pan."

"Neublíží si. Podceňuješ ho. Nepotřebuje tě. Nejsi už v Kelu a pochybuji, že by si přál mluvit v tuto chvíli s někým ze Senu. Co mu můžeš říct? Co můžeš odpovědět, když se tě zeptá? Chceš být zticha?"

To zasáhlo cíl. "Chtěl opustit Kesrith před šesti lety," řekla Melein, oči jasné neprolitými slzami, pravděpodobně to nebyl jen bratrův případ, který obhajovala, ale i její vlastní. "Nemůžeš ho nechat jít. Teď je to pozdě, she'pan. Je to pro něj provždy příliš pozdě a co si o tom má myslet? Co to pro něj znamená?"

"Přemýšlej o těchto věcech," odpověděla Intel, "a sděl mi své závěry, sen Melein s'Intel, až o tom budeš uvažovat den a noc. Ale nevnučuj své rady do soukromých záležitostí kel'ena. A nepohlížej na něho jako na svého bratra. Sen'e'n nemá jiné příbuzné než celý Dům a Lid."

Melein vstala a dívala se na ni dolů, ňadra se jí těžce zdvíhala v boji o dech. Byla krásná tato její dcera, a když ji Intel v tuto chvíli viděla, byla překvapena, kolik měla Melein, jež nepocházela z její krve, věci, které slibovalo její vlastní mládí - viděla jako v zrcadle sebe samu před pádem Nisrenu, před zničením Domu a vlastních nadějí. Ten pohled ji zraňoval. V tu chvíli viděla jasně a poznala sen'e'n jako sebe samu a bála se jí a milovala ji zároveň.

Melein, kterou mohla jen těžko zasmušit její smrt.

Ale to ona ji stvořila rozvážně, případ za případem, volbu za volbou, svou dceru z cizího těla, své dítě, svou Volbu, formovanou v Kathu a Kelu a Senu, podílenci na Mystériích všech kast Lidu.

Nenávidějící ji.

"Nauč se zdrženlivosti," vroucně přála Melein, tichým měkkým hlasem, který obtížně vnikal do Meleinina hněvu.

"Nauč se být sen'e'en, Melein, přes vše, co toužíš mít."

Mladá sen'e'en prudce vydechla a slzy v jejích očích se vyřinuly. Prozatím zadržovaná byla sen'e'en na chvíli dítětem, ale to dítě bylo nebezpečné.

Intel se zachvěla, předvídajíc, že ji Melein chce přežít a sama ovlivnit svět.

2. kapitola

SVĚT tu měl dělicí čáru, vyznačenou cestou dlážděnou bílým kamením. Na jedné straně, na dolním konci byli regulové Kesrithu - městský lid s pomalými pohyby a dlouhou pamětí. Dolní město bylo celé jejich: ploché rozložitě budovy, přístav, hvězdný obchod, doly, které zjizvily zemi, závod, který získával vodu ze Zásaditého moře. Ta země byla nazývána Planinou dus dřive než na Kesrith přišli regulové, to si mri pamatovali. Proto se mri vyhýbali této pláni v respektu před dusei, ale regulové trvali na tom, že umístí své město zde, a dusei ji tedy opustili.

Nahoře, v rozeklaných kopcích na druhém konci cesty se zdvihala věž mri. Vypadala jako čtyři komolé kužele vyrůstající z rohů lichoběžníkového základu - nakloněné stěny byly vytvořeny z bledé hlíny z dolin, ošetřené a zpevněné. To byl Edun Kestrithun, Dům Kesrithu, domov mri z Kesrithu a kvůli Intel i domov všech mri v širokém vesmíru.

Z příhodného místa, které Niun obsadil ve své osamělé vlasti, se dalo vidět mnoho z kesrithské civilizace. Přicházel často sem na nejvyšší část cesty k tomuto neústupnému výčnělku skály, jež přemohl regulskou cestu a přinutil reguly rozmyslet si svůj plán prodloužit ji do vrchoviny, aby vpadla do svatyně Sil'athenu. Proto ho měl rád, stejně jako pro ten výhled. Pod ním leželo regulské město i edun mri, dva maličké šrámy na bílém těle země. Nad ním v kopcích a dál a dál byly pouze regulské automaty, které získávaly minerály ze země, opatřující kesrithským regulům důvody k existenci, a pak divocí tvorové, kterým tento svět patřil před příchodem regulů i mri, a pomalí dusei, kteří kdysi byli nejvyšší formou kesrithského života.

Nuin zamyšleně seděl na skále, která přehlížela svět, a nenáviděl ts'i mri více než obvyklou nenávistí, jež mri cítí k cizincům, což mělo svůj význam. Bylo mu dvacet šest let podle toho, jak Lid počítal léta, a to se neřídilo podle oběhů Kesrithu kolem Arainu ani podle standardu Nisrenu ani podle dvou dalších světů, jež Lid označoval za rodné v rozpětí času, který zahrnovaly písně Kelu.

Byl vysoký i na svůj druh. Jeho lícní kosti nesly seta'al, trojitě šrámy jeho kasty, modře zabarvené a nesmazatelné.

Znamenaly, že je plnohodnotným členem Kelu, ruky Lidu. Jako jeho člen byl od límce po vrcholky bot zahalen v absolutní černi a pak černý závoj a turban se střapci, mez a zaidhe, skrývajících vše krom jeho obočí a očí před pohledy ostatních, když se rozhodl s nimi setkat, a zaidhe dále měl tmavé průhledné hledí, které mohlo nahradit závoj, pokud propukla prachová bouře, nebo rudý Arain dosáhl svého nepříjemného zenitu. Byl mužem, jeho tvář jako jeho myšlenky byly považovány za osobní věc, jejíž odhalení je neslušné v přítomnosti cizinců. Černé roucho siga bylo drženo kolem pasu a prsou pásy, nesoucími jeho zbraně, jichž bylo více, a také j'tai, medailony, vyznamenání získaná za služby Lidu, on však neměl žádné a tento nedostatek postavení musel být zřejmý každému mri, který ho uviděl. Jako člen Kelu neuměl ani číst ani psát krom toho, že uměl užívat číslíkovou klávesnici a znal obojí matematiku, regulskou i mri. Srdcem znal komplikované genealogie Domu, který pocházel z Nisrenu. Zpěvy jmen ho plnily melancholií, když je zpíval. Bylo těžké dělat to a dívat se přitom na popraskané zdi edunu Kesrithun a vidět těch pár lidí, kteří tam žili, a nepochopit, že ten pokles se urychluje, že je skutečný a hrozivý. Znal všechny písně. Nemohl tušit, že se mu nenarodí žádné dítě, které by je mohlo zpívat tady na Kesrithu. Naučil se ty písně, naučil se jazyky, které tvořily část vzdělání Kelu. Mluvil plynně čtyřmi jazyky, z nichž dva byly jeho vlastní, další regulský a poslední byl nepřátelský. Byl odborníkem na zbraně a to jak yin'ein tak i zahen'ein. Učilo ho devět mistrů zbraní, věděl, že je velmi zručný.

A nadarmo, vše nadarmo.

Regulové.

Tsi'mri.

Niun hodil kámen dolů po svahu tak, že žbluňkl do horké louže a zvířil páry.

Mír.

Mír bude podle podmínek lidí. Regulové ignorovali strategie mri v každém klíčovém okamžiku války. Promarnovali životy mri bez omezení a platili cenu krve edunci, kteří tratili své syny a dcery Kelu jen proto, že nějaký regulský koloniální důstojník zpanikařil a nařídil sebevražedný útok hrstce mri, jež sloužili jemu osobně, aby kryli ústup jeho a jeho mládřat, ale daleko řidčeji tentýž regul riskoval životy a vlastnictvím regulů. Ztráta regulských životů mohla znamenat ztrátu postavení. Mohlo mu to přinést stálou kontrolu regulských úřadů, odvolání na domovský svět, prověření znalostí, smrt jeho a jeho mládeže s největší pravděpodobností.

Bylo nevyhnutelné, aby si byli vědomi této zásadní slabosti partnerství regulů a mri, aby se lidé naučili, že způsobit ztráty regulům má daleko větší efekt než způsobení stejných ztrát mri.

Dalo se předpokládat, že regulové pod takovým tlakem začnou panikařit, že budou reagovat náhlým ústupem proti všem opačným radám mri, odkrývajíce svět po světě útokům při své ukvapenosti ve snaze dosáhnout absolutní bezpečnosti. V důsledku toho absolutní bezpečnost nemohla existovat.

A regulové se potom chtěli ve své hlouposti v jednání dohodnout přímo s lidmi - i to bylo uvěřitelné u regulů, kupovat a prodávat válku a rychle ji vyprodat, když jim začala hrozit, spíše než riskovat ztráty příliš mnoha ze svých nezbytných majetků.

Regulský jazyk neměl žádné slovo pro odvahu.

Ani žádné pro představivost.

Válka končila a Niun zůstával připoután k tomuto světu, aby nikdy neměl mít příležitost využít věcí, jež se naučil. Jen bozi vědí, jaký druh obchodu kupci budou věst, co vznikne z jeho života. Předvídal, že se věci mohou vrátit do stavu, který panoval před válkou, že mri budou moci znovu sloužit jednotlivým regulům - že mri budou chtít znovu bojovat s mri v boji, kde záviselo na zkušenosti.

Jen bozi vědí, jak dlouho ještě bude možné nalézt regula, jemuž by se dalo sloužit, když válka končí a přijde období přílivu. Jen bozi vědí, jak rád si regul vybere nezkušeného kel'ena, aby strážil jeho loď, když budou k dispozici jiní, zakalení ve válce.

Celý život se cvičil na boj s lidmi a politika tří druhů se spikla, aby ho jich zbavila.

Náhle vstal, napadlo ho totiž, že tu osaměle planul hněvem déle než den. Seskočil na zem a kráčel po cestě dolů.

Neohlédl se, když minul edun nepovšimnutý, nezvaný. Nic netušil. Nic nepotřeboval. To, co měl oblečeno a co nesl jako své zbraně, bylo jeho kořistí, získal to podle zákona a zvyků a nehodlal svůj edun žádat o nic víc, ani kdyby ho opouštěl s jeho požehnáním a pomocí.

Ve edunu bude Melein jistě zarmoucena takovou tichou dezercí, ale ona byla kel'e'en dost dlouho, aby byla potěšena jeho pohnutkami, tím, že odchází do služby. Kel'en v edunu byl nestálý jako vítr a cokoliv vlastnil volnými vazbami po ukončení dětství, zachovával pro she'pan, pro Lid a pro toho či tu, kteří ho najali.

Cítil jistou vinu též před she'pan, před tou, která mu byla matkou mnohem více, než byla povinná synům svých Manželů. Věděl, že byla zvláště nakloněna jeho otci Zainovi a stále truchlila nad jeho smrtí a nesouhlasila by, ani by mu nedovolila dát se na cestu.

Ve skutečnosti to byla Intelina tvrdohlavá vlastnická vůle, která ho držela tak dlouho na Kesrithu po jejím boku dlouho poté, co opustil její autoritu i autoritu svých učitelů. Kdysi Intel hluboce a uctivě miloval. Právě tato láska se v zdoluhavých letech poté, co musel následovat ostatní kel'ein edunu a ji opustit, začala měnit v hořkost.

Díky jí nebyla jeho obratnost vyzkoušena, jeho život nepoužitý a teď možná naprosto bezúčelný. Devět let prošlo od doby, co byl seta'al Kelu vyřezán a zabarven na jeho tvářích, devět let, po která seděl v touze s bušícím srdcem, kdykoli regulský pán přicházel po cestě k edunu a hledal kel'ena, aby hlídal loď, ať už pro válku nebo pro obchod. S uplývajícími léty přicházelo stále méně a méně takových žádostí a teď už do edunu nepřicházely žádné. Byl posledním ze všech bratrů a sester v Kelu, posledním z dětí edunu kromě Melein. Všichni ostatní našli svou službu a většinou byli mrtví, ale Niun s'Intel - už devět let kel'en - teprve opouštěl ochranné objetí she'pan.

Matko, nech mě jít! žebal u ní před šesti léty, když odlétala loď jeho bratrance Medaie - poslední drtivá hanba, když

Medai, chvástající se chlubitivý Medai mohl být vyvolen pro tu největší poctu a on byl ponechán vzadu v bezectnosti. Ne, řekla she'pan jednoznačně, odvolávajíc se na svou autoritu, a na jeho opakované prosby o pochopení z její strany, o svou svobodu, odpověděla: Ne. Jsi poslední z mých synů, poslední, poslední, kterého kdy budu mít. Zainovo dítě. A jestliže si přeji, abys zůstal se mnou, je to mé právo a takové je mé konečné rozhodnutí. Ne. Ne.

Toho dne utekl na vrchovinu a sledoval, sám si nepřeje být sledován, jak loď regulského vrchního vedení Hazan, vládnoucí zóně, kde se nacházel Kesrith, odnášela Medaie s'Intelina Sov-Nelana k mužnosti, ke službě, k nejvyšší poctě, která kdy připadla kel'enovi z edunu Kesrithun.

Toho dne Niun plakal, ačkoliv kel'en nepláčou. Ve studu nad tou slabostí si vydrhnul tvář drsným prachovým pískem a zůstal neústupně v kopcích další den a dvě noci, než se musel vrátit zpět a setkat se s ostatními kel'ein a Matčinou starostlivou a vlastnickou láskou.

Všichni byli staří. Nezůstal tu žádný kel'en krom něj, který by se mohl ujmout služby, kdyby se nabízela. Všichni byli velice zruční. Obával se, že jsou to největší mistři yin'ein v celém Lidu, ačkoli se nemohli pochlubit ničím jiným než značnými pravomocemi; ale roky provedly svou nenápadnou loupež a neponechaly jim sílu k užití svého umění ve válce. Byl to Kel z osmi mužů a jedné ženy, kteří ztratili smysl života bez síly k boji nebo - po něm - bez dětí k učení. Starci, jejich sny byly obráceny do minulosti.

Ulopili mu devět let, když ho se sebou pohřbili, aby žil jejich náhražkový život při svém mládí.

Šel po cestě dolů do nížiny, aby ho zavedla k regulům, protože ti v tyto dny nechodili do edunu. Nebyla to nejpřímější cesta, ale zato nejsnazší a on jí kráčel s nestoudnou jistotou, protože stařešinové Kelu ho teď už nemohli předstihnout po tak dlouhé chůzi. Nechtěl jít do přístavu, který byl přímo za vršky, ale na konec cesty, kde leželo skutečné centrum regulské moci, Nom, dvouposchodová budova, jež byla nejvyšší stavbou v jediném městě Kesrithu.

Cítil se neklidný, když jeho boty kráčely po betonu a všude kolem sebe viděl ošklivé budovy regulů. Byl to svět odlišný od čistoty vrchoviny, dokonce i odlišný pach ve vzduchu otupující ostrou vůni kesrithských mrazivých větrů, jemný příděch oleje, strojů a pižma regulských těl.

Regulské mládí - ta pohyblivá regulská mláďata ho hlídala. Jejich podsaditá těla v dospělosti dále tloustla, šedohnědá kůže ztmněla a roztahovala se - tuk se shromažďoval, dokud nebyla zabalena ve váze, která byla téměř příliš velká nato, aby ji atrofující svaly uzvedly. Mri jen zřídka viděli starší reguly, Niun například ještě nikdy žádného z nich nespatriil, pouze slyšel jejich popis od svých učitelů v Kelu. Dospělí regulové se drželi ve svém městě, obklopeni stroji, které je nosily a které čistily jejich vzduch. Byli obsluhováni mláďaty, která je stále musela strážit a která žila nebezpečným životem, dokud nedosáhla dospělosti. Jediné násilí, jehož se regulové dopouštěli, lpělo na jejich vlastních mladých.

Mláďata na náměstí na něj teď hleděla kosými pohledy a tajnůstkářsky si šeptala, což však svým citlivým sluchem slyšel daleko lépe, než si ona myslela. Obvykle ho taková nevraživost nemohla nijak znepokojit, naučili ho nemít je nijak rád, pohrdat jimi i celým jejich plemenem. Ale teď byl zoufale znepokojeným prosebníkem a oni měli to, co si přál, a měli moc mu to odmítnout. Jejich nenávisť na něj dýchala jako zkažené ovzduší města. Na delší dobu stanul, dříve než vkročil do města; a pak, s už o něco větší odvahou, odkryl průhled zaidhe. Udělal to tak i při své poslední návštěvě města jako velmi mladý kel'en, protože si nebyl jist zvláštnostmi jednání mezi reguly a mri. Ale teď, když byl starší a vědom si svých práv, nechal průhled otevřený bez rozpaků a hleděl na mláďata, která na něj zírala, přímo troufale. Většina z nich nesla přímý pohled jeho očí a vyhýbala se mu. Některá starší a odvážnější než ostatní měkce rozmrzele syčela své varování. Ignoroval je. Nebyl regulské mládě, aby se bál jejich zuřivosti.

Znal svou cestu. Znal správný vchod do Nomu na velkém náměstí, kolem kterého bylo město vystavěno - v soustředných čtvercích. Tyčil se proti vycházejícímu slunci jako všechny vchody do regulských budov. Pamatoval si to. Byl zde jako doprovod svého otce, když tu hledal svou poslední službu, nepronikl však dovnitř. Teď vstupoval do dveří, před kterými tehdy čekal. Regulské mládě ve službě ve vestibulu na jeho přítomnost reagovalo poplašeným povstáním.

"Jdi pryč," řeklo nevýrazně, ale on tomu nevěnoval pozornost a kráčel do hlavního sálu a stále se dusil horkem a pižmovým nádechem ve vzduchu. Ocítl se ve velkém prostoru obklopeném dveřmi a prosklenými kancelářemi, na nichž byly vypsány všechny tituly. Brzy se cítil špatně a omámeně z toho vzduchu a stál zmatený a zahanbený uprostřed sálu, protože teď si měl přechystat, kam má jít dále, ale to neuměl.

Regulské mládě od stolu ve vestibulu k němu postoupilo, když se ocítl v tísní, kráčelo napříč místností krátkými šouravými kroky. Potemnělo hněvem nebo teplem a těžce dýchalo námahou, když ho dohánělo. "Jdi pryč," opakovalo. "Podle smlouvy a podle zákona není vaší věcí sem chodit."

"Chci mluvit s vašimi staršími," řekl Niun mláděti, které nebral jako poslední a neměnnou instanci mezi reguly na vědomí, žádné mládě nemohlo udělat konečné rozhodnutí. "Řekni jim, že je tu kel'en, aby s nimi promluvil."

Mládě prudce vydechlo nozdrami. "Pojď se mnou," řeklo a věnovalo mu nesouhlasný pohled, záblesk zarudlého bělma z koutku vyvaleného oka. Bylo - bylo, protože regulové nemají rozvinuté pohlaví, dokud nedosáhnou dospělosti - jako všichni regulové, podsaditá postava s trupem, který se málem dotýkal podlahy, kdykoli stálo. Bylo to velmi mladé mládě, které získalo tu (pro reguly) obzvláštní čest strážit dveře Nomu. Neslo se stále vzpřímeně, kosti se rýsovaly pod kůží, hnědou zrnitou usní, nyní jemnou s bezovými odstíny a vrhající kovové odlesky. Kráčelo vedle něj valivou chůzí, která vyžadovala značný prostor. "Jsem Hada Surag-gi," řeklo, "sekretář a strážce dveří. Ty jsi nepochybně jeden z Intelina lidu."

Niun prostě neodpověděl na hrubost ze strany tsi'mri strážce, jež jmenovalo she'pan jejím jménem s takovou drzou familiírností. Mezi reguly byli starší titulováni vznešenost, ctihodnost nebo pán..., a tak považoval tuto familiírnost za úmyslnou urážku, kterou si zaznamenal pro pozdější dobu, kdyby se stalo, že by měl něco, po čem by Hada Surag-gi

toušilo. Mládě zatím dělalo to, co chtěl, a to bylo mezi mri a tsi'mri dostatečné.

Ocelové dráhy vedly podél zakřivených hran zdi a vozidlo kolem nich zasyklo s takovou rychlostí, že se zjevilo jen na okamžik a zase zmizelo. Dráhy vedly všude na zdi proti dveřím a prolétala tam další a další vozidla mýějice se o šířku ruky. Nenechal na sobě znát, že ho to vše překvapovalo.

Ani mláděti nepoděkoval, když mu ukázalo mezi dveřmi do čekárny, kde jiný regul vypadající jako dospělý seděl za kovovým stolem, obrátil se prostě k mláděti zády, když mu přestalo být užitečné, a slyšel, jak odchází.

Úředník se vysunul zpoza stolu s tělem usazeným v pojízdném křesle, jež se - překvapivě - samo pohybovalo: další takové vozidlo, lesknoucí se ocelové zařízení, jaké - jak slyšel - používali dospělí regulové k pohybu, aniž by vstali.

"Známe tě," promluvil regul. "Jsi Niun z Kopce. Vaši starší se s námi spojili. Máš tu příkaz ihned se vrátit ke svým." Jeho tvář zaplavilo horko. Přirozeně, že to tak udělali, předstihli ho. Ani ho to nenapadlo.

"To nic neznamená," řekl s pečlivou zběžností. "Hledám službu na vašich lodích. Zříkám se svého edunu."

Regul, hnědá hrubě svaštělá hmota s tváří překvapivě jemnou až kostnatou přes svou váhu, si povzdychl a pohlédl na něj malými vráskami podmalovanými očima. "Slyšeli jsme, co mluvíš," řekl. "Ale naše smlouva s vašim lidem nám nedovoluje to přijmout, když vaši starší protestují. Prosím, vrať se konečně k nim. Nechceme spory s vašimi staršími."

"Máte nadřízeného?" zeptal se Niun nevrle s netrpělivostí a rychle ztrácející naději. "Nechte mne promluvit s někým s větší pravomocí."

"Přeješ si vidět Hlavního?"

"Ano."

Regul si znovu povzdechl a dotázal se interkomem, plochý hlas z mřížky odmítl. Regul vzhlédl a vyvalil oči ve výrazu, který byl spíše uspokojený a samolibý než omluvný. "Vidíš," řekl mu.

Niun se otočil na podpatku a odkráčel z kanceláře i z haly ignoruje překvapený pohled Hada Surag-gi. Cítil, že ho páli obličej a že se mu krátí dech, když opouštěl horké nitro Nomu a kráčel na veřejné náměstí, kde vanul chladný vítr.

Šel rychle, jako by měl kam jít, a šel tam ze své vlastní vůle. Představoval si, že každý regul na ulici ví o jeho hanbě a tajně se mu směje. Vůbec to nebylo nemožné, protože regulové měli sklon zajímat se o cizí věci.

Nezpomalil, dokud nedošel na dlouhou cestu zpět od okraje města k edunu, teprve pak kráčel pomalu a málo se staral o to, co vidí a slyší. Otevřená krajina nebyla dokonce ani na cestě bezpečná natolik, aby se po ní dalo jít bez pozornosti k okolí, ale on to tak činil dráždě Bohy a she'panin hněv. Bylo mu líto, že se mu nic nepříhodilo, a tak se nakonec ocitl na známém hliněném příchodu ke vstupu do edunu a vešel do jeho stínů a ozvěn. Byl stále zasmušilý, když kráčel ke schodům věže Kelu a stoupal po nich, otevřel dveře do sálu, aby se ohlásil kel'anthu Eddanovi jako poslušný vězeň.

"Jsem zpět," řekl a nesňal závoj.

Eddan měl dostatečné postavení a sebevědomí, aby čelil jeho hněvu s nahou tváří a s dostatečnou duchapřítomností, a zůstal nepohnutý. Starče, starče, nemohl se Niun vyhnout myšlenkám, s jízvami seta'al ztrácejícími se mezi vráskami na tvých tvářích, oči máš zakalené, jako by již pohlédly do temnoty. Chceš mne tu držet, dokud nebudu jako ty. Devět let, devět let a přiměl jsi mne ztratit důstojnost. Co mi vezmeš v devíti dalších?

"Jsi zpět," odvětil Eddan, který byl jeho hlavním učitelem ve zbrani a přijal za své tyto způsoby chování k němu jako učitele k žákovi. "Co má být?"

Niun pečlivě sejmul závoj a usedl se zkříženými nohama na zem blízko teplem dýchajícího duse, který spal v rohu. Ten se odvalil na bok a zamručel rachotivou stížností za rušení spánku. "Chtěl jsem pryč," řekl Niun.

"Zarmoutil jsi she'pan," odpověděl Eddan. "Nechod' už znovu dolů do města. Zapověděla to."

Niun uražený vzhlédl.

"Uvedl jsi do rozpaků Dům. Vem to v úvahu."

"Vemte v úvahu mne," vyčerpaně vzhlédl Niun. Vida šok, do kterého přivedl Eddana jeho výkřik, a metal po něm slovy s bezohledným uspokojením. "Je nepřirozené, že mne zde stále držíte. Jsem povinen něco ve svém životě udělat - konečně něco za sebe samého."

"Ano?" Eddanův měkký hlas nabral na říznosti. "Kdo tě to naučil? Nějaký regul ve městě?"

Eddan stál s rukama za pasem, starý mistr yin'ein, v postoji, jenž rozechvěl každého muže, který věděl, co znamená: tady je výzva, když si ji přeješ. Niun měl Eddana rád. Ten na něj však hleděl způsobem, který ho lekal, nutil ho vzpomenout si, že ho Eddan stále může pokřít. Zde byl rozdíl mezi ním a jeho mistrem, jestliže bude Eddanův klam přijat, poteče krev.

A Eddan znal tento rozdíl. Do tváře mu stouplo horko.

"Nikdy jsem nechtěl, aby jste se ke mně chovali jinak než k ostatním," prohlásil Niun, odvraceje tvář od Eddanovy výzvy.

"Co myslíš, že jsi povinen?" zeptal se ho Eddan.

Neodpověděl.

"Máš měkké místo ve své obraně," řekl Eddan. "Zejíci díru. Jdi a uvažuj o tom, Niune s'Inteli, a až přijdeš na to, proč je ti Lid zavázán, přijď a pověz mi to a můžeme jít k Matce a přednést jí tvůj případ."

Eddan se mu posmíval. Jak trpké bylo, že si to zasloužil. Viděl, že ho ta nadměrná starostlivost zahanbila před reguly. Znovu zdvihl závoj a postavil se na nohy, aby vyšel ven.

"Máš povinnosti, které tě čekají," řekl Eddan ostře. "Oběd proběhl bez tebe. Jdi pomoci Liranovi s úklidem. Dostůj svým závazkům, než uvážíš, čím jsme ti zavázáni."

"Pane," řekl tiše Niun, znovu odvrátil tvář a šel dál svou cestou.

3. kapitola

NA DLOUHÉ cestě z Přístavu Elagu, loď sklouzla do nudy, která se jí zmocnila před přechodem. Sten Duncan podruhé pohlédl na hlavní displej a byl zklamán zjištěním, že opět nezachytil změnu. Strávili tam nejdelší pout' normálním prostorem, kterou kdy zažil od chvíle, kdy opustil nejbližší okolí Přístavu tak citlivé na vojáky. Byli slepí a provázela je nuda. Pokrčil rameny a kráčel dál. To místo páchlo reguly. Zadržel dech, když procházel kolem kuchyňského automatu, jehož dveře byly otevřeny. Držel se prostředku chodby občas registruje saně probíhající za ním, chodby byly stavěny do šířky, vysoké v centru a nízké po stranách, s lesklými kolejnicemi narušujícími podlahu, aby vedly dopravní saně, jež regulové užívali k přepravě dlouhými chodbami své lodi.

Nebylo možno ani na chvíli zapomenout, že loď je regulská. Chodby neodbočovaly ani se nezahýbaly jako na lidském plavidle, spirálovitě se vinuly přizpůsobené hladkému běhu saní, klouzajících podél stěn a jen po málo z nich se dalo chodit. V těch, které byly navrženy pro chůzi, byl prostor pro vysokou postavu v jejich středu určen lidem - nebo mři, kteří byli nájemníky regulských lodí, a po stranách vedly dráhy pro reguly.

Celou lodí vanuly podivné vůně, aroma nepoživatelné stravy a koření, podivné zvuky, rachotivé tóny regulského jazyka, které žádný člověk a možná ani mři nemohl pronášet tak jako regulové.

Ošklivil si je. Ošklivil si reguly dokonale a vědomí, že tato reakce není v jeho postavení ani moudrá ani prospěšná, ho stále nutilo bojovat proti vlastním instinktům. Bylo dostatečně jasné, že taková reakce byla vlastní i regulům, kteří omezili své lidské hosty na šest hodin, v nichž byli relativně volní, aby se mohli potulovat po prostorách pro posádku k vlastní spokojenosti, a pak přišlo dvaadvacetihodinové období uvěznění.

Sten Duncan, pobočník ctihodného George Stavrose, bývalého guvernéra nových území a nyní styčného důstojníka mezi reguly a lidstvem, pravidelně využíval této šestihodinové svobody, ctihodný pan Stavros nikoli - on se ve skutečnosti neodvažoval ze svého pokoje. Duncan kráčel chodbami a shromažďoval vhodné materiály a zprávy z knihovny pro ctihodného džentlmena na čtení a nosil je k pneumatické poště, kterou plynulo spojení od Stavrose k jeho regulskému protějšku bai Hulaghu Alagn-ni.

Regulský protokol. Žádný vážený regul nepřijme poselství, které mu je určeno. Pouze zavrženým a neoprávněným chybí mladí služebníci. Proto nesměli chybět ani žádnému člověku ve Stavrosově postavení a proto si Stavros zvolil pobočníka zjevně mladého a se slušným postavením, tedy plnicího kriteria, která regulové užívali při výběru vlastních osobních asistentů.

Ve skutečnosti byl sluhou. Zajišťoval Stavrosovi určitou prestiž. Běhal s poselstvími. V době, kdy byl nasazen v akci v okolí Přístavu, měl vojenskou hodnotu. Regulové to věděli a to dále zvyšovalo Stavrosovu prestiž.

Duncan shromažďoval denní zprávy, pokládal jiné od Stavrose na příslušné stoly a odevzdával potravní příkazy do šterbiny, která sama našla správnou cestu, jak je dopravit do správného oddělení, takže k jejich dveřím přijel automatický dostavník s objednaným jídlem, přinejmenším tak jak si ho regulové vyložili a vytvořili z potravin dodaných lidmi, které sem dovezli spolu s nimi.

Jako exotičtí zvířecí miláčci, nepříjemně si uvědomoval Duncan, kterým se regulové snaží, pokud je to vhodné, udržet autentické prostředí. Jako ve většině expozic divoké zvěře tu bylo jeviště průzračné umělé. Sledoval svou cestu přes sál, hlavní rekreační oblast a knihovnu. Nikdy neupřel oči na žádného regula krom mláďat, která často navštěvovala oddechovou zónu pro centrální personál. Přesto, že byl Stavros zvědavý, nikdy se nesetkal s Hulaghem. Znovu protokol. Bylo to tak lepší, že za celou dobu, co strávili mezi reguly, se nikdy nestřetli s ctihodným váženým baíem Hulaghem Alagn-ni, pouze s mláďaty, která mu sloužila jako posádka, pobočníci a poslíčci.

Regulští starší byli skutečně nepohybliví, to bylo jisté, a podle toho, co slyšeli, Hulagh byl mimořádně starý. Duncan měl osobně podezření, že tato bezmocnost byla příčinou, jak ochránit staré reguly před jednáním s neregulou tváří v tvář, což uskutečnili proto, aby se udrželi v úplné odloučenosti od cizinců.

Nebo třeba ohodnotili lidi a mři jako nesnesitelně ošklivé. Bylo jisté, že lidi mohli najít málo krásného na regulech.

Otevřel nezamčené dveře, které vedly do dvojitého apartmá, které sdílel se Stavrosem. Předpokoj byl jeho, sloužil jako ložnice a vše, po čem mohl toužit po dobu té dlouhé pouti, regulské pomsty, jak ho trpce napadlo, za lidské naléhání v tom dlouhém, pomalém doprovodu. Příjímá pokoj a vlastní ložnice patřily Stavrosovi. Stejně jako sociální zařízení, které bylo v sousedící ložnici a nejspíš nebylo navrženo pro lidské pohodlí, divil se, jak si s ním Stavros při svém stáří dokázal poradit. Nebylo by ale možné soudit z toho moudře na rozdíly mezi lidmi a reguly dokonce ani v tomto bodě.

Teorie zněla, že regulové poctívají své hosty tím, že se k nim chovají přesně tak, jako by byli reguly, včetně tradice styků pouze přes mladé prostředníky a tradice, která umisťovala Duncanovo ubytování nepohodlně do malého předpokoj, mezi Stavrose a východ.

Nádherné povzbuzení k důvěře v regulskou civilizaci, říkal si Duncan trpce, když o tom přemítal: má chránit ctihodného lidského džentlmena před úrazy, před stykem s drsnými cizinci, před všemi nepříjemnostmi. Nezdálo se, že by byl urážkou regulské pohostinnosti předpoklad, že taková neotesanost mohla být předvídána.

A tak Stavros zůstával skutečným vězňem svého vysokého postavení, uzavřen ve svém pokoji bez jakéhokoli kontaktu s vnějším krom Duncana.

Ten těsně uzavřel vnější dveře a zaklepal na vnitřní s nezbytně dodržovanou formálností - za prvé protože naslouchající regul (při předpokladu, že regulové naslouchají, čemuž museli rozhodně věřit) nemusel pochopit jakoukoli neformálnost mezi starším a mládětem, a za druhé protože už byli v uzavřených prostorách příliš dlouho a každý z nich pečoval o každou trochu soukromí, kterou mohl před druhým uchránit.

Dveře se otevřely, ovládané Stavrosovým dálkovým zařízením - bylo to neuvěřitelné vidět člověka, navíc křehkého a útlého, sedět v mohutném saňovém křesle navrženém pro starší reguly.

Psací stůlek, ovládací centrum a hnací zařízení, Stavros měl v opovržení pohyb s tím vším po místnosti. Duncan k němu došel, předložil mu pásky a akta a Stavros si je od něj převzal a začal je třdit, to vše bez úsměvu nebo slova pozdravu nebo alespoň propuštění. Stavros se několikrát usmál na počátku jejich spolupráce, teď však už nikoli. Žili pod neustálým dohledem regulů. Obával se, že je brán skutečně jako regulské mládě, bez zdvořilosti a bez ohledu k němu jako jedinci, doufal přinejmenším, že to je zdrojem chladu, který vůči němu projevoval Stavros.

Věděl, že je dalek pochopit toho muže. Viděl v něm řadu vlastností, které respektoval, především pak odvahu. Myslel si, že to muselo žádat velký kus chabrosti, vydat se na takovou misi ve Stavrosově věku. Hledal se starý člověk, diplomat, který si krom svých povinností jako administrátor nových území získal velkou úctu regulů, jež byli sousedy lidstva. Stavros vyšel z odloučení, aby převzal tento úkol. Nebyl to silák ani fyzicky imponující člověk. Byl, jak se Duncan dozvěděl z jejich jediné soukromé rozmluvy těsně před naloděním, původem z Kiluwy, jedné z řady válečných ztrát z počátku bojů, to mohlo lecos vysvětlit. Kiluwané byli legendárně excentričtí, okrajová kolonie, příliš dlouho ponechaná sobě samé, s vlastním náboženstvím, filozofií a zvyky. Nevěřili v písmo jako regulové. V letech po pádu Kiluwy byl Stavros v Xen Mini - později se stáhl do universitního života. Měl děti, vnuka ztratil ve válce u Přístavu / Elagu. Jestliže nenáviděl reguly kvůli Kiluwě a osudu svého vnuka, nedával to najevo. Zřídka vyjevoval jiné pocity kromě zvláště nutkavého zájmu o reguly. Všechno v něm bylo tiché, ale pod tou mírností se rozvířily nezměrné hlubiny.

Starcovy bledé oči se zableskly: "Dobré ráno, Duncane," řekl a hned se vrátil ke svým studiím. "Sedni si," dodal. "Počkej."

Duncan si zklamaně sedl a čekal. Neměl nic jiného na práci. Už dávno by se zbláznil nemít schopnost snést dlouhé ticho a nicnedělání. Sledoval Stavrosovu práci a stále znovu žasl, proč je stařík tak tvrdě rozhodnut naučit se regulskému jazyku, což mu zabíralo tolik hodin. Byli to přece regulové, kteří mluvili perfektním idiomatickým basicem. Vždycky tu budou. Ale Stavros pokročil během cesty natolik, že mohl poslouchat pásky od regulského velitele lodi, načtrávající denní rozvrh a informace, a jen občas se musel podívat na pomocný přehled - regulskou propagandu, chválu starších rodného světa, Nuragu, chválu správného řízení direktora lodi - Duncan to považoval za velice střízlivé vzhledem k malým narázkám na postup, který loď učinila.

Ale i z takových věcí se Stavros učil a nakonec začal být sběhlý, alespoň v běžných zdvořilostech - učil se rychlostí, která Duncana začala udivovat. Nyní už rozuměl spleti zvuků, jež pro Duncana zůstávala pouhou spleť.

Takový muž, učenec, inteligent s vnučaty a pravnoučaty, opustil vše lidské a známé, vše, co mu dal jeho dlouhý život, a vydal se na cestu s nepřítelem do neznámých oblastí vesmíru. Ačkoliv guvernéřství bylo významným úvodem, riziko bylo pro Stavrose více než značné. Duncan nevěděl, jak je ten muž starý, v Přístavu se o tom vyprávěly neuvěřitelné věci. Viděl však, jak jeden z pravníků vstupuje do armády.

Kdyby Duncan toužil po blízkosti Stavrose, mohl by se přimět k otázce, proč sem přišel, ale on se neodvážil. Pokaždé však, když se pokoušel ulevit si od tlaku z jejich uvěznění, vlastního strachu z podivností kolem nich, myslel na starého muže, jenž trpělivě studuje a rozhodoval se vytrvat i dále.

Nemyslel si, že Stavrosovi něčím přispívá, společností či službou, pouze tou nezbytnou přítomností vlastnictví v regulských očích. Stavros se bez něj mohl obejít, alespoň podle pozornosti, kterou mu věnoval. Mužstvo vybralo půl tuctu lidí k rozhovorům a on, jeden z Povrchových taktických důstojníků v Přístavu, byl mezi nimi. Stále ještě nevěděl proč. Připouštěl svůj nedostatek kvalifikace pro takové místo: Pak ví, že musí poslouchat rozkazy, vyvozoval Stavros v jeho přítomnosti. Dobrovolník? zeptal se ho Stavros, jako by to znamenalo bod v podezření z duševní poruchy. Ne, pane, odpověděl pravdivě, povolávali všechny důstojníky v dosahu Přístavu. - Pilotská třída? zeptal se Stavros. - Ano, odpověděl. - Máš něco proti regulům? ptal se Stavros. Ne, odpověděl prostě, což bylo zase pravda, neměl je rád, ale to nebyla nenávist, to byla válka, to bylo vše, co věděl. A Stavros si přečetl jeho posudek podruhé, v jeho přítomnosti, a přijal ho.

Tehdy to znělo dobře, fantasticky žádoucň: z války, kde se ohrožení života sčítalo v počtu vykonaných akcí a kde dosáhl svůj statistický limit, na pohodlné bydlení během diplomatické cesty pod doprovodem, se zaručeným návratem domů, výslužbou a propuštěním po pěti letech, propuštěním v méně než třiceti a větší penzi, než mohl kterýkoli podobný důstojník rozumně snít, nebo - a to bylo to, o čem Duncan uvažoval s největším zájmem - stále zapojení do nového ředitelství kolonií, stále přidělení na Stavrosova území, bohatství a význačné postavení na rozvíjející se planetě. To byla cena, pro kterou byli lidé ochotni zabít či zemřít. Od něj se žádalo pouze přetrpět regulskou společnost, alespoň na čas, a získat Stavrosovu pochvalu za své služby. Měl pět let, aby si ji zasloužil. Zamýšlel to dokázat.

Nebyl příliš polekán, když vstoupil na palubu regulské lodi, četl údaje známé o regulech, znal je jako - pokud to šlo - nebojovné, nenásilné, v podstatě plaché tvory. Válečníci mri za ně vedli boje a provokovali další konflikty, až nakonec je regulové vyzvali k ústupu a převzali pod tvrdou kontrolu. Na rodném světě regulů se k moci dostaly nové osoby, pacifistická strana, která také kontrolovala loď, na níž cestovali, a planetu, na které přistáli.

Ale naučil se odlišnému druhu strachu po dobu té dlouhé cesty, mrzutému vyčkávajícímu strachu, a začal chápat, proč hledali důstojníka jeho znalostí jako Stavrosova společníka, byl totiž vycvičen pro cizí prostředí, odolný proti osamocení a nejistotám a především byl naprosto nezkušený v oblasti vysoké politiky. Když by něco šlo špatně a

on by začal hodnotit cesty, kterými by se události mohly ubírat, byl by Stavros jedinou větší ztrátou, zatímco Sten Duncan nebyl nikým, voják bez rodu, a pokud by se zaregistrovala jeho ztráta, mohla být odepsána bez starostí. Jeho nízké klasifikační číslo znamenalo, že ho každý, kdo ho znal, mohl poslat proti nepříteli bez poškození kteréhokoli z důležitých zařízení a Stavros sám byl dlouho izolován na universitě Nové Kiluwy.

Možná - napadlo ho - by byl sám Stavros schopný ihned ho obětovat, kdyby se ukázal nepohodlným. Stavros byl diplomatem toho druhu, kterému Duncan instinktivně nedůvěřoval, který disponoval ve válce se stovkami a tisíci podobných Stenů Duncanů. Snad to bylo tím, že zmizel Stavrosův sklon mluvit s ním jako s něčím víc než s kusem nábytku. Regulové trestali vzpurná mláďata a dokonce i nepohodlná mláďata okamžitě a nemilosrdně, jako by byla snadno nahraditelným zbožím.

Byl to noční strach, toho druhu, který roste v temnotách v příliš dlouhých hodinách, kdy ležel ve své posteli a uvažoval o tom, že za dveřmi je cizí strážce, jehož životní pochody nechápal, a za druhými dveřmi je člověk, jehož myšlení nerozumí, starý muž učící se myslet jako regulové, jejichž starší byli postrachem mláďat.

Ale když byli v denním cyklu, když přemítal tvář v tvář Stavrosovi, nemohl věřit takovým věcem, jež si představoval v noci. Žil tak dlouho uvězněn, tak dlouho v napětí, že nebylo divu, když jeho mozek vytvářel bezejmenné a iracionální obavy.

Pouze si přál vědět, v co Stavros doufal, že on dělá, nebo co si Stavros přál, aby udělal.

Smyčka zvukového záznamu proběhla už potřetí. Duncan znal jejich pozdrav, alespoň těch několik slov regulského jazyka. Stavros poslouchal a ukládal si je do paměti. Brzy bude schopen zopakovat celou tu věc zpaměti.

"Pane," přerušil opatrně Stavrosovy myšlenky, "pane, naše..." páska doběhla, "naše vyhrazená svoboda se právě chýlí ke konci, pokud potřebujete ještě něco z knihovny nebo rozdělovní." "

Přál si, aby Stavrose napadlo něco, co potřebuje. Toužil strávit drahocenný čas mimo jejich obydlí za chůze, v pohybu, ale Stavros mu zakázal zahálet kdekoli v dohledu regulů nebo pokoušet se něco vyměnit s někým z posádky. Duncan chápal opodstatnění tohoto zákazu, zachování lidského mystéria, pokud to reguly zajímá: Nechat je divit se, co si myslíme, jak řekl Stavros v mnoha situacích. Ale nebylo možné vydržet sedět tady, když šlo vyjít ven do nitra lodi, která teď dorazila do regulské části vesmíru.

"Ne," řekl Stavros, niče jeho naděje. Pak, snad jako dodatečný nápad, mu podal jednu z pásek. "Tady. Omluva. Dělej, jako že máš nutnou práci, a překážej. Najdi mi nejbližší následující a přines je obě. Užij si procházku."

"Ano, pane." Vstal, chtěl starci poděkovat, ocenit pochopení pro jeho utrpení, ale Stavros si znovu pustil pásku, hleděl jinam a dělal to neobratně. Zaváhal, ale pak vyšel přes svůj vlastní pokoj ven.

Nabral několik hlubokých vdechů, aby se přizpůsobil zkaženému vzduchu, cítil se konečně méně omezený, i když hleděl do těsných sálů. Obytné prostory regulů byly malé prázdné místnosti vybavené pouze prostorem pro pohyb saní, většina věcí se kupila v dosahu sedícího. Potlačil přání protáhnout se, donutil se ke klidné chůzi, vyrazil k centrální místnosti po chodbách, kde nepotkával žádné reguly.

Centrální místnost sloužila celé posádce k oddechu a studiu, našel tam i terminál knihovny. Duncan si myslel, že by bylo jednodušší zařídit výstup knihovny na ovládací pulty v jejich pokojích a vyhnout se nutnosti chodit ven úplně, ale byl hrozně rád, že to neudělali. Opatřilo to výmluvu, jak řekl Stavros. A možná to bylo opatření proti cestujícím, kteří četli a chápali více než oni. Nevěděl to. Studoval zkroucená regulská čísla na pouzdře, které nesl, a pečlivě mačkal klávesy následující v kódu.

Zařízení cvaklo, kratičké zaváhání a žádané pouzdro vklouzlo na místo. Předal knihovně jejich speciální kód, který měnil abecední modul a zaznamenávajíc, že si lidé vyžádali toto pouzdro, knihovna si pospíšila s autorizací, pravděpodobně spolu s dalším procesem, který rozhodl, že tento výpis je zvolen, aby prováděl pouzdro - současně tři formy výpisu, doslovný, s přepisem a přeložený -, a konečně začal z mikroskladu předkládat výpisy.

Duncan chodil po místnosti, zatímco stroj prováděl tisk arch za archem, a sledoval čas, ten se krátil. Šel zpět ke stroji a on stále pracoval, pomaleji než kterýkoli lidský stroj, jenž kdykoli užíval. Měl reakce podobné regulům samotným, tedy ospalé. Aby zaplnil čas, počítal změny na obrazovce v centru stěny knihovny. Ukazovala jejich kurs vesmírem lidí, kupodivu neuznávajíc přítomnost ozbrojených doprovodných plavidel, jež bývá zdrojem tolika sporů. Byla zastaralá přinejmenším od dnešního rána. V každém pulsu se objevovaly cyklicky nové pohledy na krajiny fascinující svou cizí podobou (a pečlivě cenzurované, jak si byl jist, aby se nedozvěděli příliš mnoho o regulech, v dohledu nebyli živí tvorové, ale ani města a stavby) i hvězdná pole na straně opačné. Obrazovky ovládaly celou místnost. Sledoval je, jak se mění den po dni, zatímco se chystali ke skoku. Přestal už o této cestě myslet, jako by měla nějaké místo určení. Jejich podivná izolace se stávala prostředím, v němž jako by nebyli spojeni s životem, který žili před tím a ze kterého si nedokázali představit život, který budou žít potom. Měli pouze regulské slovo, aby věděli, kam letí.

Hleděl na obrazovku po tři takové cykly, a pak se obrátil zpět ke stroji, který se zastavil uprostřed tisku, a rozzářil se na něm signál Priority. Někdo významný jej přerušil pro cosi důležitějšího. Jeho materiály zůstaly zaseknuty v sevření stroje. Stiskl spínač na návrat pouzdra a nic se nestalo. Priorita stále svítila, zatímco knihovna dělala, co jí bylo přikázáno z nějakého jiného místa.

Zaklel a pohlédl znovu na čas. Výpis vystupoval na půl cesty s koncem stále ve stroji. Mohl jít a držet se přesně denního rozvrhu nebo počkat chvilku, než se stroj vyprázdní. Rozhodl se počkat. Zastavení bylo možná způsobeno tiskem, těžkopádnou a neohrabanou operací, jistě vzácnou pro zdejší knihovnické stroje, nevhodně prováděnou.

Říkalo se, že regulové sami vůbec nepíší, což nebylo pravdivé, jak zjistili. Měli propracovaný a složitý psaný jazyk. Ale knihovna byla navržena pro audiozáznamy. Většina z regulských materiálů byla orálně-aurální. Říkali, a podle jejich vlastních pozorování to vypadalo jako pravda, že regulové nepotřebují slyšet pásku více než jednou.

Okamžitá a úplná opakovatelnost. Eidetická paměť. Slovo lež bylo, jak si pamatoval od Stavrose, naplněno představami spojenými se zvráceností a vraždou.

Druh, který nemohl zapomenout ani se odnaučit.

Jestliže tomu tak opravdu je, lze spoléhat na úplnou pravdu regulů pro všechny časy.

Bylo však také možné, že druhy, které nemohou lhát, umí nalézt cestu, jak klamat jiným způsobem.

Nemusel se divit tomu, jak regulové hledí na lidi, kteří kladou tak velkou váhu na psané slovo, kteří připravují zvláštní materiály, aby pochopili pomalu to, co regul absorbují, když to jednou slyší, kteří se nedovedou naučit regulský jazyk, zatímco regul zvládne lidskou řeč stejně rychle, jakoby to byla vybraná slova, nikdy nepotřebuje, aby se mu něco říkalo dvakrát.

Když přemýšlel o tomhle a o regulských mláďatech, tak bezmocně pomalých, tak uvážlivých ve svých pohybech a ještě o malých prasečích očkách lesknoucích se emocemi a vrašticích koutky, když spatří člověka, stával se neklidným, neboť si pamatoval, že tatáž mláďata, jestliže nebudou zabita vlastními rodiči, budou žít po řadu lidských generací a pamatovat si každou chvilku svého života, a že bai Hulagh, který velel jim, lodi a celé zóně, kde přistanou, je toho také schopen.

Pohoršovaly ho jejich dlouhé životy i jejich přesná paměť. Pohoršovala ho svéhlavost jejich všudypřítomných strojů, bigotnost a zpupnost, se kterou je drželi zavěně podle přesného plánu, obklopené automatikou, umožňující jejich regulským hostitelům cítit se více než fyzicky rovnými lidem. A se vši tou nahromaděnou frustrací z dlouhého uvěznění ho pohoršovala většina z malých nepříjemností, které jim stále stavěly do cesty jejich regulští hostitelé, zjevně pohrdající lidmi pro jejich duševní nedostatky.

Stavros směřoval k neúspěchu, pokud hledal možnost přizpůsobit se takovým sousedům. Bylo by smrtelným omylem myslet si, že se člověk může stát regulem, že cokoli získá otrockým napodobováním bytostí, které jím pohrdaly.

To byl ten červ, který mu vyžíral útroby už od prvních dnů v tomto pochromovaném a hedvábně měkkém vězení.

Všude kolem nich byli regulové a jejich stroje, uvězněné obludy, bezmocné ve všem kromě automatiky, jako velcí paraziti bez tvaru zažíva přikovaní k zařízením z oceli a chrómu, a Stavros byl na úplném a nebezpečném omylu, když si myslel, že bude oceněn reguly, pokud se vzdá těch několika výhod, které lidé mají. Regulové hleděli s opovržením na druhy, jejichž mozky zapomínaly, jejichž vědění bylo na filmu a papíru.

Hledal, jak by to Stavrosovi řekl, ale nedokázal se mu dost přiblížit, aby mu mohl radit. Stavros byl vzdělanec, on nikoli, byl pouze zkušený a ta zkušenost na něj vykřikovala, že jsou v nebezpečí.

Zasadil knihovnickému panelu úder pěsti kvůli ztracenému času a byl poražen tou nestvůrností - je neuvěřitelné, že ta věc může být tak pomalá. Bylo to tak bezvýznamné a nesmyslné jako srážka s jakýmkoli lidským strojem, ale on v předchozích vteřinách nevěděl, co tím mohl způsobit, a když signál Priority konečně uhasl, polekal se na okamžik, že to snad zapříčinil on a dostal se tak do rozporu s nějakým vysoce postaveným regulem.

Ale stroj začal vyplivovat zbytek papíru, a vysunul pouzdro ven tak, jak to má být, a on se zastavil, aby si je vzal. Když se otočil k odchodu, podíval se na panel a spatřil, že se celý displej změnil a ukazuje, že před nimi je hvězdná soustava se sedmi planetami s jejich lodí zakreslenou poblíž jakési druhé.

Jich konečné určení.

Jak vše sledoval, uviděl jinou loď indikovanou na simulaci, pohybující se ven na protínajícím se kursu. Byli uvnitř soustavy, v obývaných, rušných oblastech blízko Kesrithu. Čas se znovu dal do pohybu. Jeho srdce zrychlilo tep při povznášející jistotě, že právě dorazili tam, kam mířili, jsou poblíž svého nového světa. Přilet do doku na kesrithské stanici bude trvat podle tohoto diagramu více než týden, ale dorazili sem.

Věznění je téměř u konce.

Zleva zazněly kroky na chodbě. Na chvíli je ignoroval, protože věděl, že překročil čas, a očekával nezdvořilý pokárání od nějakého mláďete, a tak nezaznamenal jejich zlověstný charakter. Ale pak ho překvapilo, že sem ten rozměrný krok nepatří, není to pomalé šourání regulů ani Stavrosova křehká chůze. Dříve než vzhlédl, otočil se polekán přítomností někoho, kdo nepatřil k nim ani k regulům.

A hleděl na postavu, která se také nehybně zastavila, oděná v černém rouchu lesknoucím se spoustou malých disků.

Mri. Kel'en. Zlaté oči nad závojem vypadaly užasle. Štíhlá bronzová ruka se přiblížila k meči za opaskem a zaváhala tam. Na okamžik se nikdo z nich nepohnul a bylo slyšet pouze pomalé změny projektoru.

Nepřítel. Ničitelé Kiluwy, Talosu a Asgardu. Nikdo žádného z nich nespátl tak zblízka. Pouze oči a ruce měl nezakryté. Dlouhá postava setrvala v naprostém klidu, zahalená hrozbou a hněvem.

"Jsem Sten Duncan," našel odvahu říci, ač pochyboval, že mri porozumí jedinému slovu, ale počítal s časem, kdy budou mluvit slova, než promluví zbraně. "Jsem asistent vyslance Federace."

"Já jsem kel Medai," řekl druhý ve skvělém basicu, "my jsme se neměli setkat."

A s tím se mri otočil na místě a odkráčel ve směru, z kterého přišel, černá postava, mizející ve stínech v ohybu chodby. Duncan cítil, jak se mu chvěje každíčký sval. Viděl mri tak zblízka pouze na fotografiích a i tak byli všichni mrtvi.

Nádherný, to byl ten podivný popis, který mu přišel na mysl, když uviděl válečníka mri: myslel na něj jako na velkolepé smrtící zvíře.

Otočil se a krev, která se vracela zpět k normálnímu oběhu, se podruhé zastavila, protože regulské mládě stálo v hlavní místnosti a jeho nozdry plály a svíraly se v prudkém vzrušení.

Zaječelo na něj varování, hněv, nemohl říci co. Jeho barva přešla do sinalé bledosti. "Jít do obydlí," naléhalo. "Čas pryč. Jít do obydlí. Ted'."

Pohnul se, proklouzl kolem regula a odspěchal bez pohledu nazpět. Když dosáhl svatyně svých vlastních dveří, třásl se mu ruce a musel se nutit do klidu, když otvíral. Pak konečně vklouzl dovnitř, znepokojený, dokud nezaslechl zasyknutí zámku. Vrh se na lůžko, věděl, že příliš zbrkle. Ted' se musí setkat tváří v tvář se Stavrosem a ohlásit mu, co se stalo. Materiály z knihovny vyklouzly z jeho ledových rukou a některé papíry padly na podlahu. Ohnul se a znovu je sebral, jeho prsty však nic necítily.

Dopustil se veliké chyby a věděl, že tím to neskončilo.

Přilétali ke světu, který byl rodným světem mri, ke Kesrithu hvězdy Arain.

Regulové si na něj činili stejný nárok a právo odstoupit ho lidem. Osobovali si pravomoc velet mri a podepisovat za ně.

Zradili mri a přesto vezli kel'ena na lodi, která nesla příkazy, předávající Kesrith lidem.

My jsme se neměli setkat, řekl mri.

Bylo jisté, že regulové určitě a možná i mri si nepřáli takové setkání. Někdo byl podveden.

Zvedl se a zhluboka vydechl, zaklepal na Stavrosovy dveře a tentokrát vstoupil bez vyzvání.

4. kapitola

JINÁ z lodí odlétala to odpoledne, jeden z mnoha prámů, který dopravoval cestující a zboží z povrchu Kesrithu vzhůru na stanici - a také na hvězdolety: nákladní, osobní, válečné - všechny, jež mohly odstranit vyplašené reguly lidem z cesty.

Niun je sledoval, jak byl už zvyklý každý večer, ze skály, odkud byl výhled na moře, pevninu i město. Byla to pravda.

Přijal už skutečnost, že válka úplně skončila, ačkoliv ho stále jímalo nereálný pocit, když viděl lodi stoupat - nikdy za jeho života nebyly tak časté, možná ani za života jeho starších. Bylo jisté, že regulské město umírá, ztrácí Život s každou odlétající lodí. Podrobil se she'paninu příkazu a nechodil do blízkosti města ani přístavu, ale myslel si, že kdyby teď sešel na náměstí, našel by mnoho budov prázdných a zbavených hodnotných věcí, a den po dni na cestě vinoucí se po pobřeží moře a z jeho výhodného místa viditelné jako pouhá čára pozoroval dopravu směřující do města, vezoucí reguly ze vzdálených míst a stanic, letadla přilétala do města a stále řidčeji se vracela nazpět. V duchu si představoval ohromné hromady opuštěných regulských vozidel na okraji města a lodí v přístavu. Shrnovali je na hromady a nechali je napospas rezu.

Povídalo se - jak Sathell posbíral z regulských informací -, že hlavní cena, kterou regulové zaplatili za mír, bylo postoupení každé kolonie v dosahu Kesrithu.

Ekonomika ts'i'mri se ukázala jako silnější než zbraně Kelu, jistě důležitější než čest mri, jak ji chápali regulové. Kesrith byl pro reguly určitě ztrátou, důlní a dopravní stavby tu byly nákladně automatizovány. Ztráta takové kolonie nepochybně zmátla regulské starší, nepochybně byla nevýhodná pro jejich podnikání a obchod, pro reguly v těch prchajících lodích nepochybně přerůstala v tragedii. Regulové si cenili mnoha zvláštností, rozdílů v jejich kvalitě a množství a jejich šatstvo a pohody byly znamenaly v regulských očích osobní hodnotu. A ztráta jejich domovů a hodnotných věcí, které nemohly být naloženy do lodí, pro ně byla žalostná, ale neměli Uctívané objekty, nic, co by je mohlo postihnout do té míry, do jaké ztráta domovského světa postihla Lid. A čest, po níž toužili, se dala koupit znovu, když měli štěstí - jako čest mri, která musela být získána vítězstvím.

A tak Niun nenacházel pražádné sympatie pro nikoho z nich. Jeho vlastní ztráta byla dost velká, celý život, jak si ho plánoval a vysnil, přestal být možný s prudkostí a rychlostí vzdalujících se lodí. Migrace se proměnila na útěk dnem i nocí a události jasně ukazovaly, že osobní plány Niuna s'Intela Zain - Abrina nejsou ničím pro síly, které hýbou světy. Ale hrozba Domu, to bylo mimo jeho schopnost představivosti, a že se síly, které hýbou světy, nezajímají o osud Lidu - to nechápal vůbec.

Snažil se přizpůsobit své myšlení změně osudu.

Kde se budeme moci bránit? zeptal se Eddana a kel'ein moudře, tak jak si osvojoval s rozumností vlastní svému lidu, že to bude obrana vlastního světa, Edunu Lidu.

Ale Eddan odvrátil tvář před jeho otázkou dávaje najevo odmítnutí odpovědět, a po neúspěchu u Kelu se Niun odvážil zeptat se samé she'pan. A Intel se na něj podívala se zvláštním smutkem, jako by její poslední syn měl nějaké nedostatky v pochopení základních skutečností, a mluvila k němu mírně a všeobecně o trpělivosti a odvaze a pečlivě se vyhýbala tomu, dát mu přímou odpověď na jeho otázku.

A den po dni odlétaly regulské lodi, bez mri kel'ein na palubě. She'pan to zakázala.

Sledoval zánik. Teď už tomu konečně rozuměl. Čeho je to konec, to si ještě nebyl jist, ale znal chuť konečností a ty věci, po kterých tu celý život toužil, ho opustily jako nic. Regulové odlétali a měli přijít lidé.

Zoufale si přál, aby se s mnohem větší horlivostí věnoval svému studiu lidí, protože by mohl porozumět tomu, co lidé budou pravděpodobně dělat. Možná, že starší kel'ein, kteří s nimi měli takové zkušenosti, to věděli, a možná se proto domnívali, že on to také musí vědět, a nemohli nevědomost odměnit vysvětlením. Anebo možná byli tak bezmocní jako on a odmítali před ním přijmout tuto samozřejmost. Neobviňoval je za to. Bylo to tak, že prostě odmítal připustit, že tu není nic, co by se dalo udělat, žádné přípravy, které by se mohly zahájit, zatímco regulové tak zoufale, tak zuřivě hledali bezpečí. Věděl se vši vírou, která mu v jeho zmenšující se zásobě důvěryhodných skutečností ještě zbyla, že Kel nakonec dokáže odolat, ale oni chtějí zemřít, pokud tu bude příležitost. Jejich obratnost je veliká, větší než jakýchkoli žijících kel'ein, tím si byl jist, ale těch devět je příliš starých a je jich příliš málo, aby se mohli postavit masovým útokům

lidí.

Ty představy k němu přicházely znovu a znovu, stejně hrozné a nereálné jako odchod regulů z jeho života - o příchodu lidí, o lidské řeči a lidských krocích znějících u posvátného oltáře edunu, o ohni a krvi a o deseti zoufalých kel'ein snažících se ubránit she'pan před hordou zneuctívajících lidí.

Bratři, sestro, toužil se zeptat kel'ein, je možné, že je tady nějaká naděje, kterou nevidím? A pak si zase myslel: Bohové, nebo je možné, že máme šílenou she'pan? Bratři, sestro, podívejte, podívejte, loď! - naše cesta z Kesrithu. Přinut'te she'-pan vidět věci reálné. Zapomněla, že jsou tu někteří, kteří chtějí žít. Ale nemohl takové věci říci svým starším, Eddanovi, a konečně musel by z těchto slov skládat účet tváří v tvář Intel a to by neunesl. Nemohl jim domlouvat, nemohl o všem diskutovat, jako to dělal tajně sám se sebou. Oni, ona - všichni krom Melein a něho - si pamatovali dny Nisrenu, život před válkou. Obdrželi už jednou regulskou pomoc při úniku z trosek Nisrenu a teď ji odmítali společným rozhodnutím rad, ze kterých on, který nebyl Manželem, byl vyloučen. Setrval ve víře, že jeho starší jsou rozumní. Byli příliš klidní, příliš jistí, aby mohli být šílení.

Před čtyřiceti třemi léty se něco podobného stalo na Nisrenu. Regulská loď, která zachránila she'pan Intel, nesla svátost Pana a ty z edunu, kteří přežili, na Kesrith. Starší o tom dni nemluvili, málokdy byl zmíněn i v písních, byla to bolest vepsaná v jejich viditelných šrámech a v tajemství jejich mlčení.

Hanba? divil se, ač mu trhalo srdce, když o nich špatně smýšlel. Hanba nad něčím, co udělali nebo neudělali na Nisrenu. Hanba nad životem a nechut' přežít další pád Domovského světa? Někdy pochyboval, se chvěním stále silícím a hlodajícím ho jako nějaký cizí parazit, že byl takový případ, že patřil she'pan, unavené útekem, že edun byl vědomě postaven, aby měli kde zemřít.

Edun, vlastníci Pana, Uctívané objekty cti mri a historie mri, které směl chránit pouze sám Sen, dotknout se jich znamenalo zemřít, ztratit je -

Ztratit relikvie Lidu -

To by znamenalo smrt, nejen edunu, ale Lidu jako rasy. Chvilí tuto myšlenku převracel v mysl, a pak ji ve spěchu odložil stranou a s obavami ji zase zvedl.

Ó bohové uvažoval s rozumem v tu chvíli otupělým. Další prám se vznesl. Viděl ho stoupat výš a výš, hvězdu, která se pohybuje.

Ó bohové, ó bohové.

Byla to shon'ai. Přechodná hra. Byl to lesk ostří v temnotě, smrtelná hra rytmu, klamu, hrozby a bezstarostného rizika. Hra Lidu.

Ostří byla vržena. Existence závisela na vlastní rychlosti a smyslech a nervech, bez jiného důvodu než zasloužit si přežít.

Cítil jak mu krev proudí z tváře do břicha, když chápal, jak se na něj budou dívat, pokud položí své bezcenné otázky.

Připoj se k rytmu, dítě Lidu, buď s ním, přijmi ho, přijmi, přijmi.

Shon'ai!

Hlasitě vykřikl a konečně vše pochopil. V celém známém vesmíru budou mri reagovat na vyzvání she'pan z Kesrithu.

Přijdou, přijdou, ze všech sektorů vesmíru, aby bojovali, aby odolali.

Pana byla uložena v péči Edunu Kesrithun.

Kruh byl široký a ostří létala s viditelnou náhodností, ale každá hra tíhla k vytvoření vlastních jedinečných vzorů, a nejrozumnější byl hráč, který se jimi nedal hypnotizovat.

Intel byla ztracena. Bylo na druhých vrátit ten úder.

První z dvou měsíců Kesrithu se rozjasnil až k hranici viditelnosti. Hvězdy se staly zaprášeným pásem na nebi. Vzduch se ochladil, ale on necítil žádný impuls k návratu do edunu, znovu začít běžnou rutinu jejich existence. Ne tento večer. Ne s těmi myšlenkami, kterými se zabýval. Kel'ein ho snad mohli pohřešovat, rozhlédnout se a uvidět ho na jeho oblíbeném místě a nechat ho být. Trávil tu mnoho západů. Večer nebylo v edunu co dělat krom spánku, jídla a studia věcí, které už nebyly pravdivé. Nikdo z nich už nezpíval písně od doby, co se dověděli o konci války. Často si sedali a hovořili spolu, ale bez něj. Myslel si, že to je pro ně pravděpodobně úleva, když je pryč.

Gejzír zvaný Sochau chrtil páru daleko v rovině, vysoký chochol, přesný jako jakékoli regulské hodiny. Takovými rytmy svět žil a takovými rytmy měřil dny, než přišli lidé.

Ale poprvé od té doby, co slyšel o ukončení války, cítil tušení radosti, žhnoucí pocit, že by Lid ještě mohl něco učinit a lidé by nemuseli mít své vítězství za dovršené.

Hvězda rostoucí na nebi jako ostatní se odchýlila, rychlá a zlověstná. Vzhlédl na ni s rostoucím zájmem, oživen něčím, třebaže obyčejným, co však není částí všednosti. Prámy obvykle nesestupovaly před rozedněním.

Sledoval ten růst, se střídavě strašnými a nadějnými představami jako pouhou dětskou hru, neboť si ve skutečnosti nedovedl představit, že by to mohlo být něco jiného než pouhá změna v regulských letových řádech z regulských důvodů, tak obyčejná, jak jen může být v organizované rutině umírání Kesrithu.

Sledoval, jak klesá a náhle uviděl, jak se rozsvítila světla přístavu v té nejvzdálenější oblasti, a najednou poznal, že neklesá do kotviště prámů, ani nákladních lodí, ale do oblasti vyhrazené vojenským přistáním, a že to není prám. Byla to loď takové velikosti, jakou povrchový přístav neuvítal už mnoho let.

Ta loď nebyla v té dálce a temnotě ničím více než světelným tvarem bez obrysů a beze jména. Nebylo tu nic, co by ukazovalo k jejímu smyslu. Náhle však věděl, že jeho lid musí mít možnost se k tomu vyslovit - oni už jsou na to nepochybně připraveni a jenom on není.

Seskočil ze své skály a rozběhl se, hbitýma nohama měnil směr sem a tam v místě, kde křehká půda kryla vlastní nebezpečí. Neužíval cestu, ale běžel napříč krajinou po staré stezce mri a k dveřím edunu dorazil bez dechu s bolící hrudí.

V sálech bylo ticho. Zastavil se jen na chvíličku, pak vyrazil po schodech k she'panině věži, první otočku se téměř vznášel.

A tam ho potkal stín - starý Dahacha sestupoval dolů, Dahacha se svým velkým mrzutým dusem hřmotícím ze schodů za ním. Všichni se zastavili a dus se o krok přiblížil, aby zamručel varování.

"Niune," řekl starý muž. "Jdu tě hledat."

"Je tu loď," začal Niun.

"Tady to není novina," odvětil Dahacha. "Hazan je zpátky. Och! Pojd' nahoru mladíku. Chyběl jsi nám."

Niun šel za ním a cítil velkou radost, Hazan - vlajková loď zóny a přišla v nejvyšší čas, mezi reguly, kteří panikaří a v nepořádku ustupují. Přece jen se u regulů našlo odhodlání, nějaká moc, která udrží rozkládající se situaci pod kontrolou.

Jestliže přilétl Hazan, přilétl s ním i Medai - bratranec, druh, kel'en, domů z války s lidmi a přináší s sebou zkušenosti a všechen zdravý rozum, který patří Kelu bojujícímu na frontě.

O Medaiovi si pamatoval také jiné věci, méně milé, ale to nebylo důležité po šesti letech, která uvrhla svět do chaosu. Následoval Dahachu po točitých schodech s pocitem velice povznesené nálady.

Další kel'en.

Muž, kterého ostatní budou poslouchat tak, jak nikdy neposlouchali jeho, jenž nikdy neopustil planetu.

Medai, který sloužil s vůdci regulů a zná jejich myšlení, jak je jen málo kel'ein mělo možnost poznat - kel'en lodi baie kesritské zóny.

5. kapitola

DVEŘE byly zamčené jako vždy v nepovolené době. Sten Duncan to zkoušel znovu a věděl, že to nemá smysl, bušil do nich pěstí a pak se vrátil zpět ke starci.

"Odpírají odpověď," řekl Stavros. Seděl v židli za stolem s monotónně šedou obrazovkou u svého levého lokte.

Vypadal neklidně, což bylo pro něj neobvyklé dokonce i v tomto nejhorším čase.

Byli dole na planetě. V tom se nemohli mýlit.

"Sedneme do doku," řekl na závěr Duncan vyjadřuje pouze část starostí, které převaloval v mysli.

Stavros nereagoval na toto pozorování, pouze na něj bez zájmu hleděl. Duncan v jeho pohledu četl obvinění.

"Jestli došlo ke změně plánů, mohlo se něco stát na stanici nebo na planetě," pokračoval Duncan ve snaze získat od starce to nejmenší uznání nebo zamítnutí svých obav - dokonce i prostý hněv. Vydržel by to.

A když mu Stavros vůbec neodpověděl, klesl na stůl, položil hlavu do dlaní, vyčerpán napjatým čekáním. Byla to jejich noc. Byla to polovina té noci.

"Možná, že teď spí," poznamenal Stavros neočekávaně a překvapil ho tónem, který neobsahoval žádnou zahořklost.

"Jestliže se rozhodli udržovat lodní cyklus i po přistání, nebo jestli jsme v místní noci, může bai Hulagh spát a jeho příkazníci nemusí být ochotni nám odpovídat bez jeho zplnomocnění. Regulové nedělají potíže starším jeho postavení."

Duncan se na něj ohlédl, nevěřil jeho výkladu, ale byl rád, že Stavros udělal to gesto, ať už měl či neměl na mysli něco jiného, než řekl. Jeho pocity mu vůbec neulehčovalo to, že mu Stavros nepověděl nic v záležitosti setkání s mri, a zeptal se ho pouze tiše na to, co se stalo v hlavním sále, žádné obviňování, žádný náznak toho, co se děje ve Stavrosově mysli. Neřekl nic, i když pak byli krátce seznámeni s novým palubním řádem a zkrácením jejich hodin svobody na polovinu i s tím, že regulská mláďata budou soustavně hlídat jejich dveře a zpovzdálí je sledovat, pokud opustí pokoj. Ta odvěta nejtížeji dolehla právě na něj, ještě více ho omezila, což se nemuselo týkat Stavrose, ale pro jejich bezpečnost a budoucnost lidsko-regulské spolupráce to předpovídalo dost nepříjemností. Stále tu zůstávaly formální způsoby, stále ty pozdravy v denních hlášeních. Pro reguly bylo charakteristické, že se nezmiňovali o incidentu v sále, pouze konstatovali bez vysvětlení změnu jejich hodin.

"Je mi líto, pane," snažil se z vlastní vůle Duncan nakonec ve své frustraci.

Stavros ihned překvapeně vzhlédl, pak se zamračil a pokrčil rameny. "Zřejmě je to jen regulský postup a nějaká menší změna v plánech. Nedělej si proto starosti." A pak s dalším pokrčením ramen: "Vyspi se trochu, Duncane. Je toho málo, co by se teď dalo dělat."

"Ano, pane," řekl, vstal a šel do pokoje, usedl na svou palandu a zvedl nohy. Položil si lokty na kolena a hlavu do dlaní, aby si namasíroval rozbolavělé spánky.

Jsou vězni, díky němu.

Stavros se trápil. Nepochybně věděl, jak se jich to týká, a trápil se. Snad kdyby regulové přijali nabídku, mohl by demonstrovat potrestání lidského mláďete, které vytvořilo tu obtíž. Možná, že by to neudělal, protože v zásadě byli oba lidmi a Stavros k němu cítil nevyslovenou vazbu, ale možná, že by se vyhnul tomu udělat to, protože regulský starší by to za stejných podmínek neudělal.

Bylo však jasné, že jsou v těžkém stínu regulské nespokojenosti a budou tam mnoho, mnoho dní a že nejsou právě tam, kde jim bylo na počátku řečeno, že mají přistát.

Dostihl ho zvuk čehosi pohybujícího se chodbou, saní ženoucích se po jedné z drah. Vzhlédl, protože to vypadalo, jako by brzdily, doufaje bez naděje, že ta věc zastavuje, jen aby dopravila novinky.

Dveře se otevřely. Okamžitě korektně vyskočil. Saně opravdu zastavily před dveřmi a v nich seděl nejstarší a nejmohutnější regul, jakého kdy viděl. Visící záhyby sraštělého masa a zhrublé kůže skrývaly každý náznak struktury, která se skrývala uvnitř šedohnědého těla, krom kostních destiček na tváři, kde se oči ztrácely v kruzích vrásek, černé a lesklé, plochý nos a štěrbinovitá ústa dávaly klamnou iluzi člověčenství.

Byla to tvář muže uvnitř těla zvířete a to tělo bylo zabalené v hnědém rouchu, stříbrně lemovaném a lesknoucím se, jako pavučina obalujícím tlustou a zvrásněnou kůži. Nozdry byly širokými zářezy, které se nadýmaly a zavíraly. Znal tento pohyb jako vyjádření emocí u mláďat, jeden z mála výrazů, jichž byly jejich kostmi kryté tváře schopny - valení očí, otvírání a svírání rtů, chvění nozder. Ale kdyby nevěděl, že tato bytost je přesně téhož druhu jako mláďata, pochyboval by o tom.

Bylo neuvěřitelné, že se stařešina pozvedl, obtížně vztyčil tělo, postavil se na ohnuté a téměř neviditelné nohy vedle saní.

"Stavrosi," to - on - řekl - řekl, rachotivým basem.

Lidé nemohou napodobit regulské výrazy, regulové snad nemohou číst zdvořilost nebo její nedostatek u lidí, ale Duncan věděl, že je to zdvořilost, co se po něm žádá. "Jsem počtěn," řekl regulsky. "Jsem mláďe Sten Duncan."

"Zavolej Stavrose."

Ale dveře byly otevřeny. Duncan se otočil, aby vyhověl rozkazu a náhle viděl Stavrose stát ve dveřích, strnulého.

Byla to rachotivá výměna regulských zdvořilostí a Duncan se uklidil na stranu pokoje proti zdi zmatený proudem řeči. Pochopil to, o čem už pochyboval, totiž, že je to sám bai, který si s nimi přišel promluvit, bai Hulagh Alagn-ni, nejvyšší velitel lodi Hazan, nástupce Holna a dočasný guvernér kesrithské zóny po dobu předávání velení z regulských do lidských rukou.

Snažil se být nenápadný, nechtěl se podruhé prohřešit proti regulským zvykům a zkomplikovat věci, kterým nerozuměl. Rozmluva byla krátká. Zakončila se sériemi zdvořilostí a gest a bai usedl do svých saní a zmizel a Stavros zavřel dveře dříve, než se Duncan dokázal zbavit zmatku a udělat to.

"Pane?" odvážil se pak.

Stavros s odpovědí nespěchal. Rozhlížel se rozhodně, s vážným a neklidným výrazem. "Přistáli jsme na Kesrithu," řekl.

"Bai nás ujišťuje, že pro takový typ lodi je to úplně běžný výběr, přistát přímo v přístavu - že to bylo rozhodnutí na poslední chvíli a bez jakékoli souvislosti s námi. Ale stejně soudím, že je tu nějaká nestabilita, které nerozumím. Bai chce, abychom zůstali na lodi. Říká, že dočasně."

"Je to," zeptal se Duncan, "problém ohledně toho případu s mri?"

Stavros potřásl hlavou. "Nevím. Nevím. Myslím, že celé posádce nařídili zůstat na palubě, dokud se věci neurovnají.

To alespoň ..." Stavrosovy oči se pozvedly ke stropu, k průduchům, k osvětlení, k instalacím, kterým nerozuměli a nestarali se o ně. Mrknutí varovalo, nic neříkej, neslo nějaké obavy, které by možná mohl vyslovit, kdyby to mohl udělat v bezpečí. "Bai nás ujišťuje, že budeme dopraveni na hlavní štáb ráno. V tuto chvíli je právě planetární noc a my už jsme nějaký čas na Kesrithu a on nám sděluje, že počasí je pěkné a obtíže nepatrné a že očekává, že využijeme zbytku noci a vstaneme pozdě v očekávání příjemného vstupu na Kesrith."

Bai je zdvořilý a formální, vnucoval se Stavrosův výraz mezi jeho slova. Nebyla tu žádná důvěryhodnost. Duncan s pochopením přikývl.

"Tedy dobrou noc," řekl Stavros, jako by hovořili nahlas. "Myslím, že se můžeme spolehnout, že budeme na palubě zdrženi delší dobu, a je tu tedy dost času, abychom se vyspali."

"Dobrou noc, pane," odpověděl Duncan a sledoval, jak stařec odešel zpět do svého obydlí a dveře se zavřely. Prál si, a to nikoli poprvé, aby se ho dokázal přímo zeptat, co si myslí o té záležitosti, a ocenit, nakolik Stavros věří tomu, co mu řekl.

V čase, kdy byli u regulů v stále klesající přízni, se Duncan začal věnovat učení regulského jazyka se stejným horlivě zoufalým úsilím, s jakým se před časem věnoval Povrchovým taktickým zbraním a způsobům přežití. Začal obvyklými frázemi a pokračoval ve skladbě se snadností, jakou by nikdo nepředpokládal, že jí kdy dosáhne. Nebyl učencem, byl pouze vylekaný. Začal si s příznačnou koncentrací, kterou získávaly obavy v jejich samotě, myslet, že Stavros je skutečně velmi starý a doba, než přijdou lidé, je značná a regulové disponující svými mláďaty tak snadno nebudou vůbec rozvažovat nad zabitím lidského mláďete, které přežilo svého staršího, pokud pro ně nebude užitečné.

Stavrosův věk, který byl důvodem, proč ho určili na tuto misi, byl zároveň důvodem možného neúspěchu. Kdyby se něco stalo ctihodnému panu Stavrosovi, zanechalo by to Duncana bezmocného, neschopného komunikovat s většinou mláďat a, jak Stavros jednou zdůraznil, mláďata by ho nepustila do styku s jeho protějškem u bai Hulagha, který byl jediným regulem schopným plynule se vyjadřovat v lidské řeči.

Nebyla to možnost, o které by rád uvažoval - jednoho dne mohl zůstat sám, aby jednal s reguly.

Když mýjely hodiny před vyloděním na Kesrithu, měl nervy příliš napjaté, než aby mohl usnout, a tak shromažďoval své poznámky a začal studovat s využitím toho, že měl sevřené útroby.

Dag - dovolení, prosba, upozornění. Táž slabika pronášená s přízvukem parní píšťaly znamenala: ctihodný, a v pronikavé tónině -krev. Dag su-gl'inh-an-antpru nnugk - Mohu získat nepřímý styk s váženým... Dag nuc-ci: Dovolíte, pane.

Studoval, dokud nezjistil, že mu poznámky padají ze slábnoucích rukou, a klesl ke spánku na příjemnou chvíli, dokud regulští příkazníci neotevřeli bez varování dveře a nezačali na něj ječet rozkazy a neodvlekli drsně jejich zavazadla bez

předchozí zdvořilosti.

Tato regulská mláďata vůči němu neprojevovala žádnou zdvořilost, ani když protestoval proti hrubému zacházení s jejich věcmi. Zachovávala vůči němu nevrle mlčení, horečný spěch přerušovaný štěbetáním mezi sebou, jak nakládala zavazadla na dopravní saně, které je měly odvézt. Čekalo tam i další vozidlo, osobní saně.

"Hned, hned," vyjeklo jedno z nich, pravděpodobně je rozsáhlost lidského slovníku, který slyšela, rušila v jejich spěchu a teprve, když se objevil osobně Stavros, začala mláďata zachovávat dekorum.

Dokonce i lidský starší mezi nimi měl svou úctu, vypadalo to, že na Stavrose hledí se zdravým strachem.

Ale když se Duncan ohlédl při nastupování, měl možnost pohlédnout jednomu z nich přímo do tváře, když se shýbalo pomáhajíc jim do saní se sevřenými nozdrami a rty ve výrazu nenávisti, jenž spojuje různé druhy.

Byli na Kesrithu, mezi reguly, kteří budou jejich společníky a poradci v záležitostech spojených s evakuací ostatních regulů, jež zde měli po staletí svůj domov. Přišli sem získat tento svět jako dobyvatelé, ač měli nejméně po třicet dní být jen sami dva a zranitelní. Tato planeta náležela regulům a mri a bylo pravděpodobné, že část posádky Hazanu nazývala Kesrith svým domovem.

Náhle mu bylo jasné, že to může být víc než rasová či politická nenávisť regulů proti jejich přítomnosti na Kesrithu. A snad tu bylo mnoho usedlíků, kteří nikdy nesouhlasili s dohodou, jež obětovala jejich planetu a předala ji lidem.

Obtíže jsou nepatrné, přeložil Stavros baiovo ujištění. Možná, že v baiových očích jsou nepatrné, nezdálo se, že regulové jsou schopni lhát, ale v očích regulských mláďat, která je sem doprovázela, také nebyla lež, ale přesto vyprávěly odlišný příběh.

Dokud budou na Kesrithu ubytováni ve stavbě zvané Nom, v centru hlavního města Kesrithu, a budou tam po první a nejkritičtější dny chráněni před drážděním zdejší přirozené atmosféry a jinými menšími nesnáze místního klimatu, mohou čekat, než se přizpůsobí.

A viděl Stavrosovu tvář, když poprvé vyšli z tepla lodi do volného světa a hleděli na tuto planetu: kopce, hory, bílé pláně podivně ozářené nezdravě růžovým sluncem.

Pro Stavrose už to byl navždy domov. Jeho úkolem bylo připravit ho pro další lidi, starat se o ně poté, co přiletí, a znovu vybudovat civilizaci a Duncan už zvažoval, že pět let tady může znamenat velice mnoho času.

Regulové a alkalické planiny, gejzíry a prach, doly a slunce vypadající jako nezdravé a příliš velké na zdejší oblohu. Byl už na desítky světů na svých služebních cestách, od pustých skalních koulí až po kvetoucí divočinu, ale ještě nikdy nebyl na tak hroživě cizím světě jako je Kesrith.

Odpuzujícím, lidem nepřátelským. Pouhý vzduch tu jedovatě páchl, nabit dráždidly.

Jestliže Stavros pocítil zklamání, nedal to na sobě znát. Snažil se ovládat jako regulský starší, hrál svou úlohu a mláďata mu pomáhala do pozemních saní, které je čekaly dole. Bylo už dlouho po ránu, slunce viselo ve čtvrtině své dráhy na nebi. Všude bylo místo uvítání - jako všechny regulské zdvořilosti pečlivě ovládaného a řízeného - které očekávali, naprosté a příznačné ticho, jako by oni a mláďata byli jedinými živoucími tvory v okolí.

A daleko odtud na výšinách bylo vidět něco, co přinutilo Duncanovo srdce, aby se rozbušilo, sevření strachu kolem žaludku, které nemělo nic společného s rozumem, protože se tu vzpínala zvláštní silueta čtyř nakloněných věží tvořících zploštělou nepravidelnou pyramidu.

Edun mri. Věděl, že tu na této planetě jeden je. Viděl obrázky ruin Nisrenu. Nebyl však připraven na to, že bude zde, tak blízko. Shlížel na město takovým způsobem, jako by před ním nemohlo zůstat skryto nic, co se děje na pláni.

Tyčil se tam v zlověstné cizí přítomnosti a připomínal všem, že tu je i třetí skupina v jednání, které slibovalo mír.

"Hned, hned!" opakoval regul neklidný z odkladů nebo kvůli objektu jeho pozornosti, to nebylo jisté, ale Duncan to nechtěl zjišťovat a sklonil hlavu a vstoupil do saní, kde byl vzduch filtrován a očišťován od kousavé kyselé příchuti, protkávaný vzduch Kesrithu.

Saně odrachotily k městu po dlažbě hrubě stesané na písečných náspech, odnášejíce je k tomu, o čem si myslel se stále rostoucí jistotou, že je to také vedení, jenom větší než to, v kterém byli předtím.

6. kapitola

SLUNCE stoupalo na východě a Niun trávil další den v kopcích, chodil, lovil, trénoval se zbraněmi, prostě dělal vše, aby vyplnil hodiny samoty a zmírnil jednotvárnost svých dnů.

Ale toho dne ho nic nemohlo vyhnat z nejbližšího okolí edunu. Obcházel spojovou stanici na vrcholku věže Senu, kam by za rostoucí neformálností v edunu mohl být při jeho malé vážnosti příležitostně vpuštěn, toulal se kolem hlavního vchodu a nakonec trápen netrpělivostí vylezl na skálu nad cestou a hleděl do narůstající záře bílých plání a napínal oči při každém pohybu ze směru od přístavu.

Už velmi, velmi dlouho neočekával nic dobrého. Vychutnával teď ten pocit, nenáviděl nečinnost, a přesto si liboval v pocitu očekávání, se smíšenými pocity ze setkání, a přesto zoufale toužil po kamarádství, které to slibovalo. Neměl

Medaie rád. Pamatoval na soupeření se svým bratrancem, svou - po tolika letech k sobě mohl být upřímný - žárlivost na bratrance, snažil se zapomenout na všechny takové pocity, které k němu choval, toužil po Medaiově přítomnosti, toužil po ní zoufale, vroucně. Všechno bylo lepší než dlouhá samota, vědomí, že edun pomalu a neodvratně hyne. A byl tu v základě všech těchto úvah nejmenší záchvěv naděje, tušení, že Medai byl odeslán, že je první z mnoha, kteří přijdou -, že she'pan se odhodlala k akci a něco se učinilo pro budoucnost Lidu.

V tisíci předchozích dnech tu sedal jako nyní, hledaje nějakou malou odchylku v událostech, kterou by se zaměstnal, boje hmyzu, pomalé nebezpečné rozkvétání zavíjivky, vzletání a sestupování lodí v přístavu - zlá přání těm lodím, představy katastrof, představy zajímavých příletů, které mohou změnit o něco vzhled jeho existence. Dělal to tak často, že bylo obtížné uvědomit si, že to tentokrát je doopravdy, že hra má toho rána jiný obsah než za tisíců jiných rán. Samotný vzduch se zdál oživený. Srdce mu bilo tak silně, svaly mel tak napjaté, že ho bolela záda a žaludek, a pokaždé, když ho jeho oči vedly k domněnce, že dole zahlédl nějaký pohyb, zapomněl dýchat.

Ale v plném světle poledne se na rovině na počátku cesty objevil závoj prachu, linie temných tvarů pohybujících se zvolna vpřed. Seděl na své skále nad vrcholem cesty a spustil svůj průhled, aby odstranil denní opar ve snaze rozeznat jednotlivé tvary.

Už před léty viděl vozidla jezdit vzhůru po cestě. Soudě podle vzdálenosti, velikosti objektu a množství prachu to byla právě ona. Narůstal v něm pocit nesprávnosti, váhu v jeho žaludku vyrovnávalo bití jeho srdce. Sevřel údy, dlouhými pažemi objímal kolena a hleděl do kraje, nebyl ochoten jít a říci to ostatním. Regulové. Regulové přicházeli.

Kdysi by mohl být potěšen takovou neobvyklou návštěvou, ale nikoli právě toto jitro. Ne teď. Ne, když se daly do pohybu záležitosti mri, které byly důležitější než regulské.

Ne, když šlo o zájem mri, do něhož se regulové mohli snažit zasahovat.

Náhle si uvědomil, že she'pan nezbytně potřebuje vědět, co se blíží vzhůru po kopci: sečetl je - šest vozidel a pohyblivý bod natolik vzdálený, že ho jeho oči nedokázaly identifikovat, ale vypadalo to jako sedmé vozidlo.

Takové množství regulů nikdy nepřišlo k edunu, pokud si pamatoval.

Sklouzl ze své skály a vyrazil dolů kopcem, jeho dlouhé kroky ho nesly tak rychle, že brzy přešel do neovladatelného nedůstojného úprku, ale byl příliš poplašen nato, aby se staral o své vystupování. Hnal se bez dechu k edunu.

Ostatní vycházeli dveřmi ještě předtím, než dorazil se svým varováním - černá roucha Kelu a žádné zlaté: zpomalil krok a přicházel k nim bez dechu ve snaze skrýt svou bolest. Pot pokryl jeho kůži a rychle vyschl, jak ho suchý vzduch pohlcoval. Nikdo na Kesrithu nemá běhat: stokrát ho to učili, střídavá nezbytnost planety vítězila nad přirozeností mládí. Plice měl v jednom plameni, ve vzduchu, který dýmal, cítil rezavé ostří krve. Nikdo z Kelu ho za jeho unáhlenost nepokáral, ale cítil jejich mrzutost, viděl ji v postoji doprovázejících je dusei, kteří spolu s nimi vyšli z edunu. Jeden z dusei se vztyčil do výše a čenichal po větru. Pak znovu těžce klesl na všechny čtyři, což rozvířilo bílý prach, a vyrazil bolestné odfrknutí.

"Yai,yai!" pokáral zástup dusei kel Dahacha, toto bezvýznamné slovo mělo mezi dusem a kel'enem tisíc významů. Devět z nich váhavě ustupovalo v nespořádané skupince blíž k edunu a stíhало ušima. Někteří si sedli. Tu a tam se některý zvedl a obešel celou skupinku, pokaždé jiný, a vždy sledoval postupující karavanu regulských vozidel a při tom vydával varovné zvuky.

Kel byl zahalený, aby mohl uvítat návštěvníky. Niun upevnil mez o patřičný stupeň výš a zaujal své místo mezi těmi, jejichž postavení vyjadřovalo černé roucho, ale kel'anth Eddan ho vzal za loket a vytáhl ho do čela skupiny.

"Tady," řekl a už nic víc. Muž nemohl začít chrlit otázky určené Kelu. Niun se nutil k mlčení, srdce se mu panicky svíralo nad Eddanovým gestem. Přes svůj věk byl teprve novic a nepatřil vpřed při otázkách a odpovědích s reguly, sem mezi Eddana a kel Pasev, nejstarší mistry Kelu.

Jestliže do toho nebude osobně zapleten.

Nebo nepůjde o příbuzného.

Náhle pochopil, že do edunu musela přes věž Senu dorazit nějaká zpráva, informace o tom, jaké možnosti mají, a on byl pryč, seděl sám, nadarmo očekávaje příjemnosti tohoto dne.

Stalo se cosi velice špatného, jestliže se regulové míchali mezi příbuzné mri.

Regulská karavana si dál pomalu razila svou cestu, teď už bylo slyšet i jejich motory. Slunce páliło, nevýrazně červené.

Na planině chrlil gejzír, byl to Elu, jeden z nebezpečně náhodných, které se nedrží časového plánu. Výtrysk nějakou chvíli trval, byl desetkrát vyšší než člověk a měl charakteristický sklon. Pak se rychle rozptýlil. Podle určitých příznaků a umístění bylo možné rozeznat každý z gejzírů na planině. Niun odhadoval, že když vybuchl Elu, nebude to dlouho trvat, než začne Uchan. Byla to skvostná chvíle rozptýlení, v níž nebylo nutné uvažovat o neblahé linii temných vozidel postupujících ke svahu.

Jedna - dvě - tři - čtyři - pět - šest.

Šest pozemních saní. Ještě nikdy do edunu nedorazily více než dvoje najednou. Neřekl to však nahlas. Kel stál kolem něj úplně ztuhle, jako obrazy, kolem kterých se v silném větru třepotala jejich černá roucha. Pravá ruka každého kel'ena spočívala na opasku, kde byly v pochvách zavěšeny as'ei a prsty klouzaly po pásu. Pro jiného kel'ena to bylo varování. Regulové byli pouze tsi'mri a nedokázali to rozeznat, ale bylo přesto zdvořilé oznámit vetřelcům, že nejsou vítáni, i když vetřelci neměli dost důmyslu, aby poznali varování.

Saně kodrcaly v poslední části vyjetých kolejí na stoupající dráze, aby nakonec dorazily do prašného stanoviště poblíž čelního vchodu do edunu, přímo před Kel. Motory byly vypnuty a nastoupilo náhlé ticho. Regulové otevřeli dveře a začali obtížně vystupovat: celá desítka regulských mláďat, klidných a neveselých, ale i bez viditelné arogance. Jedno z nich bylo strážce Nomu Hada Surag-gi, Niun ho poznal podle odznaků, ale mládě přišlo blíž tváří v tvář Eddanovi a tím i jemu, aniž by dalo najevo, že ho poznává. Dokonce se na něm ani nezastavilo očima. Nebyl tu žádný náznak zpupnosti. Hada Surag-gi nasálo vzduch a kolébalo se vpřed v gestu regulské zdvořilosti.

Byla tu vhodná odpověď mri na toto gesto, gesto odpovídající dobré vůli. Eddan ho neučinil, a proto se žádný mri ani nepohnul. Ruce zůstaly u as'ei.

"Dovolte," řeklo Hada Surag-gi. "Přinášíme nejtragičtější zprávy."

"Jsme připraveni poslechnout si, co říkáte," odvětil Eddan.

"Věříme, že vás naši starší informovali..."

"Přivádíte nám Medaie?" zeptal se drsně Eddan.

Hada se otočilo neohrabaným regulským pohybem, výměnou nohou. Sevřelo ruce a udělalo gesto, kterým žádalo své průvodce, aby plnili své povinnosti. Ti se přikolébali k druhým saním a otevřeli jejich nákladový prostor, vyňali odtud bílý, plastikem zakrytý útvar na nosítkách. Přinesli ho kupředu a složili u nohou Hada Surag-gi před Kel.

"Přinesli jsme pozůstatky Medaie," promluvalo Hada.

Niun to už věděl, poznal to z prvních slov Hada, nepohnul se, nespustil svůj průhled. Tato pevnost by mohla být někým z jeho bratrů zaměněna za sebeovládání. Byla to strnulost. Slyšel jejich pohyby, jejich přešlapování, jako by byl na jiném místě než oni, jako by rozštěpen touto scénou hleděl odevšad, jako by opustil tělo Niuna s'Intela stejně jako Medaie s'Intela, nepřítomné a bez smyslů.

"Lidé jsou tedy tak blízko?" zeptal se Eddan, protože bylo zvykem pohřbívat mrtvé Lidu, kteří zemřeli ve válce, do chladného vesmíru a nebo ještě lépe do plamenů slunci a tím přivolávat znovuzrození Lidu a nenutit je k dlouhé a nepohodlné cestě z fronty, kde se bojuje, k zemi, kde je možné je pohřbit. Bylo divné, že regulové, třebaže znali mri jen lehce, tohle nepochopili a udělali tu chybu, že vrátili mrtvého mri do jeho edunu.

Regulská mláďata - teď bez jakékoli arogance v chování - potřepávala nozdrami a projevovala všechny příznaky toho, že se ve své roli cítí nepříjemně.

Vína, to byla hořká myšlenka, která napadla Niuna, hledícího na ně. Vrátil se zpět do vlastního těla a upřel oči na Hada Surag-gi, přál si, aby se s mláďetem setkali pohledy. Náhle to Hada udělalo a ucouvlo.

Vína a nepříjemnost z celého toho setkání a snaha neřici ani polovinu z toho, co vědí. Niun se zachvěl hněvem. Cítil, jak se mu krátí dech. Kel se vůbec nepohnul. Stál úplně klidně myslíce na Eddana, který je vedl, který je jedním slovem mohl vést k věcem, jež mri ještě nikdy nevykonali.

Hada Surag-gi pozdvihlo svou váhu na křivých nohou a mírně ustoupilo od zakryté mrtvoly mezi nimi. "Kel'anthe Eddane," začalo, "buď milostivý. Tento kel'en se nám zranil a odmítl pomoc našich lékařských zařízení, ačkoliv jsme ho pravděpodobně mohli zachránit. Litujeme toho, ale nikdy jsme se nepokoušeli zklamat vaši důvěru. Přinášíme vám též politování baie Hulagha, v jehož službách tento kel'en dosáhl velkého významu. Bai Hulagh hluboce lituje - nejhloběji lituje, že toto setkání je tak nešťastné a že se s Lidem seznamuje v tak smutném okamžiku. Zasílá vám svou soustrast a nabízí svůj nejhlubší zármutek v tomto nejnešťastnějším případě..."

"Bai Hulagh je tedy novým velitelem této zóny. Co je s bai Solgah? Co je s Holnem?"

"Jsou pryč." Ta slova byla téměř spolknuta, ale o chvíli později rychle doplněna. "A bai si přeje ujistit vás kel'anthe..."

"Domnívám se," řekl Eddan, "že smrt kel Medaie je dost nedávná."

"Ano," kývlo Hada, odstrašeno od připravené řeči, jeho ústa pracovala, jakoby hledala slova.

"Sebevražda," užil Eddan hrubé regulské slovo, ačkoliv regulové znali význam slova ika'al, které užívali mri, pokud se to týkalo rituální smrti kel'ena.

"Protestujeme..." V pohledu přímo na kel'antha mláďe zřejmě ztrácelo nit svých myšlenek, což bylo u eidetických regulů možné. "Důrazně protestujeme, kel'anthe, tento kel'en byl v hluboké melancholii, která neměla nic společného ani s nástupem baie Hulagha do vedení ani se zhroucením Holnu. Bojíme se, že tvoříte nesprávné závěry. Jestliže předpokládáte, že..."

"Netvořím si předem z výpovědi žádné závěry," ozval se Eddan. "Můžete mi navrhnout, jaké si mám udělat?"

Regul, často přerušovaný, zmatený argumenty, které nebyly argumenty, popletený, jak regulové často bývají v jednání s mri, rychle mžoural a snažil se přeskupit síly. "Kel'anthe, protestuji, buďte milosrdný, konstatujeme pouze, že tento kel'en byl před svým činem hluboce melancholický, že byl uzavřen ve svých komnatách na vlastní přání, odmítal všechny pokusy dotázat se na jeho potřeby a nemělo to nic společného s nástupem baie Hulagha, rozhodně ne, pane, vůbec ne. Bai Hulagh se stal zaměstnavatelem tohoto kefena a ten mu sloužil a přitom se v řadě akcí velice vyznamenal. Nebylo tu nic špatného. Ale poté, co byl vyhlášen mír, kel Medai upadl do stále vzrůstající melancholie."

"Ty jsi z Nomu," přerušil ho Niun neschopný dále to snášet a Hada Surag-gi se podívalo v jeho směru široce rozevřenými černými očima, až ukázalo v úžasu bělma. "Jak můžeš tak přesně popisovat stav mysli kel'ena z lodi, která od vás už dávno odletěla?"

Neměl nárok mluvit. Od mladého kel'ena před cizinci to byl výbuch, nikoli přijatelné chování, ale Kel stál pevně a pokud se týkalo Hada Sugar-gi, jeho ústa se otvírala a znovu zavírala v sevřenou čáru.

"Starší," protestovalo k Eddanovi.

"Může baiův mluvčí odpovědět na otázku?" zeptal se Eddan, toto obhájení vyslalo do Niunova nitra záplavu vděčnosti.

"Velmi rád," řeklo Hada. "Vím, že tyto věci jsou jisté, protože mi to bylo předáno samotným baiem, tváří v tvář, slovo od slova. Nenapadlo nás, že kel'en uvažuje o takové akci. Nedá se to přičíst žádné zaujatosti proti jeho službám."

"Teď je vše nadmíru jasné," pravil Eddan, "kel Medai dospěl k závěru, že má dostatečné důvody skoncovat se službami pro vás, tak silné důvody, že volil ika'al, aby se vás zbavil."

"Bylo to nepochybně kvůli konci války, který si kel'en nepřál."

"Je zajímavé," ozval se Eddan, "že volil ika'al, i když věděl, že se vrací na rodnou planetu."

"Byl malomyslný," řeklo nelogicky Hada Surag-gi tam, kde to regul nemohl chápat jako nelogické. "Nebyl odpovědný za své činy."

"Mluvíte před jeho příbuznými," krátce ut'ál Eddan. "Byl to kel'en, nikoli dus, aby zešílel. Byl vázán ke své rodné planetě. Co říkáte, že udělal, není rozumné, pokud se bai neprohřešil proti jeho cti. Je možné, že se to stalo právě tak?" Regul pod bodáním Eddanova drsného hlasu mírně ustupoval, plížil se zpět dozadu.

"Neskončili jsme s otázkami," řekl Eddan, upíraje na Hada Surag-gi svůj pohled. "Řekni nám, kde a kdy kel Medai zemřel."

Mládě si na to vůbec nepřálo odpovídat. Laplo po vzduchu a viditelně měnilo barvu. "Dovolte kel'anthe. Zemřel předešlý večer na baiově lodi."

"Na lodi baie Hulagha."

"Kel'anthe, bai protestuje..."

"Došlo k nějakému druhu diskuse mezi baiem a kel'enem?"

"Buď milosrdný, kel'en byl malomyslný. Konec války..."

"Bai přivedl tohoto mri k malomyslnosti," pravil Eddan, čímž mládě úplně zmátl.

"Bai," řeklo Hada, s nozdrami, které se svíraly a rozevíraly prudkým dýcháním, "žádal tohoto mri, aby zůstal na lodi a ve službě, ale kel'en to odmítl, přál si konečně odejít, což bylo privilegium, které bai odmítl každému i sobě samému. Byly tu obchodní záležitosti, o které se musel starat. Je možné..." kůže mláděte byla bledší a bledší, zatímco to vyprávěl, jeho rty obtížně propouštěly slova. "Kel'anthe, jsem si vědom, že ve vašich očích to může působit jako vina, ale my jsme ještě nechápali kel'enovo chování. Bai mu přikázal čekat. Kel'en pokládal ten rozkaz za dostatečnou příčinu, aby spáchal ten čin. Nevím proč. Ujist'ujeme vás, že jsme hluboce zarmoucení tou smutnou událostí. Pro Kesrith je to čas krize, v němž kel'en mohl vykonat veliké služby pro baie a pro vás, to je jisté. Bai oceňoval služby kel Medaie. Znovu protestujeme, nechápali jsme zdroj jeho hořkosti vůči nám."

"Možná jste se neptali nebo neposlouchali," podotkl kel'anth Eddan.

"Buď milostivý. Kesrith je předáván lidem, právě provádíme evakuaci všech obyvatel. Učinili jsme i opatření ohledně mri z Kesrithu. Bai si přeje, aby jeho loď byla stále obsazena posádkou a přirozeně si přeje, aby posádka..."

"Kel Medai se rozhodl opustit jeho služby," pravil Eddan. "Bylo to dobře připravené. Nechceme o tom dále mluvit s žádným regulským mládětem."

Bylo to jasně vyjádřeno a regulové se postupně vraceli, stále rychleji, jak se blížili ke svým saním. Hada nebylo první ani poslední, které nastoupilo. Poklopy se uzavřely a motory nastartovaly, pozemní saně se hřmotně otáčely na široké a vyježděné vozovce a sjížděly dolů po svahu tak pomalu, jak přijely.

Nikdo se nepohnul. Vzduch docela ustrnul, teď, co byli regulové pryč a je ponechali samotné s jejich mrtvým.

A náhle byli ve dveřích, zlaté roucho a bílé, sen'anth a Melein a sama she'pan v jejich rukou.

"Medai je mrtvý," konstatoval Eddan, "a tato planeta bude brzy patřit lidem, jak jsme je podezřívali." Zdvihl své zahalené ruce, aby před she'pan zakryl ten pohled, a Melein učinila krok dopředu, pouze krok, odpuzovalo ji to. Zakryla se závojem a odvrátila tvář, sklonila hlavu, she'pan a sen'anth se také zakryli závojem, což dělali pouze v přítomnosti nepřijatelného.

Vrátili se do edunu. Smrt byla zvláštní doménou Kelu, ať už při jejím způsobování či oplakávání, a bylo na nich opatřit vše nezbytné.

Pro příbuzného uvnitř Kelu to byla osobní povinnost.

Niun věděl, že se od něj očekává, aby se toho ujal, a viděl, že ostatní touží mu pomáhat, a rozevřel ruce a dal jim své svolení. Pouze slyšel o rituálech, nikdy je nevykonával a nepřál si udělat hanbu sobě ani Medaiovi jen kvůli své nevědomosti. On a všichni, kteří našli místo, aby pomohli, vzali nosítka a prošli dveřmi edunu směrem k Pana'drinu, Oltáři, aby předvedli, jak se Medai vrátil domů, tam kde by se byl ukázal sám, kdyby ještě žil.

Niunovy ruce cítily teplý kov nosítek, díval se dolů na tělo v bílém, které bývalo jeho bratrancem, a šok, který způsobil jeho strnulost, teď začal přecházet do jiného pocitu, do hluboké a bezmocné zuřivosti.

Nebylo správné, že se to stalo. Nebylo spravedlnosti, pokud se to mohlo stát. Pocítil, jak se téměř chvěje zlostí, zuřivostí, v níž by mohl zabíjet, kdyby tu bylo něco nebo někdo, proti komu by mohl zaměřit svůj hněv.

Nebyl tu nikdo. Zkoušel necítit nic, bylo to snazší než snaha najít směr pro nelibost, která v něm vřela. Doufal-li kdysi, učil se od nynějška nedoufat. Svět byl šílený a Medai se přidal k tomu šílenství.

Můj poslední syn, nazvala ho she'pan. Teď to byla pravda.

7. kapitola

NA OLTÁŘI v edunu Lidu se tyčila zástěna z kovů a drahých kamenů popsaná dávnými zprávami. Byla tak stará, že se to nedalo spočítat, a v každém Oltáři, který kdy existoval, stála mezi bronzovými lampami, snad stejně starými. V životě

to symbolizovalo dělbu mezi Kelem a Senem, bod, za který Kel nemohl jít, ve smrti to už nebylo možné překročit. Před zástěnou u její základny leželo bílé zakryté tělo Medaie s'Intel a Sov-Nelana tak blízko u dělicí čáry, kam až mohl kel'en kdy přijít. Kadidlo dýmalo z misek na obou stranách zástěny, těžké a syté, vznášející se pokojem a zatemňující klenbu jako nehmotný baldachýn.

Niunovi, doprovázejícímu svého bratrance, vůně kadidla přinášela jeho vlastní vzpomínky na to, jak byl v Kathu a sledoval svaté rituály z nejmenšího vnějšího šálku, když byl ještě dítětem, s Melein a Medaiem vedle sebe a s jinými, kteří už byli pryč, o jejichž smrti věděl. Z vnějšího šálku malý oltář Kelu vypadal tajemný a nádherný, území, na němž se už nesměli odvážit, kam se válečníci ve svých sigai mohli vydat v pohrdání Kathem.

Jeho mysl se rozběhla do pozdějších dnů, kdy oni tři byli vedeni mezi černými rouchy Kelu, a byli poprvé připuštěni k přístupu k hlavnímu Oltáři a k poznání, že teď mezi nimi a Pana, Mystériem, leží další bariera. A o den později se modlili o úspěch pro Medaie, který opouštěl edun v dobře placené službě - a Niun té noci vnitřně umíral žárlivostí a hořkostí, jeho modlitby byly neupřímné a nenávislné a smíšené s myšlenkami, které se k němu teď vrátily jako provinilí duchové. Teď se necítil jinak než tehdy. Medai znovu odjížděl a zanechal mu ošklivost a opuštěnost Kesritu.

Medai nikdy nemusel překonávat věci, které překonal on právě tady, poslední strážce Domu, sluha ostatních.

Medai byl pokládán za velkého kel'ena za to, co vykonal.

Bylo to šumění rouch ve svatyni matně viditelné za zástěnou, kde se procházel Sen a dohlížel na Svaté objekty. Melein tam byla se Sathellem.

Tři stejně staré děti kdysi stály ve vnějším sálu Kathu a toužily po počtách a uskutečnily své modlitby podivnými a pokroucenými cestami, Niun před Oltářem Kelu, kam všichni toužili přijít, Medai, vlastník poet válečníka, znovu na cestě do Temnot, a Melein, veselá Melein prošla Oltářem Kelu k místu za ním, k Mystériu, které kel'en nesmí nikdy spatřit.

Sklonil se, třesa se hněvem a marností, a zůstal tak dost dlouho ve snaze znovu nabrat dech a nabýt klidu.

Jeho rameno se dotkla ruka. Temné roucho ho zahalovalo stínem, jak se Eddan k němu sklonil. "Niune," řekl kel'anth měkkým hlasem, "she'pan tě volá. Nepřeje si, abys tu strážil. Říká, že chce, abys přišel a proseděl s ní tuto noc a neúčastnil se pohřbu."

Trvalo mu chvíli, než si byl jist svým hlasem. "Nevěřím tomu," promluvil po chvíli, "že mne nemůže postrádat ani teď. Co říkala? Neudala žádný důvod?"

"Přeje si, abys hned přišel."

Ohromil ho takový postoj. Mezi ním a Medaiem nevykvetla žádná láska, to she'pan věděla, ale v tom, co po něm veřejně žádala, nebyla žádná slušnost. "Ne," odpověděl. "Ne, nechci k ní jít."

Do ramene se mu zaryly prsty. Očekával pokárání, když vzhlédl. Ale stařec spustil závoj, ukázal nahou tvář a v té nebyl žádný hněv. "Myslel jsem si, že to řekneš," pokývl Eddan, což bylo neuvěřitelné, protože to nevěděl ani on sám: byl to impuls. Ale stařec ho znal tak dobře. "Dělej, jak uznáš za vhodné," dodal Eddan. "Zůstaň. Nebudu ti to zakazovat."

A stařec se vzpřimil a předal příkazy ostatním, kteří se vydali za svými vlastními úkoly. Jeden přinášel rituální nádoby, předané Senem pro účely pohřbívání, a pokládal je k Medaiovým nohám, Pasev nosila vodu a Dahacha plátno k omývání, Palazi plnil lampy pro dlouhé bdění na modlitbách a Debas jemně pískl na dusei a vyvedl je z vnějšího sálu, sehnal je do věže Kelu, aby nemohli rušit slavnost. Niun seděl uprostřed toho ruchu, konečně si uvědomil, že si roztrhl roucho, jak spechal dolů z kopců, a že je zaprášený a ruce má obalené špínou. Kolem něj pleskaly bosé nohy. Přišel Sirain, poloslepý Sirain, a dal mu vlhké plátno a Niun spustil závoj a omyl si tvář a znovu se zakryl s vděkem za jeho pozornost. Liran mu přinesl roucho a tak si vyměnil siga přímo u Oltáře, protože držet hlídku neupravený bylo neúčtivé. Znovu si sedl a začal se uklidňovat jejich tichým, podivuhodným přisluhováním.

Pak na Eddanův šeptaný pokyn začali odstraňovat z Medaie ten ošklivý bílý příkrov a prsty jednoho a pak druhého trpělivě, trpělivě trhali ovinek, který byl těsně setkaný jako kokon a téměř nepropustný - bylo to jako hedvábí cho, které se nedá rozplést prsty. Ale Pasev věděla, jak se dotknout regulského vlákna hořícím knotem, stejně jako části té podivné pavučiny. Ten materiál hořel neochotně, ale přesto přidal svůj chemický pach do nechutné směsi s kadidlem, jež klesalo shůry.

Bylo to cosi, na čem se mlčky usnesli, nepohrbi totiž kel'ena v regulském rubáši, jakkoli to bylo nesnadné, a tak postupně osvobodili Medaie ze zámostku, tvář, kterou si pamatovali, klidné a bledé vzezření. Jeho tělo bylo ve smrti malé a slabé, tak budící soucit, vážilo jen málo a Medai býval silný muž. Na jeho prsou našli mnoho vyznamenání a seta'al na jeho tváři vybledl do vláhé modři. Býval to pěkný mladík, býval Medai s'Intel, plný života a naděje v edunu v lepších časech. Dokonce i teď byl hezký na pohled. Jediným kazem na něm byla krev, která potřísnila vlákno pod jeho středními žebry, kde si zasadil smrtící ránu.

Sebevražda.

Niun pracoval bez pohledu na Medaiovu tvář, snažil se nemyslet na to, co dělají jeho ruce, aby se nechvěly a neprozradily ho. Snažil si připomenout lepší dny, ale nemohl. Znal Medaie příliš dobře. Jeho bratranec byl i ve smrti stejný jako za života: sobecký, arogantní v zápase s regulskou arogancí a přitom tvrdohlavý.

Bylo špatné cítit hněv na mrtvého, bezbožné. Ale i v konci byl Medai svým příbuzným stejně neužitečný jako vždy.

Medai žil pro sebe a zemřel ze svých vlastních důvodů, nijak se neohlížel na to, co od něj druzí mohou potřebovat, a to byla vzácně malá pocta pro chladnou mrtvolu, jakkoli byly vysoké tradice Kelu.

Dělil je hněv. Pamatoval si každý den svého života za těch šest let a věděl, proč ho she'pan potřebuje nahoře, a co ještě mají na mysli jeho bratři kel'ein, kteří tu s nimi sedí. Byla tu hádka, av' ein-kel s tasenými dlouhými čepelemi, byla to jeho chyba, tasil první v sále Oltáře. Bylo to toho dne, kdy se Medai dotkl Melein.

A Melein neprotestovala.

Sama she'pan musela ukončit tuto hádku - v těch dnech před šesti lety jí to šlo snáze -, sestoupila z věžových schodů a

zasáhla. Nazvala ho eshai'i, bezecným, a tsi'daith', nesynem, a protože ji miloval, zdrtilo ho to.

Ale ani slovo, ani slovo o pokárání Medaie.

A po několika dnech se Medaiovi dostalo té cti sloužit baiovi regulů, cti, o kterou přišel jeden z Manželů, a Melein dosáhla cudnosti Senu.

A Niun s'Intel nedosáhl ničeho, jen návratu ke studiu, dlouhého, tak dlouhého čekání, přitlačen na stranu Matky a zbaven jakékoli naděje na opuštění Kesrithu.

Nebyla tu nikdy cesta, jak odčinit jediný zlý den. Intel ho nechtěla nechat jít. Doufal v mír s Medaiem, ve změnu v záležitostech Lidu.

Ale Medai ho oloupil také o to. Služba na rodné planetě byla na něm samotném a v tom nikdy nepanovala spravedlnost.

Až přijdeš na to, proč je ti Lid zavázán, přijď a pověz mi to, řekl mu Eddan. Chtěl by mít na účtu jen polovinu toho, co tam měl Medai.

Ale pak Kel, počínaje Eddanem, vyprávěl o Medaiovi, a chválil jej: rituál lij'aia, počátek bdění u mrtvého, a hlasy starých kel'ein se chvěly, když o tom hovořily.

"Nejkrutější je," řekl Liran, "když staří pohřbívají mladého."

A poslední ze všech vyjma něho, Pasev: "Je jisté," pravila dotýkajíc se medailónků j'tai, lesknoucích se v zlatém světle lamp, vyznamenání, která Medai získal za své služby, "že ačkoli byl mladý, cestoval velmi daleko a viděl mnoho z války. Vidím tu služby na Shoa, Elagu, na Soghrune, na Gezenu a Seguru a Hadriu a je jisté, že sloužil Lidu. Určitě měl co dělat, tento náš bratr, toto dítě našeho Domu, myslím, že byl určitě velice unaven. Myslím, že musel být vyčerpaný ve službách regulů a chtěl přijít domů, jak mohl nejlépe, i kdyby měl ztratit něco ze své síly. Rozumím tomu. Jsem také velice unavena službou regulům a kdybych věděla, že má služba se chýlí ke konci, šla bych tou cestou, kterou zvolil." A pak měl být pro Niuna čas promluvit, chválit Medaie, svého bratrance. Nashromáždil si hněvivá slova, ale po tomhle se nemohl vyslovit nebo odporovat pocitům Pasev, kterou miloval hlubokým citem. Sklonil se a sklopil hlavu na zkřížené ruce, chvěl se.

A Kel mu to dovolil, protože to působilo jako zármutek příbuzného. Jejich však byl pravý nesobecký žal nad dítětem, které milovali, jeho byl stesk nad sebou samým.

Našel měřítko pro sebe samého v tom, že byl schopný průměrnosti a velkého sobectví a že ani teď nebyl roven Medaiovi.

Ostatní kolem něj mluvili, šeptali, po chvíli, kdy bylo jasné, že se rozhodl nehovořit v rituálu. Konečně začali mluvit o vysokých kopcích, pohřbu, který musí dokončit, a do jejich hovoru a plánů se zaplétalo tiché zoufalství, hanba, že jsou staří a kopce jsou velmi daleko a stezka velmi strmá. Nešťastně přemítali, zda by jim regulové nemohli na jejich žádost opatřit motorizovanou soupravu, ale v srdcích cítili, že by Medaie potupili žádostí takové pomoci od regulů. Proto se nechtěli ptát. Začali uvažovat, jak by mohli zařídit jeho přenesení.

"Nestarejte se," řekl Niun, prolomil tak dlouhé mlčení. "Zařídím to sám."

Viděl v jejich tvářích pochybnosti, a když pomyslel na strmou stezku a horskou pastvinu, pochyboval o tom sám.

"She'pan to nedovolí," pravil Eddan. "Niune, můžeme ho pohřbít tady nedaleko."

"Ne," řekl Niun, a pak znovu, když pomyslel na she'pan, "ne." A pak už tu pro něj nebyly žádné návrhy. Eddan druhým tise naznačil, aby to nechali být.

A tak ho opustili, když je tiše a zdvořile požádal, aby mohl zůstat sám. Odkračeli, až jim šustila roucha a hodnotící kroužky vyznamenání na jejich oděvu cinkly. Ten jemný vysoký zvuk se Niunovi záryval do srdce. Zvažoval své vlastní sobectví, nedávno změřené, a odvahu svých starších, kteří tak mnoho ve svém životě vykonali a byli smrtelně zahanbeni.

Ale na dlouhém začátku své celonoční strážce se jal přemýšlet v tichu edunu, kde všichni ostatní se halili do soukromí smutku - a věděl, že si více než co jiného nepřeje zemřít, přes tradice své kasty, že nechce zemřít tak, jako zemřel Medai, a to ho sžíralo, protože to bylo protikladné všemu, co předpovídal.

Medai byl schopný přijmout takové věci a she'pan přijala Medaie. A to bylo to, co nad ním zvítězilo.

Bavit se takovými myšlenkami před Oltářem v přítomnosti bohů a mrtvého bylo rouhání. Byl sám za sebe zahanben a toužil uprchnout, jako to udělal, když byl dítětem, kdy šel do kopců, aby přemýšlel o samotě, aby se podrobil zkoušce proti žívlům, dokud nedokáže znovu zapomenout malichernost mužů i svou vlastní.

Ale teď byl považován za muže a bylo to už dávno, co měl takovou svobodu. Nebezpečné časy zavládly v edunu, těžké časy a nebyla to doba, ve které by si mohl dovolit hrát jako dítě.

Byla to věc povinnosti a slušnosti. Medai žil a zemřel podle tohoto zákona. Nemusel ovládat svůj vnitřní svět, ale mohl přinejmenším předstírat, že navenek koná to, co byl povinen těm, kteří na něm záviseli.

Dokonce, i když to byla naprostá lež.

"Niune."

Pohyb a šum zástěny považoval za průvan, který stále vanul oltářem. Teď vzhledl a uviděl zamženou zlatou postavu skrz složité vzory a poznal hlas své sestry. Přišla tak blízko, jak to dovolovala zástěna, která je dělila z náboženského důvodu, ačkoli se mohli setkat tváří v tvář kdekoli v edunu či mimo jeho hranice.

"Jdi zpátky," požádal Melein, protože ta pobytem v přítomnosti mrtvého, byť i mrtvého příbuzného, znesvěcovala zákon kasty. Její kasta neměla žádné příbuzenské závazky, zřekli se jich a všech podobných vazeb. Ale ona neodešla. Zvedl se ztuhlý od klečení na studené podlaze a přistoupil k mřížoví. Neviděl ji zřetelně. Rozeznával pouze stín její ruky na krajkoví zástěny a přiložil na ni svou dlaň v soucitu, neschopen se jí dotknout. Byl nečistý v přítomnosti mrtvého a zůstane nedotknutelný, dokud nepohřbí svého příbuzného.

"Dostala jsem povolení přijít," řekla. "She'pan mi dala svolení."

"Udělám všechno," ujistil ji zasažen do srdce vzpomínkou na to, že mezi Melein a Medaiem byl citový vztah bratranecký a ke konci možná víc než to. "Chceme ho vzít do Sil'athenu, vše co můžeme udělat, uděláme."

"Nenapadlo mne, že tady budeš na hlídce," odpověděla. A pak s ostřím krajní hořkosti. "Nebo je to proto, že ti byl přikázán pravý opak?"

Její útok ho zmátl. Chvilí mu trvalo, než odpověděl, protože nevěděl přesně proti jakému způsobu uchopení se brání.

"Byl můj příbuzný," odvětil. "Vše ostatní - to teď nemá smysl."

"Jednou jsi ho mohl vlastnoručně zabít."

Byla to pravda. Pokoušel se zhlédnout Meleininu tvář za zástěnou, viděl však pouze obrys, zlatý stín, za zlatým kovem. Nevěděl jak jí odpovědět. "To už je dávno," řekl. "A mohl jsem s ním uzavřít mír, kdyby žil. Přál jsem si to. Moc."

"Věřím ti," zašeptala nakonec.

Pak se pohroužila v mlčení. Cítil ho na sobě jako nepříjemnou tíhu. "Byla to žárlivost," připustil. Věc, o které uvažoval, nabírala tvar a rodila se v bolestech, ale nebylo to tak bolestné, jak si myslel. Přicházela na světlo. Melein byla jeho druhým já. Byl jí tak blízko jako myšlenka, stále si uměl představit tu blízkost mezi nimi. "Melein, když tu jsou pouze dva mladí muži uvnitř Kelu, je nemožné, aby se vzájemně nesrovnávali a aby je nesrovnávali druzí. Měl jako první všechny věci, ve kterých jsem chtěl excelovat. A já byl žárlivý a rozmrzelý. Byl jsem mezi vámi zprostředkovatelem. Byla to nejmalichernější věc, kterou jsem kdy dělal. Platil jsem za to po šest let."

Okamžik nepromluvila. Začal si být jist, že milovala Medaie, jediná dcera edunu jinak upadlého do stárí. Bylo nevyhnutelné, že ona a Medai, mohli jednou vyhlížet jako přirozený pár, kel'en a kel'e'en, v těch dnech, kdy byla také částí Kelu.

Možná - ta myšlenka ho dlouho trápila - by byla šťastnější, kdyby zůstala v Kelu.

"She'pan mne poslala," řekla nakonec bez odpovědi na jeho výčitku. "Slyšela o úmyslech Kelu. Jejím nejprvnějším přáním je, abys zůstal. Druzí chtějí dohlížet na Medaie."

"Ne."

"Nemohu jí předat tuto odpověď."

"Řekni jí, že jsem neposlechl. Řekni jí, že je Medaiovi dlužná víc než díru v písku a že ti starci ho nemohou vzít do Sil'athenu, aniž by je ten výkon nezabil."

"Nemohu jí říci tohle!" zasykla Melein s hrůzou v hlase, s hrůzou, která ho ujistila v jeho úmyslech.

Nepůsobilo to rozumněji než ostatní přání Intel, této she'-pan, která si dovedla pohrávat se životy Lidu, která dovedla ohýbat a lámat životy svých dětí v takovém naprostém nedbání jejich tužeb a nadějí. Dala mu své přednosti, přemítal s náhlým hořkým pohledem do nitra: žárlivost, sobectví, majetnické choutky... ano, majetnické, ke mně, k Meleinu, k dětem Zaina. Poslala Meleinu do Senu a Medaie k regulům, když viděla jaké věci je unášejí. Zničila nás velká she'pan, velká, ale narušená, a tak nás škrtí, svírá proti sobě, dokud nezlomí naše kosti a nerozdrtí naše maso a nevdechne do nás svůj dech.

Dokud z nás bude něco zbývat.

"Dělej, jak rozumíš," řekl. "Pokud jde o mne, chci splnit povinnost příbuzného, sestřičko. Ale ty jsi teď sen'e'en a nemáš víc žádné příbuzné. Jdi zpátky a řekni she'pan, co chceš."

Zoufale doufal, že ji rozhněvá, že pronikne jejím strachem z Intel. Mínil to právě jako popíchnutí. Ale její ruka se odtáhla od zástěny a její stín se pohnul pryč od něho, zanechala ho samotného se světlem na opačné straně.

"Melein," zašeptal. A pak nahlas: "Melein!"

"Nevytýkej mi nedostatek smyslu pro povinnost," zaslechl její hlas, vzdálený a odosobněný. "Dokud žil, byla jsem jeho příbuznou a tys mu záviděl všechno, co měl. Teď mám jiné závazky. Prones nad ním, že she'pan je velmi potěšena jeho smrtí. Tolik o tom řekla. Pokud jde o mne, nemám žádnou kontrolu nad tím, co děláš. Pohřbi ho. Čiň, jak uznáš za vhodné."

"Melein," volal. "Melein, vrať se."

Ale slyšel, jak se její kroky vzdalují po skrytých schodech, slyšel, jak se dveře zavírají jedny po druhých. Zůstal stát, kde byl, jednu ruku na zástěně, myslel až do konce, že by mohla změnit názor a vrátit se, popřít odpověď, kterou mu dala, ale ona odešla. Nemohl být ani rozhněvaný, protože to bylo to, k čemu ji vyzýval.

Intelino stvoření, jeho též.

Doufal, že někde ve věži Senu Melein dokáže odložit svou pýchu a zaplakat nad Medaiem, ale pochyboval o tom. Chlad, opatrný chlad to byl v jejím hlase přes všechnu lítost, školená odloučenost Senu.

Konečně opustil zástěnu a usedl u Medaiova těla. Rukama objal šíji, hlavu složil na kolena, dvojnásobně opuštěný. Lampy praskaly a plameny poskakovaly, dveře edunu musely být po tuto noc ponechány otevřené podle staré tradice úcty k mrtvému. Stíny poskakovaly a dávaly nápisům na stěnách zdání, že se kroutí nezávislým vlastním životem, nápisům, o kterých she'pan říkala, že obsahují historii a moudrost Lidu. Celý svůj život byl obklopen takovými věcmi! Nápis pokrývaly každou zeď hlavního sálu, Oltář a she'paninu věž a přístupy Kathu a Kelu - nápis, o kterých she'pan říkala, že se opakují v každém edunu Lidu, který kdy existoval, přesné a neměnné. Prostřednictvím těch nápisů se sen'e'in učí: kel'e'in nikoli. On zná pouze to, co se stalo za jeho života a v jeho dohledu nebo to, co slyšel vyprávět od starších.

Ale Melein mohla číst tyto nápis, a věděla jaká je pravda, stejně jako she'pan, a rostla chladná a podivná při těch znalostech. Jednou když Melein vzali do Senu, zeptal se, jestli by ho nemohli vzít též, neboť nebyli nikdy v životě oddělení. Ale she'pan vzala pouze jeho ruce do svých a otočila je mozolovitými dlaněmi vzhůru. To nejsou dlaně učence, řekla a zamítla jeho žádost.

Něco procházelo halou, pomalé soupání a cvakání drápů na kameni - jeden z dusei sem zabloudil z věže Kelu. Převážně

chodili, kam chtěli, nikdo jim to nezakazoval, dokonce i když se stávali obtížnými nebo dokonce něco zničili. Nebylo vůbec jisté, jestli je jim vůbec možno něco zakázat, protože byli tak silní, že je nebylo možné k ničemu přinutit. Svým zvláštním smyslem dusei cítili, zda jsou vítáni nebo ne, a málokdy zůstali tam, kde si je nepřáli.

Chápali kel'ein, jak se věřilo, jejichž myšlenky byly beze strachu a nekomplikované, a podle toho si každý dus volil kel'ena nebo kel'e'en a zůstával s ním celý život. Žádný nikdy nepocítil cit k Niunovi s'Intelovi, ačkoliv jednou se pokusil - hanebně zoufalý - polapit mládě a přinutit ho k tomu. Prchlo jeho dětinským plánům, rozbilo past a srazilo ho do bezvědomí.

A nikdy poté nenašel zručnost, aby k sobě nějaké přitáhl, jako by tamto, zrazené, varovalo celý svůj druh před povahou Niunas'Intela.

Starší kel'ein říkali, že to bylo proto, že nikdy skutečně nikomu neotevřel své srdce, byl příliš uzavřený v sobě samém. Cítil, že to není pravda, neboť se o to pokusil, ale myslil si, že citliví dusei poznali, že je zatrpklý a nespokojený, a nechtěli to nést.

Věřil v to a doufal, že se vše změní, ale v hloubi srdce chtěl vědět, zdali je to možné, protože nebyl normální kel'en. Pro ženu Lidu byly otevřeny všechny kasty, pro muže tu byl Kel a Sen, a on byl jak ochuzen, tak i hýčkán, prostě proto, že byl posledním synem Domu. To znamenalo, že přijímal soustředěné snahy svých učitelů, kteří s ním pracovali, dokud nepochopil, dokud jeho zručnost nebyla přijatelná. Ale v edunu plném synů a dcer by asi nedokázal přežít, to si alespoň myslel, jeho neústupnost byla by ho přivedla k brzké výzvě a Lid by se mohl zbavit jeho vznětlivosti v Domě. Myslel si, že by mohl být lepším kel'enem nebýt Matčina vměšování, ale pak by se mnoho věcí mohlo stát jinak, kdyby nebyl poslední, a totéž platilo i pro ni.

Medai byl Matčiny potěšením, a Medai byl mrtev, zato on zde seděl živ, vzbouřený Matčiny syn. Ona mu bude mít co říci po Medaiově pohřbu v kopcích, když se bude muset vrátit a postavit se jí tváří v tvář. Potom zde budou hořká, tak hořká slova a on bez argumentů, a navíc s Melein na she'panině straně. Lekal se toho, co mu she'pan sdělí.

Ale ona mu to chce říct. Nemůže vrátit to, co řekla.

Znovu škrábání drápů. Byl to dus. Výbušné syčení dechu a těžký krok ukazovaly, že vetřelec se blíží, a Niun si přál, aby se nepřiblížil k Oltáři, protože dusei tu nebyli vítáni. Už se však stalo. Slyšel ho, jak vstupuje do vnějšího sálu, otočil se a viděl v temnotě velký stín se šikmými rameny. Ten znovu vydal ten zvláštní ztracený zvuk a zvolna se blížil. "Yai!" vykřikl, otočil se na koleně v zoufalé touze, aby zmizel. A pak zahlédl, že dus je zaprášený a jeho kožich je pokryt strupy boláků, a srdce se mu v prsou sevřelo a dech se málem zastavil, když poznal, že to není jedno z jejich ochočených zvířat, ale cizí.

Někdy divocí dusei přicházeli ze svých náhorních plošin potulovat se po pozemcích edunu a zasévat zpustošení mezi ochočenými, i v době jeho paměti kel'ein zemřeli ve snaze přiblížit se takovým zvířatům, dokonce i ozbrojení. Dusei se stávali zlověstnou předtuchou, bylo tu jen málo zvířat nebezpečnějších při setkání.

Tento stál se skloněnou hlavou, masivní ramena vyplňovala vchod a kolébal se tam a zpátky a bručel nařikavým hlasem. Prorazil si svou cestu dovnitř, až se omítka tu a tam drolila, protože dveře byly záměrně udělány malé a nevhodné pro ně, aby chránily Mysterium před jejich neuvažující neúctou.

Přišel nezdolatelný, hubenější než dobře živení dusei edunu.

Niun se uhnul na stranu, jedna z lamp se zřítíla dolů, jak o ni dus zavadil ramenem. Dus zakňučel, zafuněl a naštěstí vyklopený oheň zhasl, přitom horký olej spálil jeho nohu a přinutil ho opatrně uhnout. Pak se přiblížil k Medaiovu tělu a hrábl po něm drápy dlouhými jako mužská ruka - jedovatými, jedem orosenými drápy s jedovými kanálky, jejichž náhodný zásah mohl vykuchat mri nebo regula. Niun se krčil ve stínu převržené lampy nehybný jako sloup. Tělo zvířete vyplňovalo většinu místnosti a blokovalo východ. Vydávalo hrozný, nezdravý zápach, který potlačoval dokonce i kadidlo, a když otočilo svou mohutnou hlavu, aby pohlédlo na křehkého mri skrčeného v rohu, jeho oči plavaly v tekutině kapající na posvěcenou podlahu.

Miuk! Byl posedlý šílenstvím. Sekrece jeho těla byla vyvedena z rovnováhy a miuk, šílenství jeho druhu, zavinilo jeho chování a poslalo ho do bydlíště mri. Nebylo tu nic, co by Niun znal, ani zvíře, ani člověk, čeho by bylo třeba obávat se více než tohoto. Kdyby dusei edunu nebyli této noci zamčeni nahore, nikdy by nepustili miuk'ko duse přijít blíže k edunu, spíše by zemřeli v obraně vnějšího vchodu, než by to zvíře pustili dovnitř.

A Niun s'Intel se připravil na smrt, nejhroznější, zde v místě tak malém, že ho dus ani nebude moci odhodit zpod svých nohou, jeho bratři ho naleznou rozšlapaného. Dus šťouchl do Medaiova těla, jako by se na to připravoval, ale zaváhal. Groteskní, strašná bestie se kolébala sem a tam, široce rozkročená a z očí jí tekla tekutina, která ji oslepovala. Z nějakého vzdáleného místa ve věži Kelu přicházelo nesrozumitelné bédování, dus hněvající se ve svém neobvyklém vězení v náladě truchlícího Kelu - nebo cítící dole vetřelce - se zoufale snažil uniknout. Ostatní se připojili, ale náhle ztichli, umlčení zřejmě rozkazem kel'ein.

Niun zadržel dech, zatímco zatoulanec zdvihl své katarem oslepené oči za zvukem a jeho pohyblivé rty nervózně pracovaly. Zapotácel se, vydal další výbušné frknutí a přenesl váhu, aby si ulehčil. Ramenem zachytil o zástěnu. Ta se skácela s kovovým zařínčením a zvíře se otočilo, zaplavené září z nitra Oltáře. Niun si bleskově zakryl oči rukou, aby nespátl Zapovězené, a pak s jistotou v srdci sáhl po své střelné zbraní, proti dusovi nepatrně.

Musel napadnout cokoli, co ohrožovalo Zapovězené, aby pokud možno, odvrátil vniknutí do Oltáře Senu. Zamířil na mozek, na první ze dvou mozků, ač velmi dobře věděl, že ho následující smrtelné křeče zabijí stejně jako duse.

Ale dus neučinil ten krok dále. Sklonil svou plačící hlavu a přičichl k mrtvole, až shrnul roušku, a když to udělal, zanařikal a pomalu, téměř zmateně zakýval hlavou kolem, při tom mezi svou hlavu a zbraň nastavil rameno a začal ustupovat z Oltáře.

A když to udělal, když kráčel vnější síní stále vydávaje zvuky ztraceného dítěte, Niun to poprvé jasně věděl.

Medaiův dus.

Nebyl tu žádný mri, který mohl tvrdit, že bez dalších znaků pozná jiného duse než svého vlastního, a dokonce ani u něj si nemohl být jist, pokud ho dlouho nespátlil. Dusei jsou si příliš podobní a přitom příliš proměnliví a bylo možné pouze poznat, který dus již žil s mri.

Ale, že ho právě tento nezabil, že byl především zaujat tělem a zmizel neuspokojen - tomu chování rozuměl. Dusei jsou smrti znepokojeni. Jiná zvířata mrtvé ignorují, ale dusei tomu nerozumí, neuznávají to. Rmoutí se, hledají a souží se, snad sami umírají častěji než v opačném případě. Málokdy přežijí své pány, hynou žalem při jejich hledání.

A tento pátral po něčem, co nenašel.

Medaiův dus ho přišel hledat.

Nemocný, pokrytý boláky a hluboko v záchvatu šílenství, které nepřichází tak rychle, ačkoli regulové řekli, že Medai zemřel minulé noci.

Hubený a vyhladovělý jako jeho mrtvý pán.

Mrazivý pocit narůstal v Niunovi, dokud se fyzicky neroztřásl nejen ze strachu před dusem. Uložil zbraň zpět do pouzdra a s obavami pohlédl na obnažený vnitřní Oltář, který dosud nikdy neviděl.

Nemělo se to stát. Omyl si ruce obětní vodou a, aniž by překročil zapovězenou linii, postavil zástěnu zpět na své místo, prsty uctivě uchopil neživý kov. Žil. Bohové jako muži odpustili neúctu dusei; a on pohlédl do Oltáře Senu a cítil se otřesen, ale nikoli k smrti. Viděl jas, ale nic z Objektů ani nic, co by mohl rozeznat jako Svátost. Pokoušel se vypudit obavy ze své mysli. Žádný kel'en neměl tohle spatřit. Nechtěl si to pamatovat.

A Medai...

Znovu postavil sraženou lampu, doplnil ji a rozsvítil, což obnovilo její útěšné světlo. Pak na kolenou vytřel rozlitý olej, který se naštěstí nevznítil, a celou tu dobu, co pracoval, vyčerpaný a třesoucí se ze své hlídky, přemýšlel a opatroval chladný pocit usazený poblíž srdce.

Nakonec si uctivě umyl ruce a vložil je na Medaie, aby se dopustil neuctivosti - myšlenka, která se zrodila v jeho mysli, mu nedávala pokoje. Učinil to rychle, hned jak k tomu nabral odvahy, uvolnil oblečení a prozkoumal ránu, našel ji - což zahanbilo jeho předpoklad i čin - takovou, jak to řekli regulové.

Ika'al.

"Odpusť mi," řekl Medaiovu duchu a uctivě upravil roucho, omyl tvář a vrátil roušky na místo. Pak se sám vrhl tváří k zemi před Oltářem a vykonal příslušné modlitby k několika bohům - předkům své kasty - za klid Medaiovy duše s větší upřímností, než to dělal, když bratranec ještě žil.

To mu mohlo poskytnout rozhřešení a klid jako návrat k tomu, co je správné a čestné, ale nestalo se tak.

Měl při tom v sobě nahromaděnou jistotu, že přes to, co viděl na vlastní oči a svědectví regulů, Medai nepoložil svůj život dobrovolně.

Dus tak blízký kel'enovu myšlení byl miuk'ko a vyhublý tak, že mohl projít oltářními dveřmi, a Medaiovo tělo, kdysi samý sval, bylo hubené jako mumifikovaný mrtvý.

Obytné prostory Kelu jsou nezávislými jednotkami na plánu regulských lodí, kvůli dusei, kterých se regulové báli naprosto mimo logiku, a kvůli přísným zákonům kasty, které kel'en musí pozorně plnit ve styku s nezasvěcení.

Ale v podstatě je kel'en vždy vydán na milost a nemilost regulům, kteří tyto jednotky zásobují potravou, vodou a dokonce i vzduchem, který dýchá. Vše co může kel'en dělat, aby zajistil svou nezávislost, je zamknout dveře.

Kdyby ho chtěli mrtvého, mohli mu zastavit vzduch a potom ho vrhnout do chladného vesmíru. Ale jsou to tsi'mri a více než to, pro Lid jsou cizinci, cizí nová skupina regulů, a nemuseli vědět, jak zápasit s kel'enem. Regulové nejsou bojovníci.

Nikoli přímo.

Pohlcován myšlenkou, která v něm nabírala tvar, vstal a opustil Oltář, vzal obětní nádobu s vodou a pohárek a šel ven ke dveřím, kde se před edunem stále krčil šílený dus.

Věděl, že tam musí být, čeká. Byl blízko, jak si přál, ale nemohl ho získat. Byl si tak jist jeho obcházením kolem, jako si byl jist tím, co ho dohnalo k šílenství. Nebyl méně nebezpečný proto, že byl kdysi ochočený, stále se mohl vzbouřit a impulsivně zabít.

Ale když před něj položil vodu, dus nad touto obětí zvědavě začíchal a nakonec se zakýval a strčil nos do vody. Obsah pohárku zmizel. Niun ho naplnil podruhé, potřetí a počtvrté a teprve počtvrté zvíře náhle odmítavě odvrátilo hlavu.

Sedl si na paty a zkoumal to stvoření, tak hubené, jeho srst se uvolňovala po kusech. Na boku měl velkou, čerstvě otevřenou ránu.

Medaiův dus přichází z regulské péče, z násilí a hladu. Nemohl dobrovolně opustit Medaie, když ten už byl mrtev.

Regulové nemohli jednat tak, jak by jednali mri. Byli schopni tajné dohody, úplatkářství, podvodu, masakru vlastních mláďat, ale nikdy vraždy dospělého, té nikdy. Nemohli zabíjet ani lhát s chladnou krví, najímali mri, aby se střetali s jejich nepřáteli.

Tak ho to vždycky učili ti, kteří znali reguly lépe než on, ti kteří měli s reguly co dělat po celý život.

Tak tomu samo sebou rozuměl.

Jako Medai.

Vstal a kráčel dovnitř zpět k Oltáři a usadil se před tělem svého bratrance, ruce sevřel a bez pochopení hleděl na nápisy, které zaznamenávaly a skrývaly dějiny Lidu.

Byla spáchána vražda, ať už tím nebo oním způsobem, ať už to regulové pojmenovali, jak chtěli. Kel'en byl zabit svými vlastními zaměstnavateli a jeho dus byl oslaben do té míry, že ho mohli dohnat k přirozené smrti - jedno tělo navraceno Kelu, čin nevědomých regulů, druhé ponecháno dravcům a mrchožroutům, nebo v nejlepším případě neschopné prozradit, co se stalo. Regulské ruce a svědomí byly nepochybně čisté. Medai byl konečně odstraněn, jak to chtěli. Zoufale si přál jít nahoru a někomu to říci. Přál si běžet k Eddanovi pro radu, zbucovat she'pan. Ale neměl nic jako

důkaz krom zvířete ležícího za dveřmi. Neměl nic, čím by mohl podpořit takové obvinění, žádný podklad pro své tušení, žádný motiv, který by pohnul reguly dohnat kel'ena k takovému činu. Myslí si, že je to svého druhu ironie, že ze všech, kterým mohl Medai svěřit dohled nad svou pomstou, byly vybrány ruce jeho nejstaršího soupeře a jediným vhodným svědkem této pravdy se stal miuk'ko. Dusei, jak se říkalo, žijí v současnosti, nepamatovali si, co se stalo, pouze znali osoby a místa. Hledal domov. Dům, kde žil předtím, hledal i Medaie, a našel první, ale nikoli to druhé.

8. kapitola

NIUN začal, dříve než ostatní vstali, připravovat vše pro cestu do Sil'athenu. Byla to načerpaná voda, rituální zásoba jídla, pouhá upomínka, a skutečné potraviny pro živé.

S velkým úsilím vynesl Medaiovo tělo z malého Oltáře a připoutal ho lany k regulským nosítkám, na nichž ho přivezli. Dus čekající u dveří ho viděl, ale nevěnoval žádnou pozornost tomu, co dělá.

Ostatní začali přicházet: Eddan, Pasev, Dahacha a zbytek Kelu. Dusei též sešli dolů a miuk'ko u dveří uvolnil prostor. Pak se usadil ve slunečním světle, mohutnou hlavu mezi prackami a boky se mu zvedaly. Byl v hlubokém šoku.

"Miuk," zamručel Debas, který se zhrozil, když uviděl, co jim sedí u dveří.

Ale Pasev, která byla vzdor tomu, že zabila mnoho lidí, něžnou duší, šla a pokusila se k němu promluvit, stála přitom mimo jeho dosah. Vztyčil se bokem a nedaleko odtud klesl vyčerpan svým výkonem. Dusei z edunu vyrazili k němu, zneklidnění, cítíce bolest svého druha a nebezpečí, které představuje. Utvořili těsnou skupinu kolem Kelu a začali ho obkličovat ve snaze ochránit Kel před ohrožením tím tulákem.

A tázavé oči se upíraly na Niuna. Pokrčil rameny a zdvihl lana Medaiových improvizovaných saní. "Přišel," řekl, "před oltář této noci." Pohlédl na Eddana: "Po někom pátral."

A viděl záblesk ošklivého tušení v kel'anthových očích, Eddan byl chytrý muž, jako by ani nebyl kel'en. A Eddan se tiše otočil a pokynul Pasev, Liranovi, Debasovi a Liethovi. "Zůstaňte tu," řekl. "Stražte she'pan."

"Eddane," ozvala se Pasev, "she'pan zakázala..."

"Každý, kdo si přeje zůstat navíc, může. Stražte she'pan, Pasev."

A Niun na ně nečekal, vyrazil, ač z odporu saní poznal, že zaplatí drazé za svou svéhlavost, když mu she'pan a ostatní dávali možnost uniknout této přibuzenské povinnosti.

Zvolna, bolestně se miuk'ko zvedl a snažil se následovat saně. Došel však pouze k cestě a tam usedl vyčerpan, na konci se silami.

Druzí dusei ho obklopovali, jeden stále krácel mezi ním a Kelem, sleduje tuláka. Neúčastnili se pohřební společnosti. Nebyli žádáni. Hlíдали edun.

A Eddan a druzí kel'ein předstihli Niuna na svahu vedoucím do kopců a chopili se lan. Ne protestoval. Cítil bolestně, že museli učinit toto gesto a ukázat mu své přátelství, jako by ho bylo nutné prokazovat.

Zahalil se jednou rukou, spustil průhled, šetřil vlhkost, kterou jeho bolestné výdechy měly sklon plýtvat. Vzal s sebou více než obvyklé množství vody, protože věděl, že to bude ten poplatek, který od něj bude vymáhán. Nikdo na Kesrithu nepracoval, to platilo tak pro regulská mláďata nebo pro regulské stroje. Námaha mohla z těla vyždímat vlhkost a přinést krvácení bez předchozího varování.

Ale nikdo z nich neřekl tu samozřejmost, že výprava je neuvážená.

Kel nikdy neodporoval Matce, alespoň ne přímo.

A pak Niunovi došlo, že Matka mohla vystačit s dosažitelným, mohla to přímo přikázat Eddanovi. Neudělala to.

Byla přísná, přičítal to nikoli lásce, ale tomu, že znovu pila komal a proto nebyla k probuzení, když jí Melein přinesla jeho odmítnutí, taková byla Intel, she'pan Kesrithu. Už se to dříve stalo.

Pocíťoval neurčitý hněv, odmítal věřit, že se obměkčila, protože se to zatím ještě nikdy nestalo, nikoli v letech, kdy ji posíl. Nemyslí si, že by mohla začít teď, protože jí odporoval.

Odmítal litovat své tvrdohlavosti, i když stezka byla stále srážnější a kameny poranily jeho nohy a vzduch byl ledovým ohněm v jeho plicích.

Na nebi regulské lodi pokračovaly v přiletech a odletech, jejichž rychlost se vysmívala agonii malých figurek mri - lodi nesoucí více a více regulů do úkrytu, dříve než lidé přijdou a uplatní své nároky na tento svět.

Stezka do Sil'athenu nebyla stezkou, nýbrž cestou, kterou si pamatovali všichni mri, kteří jí kdy šli. Neexistovala po ní mezi skalami žádná stopa, kromě toho, že byla zbavena největších překážek a směřovala od mezníku k mezníku. Niun to věděl, pohřby byly v jeho životě dost obvyklé, ačkoli ještě neviděl ceremoniál doprovázející narození, při Meleinině byl příliš mlád. Táhl teď za provazy saní úplně sám, následoval Eddanovu vysokou štíhlou postavu, zápasil se saněmi mezi menšími kameny, dokud si neobalil cípem roucha své rozedřené ruce, aby je ochránil. Dech mu zdrsněl a plíce ho

bolely, byl navyklý zacházení se zbraněmi, nikoli práci jako tsi'mri, a každých pár kroků do výšky činilo dýchání daleko obtížnějším.

"Niune," chtěl říci jeden nebo druhý z bratří, "přenech mně to na čas." Ale on srážel jejich nabízené ruce zpět. Jen ti nejstarší, kromě Pasev, kterou Eddan ustanovil velitelkou v edunu, měli projít po této stezce. Trápilo ho teď svědomí, že by jeho tvrdohlavost mohla zavinit smrt některého z těchto chrabrých starců, myslil si, že to she'pan jistě tušila a že on byl příliš slepý ve své domýšlivosti, aby uvážil, že její důvody by nemusely zahrnovat jen jeho. Myslil si o Medaiovi jen to nejhorší a teď toho litoval a začalo mu svítat, že se mohl mýlit i v jiných věcech.

Ale muže by zahanbilo, teď, když už vyrazili, kdyby se vrátili zpět. Přivedl je sem, on se svou tvrdohlavou pýchou, vítal bolest, protože vyháněla z jeho mysli dokonale myšlenky, usmířovala jeho malichernosti vůči nim, i vůči mrtvému.

Medai nebyl zbabělec, lehkomyšlný muž, byl si tím teď jist, že se jeho bratranec dlouho držel proti zradě svých pánů, proti bůh ví čemu ještě.

A proč se tak stalo, to bylo stále ještě před ním.

"Eddane," řekl tiše, když odpočívali ve stínu vysokého útesu a písek před nimi se vlnil v rudém světle Arainu v zenitu. Na rovině měl své hnízdo hrabač. Bylo vidět, jak nadělal na povrchu dolíčky, do kterých se nálevkovitě sypal písek, jak reagoval na vánek v domnění, že to je kořist.

"Ano?"

"Myslím, že nevěříte, že Medaiova smrt je tím, co tvrdí regulové."

Zahalený Eddan pohnul rukou v souhlasném gestu.

"Myslím," pokračoval Niun, "že Kel o tom už hovořil a já jsem pravděpodobně jediný z Kelu, kdo je překvapený, že to objevil."

Eddan na něho pouze pohlédl. Blanka mžikla v jeho očích a zmizela. "Niune," promluvil "je nešlechtné předpokládat, že bychom tě mohli vědomě neinformovat o našich myšlenkách v té věci."

"Ale snad je tomu tak, pane, že jste k tomu měli důvody."

Eddanova ruka se sevřela na Niunově zápěstí tvrdým stiskem. Eddan ho učil yin'ein, nebyl tu nikdo zručnější než Eddan a Pasev, kdo by tak jemně dovedli oddělit tělo od duše, nikdo nedokázal spatřit pohyb jejich ostří. A v rukou měl stále sílu. "Nesnaž se sloužit regulům, Niune s'Inteli Zain-Abrine. Sloužíš she'pan a jednoho dne budeš na mém místě. Myslím, že ten den přijde brzy."

"Kdybych měl být kel'anthem," odpověděl Niun, chladný k slovům předzvěsti, nejistý, co tím bylo míněno, "pak by to byl velice malý Kel. Všichni jsou starší než já."

"Budeš mít svou hodnotu, Niune. Nikdo z nás o tom nepochybuje, pouze ty. To přijde."

Jeho srdce bylo znepokojeno smrtelnou naléhavostí těch slov, která mu Eddan vnucoval. "Nikdy jsem nebojoval," namítl. "Copak se k něčemu hodím?"

Eddan znovu pokrčil rameny. "My jsme Ruka, plánují jiní. Ale buď si jist, že máš své místo a že ho she'pan zná. Pamatuj si to. Medai byl vzat v úvahu, ale odvržen. Pamatuj si také toto."

Ohromeně se posadil, všechny jeho domněnky byly nakonec rozbourány a zničeny. "Pane," řekl, ale Eddan se mu vytrhl a vstal, odvrátil svou tvář, aby ukázal, že si nepřeje o této záležitosti dále hovořit. Niun se postavil na nohy, hledal nějakou cestu, jak se zeptat, ale pak nechal ruku klesnout - když Eddan nechce odpovídat, neodpoví a velice pravděpodobně je to vše, co mohl říci, vše, co věděl jak to říci.

She'pan je velice potěšena jeho smrtí, řekla Melein, chlad těchto slov jím stále zachvíval. A Medai byl vzat v úvahu, ale odvržen, to mu sdělil Eddan.

Poprvé litoval bratrance, když viděl, jak se vše obrací naruby.

On sám zůstal se svou mladistvou žárlivostí - Medaiem, jehož zločinem bylo jen to, že se díval na Melein a she'pan plánovala cosi jiného. Kesrith byl tvrdý a nesmiřitelný svět. Matka Kesrithu byla nemilosrdná jako její planeta.

Jeho vlastní tvrdohlavost se postavila proti její vůli. Vzepřel se jí, aniž by věděl něco o jejích důvodech. Udělal věc, kterou kel'ein nesměli dělat, a vyzkoušel její odhodlání zastavit ho v čase, kdy si Lid mohl nejméně dovolit neshody. Myslel, že to snad nebyli pouze regulové, kdo zabil Medaie - že na tom měly podíl i she'pan a snad i Melein.

Litoval Medaie a bál se o sebe. Mohl si přát mluvit se svým bratrancem, neboť teď byli oba muži a ne jen jeden z nich - mohl se naučit od Medaie věci, které mu neřekl Eddan. Pohlédl na černě zahalený tvar na nosítkách, znovu se chopil lan a zjistil, že ho opustila všechna jeho důvěra.

Nemusel být sám po všechny ty roky, napadlo ho náhle, a Medai nemusel umřít a mnoho věcí se nemělo stát, kdyby nenechal she'pan volit mezi nimi.

Nebyli to pouze regulové, kdo zabil Medaie.

Byl večer, když dorazili na svaté místo, mezi útesy, na větrné zátiší, kde jeskyně Sil'athenu skrývaly mrtvé Lidu, kteří zemřeli tam, kde je nebylo možné pohřbít ve slunečním ohni. Kupilo se tu mnoho, mnoho hrobů, nejstarší byly datovány do doby předtím, než regulové poznali Kesrith, poslední obsahovaly ty, kteří se narodili na Nisrenu a přiletěli sem hledat útočiště.

Údolí mělo dlouhý svah, kde útesy označovaly novou pláň vysočiny. Písky tu plály rudě, začínaly u útesů v kontrastu k bílým nížinám a rudé skály byly tu i tam pruhovány bíle. V místech, kde skála tvořila podivné pilíře a ohromné tvary strážící cestu Sil'athenem a vrhající podivuhodné stíny ve světle západu červeného Arainu. Zavíjivka obsadila jeden z útesů, její úponky se leskly jako skleněná vlákna rudě potřísněná zapadajícím sluncem. Nalevo od vchodu měl už mnoho let doupě hrabač, otočili se ze široka, aby se vyhnuli tomuto strážci.

Bylo zahanbující zakopnout tady na konci cesty. Niun ucítil klouzat písek pod nohama, polekal se zpočátku malého přehlédnutého hrabače, ale byla to stará díra, jen měkký písek. Sbíral se, oprašoval koleno, na které padl, a vzepřel se

na lanech setřásaje několik nabízených rukou. Před jeho zrakem byl černý stín zabarvený do červena, mžurka byla napůl spuštěna a dále nereagovala na vědomou vůli. Vzduch, který vydechoval, byl slaný jeho vlastním vypařujícím se potem.

Minuli staré hroby tisíců z dávného Kathu, ze dnů před reguly. Pak tu bylo osamělých dvanáct členů jejich vlastního Kathu, pohřbených na západě podle tradice, aby byli tváří k vycházejícímu slunci, jíttní naději, byli to ošetřovatelé dětí, a s nimi bylo pohřbeno těch několik smutných dětí, příliš křehkých pro drsné větry Kesrithu, jejich životy by mohly být Lidu zachovány, kdyby Intel nevybrala Kesrith jako domovský svět. Regulové nabízeli mnoho planet, krásných, zelených světů, ale Intel si přála Kesrith. Řekla jim to. Kovárna nového lidu, řekla o Kesrithu. Ale jemní kath zemřeli při tom kování a ponechali je opuštěné.

Tváří k západu slunce ležely tisíce ze Senu a devatenáct nových hrobů jejich vlastního Senu. Ti byli svým způsobem také jemní a zranitelní, nevydrželi Intelino zdokonalování a ponechali Melein a Sathella samotné ve službě.

Na nejvyšších útesech byly hroby she'panei a kel'ein, kteří je strážili ve smrti. Nebylo jisté, kolik she'panei bylo na Kesrithu. Niun věděl o padesáti devíti. Věděl také, že žádný kel'en neznal celou pravdu. Myslil na to přes červenou a černou mlhu ostatních myšlenek, když zabočili ke hrobům Kelu.

Bylo jich tu jen pár set, oproti tisícům jiných, málem tak málo jako hrobů she'panei - na Kesrithu. Jejich mrtví mnohokrát převyšovali počtem mrtvé Senu, ale jen málo z nich bylo pohřbeno v zemi.

Zastavili se u nejnovější jeskyně, kde byli pohřbeni veteráni z Nisrenu, a Niun se násilím udržoval na nohou, aby jim pomohl otevřít ji, pohnout skálou, dokud jeho ruce nebudou strnulé, protože tito tvrdohlaví starci chtějí udělat vše, pokud je v tom nepředěje. Celé tělo ho bolelo a na kamenech, kterými hloubil místo pro Medaie, ulpěla jeho krev.

Kel'ein nebyli pohřbíváni jako ostatní: jiné kasty hleděly do údolí Sil'athenu, ale Kel hleděl ven na sever, v tradičním směru zla. Řada za řadou leželi další mrtví v temnotě. Když rozsvítili svou jedinou lampu, mohli je vidět, staré černé stíny v rouchách a závojích ztělých na cáry, zahalené tváře obráceny k severní stěně jeskyně.

Vzduch uvnitř byl chladný a byl cítit rozkladem. Temnota tížila. Niun čekal, ochoten na chvíli jenom stát a nechat starce uložit Medaie na místo mezi ostatní. Ti pak vstali a hleděli na sever a pronesli nad ním Shon'jir, rituál Přechodu. Niun opakoval ta slova - pronášená při narozeninách a pohřbech, popisující život Lidu ve světě a mimo něj.

Od Temnoty počátků
Do Temnoty konce
Mezi nimi Slunce
Ale hle přijde Temnota
A v té Temnotě
Jeden konec.

Slova se rozléhala v dutině, která je halila, a Niun hleděl na mrtvé a na své společníky a uvažoval o jejich křehkosti, když zpívali o Temnotě a o tom křehkém rozdílu mezi rty, které se pohybují, a těmi, co nikoli. Posedla ho hrůza, vzpoura, vrhnout se k otvoru, ale udržel se. Jeho rty stále vytvářely slova.

Od Temnoty do Temnoty
Je jedna cesta.
Od Temnoty do Temnoty
Je naše cesta.
A hle po Temnotě,
Ó bratři, ó sestry,
Přijďme domů.

Nikdy nezvažoval tato slova. Vyslovoval je, ale nikdy je neprocítil. Až teď, když obhlížel svou situaci.

Domov.

Tento.

Setrval v klidu, zatímco ostatní vycházeli, nutil se být poslední, ovládnout svůj strach, ale i když už měl světlo hvězd a prvního měsíce Kesrithu nad hlavou, cítil v sobě chlad, kterého jej nemohlo zbavit ani teplo mnoha sluncí.

"Zakryjte to," požádal Eddan.

Hromadil kameny jeden po druhém a sestavoval je na místo, těsně je vázal a tiskl je mezi sebe a Medaie. Jeho dech zhrubl. Cítil, jak mu po tvářích stékají slzy, kvůli hanbě před Medaiem.

Ne jako ty, bratranče, ne jako ty, myslil si, zatímco umisťoval každý kámen na místo, budoval zeď, ochranu blahoslavených mrtvých před větry, písky a před pátravými prsty suruinů, kteří se toulali vysokými kopci: ochranu sebe samého před pravdou uvnitř.

A vykonali to, všechny dluhy byly splaceny. Bratři rozfoukali prach po větru, nabral též svou hrst a udělal totéž s přáním šťastné cesty. Pak chvíli odpočívali, dříve než začnou tu dlouhou cestu zpět do edunu.

Tak se připojili k prvnímu měsíci nad jejich hlavami, který činil jejich cestu bezpečnější, a vydali se pryč, Eddan šel první a užíval svou hůl jako trest na zavíjivky v temném vzduchu, opatrný jako každý, kdo kráčí divočinou Kesrithu bez duše, ale Niun poskytl svou společnost Sirainovi, který byl napůl slepý a velmi slabý, ale příliš pyšný, než aby přijal pomoc. Otevřeně předváděl svou vyčerpanost, aby zponalil jejich postup, jako by ho rány na ruku, dlouhá chůze a nedostatek spánku úplně zmohly, ale náhle pro něj jeho vlastní pýcha nebyla důležitá, důležité bylo to, že bude ušetřena Sirainova hrdost nebo dokonce život. Dále už se před nimi nehonosil svým mládím. Pocítil k nim přátelství,

jako by on a oni konečně pochopili věc, kterou mohli poznat už dávno.

Rozdělili si mezi sebou vodu a jídlo - šestice usedla v temnotě po západu měsíců a ulevila si a bratři litovali jeho ruce a nabízeli různé rady, jak je léčit podle vlastní zkušenosti. Ale Eddan uřízl stéblo mladé luin a vymáčkal z ní na rány šťávu, která byla lékem k nezaplacení na každé zranění, a to zmírnilo bolest.

Na cestě byl pak postup stále pomalejší a Sirain snad prohlédl jeho starostlivé předstírání už z počátku, protože nakonec sevřel Niunovu ruku slabým stiskem a přiznal, že tentokrát je to on, kdo si na čas musí oddechnout.

A tak zvolna dorazili k domovu.

A byl znovu večer, když se navrátili, a vchod do edunu svítil jen pro ně a velká masa trápicího se duse se chvěla u dveří.

Nakonec nebylo naspěch. Niun byl znepokojený, zda nemá Siraina zdvihnout a nést ho, což by mohlo pro starého válečníka být zdrcujícím zahanbením. A kvůli Sirainovi a Eddanovi, který byl už také unavený, kráčeli pomalu navzdory své touze dosáhnout edunu, navzdory strachu ze špatných věcí, které se mohly udát za jejich nepřítomnosti.

Ale tam ve dveřích čekala Melein a něžně je vítala bez závoje, tak jak se i oni odhalili, když přicházeli domů.

"Je vše v pořádku?" zeptal se ji Eddan.

"Všechno v pořádku," řekla. "Pojďte dál. Oddechněte si."

Vstoupili s bolavými nohama a prochladlí a prošli dlouhým sálem k Oltáři, to především, aby vykonali své osobní modlitby a omyli si ruce a tvář. A když to vykonali, obrátili se ke schodům do věže Kelu, protože byli vyčerpaní.

Ale Melein čekala před Oltářem.

"Niune," pravila. "Matka tě stále očekává."

Byl unavený. Báł se toho setkání. Otočil se k ní nezdvořile ramenem a vyšel ven z haly k východu, aby se podíval, jak se daří dusovi. Dal mu odřezek masa, který ušetřil ze svých cestovních zásob, ale někdo jiný naplnil pohárek vodou.

Dus se před jeho darem odvrátil a nevzal od něj nic. Myslil si, že to tak dopadne, ale aspoň to zkusil. Klesl vyčerpaně na schod a hleděl bezmocně na duse.

Ta zvířata ho nikdy nechtěla tolerovat a tomuto, který utrpěl ztrátu a trpí, nemohl pomoci.

Hluboce si povzddechl, až to znělo téměř jako vzlyk a zahleděl se ve světle na své krvavé ruce, tak citlivé, tak jemné v ovládání yin'ein a takhle užívané. Nebyl tu žádný válečník, žádný, kterého by dus mohl vycítit. Ten si zvolil smrt, tak jako Medai. Nenalézal v sobě nic, co by ho poutalo k životu.

On měl seta'al a zbraně a černé roucho, měl zručnost, ale jeho srdce bylo poděšené a rozhněvané a dus, citlivý k takovému věcem, ho nechtěl.

Stáhl si mez a zaidhe, sbalil je do loketního ohybu a pravou rukou nabral hrst prachu zpod schodů a potřel si jím čelo jako pokání za svou žárlivost.

Pak vešel dovnitř, vystoupil po schodech do nejvnitřnější věže, věže she'pan. Otevřel dveře do she'panina sálu s obezřetností a uviděl Melein klečet po she'panině levici a upravovat polštáře.

"Tiše!" řekla Melein, obviňujíc ho očima. "Právě teď usnula. Přišel jsi příliš pozdě. Buď zticha."

Ale she'pan se pohnula, když přistoupil blíž, její zlaté oči se otevřely, mžurka se odsunula a zanechala je čisté.

"Niune," řekla měkce.

"Matičko." Sklonil se po její pravici a nabídl svou skloněnou hlavu jejimu doteku, intimnost, kterou kel nenabízel nikomu jinému než she'pan nebo druhovi. Její ruce byly teplé oproti chladu jeho kůže.

"Jsi v bezpečí," konstatovala. "Jsi bezpečně zpátky." A jako by to bylo vše, co si přála, jako dítě spící s nejoblíbenější hračkou v ruce, vrátila se zpět do svých snů.

Niun tiše zůstal s hlavou opřenou o opěradlo jejího křesla a postupně se oddal spánku s její rukou stále na rameni. Měl vzrušené sny. Chvillemi se budil, viděl jeskyni a temnotu a pak uviděl zlaté světlo obklopující je a cítil váhu she'paniny ruky a věděl, kde je.

Ona snila, byla Matkou a volala ho, pravděpodobně si ho s někým pletla. To nevěděl. Byl kel'en jako ten druhý. Seděl po jejím boku a chvillemi spal a věděl, že obsahem jeho povinností vůči ní je žít, zůstat u ní. Zavrhl Medaie a nikdy neřekla slovo politování, starosti o něj.

Jsi v bezpečí, pravila.

Pouta, která tak pozdě sklouzla, ho znovu sevřela, a tak nakonec vzdal svůj boj a věděl, že musí sloužit službu, k níž byl povolán.

Su-she'pani kel'en a'anu.

She'panin kel'en, jako ti na útesech.

V dávných dnech, o kterých se jen šeptá, kdy nebylo války, tady už žili takoví jako on, když mři bojovali proti mři a Dům proti Domu, když she'pan zápasila proti she'pan.

Její poslední kel'en, ten - předvídal tím to, o čem si myslel, že je pravým poznáním - skutečně nechtěl poznat Temnotu jeskyní Sū'athenu, ten, který uzavíral bariéru pro druhé a sám zůstal venku, strážce.

Sklouzl pohledem k Melein, viděl, že se také vzbudila, její oči hledí do stínů, pochopil, co to muselo znamenat pro ni, samotnou zde s Intel.

Pro ni také, bohužel.

DVACÁTÝ den v Nomu.

Pro lidskou psychiku bylo už konečně možné přizpůsobit se delšímu dni Kesrithu. Duncan vstal a vydal se do vlastní luxusní koupelny, kterou mu konečně poskytl ubytování na planetě, i když se musel spokojit s recyklovanou zásobou vody, dostupnou v zařízení Nomu.

Nom byl úplně závislý na systémech udržujících život podobně jako v lodi, regulové neshledali život venku příjemným, třebaže byl snesitelný.

A konečně, jak to podezřívá, příjemně tu nebylo ani lidem.

Filtrovaný vzduch, recyklovaná voda, navíc původně získaná z moře tak naplněného alkáliemi, že v něm nic nemohlo žít. Skromný živočišný život této planety se omezoval na vysočinu a podle informací, které získali z přeložených regulských návštějí, jen málo z toho, co Kesrith zrodil, bylo neškodné.

Interiér Nomu skrýval zahrady, které poněkud zvlhčovaly zdejší vzduch a působily příjemně, ale cizí drsnost listové a doprovodný regulský zápach činily zahrady méně příjemnými, než by mohly být.

Počítal, že je teď pro reguly stále více použitelný. Naučil se tolerovat řadu věcí, o kterých si dřív myslel, že není možné je přijmout, a to vše za dvacet dní těsného kontaktu.

To byl těsný kontakt. Neexistovaly tu zapovězené hodiny, žádné uvěznění v bytech, avšak nařízení zakazovalo, aby kdykoli opouštěli Nom. Stavros by to jistě nechtěl udělat, dokud regulové zůstávají na Kesrithu - snesitelně dlouhá doba čekání: deset dnů, než přiletí první lidské lodě a nahradí regulské.

Duncan počítal, že jejich duševní zdraví by nakonec tak dlouho mohlo vydržet. Představoval si obrázek jejich prvního střetnutí s přicházejícími lidmi: vyložená skupina je nalezne oba změněné, bizarní a přetvořené jejich pobytem na Kesrithu. Nebyl už mužem, který začal tuto cestu, důstojník Sten Duncan v Přístavu byl schopný daleko impulzivnějšího jednání než Sten Duncan, pobočník nového guvernéra Kesrithu. Osvojil si trpělivost, schopnost počítat pomalu a osvojil si něco z regulských způsobů, stejně těžkopádných jako byly jejich zvyky. Připadalo mu to stejně přirozené jako ano, pane a ne, pane: Dovol, můj pane, a Buď milostivý, starší.

Slibili mu odchod do výslužby po pěti letech, ale pět let v tomto zasmušilém prostředí ho může učinit nezpůsobilým pro lidskou společnost, po pěti letech může považovat čistý vzduch za novinku a denní světlo Přístavu za nezvyklé pro oči - může považovat lidské způsoby za banální a podivné po kolonii tak drsné na přežití, kterou lidé chtějí vybudovat z Kesrithu. Byl v procesu přizpůsobování, jakákoli planeta, jakékoli klima, jakákoli operace v nepřátelském terénu byly přirozeným úkolem pro takového důstojníka a on se učil poznávat Kesrith.

Stavros svým intelektuálním způsobem dělal to samé, absorboval každou podivnost ve svém dosahu - jako regulové -, nikdy nevypadal, že si potřebuje dělat poznámky. Pouze se díval a naslouchal při vzácných výpravách ze svého pokoje do zahrad.

Toho rána měl schůzku v Hulagových kancelářích. Byla to zajímavá příležitost.

Venku něco zaráželo, ale odlišné než obvyklé hřmění odlétajících lodí. Duncan přepnul clonu, aby propustil světlo černými okny Nomu. Měli výhled na celý obzor od moře vpravo až ke kopcům nalevo, krom toho, že nemohli vidět edun mri a nemohli vidět přístav, dvě věci, které je nejvíce zajímaly, přirozeně že to nebyla náhoda, ale byli tak záměrně ubytováni. V této prázdnotě se dvacet dní nic nezměnilo, teprve teď nahoře v kopcích se cosi dělo. Hnala se odtamtud bouřka, šedé rudé obroubené mraky z jedné čtvrtiny stínící moře. Blýskalo se s nepředstavitelnou prudkostí.

Počasí, pravil připravený přehled baiova štábu, je podle sezóny nepředpověditelné a příležitostně velmi divoké. Déšť je mírně žirový, zvláště v lijících následujících po prашných bouřích. Je vhodné se vykoupat, pokud jste byli zastiženi deštěm. Především je nezbytné najít vhodný úkryt při nejmenších náznacích příchodu bouře. Větry mohou dosáhnout značné zuřivosti. Jestliže fronty konvergují na straně moře nebo kopců, nastává čistá cyklonická situace.

Červené světlo zasazené do stropu zazářilo, volal ho. Stavros byl vzhůru. Duncan rychle obdržel šálek soi z rozdělovače na zdi - soi byla regulským tekutým stimulantem a měla jen mírnou příchut' na rozdíl od většiny regulské stravy. Byla to jedna z mála regulských příjemností, z nichž se mohl těšit. Malé množství sladidla ji učinilo úplně požitelnou. Přidal dvě kapky, položil šálek na tácek, sebral ranní zprávy ze šterbiny a donesl tu nabídku do Stavrosova sídla - znovu přístupného pouze z jeho vlastního obydlí.

"Dobré ráno, pane," zamručel zdvořilost, na kterou bylo pravidelně odpovědí pouze civilní pokývnutí a i to někdy opožděně. Stavros byl toho rána ve výjimečné náladě. Skutečně se usmál, až se jeho úzké rty ještě více sevřely.

"Nastav okna," pokynul Stavros. To bylo také ohromující.

Duncan je přepnul a vpustil zasmušilé denní světlo.

První kapky pokropily prach na okenních tabulích. Třesk hromu sklo prohnul a rozechvěl a Stavros přistoupil, aby se potěšil tím pohledem. Sám Duncan cítil zostření smyslů, stimulaci tak neobvyklou v jejich pečlivě kontrolovaném prostředí. Bylo to něco, co regulové nemohli plánovat nebo cenzurovat, divokost přírody. Mohl vidět, jak se snáší na moře, jehož vlny nabraly bílé vrcholky, barvící se do růžová. Celý den byl zahalen v červenavém šeru a naplněn blesky. "Tohle," konstatoval Stavros, "bude jedna z největších překážek při usídlování."

Duncan cítil, že to má být výzva k diskusi. Nevěděl přesně jak na to, jeho trénink neproběhl na civilizovaných světech, ale při jejich obsazování. "Regulové nám tu dali výchozí bod," řekl, "s tímhle městem jako základnou."

"Řekl bych, že v mechanismu Kesrithu je význačné tření a z nějakého idiotského důvodu tu sledují příklad mri a budují

řadu předních hlídek mimo získané území, laciné a značně nepřízpůsobené zdejšímu podnebí."

"Když budete mít spoustu práce, můžete podporovat přestavbu, alespoň to předpokládám."

"Lidé nedovedou budovat kolonii takovým způsobem." Stavros vypustil další oběžnici myšlenek, zatímco usrkával horký nápoj. Hrom znovu zarachotil sklem. Vítr udeřil takovou silou, že mezi ně a svět poslal vrstvu vody, která všechno zatemnila. Duncan zaklel překvapením a bázní.

"Bouřkové štíty," doporučil mu Stavros. Teď už to bylo krupobití, rychlé rachocení, které ohrožovalo okna. Přicházelo z jejich směru.

Duncan rychle zapojil okenice. Sklouzly a odřízly denní světlo, světla v pokoji ho však nahradila. Pak se konečně šel podívat na okna ve svém pokoji, polekán a téměř poděšen, že se musí přiblížit ke sklům, která tak zuřivě sténala. Hrom mu zaburácel nad hlavou, když došel k vypínači. Srdce mu bušilo, zatímco bouřkový štít klouzal přes okno. Zdáli slyšel poplach v budově a na chvíli ustalo syčení vzduchu v přívodech a on pecítil tlak v uších jako při stoupání letadla.

Šel ke dveřím a otevřel je. Regulové klouzali kolem v saních podél chodeb v šíleném zmatku. Pak tlak povolil. Zaslechl zvuk příliš hluboký, těžko slyšitelný, jak otřásá budovou.

"Nai chiug-ar?" - Co je to? - zeptal se prvního regula, kterého viděl na nohou. "Nai chiug-ar?"

"Sak noi kanuchdi hoc-nar," odseklo mládě, což mělo něco společného s přístavem, ale ničemu víc nerozuměl. "Sa-ak toc dac," zasyklo pak. S dovolením, držte se doma.

Vrátil se, zavřel dveře a požádal hlavní panel o informace. Nikdo mu neodpovídal. Vypadalo to, že každý dodržuje venku klid, jen ne ten nápor deště čelem proti bouřkovým štítům. Nakonec se odhodlal je otevřít a neviděl nic než proudy vody zkreslující všechno venku. Znovu zavřel.

A ze Stavrosova pokoje dlouhé mlčení.

Posbíral své otřesené schopnosti, kroutil hlavou nad svou panikou a šel se podívat na starého pána, pociťoval jakési cynické veselení z představy důstojníka bojícího se bouří.

Šálek ležel na podlaze a na koberci hnědé skvrny. Viděl starého pána napůl napříč přes postel, stále v pyžamu.

"Pane?" zvolal. S obavami se dotknul jeho ramene, pak ho obrátil a zachytil nepatrný pohyb, lapání po dechu a cukání v pravém oku. Levé zůstalo stažené a rovněž strana úst byla podivně zkřivená. Stavros se pokoušel promluvit, jenže nesrozumitelně.

V příštím okamžiku vyběhl Duncan z pokoje, ze svého obydlí do sálu a ke stolu dozorcího a zkoušel všechna slova, která mu přišla na mysl, aby vyjádřil, co chce.

"Stavros," řekl nakonec, "Stavros!" a to zřejmě konečně zapůsobilo na mládě. Vstalo, zahřmotilo svým krokem a šlo s ním.

Stálo značnou dobu u nohou lůžka. "Starší," řeklo nakonec s regulským ekvivalentem pokrčení rameny. Byl tu starší. Nezdal se být schopný zvednout se, to bylo pro starší přirozené. Duncan uchopil mohutnou paži mláděte a pozdvihl hlas.

"Nemocný," naléhal.

Pomalu s ostentativní ledabylostí se mládě otočilo a přistoupilo ke konzole, navolilo hovor a promluvílo s výše postaveným.

Výše postavený odpověděl rozzlobenými proudy slov. Duncan poklesl a dal hlavu do dlani, zoufalství mu svíralo břicho.

A když dorazil šik důležitých regulů a začal spěšně nakládat Stavrose do jedné z těch dopravních saní, Duncan stále stál nablízku a násilnými gesty trval na tom, že zamýšlí jet se Stavrosem.

Regulové ho uchopili pevně, ale bez násilí, a drželi ho, dokud se saně nedaly do pohybu a nezmizely. Pak ho nechali jít. To byl veškerý nátlak, který použili, nebyl tu způsob, kterým by mohl sledovat stopu v pavučině drah.

Usedl do křesla v pokoji a chvíli se hněvem a strachem, úplně, úplně bezmocný cokoliv udělat pro Stavrose.

Venku bouře bušila do štítů. Trvalo to hodinu nebo víc. Čtyřikrát za tu dobu opustil pokoj, aby sešel ke stolu dozorcího a žádal informace o Stavrosově stavu, pokaždé vyzbrojen použitelnými větami ze svého slovníku a učebních archů.

Regul ve službě se dost rychle naučil, že nesmí být zticha, aby vyjadřoval pohrdání, musel pouze chrlit na Duncana nějaká slova tak rychle, jak stačil mluvit, aby na něj zapůsobil jeho vlastní neschopností porozumět.

"Dal," řekl nakonec, "seo-gin."

Jdi pryč. Opakoval to ještě několikrát.

Otočil se, nikoli k apartmá, ale k zakázané rampě do prvního podlaží, kde měl bai Hulagh své kanceláře. Dolehla k němu ječivá slova. Trojice regulů ho sevřela a dovedla ho až k jeho dveřím a tam ho strkali, aby ho donutili otevřít.

"Stavros nemocný," řekl jeden z nich nakonec.

To byly všechny informace dostupné před rozedněním, celá noc v bezesné nejistotě.

Ale s jitem přišli ve velkém počtu a přemístili hnědě zabalený balík ze saní do postele a Duncan, který se hrubě prodral do jejich středu, uviděl Stavrose při vědomí, ale stále se zmrtvělou levou stranou.

A pak tu bylo mnoho obhajob od mláďat, když ze dveří zaznělo hučení a skrz široký vchod projely saně a zastavily se v jejich středu.

Bai Hulagh.

Stavros vyrážel slova, pokroucená k nerozeznatelnosti v kterémkoli jazyce.

"Ctihodný Stavros. Teď odpočívat." Bai se ve svých saních s velkým úsilím vztyčil a pohlédl přímo na Duncana.

"Mládě, zasažen nervový systém."

"Bai," na to Duncan, "pomozte mu."

Regul pokrčil rameny. "Lidská stavba je nám cizí. Nám líto. Jsme uprostřed vážného neštěstí. Bouře svalila věž v přístavu. Byla velká ztráta života. Naše zařízení jsou naplněna touto naléhavostí. Naše informace o lidském systému jsou velmi skromné."

"Mohu vás informovat - já vás mohu osobně informovat, bai, jestliže vaši medicí mohou..."

"Mládě," pravil regul v basso profundo, které se chvělo pohrdáním, "nemáme informace. Neexperimentujeme na živých bytostech. Toto mírné navrácení funkcí můžeme dosáhnout, nic víc. Je to starší tvého lidu. Bude vybaven vším pohodlím, až po hranice našich schopností. Mládě, chceš snad zpochybnit toto prohlášení?"

"Buď milostivý," zamručel - ponechávaje rozhodnutí druhým posunul se po bok Stavrosovi a vzal jeho zdravou ruku do svých. Odpovědělo mu malé sevření. Stavrosovy bledé oči vlhce zářily, živé, plně při vědomí a snažily se mu něco nařítit tvrdým a káravým pohledem. Sevřel své ruce jako ujištění a vzhledl na baie.

"S dovolením, vážený," řekl. "Jsem nad ním zarmoucený."

Bai mu pokynul, aby přistoupil blíž. Nechal vyklouznout Stavrosovy prsty a šel, podrobil se dotyku regulského baie, jehož hrubé prsty spočívaly na jeho rameni značnou vahou.

Bai úsečně promluvil ke svým služebníčkům, kteří odkvapili za vlastními záležitostmi. Pak vráskami lemované oči pohlédly do Duncanových a baiovy prsty se sevřely tak, že bylo těžké neucuknout.

"Mládě, byl jsem informován, - že jsi nežádalo jídlo a pití. To je vyjádření smutku? To je náboženství?"

"Ne, vážený, budu jíst."

"Dobře." Slovo zarachotilo téměř nerozeznatelné svou hloubkou. Tlak zesílil, dokud Duncan nepocítil, že kloub povoluje. Ustoupil. Bai konečně spustil ruku.

A bai se těžkopádně otočil a vmáčkl se zpátky do saní, kde usedl. Saně zakvílely, couvly, otočily se a zmizely.

Duncan stál a hleděl za nimi i za ostatními, kteří se vzdalovali téměř stejně rychle. Ze Stavrosovy úst vyšel nějaký zvuk.

"Pane," zeptal se najednou Duncan a snažil se, aby to znělo přirozeně. Otočil se a viděl Stavrose kývat ke stolu. Tam byly jeho poznámky. Duncan je sebral a podal mu je, ale Stavros tápal svou pravou rukou pouze po tabulce. Duncan pochopil a nalezl pero, aby mu ho podal. Poklekl a přidržel tabulku, zatímco Stavros psal, těžce, s dětskou nešikovností. Regulové nejsou zmateni, četl. Tento proces vzhledem k věku přirozený. Pohyblivost může vrátit. Žádný důvod k panice. Neobratné šikmé písmo dosáhlo hranic stránky. Duncan tabulku obrátil a podržel ji výš.

Lidé brzy přiletí, shrnoval Stavros. Neštěstí v přístavu - pravda. Regulský evakuační plán narušen. Hazan poškozen. Regulové velmi znepokojeni. Mri - třeba objevit, co dělají mri. To nejvíc spěchá. Poslouchat regulská slova, dozvědět se o mri, neprovokovat.

"Dokonce opustit Nom, když bude třeba?"

Důstojníku - teď se staň diplomatem. Pečlivě. Drž se mých instrukcí. Regulové tu zabíjejí mláďata - mnoho. Všechno nejdřív konzultuj. Pohni mnou. Teď. Konzola.

Nechtěl jím hýbat, ale Stavros ho nezřetelně proklínal a hlasitě mu nařizoval, zjevně byl rozhodnut. Duncan pečlivě a jemně podepřel starého pána a umístil ho u ovládacího pultu saní v rohu, podepřel ho, upravil formu držící polštářky, aby ho pečlivě přidržovaly. Stavrosova pravá ruka hledala ovládací prvky a nastavovala další seřízení. Ovládání ožilo. Nezávisle zazářila malá obrazovka. Přes ní plula ručně vytvářená zpráva.

Můžeš naučit aspoň toto.

"Ano, pane," řekl Duncan se sevřeným hrdlem. Náhle se tolik zajímal o tohoto člověka, o Stavrose.

Zpráva pokračovala. Objednej si potravu. Odpočiň.

"A pro vás, pane?"

Stavros obrátil saně, trhavě s nimi přimáněvoval blízko k posteli. Na bočním ovladači zapojil zeslabení světel. Počkám, zažhnula obrazovka. Není nutné.

10. kapitola

"PRAVÝ bratře."

Krok vedle duse, Niun pohlédl přes rameno. Stávalo se teď zřídka, aby potkal svou sestru neformálně, bratr a sestra, daithen a daihte, tak jako byli dříve. Překvapila ho s dusem. Byl v rozpacích, že ho přistihla při takové dobročinnosti, vznikl mezi nimi jakýsi odstup, ačkoli byli často spolu v she'panině sálu. Nebyl rád, že s ní může být sám, teď už ne. Bylo bolestné vědět, že pocit blízkosti mezi nimi pominul.

Chvilí pokračoval ve snaze přilákat duse kouskem jídla, protože než přišla, nalhával si, že objevil slaboučký záblesk zájmu v dusových temných očích. Teď už se neobjevil. Ale on se takhle přesvědčoval už mnohokrát od té doby, co dus přišel do edunu. Pokrčil rameny a nedbale hodil odměnu dusovi, tak, aby přistála mezi jeho předními tlapami s

velkými drápy. Někdy možná dus jedl. Bral si jen tolik, aby zůstal naživu, a někdy bylo možné vidět, jak se zapomenutý kousek svařil týž večer, a dus přezíravě lezl, kam se dalo, dokud ho nevyhodili, protože byl velice hrdý a doopravdy netoužil jíst.

Někdo další dohlížel na to, aby miska na vodu u schodů byla stále plná. To bylo na Kesrithu velmi neobvyklé. Normálně nemocný dus prostě nařikal, když měl žízeň a obdržel, co potřeboval, a zdravý doplňoval všechnu potřebnou tekutinu z potravy, kterou jedl. Niun podezřívá z této marnotratné dobročinnosti kel Pasev. Měla sice vlastního duse, ale byla schopna takového soucitu k dobrému zvířeti. On sám nebyl ve svých nabídkách tak úspěšný jako Pasev. Nepochybně každý v edunu už věděl, jak zoufale se snaží toho tvora nakrmit a dělat si na něj nárok a jak tvrdohlavě ho dus odmítá.

Nepochybně by ho krmil jiný kel'en, kdyby ne on. Dus je všechny zahanbil svým oddaným žalem. Nezdálo se, že by někoho z nich pokládal za hodného získat jej, a sotva bude chtít přenést na něj svou lásku, ale Niun stále doufal, zoufale, kvůli životu toho tvora.

"Někdy," řekla Melein zvolna, "prostě nemohou být zachráněni."

Sedla si vedle něj na zaprášený schod bez zájmu o své kastovní roucho, ale zrnitý písek z území edunu se nepřilepoval tolik jako bílý prach z nížiny. Měla jen lehký závoj přes svou hedvábnou hřivu, pokud byla ven-ze-dveří, protože Sen pohrdal zahalováním.

Tělo kel'ena je samo o sobě Tajemstvím Lidu, zavazovalo učení, a proto se Kel zahaluje, tělo sen'ena je závojem toho uvnitř, co je Tajemstvím Lidu, a proto se Sen nezahaluje.

Vyjma nepřijatelného.

Počasí bylo pěkné od doby, co pominula nedávná bouře, ve které pohroma a neštěstí profoukly průsmyky a zpusťšily regulské město. Kouř z té zkázy byl viditelný daleko i skrz déšť, a když přešla nejhorší bouře, kel'ein vyhlíželi z vrcholu věže Senu s novým a trpným zadostiučiněním.

"Och," pravil Eddan, když si všiml dýmu a ohně, "Kesrith zná své cesty vůči pánům dokonce i teď."

Bylo pravděpodobné, že mnoho regulů zahynulo v požáru. Takové zadostiučinění nebylo věcí, kterou by mri chtěli pocítit nebo na ni myslet. Ale to bylo před nečekanou smrtí kel'ena na regulské lodi a před tím, než bylo jasné, že lidé chtějí mít tuto planetu.

Jitřní hvězdy se začaly ukazovat na jasném nebi a nebyl tu žádný vítr, který by zvířil písek a učinil mez potřebným. Taková křišťálová jitra byla čistá po největších bouřích, jako by celý svět ležel vyčerpan po nedávné zuřivosti. Niun spustil svůj závoj a upevnil ho pod bradou znovu smyčkou. Nebylo pravděpodobné, že se tu objeví tsi'mri, a tak ho nepotřeboval.

"Půjdeme?" navrhla Melein.

Nemyslel na to, ale Melein by se ho sotva ptala na něco znovu. Vstal a nabídl jí ruku, aby jí těž pomohl. Potom kráčeli bok po boku ve směru, který vybrala Melein, po stezičce, vedoucí od rohu edunu ke skalám nad cestou. Niun vzpomínal na časy, kdy tu vzdálenost překonávali během všichni tři, čili jako prašné ještěrky, děti bez závoje, malí chlapi s útlými končetinami a ještě menší dívka, závodící i přes zákaz k vyhlídce, odkud pozorovali přistávající a odlétající lodě z přístavu.

Bývaly tam tehdy lodi s magickými jmény, lodi mri a re-gulů: Mlereinei, Kamrive, Horagh-no, které přicházely ze vzdálených hvězd a ze slávy bitev. Jako děti si hráli na válku a souboje a představovali si, že jsou velcí kel'ein, blyštící se vyznamenáními, jako ti daleko putující kel'ein, kteří je navštěvovali z lodí a znovu mizeli svou vlastní cestou - jako jejich pravá matka a jejich otec, kteří odcestovali rozdílnými loděmi a už nikdy nenavštívili znovu domovský svět.

Toho večera kráčeli, on z Kelu, ona ze Senu, obtíženi svými kastovními rouchy a svými odlišnými zákony. Když dosáhli skály, ze které se dalo přehlédnout celé údolí, vyskočil nahoru první a pak ji vytáhl k sobě jediným záběrem - byla to stále dívka Melein uvnitř zlatého roucha, čilá a rychlá jako kel'e'en, což bylo nevhodné pro vážnost její kasty.

Seděli spolu, zatímco rudé slunce mizelo, a přehlíželi celé údolí a záři světél tam, kde ležel přístav, a jizvu, kterou tam způsobila bouře, temnotu mezi světly nedaleko Hazanu.

"Proč jsi mne sem pozvala?" zeptal se jí nakonec.

"Abych s tebou promluvila."

Neměl rád takové způsoby jednání. Poslední světlo se dotklo její tváře. Na chvíli byla tvář cizince, někoho, na koho by se měl rozpomenout. Nebyla to Melein, jak ji znal, ale sen'e'en s tichými tajnými myšlenkami. Náhle si přál, aby nevyužila příležitosti, kterou jí dal. Předvídal, že by ho mohla oloupit o klid, a nemohl jí v tom zabránit.

"Už se neusmíváš," řekla. "Dokonce ani nevzhlídeš, když se ozve tvé jméno."

"Nejsem dítě."

"Nemáš rád she'pan."

"Přišel jsem. Poseděl. Čekal. Vypadá to, že to bylo vše, co ode mne chtěla. Je to její právo."

"Nevycházíš příliš z edunu."

"Vzdal jsem se, Melein. To je vše."

Vzhlédla tam, kde se třpytily hvězdy. Její ruka spočívající na jejím pozdviženém kolenu ukázala na hvězdu Elagu, která zářila a tančila nad kopci. "Tam jsou teď lidé," pravila. "Ale tady je to jiné, na Kesrithu. To je domovský svět. Svatyně Lidu. Svátost."

Podíval se na ni mrzutě, poděšeně. "Pamatuj, že jsem kel'en."

"Kel musí zůstat nepoučený, protože Kel se odvažuje tam, kde jsou naši nepřátelé, a kde vědění nemůže sloužit, tam Kel nemůže mít přístup. Jako všechny tradice má to svou logiku, ač nevelkou. Jsi kel'en domovského světa a můžeš slyšet to, co by nebylo dobré, aby vyslechl kel'en kdesi jinde."

Vstal a opřel se zády o skálu, spočíval tam se založenýma rukama a zdvihající se bríza se ho dotýkala chladněji, než bylo

příjemné. Snesla se už noc, zbytek slunce sklouzl z dohledu. Nevěděl, proč si přála jít sem. Kopce byly plné nebezpečí. Ha-dusei, divocí příbuzní zkrocených společníků kel'ein, na něž se nedalo spoléhat. Byly tu zavíjivky a hrabači a hadi, kteří se skrývali v kamenech. Zavázal se ochraňovat sen'e'en a bylo úplnou hloupostí stát zde s Melein pod svým dozorem po setmění. Její hodnota pro edun byla nespočetně vyšší než jeho.

"Můžeme si promluvit kdekoli, později," řekl. "Nemyslil jsem, že sem přijdeme v tuto hodinu."

"Poslouchej mne."

Její hlas byl ostrý, krutý, úder, který ohlušoval. Melein byla jeho sestřička. Nikdy na něj nepoužila takový tón.

"Dnes," řekla "mne she'pan zavolala soukromě. Dnes mi dala se Sathellem hodnot. Chápeš?"

She'panina následnice, její Vyvolená.

V nejspodnější části své mysli věděl, že to může přijít, byl to jediný rozumný účel, který mohla Intel sledovat, když vytáhla Melein z Kelu do Senu.

Nepečovat o děti, ale učit se Pana, Mystéria, nestarat se o pokračování Lidu, ale vládnout mu.

A stejně si Intel vybrala i jeho, aby ji bránil před výzvami, aby ji strážil - aby zabil, pokud by to potřebovala, nějakou příliš starostlivou následnici a kel'ena, který by podpořil věc její vyzyvatelky.

Pronesl osamělou hořkou kletbu, protože pochopil, a viděl, jak ublíženost přeskočila do Meleininých očí.

"Je mi líto, že to tak bereš," konstatovala.

"Proč tady musela držet mne a ne Medaie?"

"Spoléhalo se na tebe, na Medaie nikdy."

Zvažoval to i důvody, které k tomu vedly. "Spoléhalo se na tebe," řekl měkce, "zatímco jsem hlídal její spánek. Zatímco mne mohla postavit proti tobě."

Ta rána ji šokovala. Ta myšlenka ji polekala. "Ne," pravila. "Nejsem vhodná k tomu, abych ji vyzvala."

"Není to tak dávno, cos mně brala vážně," odpověděl. "Ona cítí svou smrtelnost nebo tě ještě nechce jmenovat. A nějaký kel'en chce strážit její hrob."

"Nechce vzít tebe. Eddan - Sirain - ti se sháněli po té poctě. Ale ne ty."

"Možná, že s lidmi na dosah ztratila ta otázka smysl. Myslím už napřed na tu hodinu, co dlí nad mou kastou. Musíte to promyslet, pravá sestro. Jsem dalek toho znát budoucnost. Mluvím jen o tom, co je pravdivé teď."

"Ona se nepřipravuje k tichému opuštění domovského světa. Niune, já jsem mladá, nemohu se srovnávat s Intelinou zkušeností. Druhé she'paneí váhaly vyzvat ji, věděla příliš mnoho. Její zabít by tolik oloupilo Lid, ani sám nevíš jak. Byl by to akt - já nevím, Niune, nevím. Kdybych měla nastoupit na její místo jako she'pan domovského světa, jsem zde - mladá, nezkušená. Víím, že některé starší she'pan pak přijdou a vyzvou mne, a to bude můj čas zemřít. Chci, aby žila, zoufale chci, aby žila, a ona umírá, Niune."

Cítil, že se chvěje v touze ujistit ji, a nebylo to příjemné. Hovořila o věcech mimo jeho kastu a přece si myslel, že před ním vyložila celou pravdu a tím mu uloupila to, co zůstávalo z jeho klidu a naděje. Vždycky si myslel, že ho přežije.

"Máme to neštěstí," řekla, "že jsme posledními narozenými z Lidu a to nejen na Kesrithu, ale z celého Lidu. Jsme bez možnosti výběru, protože jsme prostě ti poslední. Přála bych si, aby tomu bylo jinak."

To, co řekla, útočilo na důvěru. Pohlédl na ni ve větru, který je bičoval, bodal kůži a nutil je chvět se zimou. "Ze všeho Lidu?"

"Edunei padly," pravila, "a děti hynuly a kel'e'in jsou zaměstnány válkou a ničím jiným. Neměla bych mluvit," dodala.

"Ale naše generace, ta je trochu ztracená. Starší - ti chtějí mít jiné děti. Ještě není příliš pozdě."

Snažila se ho utěšit. Ujišťoval se, že ona má víru v jejich budoucnost a to je mnoho. "Ale pak," řekl, aby zachytil myšlenku, "pak Intel nemá v plánu tě ztratit. Přes to všechno můžeš být nejschopnější po ní a jestliže ti odkazuje mé služby - jestliže vyzveš nebo budeš vyzvána, dokážu tě ubránit. Nejsem neschopný ubránit tě, jsem zručný v yút'ein. Devět let mne trénovali. Musím být něčeho schopný."

Dlouho bylo ticho. Nakonec vstala "Pojďme," pravila. "Vrátíme se do edunu. Je mi chladno."

A mlčela, když sestupovali na stezku a šli zpět, a plakala. Viděl to ve světle hvězd a sejmul vlastní závoj a nabídl jí ho gestem hluboké něžnosti.

"Ne," řekla vášnivě. Přikývl a hodil mez přes rameno, šel vedle ní. "Máš pravdu," konstatovala nakonec. "Nechci zanechat služby a zemřít bez vyzvání. Budu zabíjet, abych se udržela."

"To je pro tebe velká čest," pravil, protože si myslel, že by měl něco takového říci, když s ním hovořila.

Vydechla s pomalým zasyknutím. "Jaká čest - jít do cizího edunu, k cizímu Kelu a zabít nějakou ženu, která mi nikdy neublížila? Nechci takovou čest."

"Ale Intel tě pro to vyzbrojila," řekl. "Učinila tě schopnou. Jistě to plánovala mnoho let."

Vzhlédla k němu a její tvář ve stínu byla pevná a klidná. "Myslím, že se ani moc nemýlíš," konstatovala, "že si přála, abys byl u ní, protože věděla, že mohu dělat v Domě nepříjemnosti. Věřila tobě, nikoli mně."

Zachvěl se, když slyšel v jejím hlase hořkost, o které vždy pochyboval, že tam je, a stíny vtrhly mezi ně a věž Senu a she'pan.

Pamatoval si Melein, jak připravuje každý večer ten šálek, který pomáhal she'pan usnout, a she'pan pila bez otázek. Obával se toho, jaké hrubosti se mohou honit v Intelině drogou zakalené mysli - she'pan předvídací vlastní smrt a nedůvěřující své následnici z dobrých důvodů.

Intel potřebovala Melein odzbrojenou: poslala Medaie do služby a držela jejího bratra nablízku. Nějaký kel'en by chtěl strážit její hrob, normálně by to měl být její Manžel a nikoli syn. Ale mohla by tu být jedna instrukce, kdyby překročila svůj čas, a jiná, kdyby zahynula Meleininými rukama.

Melein by mohla požadovat výzvu proti němu, a tím vyzvat i samu Intel, a on mohl zemřít dřív, než by si Intel přála. Ale kdyby Melein chtěla nalézt kel'ena, který by za ni bojoval - nebyl tu žádný, který by s tím soughlasil.

Intel udělala dobře, když vyhnala Medaie.

Ale Melein nebyla schopná věcí, z nichž ji Intel podezřívala, trval na víře, že nikoli. Kasta a učení a hořkost jejího uvěznění nemohly změnit jeho pravou sestru do té míry. Nemohl uvěřit, že by Inteliny obavy byly oprávněné.

Chci, aby žila, zoufale chci, aby žila, řekla Melein.

"Jak mnoho," zeptal se nakonec, "ti přikázala, abys mi řekla?"

"Míň," pravila, "než jsem ti řekla."

"Ano, také jsem si to myslel."

Šli zpět do edunu, ona ho předběhla, když vstupovali.

Pohlédl na duse, který po něm stočil hlavu. Když vzhlédl, ona už zmizela ve stínech na schodech své věže.

Nepohlédla nazpět.

Šel do she'paniny věže převzít službu, které náležel.

11. kapitola

NAD KESRITHEM bylo ticho. Po tolika nebezpečích, po dvou dnech strávených v přístavu ve zmatku po bouři se poslední prám vznesl s nákladem uprchlíků ke stanici, kde nákladní loď Restrivi sestavovala konečný, řádný seznam civilistů, kteří chtějí opustit planetu. V budoucnosti bude čas, nezbytný čas uspořádat poslední záležitosti. Poblíž červeného slunce Kesrithu zůstane pouze Hazan - ozbrojený a po dokončení drobných oprav schopný hvězdného letu, bude čekat s osádkou stále na palubě. Ponese na svých páskách schéma cesty k Nuragu, k domovskému světu regulů, k bezpečí a civilizaci pro těch pár stovek ponechaných na Kesrithu.

Bai Hulagh Alagn-ni pracující ve svých vyhřívaných kancelářích v komplexu Nomu, každého uplynulého dne vyhlédl desetkrát z oken se starostmi o stav Hazanu. Dvojnásobně schopná loď, dost pevná i za svými bojovými štíty, měla přitom nebezpečně křehkou stavbu, pokud stála na zemi. Zpočátku váhal přistát, vytrpěl myšlenková muka v době nástupu bouře, rozhodnut proti jejímu vyzdvižení ke stanici.

A pak - pak měl nerozumného pilota letadla, který zkusil předstihnout bouři a riskoval příčný vítr, známé nebezpečí kesrithského světa - v takové situaci byla téměř celá jejich mise ztracená. Hulagh klel pokaždé, když na to pomyslel, pilotující mládě a cestující zůstali přirozeně bez trestu. Ulehčovalo mu nakonec to, že škody se omezily na věž a nakládací zařízení a poškození Hazanu bylo minimální. Měl štěstí. Hazan mu byl svěřen i přes připomínky vlivných na domovském světě. Riskoval všechno, aby zajistil pro sebe a své zájemce postavení, v němž nahradil starého Grurana a Šolgha Holn-ni - přidělení, ke kterému ho kvalifikoval jeho osobní věk a erudice, a tím získal doch Alagn dávno očekávaný status.

Ale stejně jako s přistáním lodi tak i v jiných rozhodnutích, která učinil cestou, bylo nutné riskovat při vydávání příkazů. Bylo nezbytné demonstrovat domovskému světu svou oprávněnou schopnost a to, že doch Alagn je připraven udržet si vliv stále.

Udělal to záchranou maxima pravděpodobných zisků z Kesrithu poté, co ho ztratil Gruran Holn-ni a jeho potomstvo; a Šolgha Holn-ni - myslel s nechtí a opovržením na tu plodnou samici, která vládla holnským mocnářům na Kesrithu a přivedla je úplně mimo zónu a mimo válku, která byla jejím vlastním výtvorem. Šolgha byla na cestě na domovský svět úplně zmatená, zbavená velení, většina z jejích mláďat ponechaná vzadu, jejich šiky zdecimovány jejími vlastními rozkazy, ti, co přežili, rozdělení na mnoho otržených kolonií, doch v úplném zmatku. Mohla by být šťastná, kdyby jí vliv na domovském světě umožnil vyhnout se vyšetřování a ztrestání jejích mláďat. A na konec, Holn byl dlužen za několik let temna.

Ta vzpomínka ho stále těšila, to, jak Šolgha dostala šok z neplánovaného i nepovoleného přistání Hazanu, jak se trásla a chrlila zákazy a námitky, dokud jí nedošlo, že on má domovským světem zaručené pověření provést kontrolu.

Nyní bylo jeho záležitostí dokončit evakuaci, s kterou Šolgha začala, zachránit co nejvíce je možné z ústupků, které její slabý příbuzný Gruran Holn-ni zaručil v jednáních na Elagu, ve snaze uchovat vnitřní části ohromného impéria Holnu.

Bylo jeho prací připravit Kesrith k přijetí okupace lidmi a odstranit tak mnoho regulského majetku a regulského osazenstva, kolik bude možné spasit, a zajistit, aby lidé měli nejmenší možný zisk z toho, co získali válkou a jednáním. Hulagh měl co dělat s lidmi nepřímo, po tři roky z domovského světa, a s několika se setkal poté, co nahradil Grurana, a poznal je - včetně těch dvou, co přiletěli na Hazanu - s tichým, ale mírným znechucením, ve skutečnosti však s menším znechucením, než kdy cítil k mri, kteří regulům sloužili. Válka s lidmi byla přirozeně naprostým omylem, chybou v propočtech, která se nedala přičíst doch Alagnu. Pro rozumnější regulské mozky bylo po větší část těch pěti let naprosto jasné, že společnosti doch Holnu se zamíchaly do naprostého fiaska, z něhož je mri nebyli schopni zachránit, a že tento omyl může být odstraněn jen tehdy, když bude možné zbavit se zatvrzelosti a vojenské síly takových jako Holn, kteří zaměstnávali žoldnéřské kel'ein a jejichž obrovský vlastní zájem na udržení projednávaných území zabraňoval jakýmkoliv změnám v politice.

Ted', poté co se následky původní chyby zmnohonásobily do velkých ztrát na regulských životech a majetku, bylo ztraceno i samo domovské území a holnské impérium kolísalo, ted' vojenský Holn předal zamotanou a nebezpečnou situaci - i když stále s odporem - starším a rozumnějším vládčům na Nuragu.

A politika v obratu událostí, který Holn nepředvídal, sloužila k převedení moci Holnu definitivně do rukou Alagnu a k vyzdvížení Alagnu do postavení, v němž Alagn s pravým Alagnem ve velení mohl doch Holn úplně zničit.

Holn před nimi zanechal zmatenou situaci. Bai Hulagh byl dalek uspokojení s termíny dohody, s kterými musel pracovat, ale byl to odkaz Holnu, uzavřený, legální, zaznamenaný, a nebylo v jeho silách ho změnit. Nicméně pokud by opuštění tří kolonizovaných soustav, ať už bylo jakkoli nákladné, vytvořilo stálou a spolehlivou hranici mezi nároky lidí a regulů, mohlo by se to obrátit v jednu z nejchytřejších věcí jakou doch Holn kdy udělal. Hulagh cítil, že lidé ted' nepochybně vědí, že dosáhli lacino největšího zisku, který mohli rozumně očekávat v tomto dobrodružství, a že v budoucnosti budou regulové odporovat s větší energií. Lidé byli zřejmě překvapeni a vzrušeni tou náhlou mocenskou změnou na hranici a též měli starost o dodržení dohody.

Kesrith byl vhodnou a citlivou hranicí, mrtvý prostor Hlubiny odrazoval od výzkumu v regulském směru bez značného pohybu kolem Hesoghanu, staré a pevné regulské země; a návnada Mlhavých hvězd povede lidi z Kesrithu v patřičný čas směrem k okraji. Tak to Hulagh plánoval ve své strategii a předpokládal, že to, o čem uvažuje, by se mohlo stát novým směrem regulské politiky. Lidé byli přitahováni očekávaným bohatstvím, kterého Kesrith dosáhl. Podobně jako regulské hvězdy měl minerální bohatství dostatečné k udržování průmyslu, avšak bez pohodlného luxusu vnitřních kolonií doch Holnu. Ekonomické efekty budou citelné, ale jen v malém stupni na domovském světě, a dokud budou starší domovského světa dobře zásobeni ve svých potřebách, budou operace Alagnu příznivě posuzovány.

A pak, bylo to pouze jedno rameno regulské expanze, které bylo odříznuto. Dvě další zůstávala. Jedno z nich bylo prozatím skromným vlastnictvím doch Alagnu.

Rídit, tvarovat, vládnout, usadit se na věky v paměti nejen doch Alagnu, ale centra Nuragu - to byl sen, který Hulagh vychutnával. Ve svém ohromném věku přežil své rivaly, viděl je změněny v prach a vše si pamatoval a dlouho plánoval. Zničil mláďata svých hlavních nepřátel. Ted' riskoval všechno, aby získal osobní velení na Kesrithu. Jestliže vše půjde špatně, bude pamatováno, že Hulagh z Alagnu to měl na starosti, ale tady na Kesrithu také leželo bohatství, které zoufale potřeboval.

Termíny lidsko-regulské smlouvy odevzdávaly pouze holou půdu odstoupeného světa. Nebyl tam žádný specifický nárok na hodnotné vybavení, města a zdroje. Holá půda bude vše, co tu lidé naleznou, až sem dorazí a přestavba neústupné divokosti Kesrithu je zaměstná dost dlouho na to, aby dala rase regulů prostor k oddechnutí - zatímco kořist z Kesrithu půjde do skladů doch Alagnu, legitimně zachráněna poté, co si na ni Holn přestal dělat nároky.

A to vše přímo před očima lidských vyslanců.

To uspokojovalo Hulagha neméně, diskreditovat lidi, kteří byli vysláni dohlížet na předání moci. Náhlá nemoc lidského staršího a přirozená ostýchavost jeho jediného mláďete byly nepoměrnou výhodou. Regulský starší by požadoval stále a detailní zprávy o akcích svých hostitelů, kompetentní jedinec by je požadoval v takovém objemu a takovém tempu, aby nic neuniklo jeho pozornosti, dobře vybavený jedinec by užíval očí svých mláďat, aby viděl to, co vidět nemá. Ale lidský vyslanec nemohl nic z toho řídit ve větších rozměrech. Člověk se soustředil na nesprávné materiály, učil se vytrvale jejich jazyk a znovu poslouchal zprávy, které byly přeloženy do jeho vlastního jazyka, procházel staré informace, jako by podezřívával, že by se z nich mohl naučit něčemu novému, jako by tu byly rozpory nebo nepravdy v prostých osvědčeních.

Takový klam mohl být lidským zvykem, ale nebyl regulským. Co se dělo, bylo široké jako přístav a zřetelné jako lodi, které se denně vznášely, a když lidé dorazí za několik dní, mohou nalézt odstrojené a zničené majetky a svého delegáta velícího holé divočině neschopné udržet život ve větších rozměrech. To byl sám o sobě zásah, na kterém si rada Nuragu pochutná, až ho uslyší.

Hulagh byl původně uveden do rozpaků tím, že se ti dva lidé nijak nesnažili obejít obtížné restriktce, kterým byli podrobeni. Jenom jednou porušili karanténu, karanténu, kterou by žádný regul nemohl přijmout už ze zásady, a ten jediný úspěch vypadal předem nepromyšleně a byl zmateně a tiše ignorován vyslancem. Uspěl ostatně jen proto, že pro lidi nebyl charakteristický, malé vítězství ve smyslu jeho nešťastného výsledku, ale ve skutečnosti bez možného zisku pro ně. Nakonec tím utrpěl pouze kel'en a to nepotřebně, stejně neprakticky jako byl nepraktický celý jeho druh. Ten mri býval důležitým mužem ve svém krvavém, tvrdohlavém druhu. Sliboval, že možná bude cenný, ale byl zničen.

Lidé si nebyli vědomi ani této malé pomsty, kterou způsobili svým starým nepřátelům. Seděli bezmocní a poslušní.

A v budoucnosti nezbyde na Kesrithu nic víc než to, co bude čekat na naložení, ted' byly pracovní týmy volné a mohly vyčistit trosky v docích. Byly tu nálože určené k umístění, několik malých instalací k odstrojení, doly k uzavření, ale nejhodnotnější náklad čekal už v doku.

Z personálu zůstali jen ti s nejnižší evakuační prioritou, kteří odletí s ním na Hazanu.

Záznamy odkázané mu doch Holnem ukazovaly, že tu bylo nějakých osmnáct miliónů dospělých regulů na Kesrithu na počátku evakuační procedury, kolonie kdysi neobyčejně prosperující a mající vlastní universitu a několik prvotřídních mozků starších (vyjímaje Holn, kterým opovrhoval jako přeceňovaným). Znal přesné číslo a dispozice, jaké podal Holn, i dispozice, které dal on sám pro zbývající obyvatele a majetek od okamžiku, kdy převzal velení, věděl, jaké zboží bylo umístěno na evakuačních lodích, aby bylo spotřebováno cestou, co bylo vyhrazeno jako osobní zavazadlo a co zachránil, aby si to vzal s sebou sám, až po zlomkovou váhu a prostorové požadavky pro naložování. Všechny tyto údaje absorboval podrobně za minutu. Udělal příležitostný písemný záznam pro případ své náhlé smrti či nemohoucnosti o přechodu dochu Alagnu jeho bezprostředním dědicům - o lidi se vůbec nestaral. V běžném průběhu jednání nemusel vůbec používat psané záznamy. Pro duševně a tělesně zdravého regula bylo fyzicky nemožné zapomenout cokoli, co byl rozhodnut si pamatovat, a také bylo dost pravděpodobné, že si bude pamatovat, co slyšel

pouze náhodně. Hulagh věřil samo sebou v přesnost záznamu, který obdržel od Solgah Holn-ni, své nepřítelkyně, tak jako věřil samo sebou v její duševní zdraví. Bylo by nepochopitelné, kdyby Solgah, jakkoli vybavená vychytralostí a příliš přesvědčená o vlastních schopnostech jako administrátorky, si nemohla alespoň přesně připomenout, jaký byl počet regulů na jejím světě a jaké byly jejich zdroje a jak uspořádané.

Věděl proto, že spolu s ním zbývá 327 regulařských mladých mimo loď, nejzazší minimum nezbytné k provádění demontážní akce, a tři z nich jsou už téměř dospělí. Většinou to ale byla mláďata ve věku kolem dvaceti pěti a stále s neurčitým pohlavím - to se projeví až kolem třicítky - a daleko pohyblivější, než pro ně bude možné, až začnou dosahovat váhy dospělých. Užíval je, když přišla potřeba poslat poselství nebo k těžké práci, pro pozorování evakuace, která později budou posbírána z jejich paměti odbornými učenci Nuragu.

Jejich paměti v současnosti uchovaly jejich nejnovější unikátní zkušenosti a znalosti o událostech, které se staly kolem nich, ale neosvojila si ještě žádná data, která by je mohla učinit vnitřně hodnotná pro nějakého staršího, prostě proto, že nežila dost dlouho nebo necestovala dost daleko, aby mohla soupeřit ve zkušenosti nebo srovnávací pozorovatelské schopnosti s kterýmkoli starším. Patřila pouze svému rodnému dochu a nevěděla, co by mohla ještě dokázat, a protože se neměla ještě několik let věnovat sexu a rozmnožování, nebyla zmatena těmito úvahami.

Jenom ta plně vyspělá a chráněná výběrem dospělých z dochu (byť třeba i Holnu), budou dopravena do bezpečí v hlavní evakuaci - ona a tolik dětí, kolik může být uloženo v jejich mateřských vacích po dobu cesty a udržováno při životě bez nadměrné spotřeby zdrojů přeplněných záchranných lodí.

Ta poslední mláďata, šťastnější než mnozí z Holnu, kteří se nevešli do žádné kategorie, věděla, že jsou stále potřebná a proč, a byla podle toho nervózní z příchodu lidí a rozmrzelá ze svých osobních ztrát a - což je společnou vlastností mladých - propastně hloupá ve svých tužbách, přesvědčená, protože je jejich omezená zkušenost zavádí, že jsou prvními a nejdůležitějšími mláďaty v historii své rasy, která musí strpět takové věci.

Jedno se teď venku hněvalo a po páté žádalo o vstup, spěchajíc s nějakým poselstvím, nejspíš to bude protest proti podmínkám, ve kterých jsou drženi v Nomu a je jim zakázáno procházet se po náměstí během volných hodin, nebo protest proti dlouhým hodinám, ve kterých od nich byla požadována práce za krize v přístavu, nebo proti rostoucímu strachu z přicházejících lidí a skutečnosti, že stále ještě nejsou na bezpečné palubě Hazanu, což je kořenem toho všeho. Hulagh už se dost naodpovídal na takové žádosti o pozornost jak od regulařských mláďat, tak i od nechápavých lidí. Byl zaměstnán. Dotazující se mládě nebylo přiděleno nikam blízko k lidskému delegátovi, takže nemohlo jít o žádnou naléhavou potřebu, což bylo vše, co ho skutečně zajímalo mimo Nom. Poradil si se škodami způsobenými bouří jak nejlépe mohl, aby zakryl jedinou chybu, které se dopustil, když se zapomněl zeptat Solgah na věci, týkající se projevů ročních období a klimatu na Kesrithu. Neměl mnoho času pro nedůtklivé a polekané asistenty.

Mládě trvalo na svém. Hulagh nakonec vzdychl, stiskl tlačítko a přijal mládě, které bylo mimořádně rozrušené.

"Buď milostivý, bai." Bylo to to, které se jmenovalo Suth Hara-ri, chovanec university bai-dach. Zdvořile se nadechlo. Hulagh odpověděl tímtež. To Suth působilo trochu půvabně, i když bylo nevychované a vystrašené natolik, že to neslušelo žádnému věku. Ta někdejší nepůvabnost byla údělem kesrithských mláďat všeobecně a byla jistě přiměřená rokům války, které obsáhly celou jejich zkušenost. Mláďata Kesrithu ponechaná v Hulaghových službách získala jistý půvab. Hulagh se průběžně staral o to, aby jim dal výstrahu, jestliže nechtějí dorazit na vnitřní světy zahanbena a ve špatném stavu, to byla také část jeho povinností při záchraně toho, co se dá z Kesrithu ukořistit - a také předvídal získání nejlepších z nich do odvodů Alagnu už jako vlastnoručně trénovaných dospělých, kteří rozmnoží jeho osobní štáb do rozměrů štábu koloniálního guvernéra.

Dosáhl místa, kde by přerušení práce nemohlo způsobit příliš nepříjemností, ale nechal mládě s peticí čekat o chvíli déle, zatímco vychutnával šálek soi, a poté mládě spatřilo, jak vyjádřil gestem svou ochotu naslouchat.

"Buď milostivý, bai," vydechlo Suth a vyhrklo se zoufalou ukvapeností: "Bai, stanice hlásí, že přilétá plavidlo mri." Tento úder všem zdvořilostem a jejich nedostatek si vynutil Hulaghovu pozornost. Hulagh se opřel dozadu, šálek zapomněl na konzole a shlédl na mládě s neskrývaným strachem.

Žoldnéřský Kel - v této situaci s lidmi a jen pár dní před opuštěním Kesrithu. Hulaghovo srdce ihned začalo bušit a hněv rozehřál jeho tvář. Bylo to pro mri charakteristické, že působili nesnáze.

Dorazí vždy ve chvíli, kdy ostatní strany dosáhnou nejvyšší zranitelnosti.

"Nezmínili se o svých úmyslech?" zeptal se Hulagh Sutha.

"Řekli, že chtějí přistát. Nutili jsme je, aby využili zařízení stanice. Neodpověděli na to. Říkali, že přiletěli za svým lidem na planetě a že mají v úmyslu přistát."

"Mri nikdy nelžou," řekl Hulagh jako upozornění pro mládě, pokud ještě nemělo co dělat tváří v tvář s žoldnéři. "Ani však neříkají vždy pravdu. V tom jsou podobní regulům."

Suth zamrkal a nasálo vzduch. Nestálo za to na něj plýtvat důvtipem. Hulagh svraštil čelo a vyrazil ohřátý vzduch nozdrami.

"Mají dostat povolení k přistání?" zeptalo se Suth. "Bai, co smíme říci?"

"Řekni mi tohle, mládě: Kde jsou lodi naší stanice?"

"Pryč, jsou pryč, milostivý pane, všechny krom nákladní lodi a prámů evakuovány."

"Pak tedy nemůžeme dost dobře prosadit silou naše instrukce nepřistávat, je to tak? Jsi propuštěno, mládě."

"S dovolením," zamručelo Suth a odtáhlo, spěchající a nepůvabné při odchodu. Hulagh už hluboko v myšlenkách, neschopný cokoli učinit proti provokaci.

Mri.

Obtížní jako ten tvrdohlavý kel'en, kterého zdědil po Gruranovi. S krvavými rukama, impulsivní a neschopný souvislé argumentace.

Jeho paměť ho informovala, že na Kesrithu bylo stále několik mri a že byla pravda, že žádná další planeta nepodlehla

lidem od dob Nisrenu před čtyřiceti třemi lety. V sídle bylo třináct mri. Nic nepoukazovalo na to, proč byl Kesrith tak poptán, krom toho, že mri měli sklon vybírat si tu nebo onu planetu jako stálou základnu označenou jako domovský svět a potom k ní přistupovat tak iracionálně a emocionálně, jako by to opravdu byla skutečná planeta, kde se narodili. Byly tu tři takové domovské světy po dobu mri-regulského sdružení v oblasti Holnu, od té doby, co mri přešli natrvalo pod jurisdikci Holnu a zůstávali neznámi v domovských teritoriích regulů. Zaměstnávání žoldnéřů nebylo kupodivu výsledkem regulského hledání, ale dohodou, kterou mri nabídli regulům před 2.202 lety - bez zjevného důvodu, bez zjevného nátlaku krom toho, že ta dohoda zřejmě uspokojovala nějaké hluboké emoční potřeby mri. Regulové se tázali na tuto zvláštnost mri, ale zůstali neuspokojeni. Existoval regulský vtíp o mri, kteří udělali záznamy o svém domově a původu, ale zapomněli, kde je nechali. Odtud jejich nomádské předpoklady. Skutečnost, že mri nemají paměť, byla důvodem k smíchu pro ty, kdo neměli osobně co dělat s nezkrtnými mri.

Nedalo se s nimi argumentovat, přivést je k rozumu, přesvědčit je proti staré loajalitě a - to především - smlouvat s jejich smyslem pro čest. Připamatoval si se zachvěním Medaiovu sebevraždu; tvrdohlaví, bez paměti a náchylní k násilí. Jako by mri dávali přednost krveprolití před rozumem, dokonce i když to byla jejich vlastní krev, která byla prolévána. Medai narozený na Kesrithu odmítal kompromis: dohoda s mri platí pouze tak dlouho, dokud regulové udržují domovský svět pro mri, dokud tento domovský svět zůstává nedotčen invazí. Medai viděl to, co viděl, a nemohli ho přesvědčit o něčem jiném, a proto se rozhodl postavit proti svým zákonným zaměstnavatelům.

Jeho sebevražda měla, opakoval si Hulagh, uvrhnout tíhu hanby nebo sociální stigma na muže, který se prohřešil proti mri pochybnostmi. Sebezničení bylo aktem výčitky nebo úplného zavržení s předpokládaným ničivým dopadem na city jeho nadřízeného.

Kel'en mri udělal takovou věc, i když věděl, že na reguly to neudělá dojem, odhodil svůj drahocenný život raději, než by udělal kompromis v drobném bodu své povinnosti, který pro něj osobně nemohl činit žádný základní rozdíl. Mri si však nepochybně představoval, že to rozdíl je.

Byla to ta zuřivost mri, která původně zapůsobila na reguly, překvapení, že tento divoký hrozivý druh přišel mírumilovně do regulského dochu a nabídl své služby - služby, bez kterých by nikdy nedošlo ke kolonizování světů směrem k lidem a vzestupu Holnu, ne tím způsobem, kterým Holn vytvořil monopol. A právě tato zuřivost by správně měla varovat vnímavé reguly před povahou mri. Pěstování a vybírání žoldnéřů, jejich přísné těžkopádné zákoníky je z počátku učinily zcela závislými jako strážce v obchodě s dochy jiných planet. Neměnili svou oddanost uprostřed služby, nebylo možné je uplatit, nebylo možné ani se jich zbavit krom dokončení služby nebo sebevraždy. Neměli smysl ani pro ústup, neměli silné sebezáchovné instinkty, skutečnost, která vyvažovala jejich plodné rozmnožování, ve kterém se všichni samci Kelu mohli volně spojovat se samicemi nižších kast vedle partnerek z vlastní kasty. Proto se v letech míru rozmnožovali znepokojujícím tempem, kdyby nebylo opatření, které na nich pracovalo při jejich způsobu života, jejich odmítání lékařské vědy a jejich stále vášně pro souboje. Jak se tito zuřiví válečníci živili před tím, než našli mzdu u regulů, bylo pro reguly dalším tajemstvím, které mri nikdy nechtěli prozradit. Mri nechtěli vykonávat manuální práci, ani takovou, která by dostačovala k jejich zásobení potravou. Mri raději hladověli, než by nesli břímě nebo obdělávali zemi pro druhé. Tento zákon porušovali jen pro stavbu a udržování svých věží a řízení těch několika lodí, které měli osobně přiděleny, ale krom těchto dvou výjimek nepohnuli rukou, pokud tu byli regulové, kteří mohli být využiti k převzetí nedůstojných úkolů. Jednou za Hulaghovy paměti jistou loď s kel'enem na palubě postihly jiné obtíže než způsobené lidmi, navigační závada, která uvedla osádku do paniky; vyzvali lodního kel'ena - byla to stará kel'e'n, která se beze spěchu přišla na problém podívat, sedla si u konzoly a vykonala odpovídající úpravu, a pak se ta kel'e'n s naprostou arogancí vrátila do samoty svého obydlí, nemluvic, nenabízejíc zdvořilosti a nepřijímajíc díky.

Přitom táž kel'e'n nedokázala přečíst jednoduchý znak, který by ji dovedl do jídelny na stanici, ale musela tam být zavedena svými regulskými najimateli.

Nebylo nic, co by se mohlo postavit stejně tak aroganci jako i ignoranci Kelu mri: nedůtkliví, páchali sebevraždu, když byli uraženi reguly, a bojovali spolu, když byli uraženi jinými mri - nebylo známo, co tento druh ve skutečnosti pohání. Sám Hulagh si myslel, že zná lidi lépe než mri, ačkoli s lidmi měl co dělat teprve tři roky, zatímco jeho předkové měli co dělat s mri po 2.202 let. Lidé byli prostě teritoriální jako regulové a ačkoli to byli tvorové s krátkou pamětí a malým mozkiem jako mri, měli fungující průmysl a napravovali nedostatky svých schopností skvělou technologií.

Bylo zajímavé, že ve čtyřicetileté válce regulové začali více věřit lidem než mri a začali se lidí bát mnohem méně než mri. Regulové stále nařizovali mri sledovat omezování nátlaku, současně zasahovali, aby odvrátili mri od eskalace války ze stávající oblasti konfliktu do rozsahu daleko přesahujícího regulské možnosti, do rozměrů, ve kterých regulská technologie nebude dostatečná, aby udržela obranu živoucích domovských planet. Mri byli specialisté ve válce, ale nebyli schopni tohle chápat: přitom toho byl schopný dokonce i Holn a dal válce omezení, bez nichž by jinak mohli dojít k neuvěřitelnému zničení a ekonomickému kolapsu. Mri mohli ztrácet jeden domovský svět za druhým a stěhovat se dál, ale oni jsou nomádi - to je zřejmě, jak odhadoval Hulagh, zdrojem jejich opovržení k národním hranicím.

Regulové nedokázali klidně pozorovat ztrátu byt' jen jedné planety domovského vesmíru, s uměleckými díly, technologií, obchodními cestami, neměli v úmyslu nikdy vstupovat do války s plným nasazením jako mri.

Nejvážnější ztráty koneckonců postihovaly mri samotné. Mri začali válku s miliónem devíti sty padesáti sedmi kel'ein podle regulského součtu a toto malé číslo bylo stále velkým nárůstem oproti jejich dřívějším počtům, odráželo velkou prosperitu, které dosáhli v regulských službách za těch 2.202 let. Bylo jich pouze sto tisíc, když jejich vůdcové poprvé navštívili reguly a požádali je o to, aby byli přijati do služeb regulského druhu. Ale teď nejnovější záznamy ukazovaly, že tu není více než 533 mri všech kast, kteří přežili ve známém vesmíru.

Bylo nemožné, když vezmeme v úvahu ten malý počet a neomezené bojovné sklony mri, aby jejich druh mohl přežít takový úpadek - míněno ironicky - bez regulské ochrany po dobu jejich znovuoobnovy. Skončila éra s přechodem základu moci Holnu, s přechodem kel'ein. To málo, co zbylo, mohlo být zachráněno Alagnem, kdyby mri dokázali

alespoň na nejzazším konci přistoupit na rozumné regulské argumenty, a Hulagh pro ně mohl nalézt využití, i kdyby spočívalo jen ve využití regulské bázně před divokostí Kelu. Ale museli být odstraněni z cesty lidskému postupu, neboť mri by pokračovali jako automaty v sebeničení, v boji proti nevyhnutelnému. A uprostřed jiných zmatků jeden mri musel spáchat sebevraždu a teď musí loď mri narušovat evakuaci domovské planety mri. Bude to ozbrojená loď. Plavidla mri, přinejmenším plavidla patřící výhradně mri, byla malá, ale mri nelétali nikam neozbrojeni.

Lidé, kteří přicházejí převzít Kesrith, budou jistě také ozbrojeni.

Hulagh v jednom divokém okamžiku zvažoval možnost nepřekného odchodu od svých povinností na Kesrithu, nacpat přeživší mláděta a sebe na palubu Hazanu dnes v noci a ponechat mri a lidi vzájemně napospas.

Ale Hazan nebyl připraven, nebyl zcela opraven a jeho významný náklad nešlo naložit, dokud nebude opraveno zařízení doku.

A on nechtěl ustoupit takovým způsobem, který by mohl být na domovské planetě vykládán jako jeho diskreditace, natolik chápal nátlak mri, aby zůstal pevně stát, když přitlačili. Sáhl doleva a stlačil knoflík, kterým se spojil s mládětem Hada Surag-gi, kosajem Nomu, které sloužilo jemu osobně pro dostatečně důležitá poselství, dvacetileté Hada bylo mimofádně způsobilé ve svém významném postavení. "Hada," řekl, "pošli mi záznam o osídlení mri na Kesrithu."

"Buď milostivý," odpovědělo Hada. "Takové záznamy sahají 2 202 let zpět. Kesrith byl mezi prvními planetami obsazenými mri a věří se, že tu byli už před naším prvním kontaktem. Jakou informaci si bai přeje přesně? Možná bych si mohl připomenout něco, co by mohlo pomoci."

To byla jasná nestydatost, mládě předpokládalo, že by jeho vlastní osobní vědomosti mohly být dostatečné, aby napomohly tužbám staršího.

"Ó mladá nevědomosti," pravil Hulagh popudlivě, pamatuje však, že je jediným přítomným starším na Kesrithu a že mládě, ač nestydaté a domýšlivé, učinilo nabídku pravděpodobně s těmi nejlepšími úmysly, aby mu ušetřilo cenný čas a námahu. Přese všechno tohle nebyl Nurag, byla tu pro každého omezení času a trpělivosti, především pro něj samého. "Hada, co si myslíš, že mohlo teď přivést loď mri na Kesrith?"

"Tady je," odpovídalo Hada, "současný domovský svět mri. Snad ho chtějí hájit. Nejsou zvyklí na ústup."

To nebyl potěšující dohad, ale přesně stejný učinil sám Hulagh. Zatím mri akceptovali dohodu, kterou regulové učinili s lidmi; mri byli informováni o každém pokroku v jednáních, který mohl odstranit nutnost další války.

"Hada, jaký je současný počet mri na Kesrithu?"

"Bai, jejich tu třináct, převážně starších edunu a úplně neschopných pro válku."

Tím byl překvapen. Malý edun ho nezajímal, dokud se nevnutil do jeho pozornosti, počet znal přesně, ale nikoliv neschopnost jeho členů.

"Pošli přesto ty zprávy, vše co máš o vůdcích osobně a o zdejší historii druhu." Zatracené, pomyslně si Hulagh nešťastně, mri byli na Kesrithu příliš mnoho let na to, abych mohl vše prozkoumat. Není čas. Zprávy musí tvořit celou horu. "Hada."

"S dovolením?"

"Kontaktuj jejich kel'antha. Řekni mu, že chci, aby se ihned hlásil v této kanceláři."

Pak následovala velmi dlouhá pauza. "Buď milosrdný, bai," odvážilo se Hada nakonec. "Kesrithský edun je vedený she'pan, jistou Intel. Na planetě se kel'anth musí podřídit she'pan. Není vůdcem mri na Kesrithu."

Hulaghovo zaklení mládě přerušilo. V bzučení na chvíli nastalo ticho, vítané ticho. Absorboval novou informaci, zmatený svou závislostí na vědomostech mláděte, vědomí si toho, že mri byli znepokojeni, nikdo totiž ve skutečnosti nemohl vědět, co řetěz příkazů způsobí uvnitř jejich společenství. Hada tvrdilo, že má vědomosti. Možná, že je získalo od starších doch Holnu, kteří veleli mri po generace. Pohroma a zatracení, myslil si Hulagh, není čas, není čas. Vehnati všechny mri do záhuby. Ale nikdo nemohl obeslat she'pan, tolik věděl. Nikdo jiný než kasta Kelu nemohl odpovídat na vyzvání, opustit svou komunitu a setkat se s cizinci. Bude nezbytné statečně snášet proces hledání záznamů a ignorovat přilétající loď se všemi ošklivými možnostmi následků.

Nebo bude nezbytné přenechat svůj stůl, svou práci a své významné povinnosti na nekompetentní milosti mláděcích asistentů v takové krizi, aby se podrobil pomalým zdvořilostem náboženské vůdkyně mri, jejíž paměť je klamná a jejíž půvaby budou pravděpodobně nedostatečné, která komplikovala přímé vztahy mezi regulským dochem a kel'anthem mri. On a válečný vůdce Kelu mohli věci urovnat prostým jednáním, ale s jednou z ceremoniálních vůdkyň mri - jejíž síla je mlhavá a jejíž autorita a povinnosti jsou nějak spojené s náboženstvím mri, ať už je jakékoli - bude regulský prosebník muset snášet nudnou a bezcílnou diskusi, která jen možná může dosáhnout toho, co od ní očekává.

"Hada," pravil Hulagh, když se vzdal, "pošli mi můj vůz a nejspolehlivějšího řidiče, mládě, které necouvne před mri."

Mnoho ponížení musel přijmout v jednání s útočícími lidmi, ve vyjednávání týkajícím se dochu, v přijetí dvou obtížných pozorovatelů, jejichž přítomnost jak známo může způsobit nemožné komplikace při dohodě s mri. Uspěl ve smlouvání s lidmi, o kterém si myslel, že bude nejobtížnějším problémem, vymánevroul způsobem, který mu mohl přinést proslulost. A teď došlo k tomu, že musí přerušit záchranu regulských životů a regulského majetku, aby se poradil s nájemnými mri, aby zachránil nevděčný lid, který by nejraději s ním jednal nezdvořile za celou jeho námahu. Così ho napadlo. "Hada," ozval se.

"S dovolením?"

"Je nebo není možné, aby mri věděli, že jedna z jejich lodí přilétá?"

"Tato informace není naší kanceláři dostupná," řeklo Hada. A pak dodalo: "Buď milostivý, bai, mri se naučili věci, které nám nejsou dostupné. Mají své vlastní spojení."

"Nepochybně," pravil Hulagh, přerušil hovor a zahájil obtížný a bolestivý proces zdvihání se. Byl už 290 let mimo třídu mláďat. Jeho nohy byly proporcčně kratší, smysly otupělejší, jeho tělo mnohokrát těžší. Svráštělá kůže byla náchylná k praskání a zranění, když byla přímo vystavena suchému chladu kesrithského vzduchu. Jeho dvě srdce se přetěžovala

pod námahou při zvedání jeho dospělé hmotnosti a jeho svaly se chvěly pod nezvyklým napětím. Jako starší regulů se především věnoval myšlenkám a intelektu. A náhle byl omezen na jediné, navštívit mri.

12. kapitola

EDUN mri se objevil ve výhledu, soubor komolých kuželů se společnou základnou, zlověstně cizí - a umístěný nevyhnutelně v nejnevhodnějším a nejnepřístupnějším možném místě. Hulagh usazený nepohodlně ve svých polštářích v zadní části pozemních saní ho viděl vyrůstat nadosah, postavený z půdy minerálních rovin, cementované a s hrubým povrchem, byl barvy země, ale překvapoval oči nedovolenou sterilitou svých obrysů. Mrhal prostorem svými sešikmenými stěnami - ale to proto, že mri nikdy nic nedělali nejprostším způsobem. To bylo, jak si uvědomoval, typické pro myšlení mri, ne utilitaristické, cizí ve své podstatě, úmyslně izolované. Saně se potýkaly s vzestupem cesty, kterou deště, další z kesrithských obtíží zanechaly ve špatném stavu, protože vyplavily soli uložené v silných nánosech všude kolem a vytvořily znepokojující kanály v hlíně a skále cesty. Na každé straně ležely zhoubné průlomy tenké kůry a roviny, vulkanické a stále dýmající páru tu z jednoho, tu z druhého otvoru. Hulagh se snažil nemyslet na to, jaké hlubiny leží pod lyžemi saní, které si razí cestu řadami rýh, jež téměř pohltily jízdní dráhu.

Mri se nemohli rozhodnout opravit ji. Možná, že jsou staří, ale i kdyby byli fyzicky schopní, pohrdli by tím, pokud by na planetě zbýval jediný regul, na kterého by se dala svalit zodpovědnost. Cesta může být odplavena, dříve než se mri přimějí ji spravit a v Hulaghově mysli nebyl nejmenší úmysl udělat to ve prospěch lidí.

Doufal jenom, že ho dokáže dopravit tam a zpět alespoň jedinkrát.

Vůz vykodrcal poslední metry po svahu a dorazil k hlavnímu vchodu do edunu. Jeho struktura byla v podobně špatném stavu, podléhala dešťům, které ji nakonec prostoupí a promění zpět v bílou zeminu. Šikmé stěny nesly smyté stopy barev, které je kdysi rozjasňovaly.

Vídal obrázky edunei, ale nikdy neviděl žádný ve skutečnosti a nikdy ne v takovém stavu. Byla to rozhodně velmi stará stavba a vysloveně zchátralá. Mri bývali obvykle pyšnější. Dokonce i čelní přístup byl rozrušen erozními kanálky, a protože saně před zastavením zarachotily, bai Hulagh pohlédl na ten nepravidelný povrch se strachem. Měla to být dlouhá chůze na měkké půdě. Vchod střežil dus, mohutný hnědý hromotluk, samé vrásky a záhyby masa zdvihající se do hrbu na ramenou a sestupující na druhém konci. Vypadal, že je ospalý, odpočíval se hřbetem ve čtvrtině výšky dveří - mohl by ho zvednout i do výše, a Hulagh vše doufal, že to tak neudělá. Dusei byli všude, kam mri cestovali, ale na lodích se zdržovali výhradně v kabinách kel'ein a nesměli se potulovat po okolí. On sám se nikdy nesetkal s žádným tak zblízka, měl na to svá mláďata, aby obstarávala takové nepříjemnosti. Věděl jen to, co slyšel, že zatímco mri byli zákonitě rozumné bytosti druhé třídy na škále, která brala reguly jako jedničku, dusei byli zkusmo řazeni do desáté třídy, ačkoliv mnoho z těch, kteří měli co dělat s těmi zneklidňujícími tvory, soudili, že dusei patří značně výše nebo naopak níže. Byli kesrithským dominantním druhem, to o nich též věděl, a ačkoliv dokázali zdivočet všude, kde se mri zdržovali, což byl vlastně každý svět, na který byli mri puštěni - naštěstí žádný ve vnitřních územích regulského vesmíru -, tady byl jejich původ. Byli pohromou v divočinách všech světů, které si osvojili, a byli nebezpeční. Skutečně divocí jedinci zajatí v kopcích a rovinách - pomalí, vytrvalí všežravci, problém, který regulové ochotně přenechávali lidem. Mri užívali jídlo, které dostali za službu k vyživování svých dusei, jež podle svých přání navštěvovali jejich obydlí a doprovázeli je do vesmíru, ale dusei nedělali nic, nepřispívali ničím, nebojovali, dokud nebyli zahnáni do kouta a nikdy nebyli pojídáni. Jediným viditelným ziskem z nich bylo, že jejich blízkost těšila mri, kteří zjevně odvozovali jisté společenské postavení ve svém vlastním druhu právě od držení a podpory takového neužitečného a nákladného tvora. Sám Hulagh sbíral klenoty, kameny a geologické kuriozity. Snažil se pochopit mentalitu mri, kteří sbírali takové živé a nebezpečné druhy.

Obzvlášť tento vyhlížel nemocně. Jeho kůže byla olezlá a jeho držení těla linější než je i pro duse přirozené. Nezvedl dokonce ani hlavu, když vůz zastavil u příchodu.

Pohled na toho šeredného tvora ranil Hulaghův smysl pro krásu více než úpadek edunu. Hleděl na něj a nepřál si jej přitom spatřit, zatímco vytlačoval vlastní značný objem z vnitřku saní a čekal na řidiče, nějaké Chul Nag-gi, aby mu pomohlo jít nahoru. Chul také zřejmě hledělo na duse s nechutí a jak spolu šli ke vchodu, Chul uctivě kráčelo na straně odvrácené k tomu stvoření a stále na něj pohlíželo. Dus zdvihl hlavu, aby je prozkoumal, když došli ke dveřím. Jeho oči byly plné slz a nemocné.

Zatraceně, pomyslel si Hulagh neklidně, ta věc umírá na nějakou nemoc na jejich prahu a oni ji nezničí? - alespoň z hygienických důvodů, když už ne z milosrdenství.

Dus je prozkoumal, vlhce zafuněl, vydal podivný zvuk, nízké zamručení a frknutí, které nebylo potěšené, ani úplně výhružné. "Táhni!" zvolalo Chul s hlasem zostřeným panikou. Hulagh se ho snažil obejít veškerou dostupnou rychlostí, zatímco Chul odehnalo tvora stranou zuřivým kopancem. Chul ho dohonilo právě v temných dveřích a

nabídl mu znovu ruku, načež začali společně dlouhý výstup.

Uviděl je mri a zmizel, černý stín mezi stíny, a nikdo se nenabídl, že je bude provázet. Hulagh nepotřeboval doprovod. Před opuštěním Nomu se obeznámil s plánem edunei, který byl všude stejný. Znal všeobecnou úpravu přízemí a kde by měl být čtvrtý kužel patřící she'pan a pomalu krácel k němu, těžce oddychoval, namáhal se, dokud mu průchod k jeho hrůze nenabídl schodiště vinoucí se stále vzhůru kuzelem.

Nahoře zazněl křik. Stále nikoho neviděl a šel svým vlastním muživým tempem, schod za schodem podél bahnem ohozených stěn nevalně vyzdobených hrubými náčrtky nebo symboly, tak nepravidelně a stylizovaně namalovanými, že se zdálo nemožné je rozluštit, i kdyby byl znal metody mri. Nákrasy v černé, zlaté a modré se vinuly v záhybech chodby po stěnách a stropě. Mohly být v podstatě náboženské, to byla další věc, kterou mri nikdy neprozradili - k zahrnutí zlého nebo k jeho přivolání na vetřelce, anebo to možná považovali za krásné. Bylo obtížné pochopit to vedle moderního osvětlení a jiných svědectví přizpůsobení se mri regulské technice - lid, který ovládá hvězdné lety a přitom žije tak primitivním způsobem. Dveře, které chránily sál, kde she'pan vládla, byly jako ve skutečnosti většina dveří v edunu železné, regulské výroby a ocel značně posilovala architekturu z bláta a pojiva. "Ani je nenapadne opatřit své blátivé chatrče nábytkem z dobrého regulského kovu," řeklo Chul tenkým hlasem, ale pak už si mládě nechalo své komentáře pro sebe, když na ně Hulagh tvrdě pohlédl, protože ostrost sluchu mri byla legendární.

"Otevři dveře," přikázal Hulagh.

A když to Chul udělalo, krátce zalapalo po vzduchu, protože přímo před nimi tam byl mri, černě zahalený kel'en, sám pouhé mládě, Hulagh tak usoudil podle nedotčeného čela a čisté zlatavé kůže. Byl přísný, dravý a barbarský, zlatý muž ověšený černí a zbraněmi, vojenským vybavením, které dokonce obsahovalo takový archaismus jako dlouhý nůž u pasu. Hulagh si ihned a bolestně vzpomněl na Medaie, který vypadal úplně stejně. Bylo to jako potkat ducha. Mládě se postavilo proti mláděti a byl to regul, který ucouvl, slabost, která vyslala do Hulaghovy hlavy vlnu hněvivého tepla.

"Kde je she'pan?" zeptal se ostře Hulagh, uvedený do rozpaků podlehnutím svého řidiče a ve snaze obnovit regulskou vážnost. "Mladý mri, ustup ze dveří a zavolej někoho odpovědného. Oznamuji ti, že hledám she'pan."

Mri se obrátil na místě a krácel pryč, tichý, spanilý a neuctivý. Válečník mri. Hulagh nenáviděl celý ten rod. Byl naprosto bez způsobů jako národ a vedli k tomu i svá mláďata. Mladík, stejně jako celý edun, páchl kadidlem. Plnilo vzduch a Hulagh bojoval se sklonem ke kýchnutí, které by vyčistilo jeho dýchací cesty. Nohy se mu třáslly z té dlouhé cesty po schodech. Když vyšel nahoru, sehnul kolena a přemístil své těžké tělo o ten nezbytný malý kousek níž, aby mohl usednout na koberec. Nábytek mri, ze kterého tu bylo pouze she'panino čestné křeslo a dvě lavice poblíž východu, byl příliš vysoký a příliš málo odolný pro dospělého regula a stejně tak regul nemohl stát a nést svou vlastní váhu byt' sebekratší dobu.

Při pravé zdvořilosti by mládě mohlo vyzvat někoho ze svého příbuzenstva, aby opatřil nábytek vhodný pro regula, ale podle všeho to byl velmi chudý edun a možná vůbec nezvyklý na regulské návštěvníky. Koberce byly alespoň čisté. Výkřiky zněly v hloubi sálu za zástěnou, která ochraňovala soukromí ústřední komory. Hulagh sebou trhl při myšlenkách na neslušnost takového chování a Chul se neklidně pohnulo. O chvíli později se pokoj začal plnit jinými válečníky, příslušně zahalenými a ozbrojenými.

"Bai," řeklo Chul. V jeho tónu zazněl strach. Hulagh ho obdařil odpuzujícím pohledem, to mládě je hlupák. Mri, ačkoliv zkažení a drzí, byli stále podřízenými regulů, podřízenými volbou a nikoli donucením. Mri měli mnoho vad a byli nepříjemní, ale nebyli nebezpeční, přinejmenším v osobním styku - nikoli regulům.

Několik dusei zabloudilo dovnitř, těžké hlavy nesli nízko nad kobercem a vypadali, jako by něco ztratili a právě zapomněli, co to bylo. Usadili svá velká těla do rohu a spustili hlavy mezi spáry a číhali, jejich malé, téměř neviditelné oči se leskly. Jeden vydal zlověstný zvuk a byl utišen, když proti nim usedl kel'en, který použil jeho široké rámě jako opěradlo. Kýchnutí konečně přišlo, nečekané a prudké. Hulagh to snášel nejlépe, jak mohl. Nikdo nevypadal, že by si povšíml toho hrozného narušení etikety. Spočítal si přítomné. Bylo jich jedenáct, devět z nich zahalených, muži a snad i ženy. Kelu, jedna mladá žena zahalená a oděná ve zlaté a s ní jeden z nejstarších, nejspíš muž, z kasty se zlatým rouchem. To byli jediní mri, jejichž tváře vůbec kdy viděl. Nedovedl si pomoci, udiveně hleděl na spanilou jemnost mladé ženy.

Je podivné, uvažoval Hulagh, že tento zaostalý druh získává pohlaví, když je mlád, a stárne do podobnosti. Odložil tuto myšlenku pro pozdější zvážení, dát mri možnost přežít tuto éru a zůstat pozoruhodností pro ostatní.

A s měkkým šustěním vstoupila sama she'pan, opírajíc se o rámě mladého kel'ena usadila se mezi ně do svého křesla bez závoje. Byla velmi, velmi stará a Hulagh si myslel, ač si nebyl zcela jist, že byla znetvořena na jedné tváři. Mladí mri měli hladkou kůži a byli štíhlí a vlasy mladé ženy zářily ve světle jako bronzová vlákna, ale she'pan byla pohaslá a křehká a na straně zjevné vady měla na spánku tmavou skvrnu. Mladý válečník poklekl u jejího boku a jeho zlaté oči vysílaly na návštěvníky nedůvěru a nepřátelství. She'panin pohled obsahoval mírnost věku a tak dlouhé zkušenosti, kvality, které Hulagh oceňoval, a náhle změnil názor a uvědomil si, že bude přes to všechno lepší jednat s touto starou ženou než s nepoddajným válečným vůdcem, jestliže dokáže vést své lidi též v jiných oblastech než v nesrozumitelném náboženství mri.

Neměla velký respekt před reguly, to bylo hned jasné, ale také nebyla nepřátelská nebo nechápavá. Její oči byly bystré a oceňující. Převládal v nich pohled vyšší vnímavosti.

"She'pan," řekl Hulagh, který rozpoznal právo stáří na uctivost, i když to byla mri.

"Hulaghu," odpověděla, zbavujíc ho titulů.

Jeho nozdry se prudce uzavřely, když pohněvaně vypustil vzduch. Připomněl si přítomnost mláděte Chula u svého lokte, Chula, jehož svědectví právě teď nijak obzvláště nepotřeboval, a žár hněvu v něm vřel tak, jak se mu to nestalo už po mnoho let, kdy před ním byl uchráněn.

"She'pan," zopakoval Hulagh, trvající na slušných způsobech, "máme prostor pro váš lid na naší lodi." Což byla v podstatě pravda, vyhradil prostor, o kterém doufal, že nebude příliš obsáhlý, a doufal v mláďata, která by mohla být civilizována a znovu zformována pod vedením Alaghu, ale viděl pouze dvě. Rychle změnil mínění. Ti starší by mohli kontrolovat mladé mri vypuštěné kamkoli, udržovat je v povolenosti, možná i - vytvořit kolonii mri na území Alaghu. Znovu musel myslit na mladého ke'lena, který spáchal sebevraždu, a myslel na to, že se to možná nemuselo stát, kdyby tam byl starší mri, který by mládě obeznámil s úplnými důsledky takového aktu.

Kdyby tu nebylo takové sebeovládání a smysluplnost ani u starších, jako jsou tito, a ti by ho nedokázali od toho odradit, pak by to znamenalo, že celá civilizace mri selhala, a už by tu nezůstalo žádných zábran před nimi samotnými.

"Přejeme si," pravil k she'pan, "abyste se nalodili během následující noci."

She'pan na něj hleděla, ani pobavená ani polekaná takovou krátkou lhůtou. "Skutečně, bai?"

"Jakmile to bude možné. Jsme v příslušném stupni nakládání."

She'pan jej pozorovala a tiše uvažovala. "A naši dusei?" zeptala se.

"A dusei, pro každého jeden," připustil Hulagh s bolestí, v mysli odečítaje dvojnásobek zdrojů, které byly nezbytné k ubytování mri, doufal, že nebude muset brát dusei vůbec, ale když zvažoval tuto otázku, napadlo ho, že ta nepříjemná zvířata by mohla udržovat mri ve spokojenosti, reprezentovat jejich bohatství, a že je velmi žádoucí, aby mri zůstali spokojeni.

"Budeme o té záležitosti jednat," odpověděla she'pan s rukou na rameni mladého válečníka, který seděl vedle ní, a na její druhé straně tiše usedla mladá žena v zlatém rouchu.

"Není čas na dlouhé konzultace," namítl Hulagh.

"Ach," řekla she'pan, "tedy jste slyšeli o té lodi."

Z Hulaghovy tváře zmizela krev a jen pomalu se vracela zpět. Nedíval se na mládě, doufaje, že pro tentokrát ho jeho rozum odradí od opakování tohoto pohanění a ponížení všude kolem mezi svými. Měl skrovnou naději, že zrovna tohle bude takový případ.

"Ano," konstatoval, "přirozeně jsme to slyšeli. Přesto máme starost o to, abychom urychlili váš odlet. Přilétající loď nám není známa, ale nepochybně..." zakoktal se nad nepravdou, dohnany ke lži poprvé v životě, pro dobro regulů, pro blaho mláďat pod jeho ochranou a především pro své vlastní ambice a pro udržení svých schopností, ale cítil se při tom nečistý a poskvřený. "Nepochybně poté, co budete na palubě, můžete vaši loď zastavit a obrátit ji také do bezpečí našich vnitřních zón."

"Můžete to povolit?" Starý suchý hlas s těžkým akcentem byl starostlivý, zbavený koncovky, které by mohly prozrazovat emoce, a zakrýval smysl. "Mají mri letět na regulskou domovskou planetu už natrvalo? Nikdy jste nám nepovolili ani vědět, kde je umístěna, bai."

"Přesto..." Nemohl stavět na lžích. Nebyl schopen to strávit, tuto největší nemorálnost - falzifikovat, zavádět nepravdu do paměti, odkud nemůže být vymazána. Učil se tomuto způsobu cizinců. Sledoval je, jak to dělají, ohromený a zhrzený, naučil se tomu, že lidé lžou běžně. Cítil na vlastní kůži takovou ohavnost, jeho krk se svíral, když se snažil dotvářet víc ke svému příběhu a věděl, že kdyby ho odmítl budovat, nevěřili by mu vůbec a pak by byl polapen, ztratil by důvěryhodnost s osudnými následky pro mri, s nešťastnými dopady na reguly pod jeho vedením a na jeho vlastní budoucnost.

Kdyby to věděli na Nuragu.

Ale jsou to jen mri, nižší rasa, nemají paměť jako regulové, a tak ta lež nebude žít, jak by žila mezi reguly. V tom snad tkívá menší nemorálnost.

"Přesto je to tak she'pan," řekl, pečlivě kontroluje svůj hlas. "Všechno je teď odlišné. Nemůžeme se tu zdržet tak dlouho, jak jsme plánovali. Musíme se nalodit s nejvyšší možnou rychlostí."

"Bojíte se, že by nás mohli dostihnout lidé?"

To šlo příliš blízko k cíli. Hulagh seděl klidně, hleděl na she'pan a obával se hlubších myšlenek za jejími slovy. Mri byli, jako regulové, pravdomluvní. Věděl to z tradice všech svých předchůdců, kteří nahráli záznamy, jež se naučil, a předků, kteří vytvářeli své záznamy vždy pravdivě, neboť na tom závisela celá minulost a tím i celá budoucnost.

Byli předkové také sváděni ke lži, ke hrám s pravdou a realitou?

Opravdu to nedělali? Tato pochybnost zvyšovala rytmus Hulaghových přetržených srdcí, podkopávala základy jeho nejpevnější víry a ponechávala vše v nejistotě. Leč ve zlobě k tradicím předků teď bai lhal, aby zachránil životy, pro dobro a blaho dvou druhů, ale pravda byla pozměňována stále stejně a nyní lež napodobovala pravdu, aby vše skryla.

"Jsme znepokojeni," řekl Hulagh, ponořuje se do neznámého živlu, "zda jste bezpečni před lidmi. Jsme znepokojeni, chceme urychlit náš odlet kvůli naší bezpečnosti a také kvůli vám. Naše vlastní mláďata jsou v sázce, já sám i moje reputace, a já jsem velmi ceněný v očích mého lidu; takže si můžete být jisti, že jsme věnovali neobvyklou péči zajištění bezpečnosti právě této lodi. Jestliže si přejete letět s námi a já to doporučuji, she'pan, rozhodně to doporučuji, tak připravte svůj lid k okamžitému nalodění."

"Sloužili jsme regulům," pravila she'pan, "po 2.000 let. To je velmi dlouhá služba a odměny za ni byly velmi skromné."

"Nabízeli jsme vám, co jste žádali a i více, nabízeli jsme vám techniky, kteří by vám dali všechn zisk z našich zkušeností, nabízeli jsme vám naše záznamy, dějiny, naši technologii."

"My jsme si," řekla she'pan, "nepřáli vaše vědomosti."

"Pak je to vaše vlastní neštěstí," odpověděl bai. Setkal se s touto hloupostí mri už dříve u Medaie. "She'pan, zdržujete se ve vlastních domovech a na lodích, ale jsou to lodě stavěné reguly, dokonce i vaše zbraně vyrábějí regulové. Vaše potrava je produkována reguly. Bez nás vyhladovíte na smrt. A přesto stále předstíráte, že pohrdáte našimi vědomostmi."

"Nepohrdáme vašimi vědomostmi," pravila she'pan. "My si je prostě nepřejeme."

Hulaghovy oči zabloudily za její rameno do vnitřní komory v gestu pochopení pro podmínky, ve kterých she'pan musela vládnout, v místnostech minimálně hygienických, v sálech neznajících pohodlí, vyzdobených mrazivě hrubým a účinným uměním, symboly, jejichž význam, jak byl přesvědčen, si už nepamatovali ani mri sami. Byli pověřivým lidem. Když byli nemocní nebo ranění, odvraceli se od regulské pomoci a raději umírali, než by ukázali slabost, přejíce si pouze přítomnost jiných mri, nebo přítomnost duše. Tohle bylo jejich náboženství v akci.

Obvykle umírali, přes to všechno. Jsme válečníci, slyšali regulové dosti často, nikoli nosiči nákladů, prodavači, umělečtí řemeslníci, ať už to nabízí jakékoli příležitosti nebo zisky. Medicína, inženýrství, písemnictví, zemědělství, fyzická práce jakéhokoli druhu - všemi těmito věcmi mri pohrdali, pokud tady bude jediný regul, aby to udělal místo nich.

Zvířata, uvažoval Hulagh, náказа a mor - nejsou nic než zvířata. Teší se z války. Klidně by v ní pokračovali ve své hlouposti. Neměli jsme je nechat pustit se do války. Příliš ji milují.

A těm mladým, drzému mladému kel'enovi, který seděl u she'panina kolena, položil otázku. "Mládě, nechceš se učit? Nechceš mít věci, které mají rádi regulové, znát minulost a budoucnost a jak stavět z kovu?"

Zlaté oči na okamžik zakryla mžurka, znamení úleku u mri. "Jsem z Kelu," promluvil mladý válečník. "A vzdělání není vhodné pro naši kastu. Zeptejte se Senu."

Mladá žena ve zlatém se na něj podívala, pak se obrátila, její nezahalená tvář jako dokonalá maska, rozčilující, bezvýrazná. "Hlavou Senu je she'pan. Zeptej se she'pan, bai. Zdali si přeje vaše vědomosti. Jestliže si přeje, abych se učila, budu se učit to, co mne můžete naučit."

Hráli s ním hru neznalosti, zábavu mri. Hulagh to viděl v očích she'pan, která zůstala nehybná po dobu té kruhové výměny.

"Víme," pravila nakonec she'pan, "že tohle bylo i pro nás vždy dostupné. Ale odměny za služby, které jsme si přáli, byly jiné, než jste nám nabízeli, a nakonec byly vždycky skromné."

Záhada. Mri pečovali o vlastní tajemnost a nepochopitelnost. Takovému lidu nebylo pomoci. "Jestliže by jeden z vás," řekl Hulagh s rozvášnou vytrvalostí, "někdy ráčil blíž označit, jakou odměnu žádáte, mohli jsme najít způsob, jak vám ji opatřit."

Ale she'pan na to nic neřekla, tak jako mri nikdy nic nemluví o této záležitosti: Sloužíme za plat, říkali posměšně, když se jich někdo takhle ptal, ale nenabízeli nic ze skutečné pravdy a she'pan stejně jako její předchůdci neřikala vůbec nic. "Pro můj lid to bylo příjemné," dodal Hulagh, zkoušel starou metodu apelovat na legalitu přísahy a na svědomí mri, což byla nakonec alespoň částečně pravda. "Navykli jsme si na ochranu mri. Nejsme bojovníci. A kdyby byli na lodi alespoň jeden nebo dva mri, cítili bychom se na své cestě bezpečněji."

"Jestliže jste závislí na mri pro vaši ochranu," pravila she'pan, "musím nějakého poslat."

"She'pan," snažil se Hulagh dosáhnout určitého bodu racionality, zapomínaje na svou důstojnost a hledící oči Chula.

"Poslala byste ho tedy jediného, samotného, bez jeho Lidu na tak dalekou cestu, na kterou se vydáváme bez pravděpodobnosti návratu? To by bylo tvrdé. A co by vás mohlo držet v této oblasti, až my budeme pryč?"

"Proč bychom nemohli," zeptala se she'pan, "přiletět s naší vlastní lodí ve vašich stopách - na Nurag? Proč si tak úzkostlivě přejete mít nás na palubě vaší lodi, bai Hulaghu?"

"Máme zákony," řekl Hulagh s bušícími srdci. "Jistě jste si vědomi, že musíme být opatrní. Ale bylo by to pro vás bezpečnější než tady."

"Budou tu lidé," poznamenala she'pan. "Nezařídili jste to?"

Hulagh ve své paměti nenašel nic, co by mu pomohlo pochopit tuto odpověď. Obtížně se plazila jeho myšlenkami a burcovala ohavná tušení.

"Chcete," zeptal se donucený k přímosti, "zrušit věrnost a sloužit lidem?"

She'pan učinila mdlé gesto, bez významu pro reguly. "Budu rokovat se svými Manželi," řekla. "Jestliže vás to potěší, mohu poslat jednoho z mého Lidu s vámi, pokud to požadujete. Jsme v regulské službě. Nebylo by slušné ani zákonné, abych odmítla vyslat jednoho z nás s vámi, pokud to potřebujete, ó Hulaghu, bai Kesrithu."

Teprve teď přišla zdvořilost, nestaral se o ten pozdní zvrat v chování, protože mri nemohli lhát, zrovna tak si však nemyslel, že by on sám dovedl lhát před tímto rozhovorem a okamžitou nevyhnutelností, která však byla promarněna nadarmo. Mri vskutku nemohli lhát, ale zrovna tak bylo pravděpodobné, že she'pan nedbala na jistou jemnost a zřejmě se smála ve chvíli, kdy došlo ke zdvořilostem. A Kel byl zahalený a nevyzpytatelný.

"She'pan," řekl, "co je to za loď, která přilétá?"

"Co je to za loď?" ozvala se she'pan ozvěnou.

"Kdo jsou ti mri, kteří přilétají? Z jakého příbuzenství? Jsou z tohoto edunu?"

Znovu prazvláštní gesto ruky, která se pak vrátila, aby pohládila hlavu mladé ženy, opírající se o její koleno.

"Jméno té lodi je Ahanal, bai. Učiníte formální žádost, aby vás jeden z nás doprovázel?"

"Povím vám to, až to projednáte se svými Manželi a odpovíte mi na ty druhé otázky," pravil Hulagh, který poznal, jak se jí podařilo převrátit jeho vlastní otázku. Doutnal v něm rostoucí hněv.

Takoví byli mri. Jen o málo výše než zvířata. Nevěděli nic a nepamatovali si málo a odvažovali se s reguly hrát nějaké hry. Byl také na jejich území a podle zákona tohoto světa byl jediným představitelem.

Poprvé pohlédl na mri nikoli s příjemným pocitem, nikoli se zájmem o zvláštnosti a dokonce nikoli jako na obtíže, ale jako na sílu podobnou duši, tupohlavě zlověstnou. Pohlédl na válečníky v tmavém rouchu, jaká je to hloupá netečnost k regulské moci, která jim vždy velela.

Aby mri odmítli regulskou vůli - to se nikdy nestalo, alespoň ne přímo, po celou tu dobu, co mri sloužili různým regulským dochům a představitelům. Hulagh prošel svou pamětí a nenašel žádný záznam o tom, jak se mri chovali, pokud nešlo o otázku tradiční poslušnosti. To byla ta nejnechutnější ze všech možných situací, taková, jakou nezakusil

žádný regul ze záznamů, taková, ve které byla jeho vlastní ohromná paměť stejně bezmocná jako paměť mláděte, bez prospěšných údajů.

Regulové v záchvatech úplné senility někdy oznamovali, že nahlédli do vzpomínek, které pocházely z budoucnosti, viděli věci, které se ještě nestaly a o kterých pravděpodobně nemohly existovat žádné údaje. Někdy tito starší byli velice přesní ve svých počátečních odhadech, které překvapovaly a vymykaly se analýze. Ale pak se proces urychloval a zamotával celou jejich paměť, pravdivé, neúplně pravdivé a nepravdivé a oni zešíleli bez možnosti návratu. Hulagh náhle pocítil něco podobného, projekci možností této situace a odvodil pomatenou předtuchu, že tato bojovná stvoření se obrátí proti němu a nakonec ho i s Chulem zničí, pozdvihnou se proti regulským dochům v krvavém šílenství. Jeho dvě srdce bojovala nejen s hrůzou toho obrazu, ale i s faktem, že to všechno chápal. Bylo mu 310 let. Pohyboval se na hranici úpadku schopností, ačkoliv byl právě na vrcholku možností a vypadalo to, že tam bude po celé dekády. Byl postrašen tím, že by mohl začít úpadek právě tady pod náporom tak mnoha podivností. Pro starého regula nebylo dobré absorbovat tolik zvláštností najednou.

"She'pan," řekl v pokusu o ten úplně poslední útok proti její neústupnosti. "Jste si vědomi, že vaše nevhodné odklady mohou nakonec znemožnit naložení vašeho lidu na palubu a do bezpečí?"

"Poradíme se," řekla, což nebylo ani ano ani ne, ale on to vzal za úplné odmítnutí a usoudil, že na této planetě od she'pan už nic neuslyší, ne dříve než dorazí ta loď.

Bylo tu něco probuzeného v mri, něco, co zahrnovalo Kesrith a nepřipouštělo k tomuto tajemství reguly, vzpomněl si na mladého kel'ena, který spáchal sebevraždu, když mu odmítl povolit odchod - který by předal zprávu o lidské přítomnosti she'pan hned, jakmile by opustil loď. A v mri tu byla ona zvrácenost, která by je zbavené jejich války mohla dovést ke spáchání hromadné sebevraždy, poslední obrany proti lidem, kteří přijdou obsadit tento svět - a když by se s tím lidé setkali, nikdy by neuvěřili, že mri jednali samostatně. Skoncovali by s mri a vyrazili by proti regulům: další předtucha s hrozivými výhledy.

Mri by byli ochotni ustoupit pouze na přímý rozkaz a jestliže by vyklouzli zpod kontroly, neustoupili by vůbec. Náhle prokrel regula, který měl sklon věřit poddajnosti mri v této oblasti - Grurana, který mu předal tuto informaci a způsobil, že v ní uvěřil.

Prokrel sám sebe za to, že přijal tyto údaje, za to, že nepovažoval mri za prioritní, za to, že byl ohromně uspokojen nakládáním cenností planety na palubu Hazanu a zvládnutím lidí.

Hulagh se pozvedl, zjistil, že jeho svaly jsou stále ještě příliš unavené jeho prvním výstupem, aby mohl pohodlněji rozložit svou váhu, a nebyl ušetřen pokořením být zachráněn znovu před pádem tím mládětem Chulem, které ho ovinulo paží a podepřelo ho celou svou silou.

She'pan sevřela prsty a ten drzý mladý kel'en u jejího kolena se lehce zvedl a podepřel Hulagha zprava.

"Pro baie je to velmi namáhavé," řeklo Chul a Hulagh v myšlenkách to mládě proklínal. "Je velmi starý, she'pan, a ta dlouhá cesta ho unavila a tento vzduch mu nedělá dobře."

"Niune," nařídila she'pan svému kel'enovi, "doprovod' baie dolů do jeho vozidla." A she'pan vstala bez podpory a pozorovala s uhlazenou tváří a nevinnými očima, jak Hulagh funěl námahou při kladení jedné nohy před druhou.

Hulagh nikdy nelitoval ztraceného mládě a jeho snadné pohyblivosti, věk byl sám o sobě odměnou se svou nesmírnou pamětí a se svými pocety, s osvobozením od strachu a se službami a uctivitostí poskytovanými mláděty, ale u mri tomu bylo jinak. S pálcím rozhořčením si uvědomil, že she'pan hledá srovnání jich dvou a jejich věku a opatřila pro svůj lid pohled na bezmocnost regulského staršího bez jeho saní a křesel.

Mezi mri, lehkými a rychlými a pohyblivými i ve vysokém věku taková ochablost musí být kuriózní. Hulagh by se divil, kdyby si mri nedělali z regulské ochablosti po tomto pohledu stejné žerty jako regulové z inteligence mri. Nikdo nikdy neviděl mri se kdykoli smát za celých 2.202 let. Obával se, že teď kvete na jejich zahalených tvářích smích.

Pohlédl do Chulovy tváře a pátral, zdali to Chul nepochopilo. Mládě vypadalo pouze rozzlobeně a polekaně. Vzdychovalo a funělo pod nátlakem vlastní i cizí váhy. Mladý mri na druhé straně nehleděl přímo na žádného z nich, ale držel oči uctivě odvrácené, vzor pro dekorum, a z jeho zahalené tváře se nedalo nic vyčíst.

Prošli ocelovými dveřmi a vstoupili na závratné točité schodiště do malovaných sálů, krok za krokem dolů po schodech pln hrozných bolestí. Pro Hulagha to byla změt' utrpení, barev, těžkého vzduchu a možností osudného pádu, a když konečně dorazili na pevnou zem, byl to požehnaný oddech. Chvilí tam otálel, lapal po dechu, pak začal kráčet dál, opíral se stále o ně. Vyšli dveřmi a páchnoucí dráždivý vnější vzduch ho uvítal stejně jako nepřátelské slunce. Jeho smysly se pročistily. Znovu se zastavil, mžoural v červeném světle a snažil se popadnout dech. "Niune," pravil, neboť si zapamatoval kel'enovo jméno.

"Pane?" odvětil mladý mri.

"Co kdybych si přál, abys šel na loď se mnou?"

Zlaté oči se pozvedly k jeho, široké a zřejmě polekané.

Nikdy neviděl tak patrné emoce u mri. Překvapilo ho to. "Pane," řekl mladý mri, "já jsem vázán povinností k she'pan. Jsem její syn. Nemohu odejít."

"Nejste všichni její synové?"

"Ne, pane. Většina z nich jsou její Manželé. Já jsem její syn."

"Ale ne z jejího těla, přece jen."

Mri se podíval, jako by byl udeřen, šokován a uražen zároveň. "Ne, pane. Má pravá matka už tady není."

"Chtěl bys jít na loď Hazan?"

"Jestli mne she'pan pošle, pane."

Tenhle byl mladý, bez dvojsmyslnosti a komplexnosti she'pan, mladý, opovážlivý, to ano, ale takový jako Niun mohou být formováni a poučeni. Hulagh hleděl na mladou tvář až po oči zahalenou a nalézal ji zranitelnější než bylo u mri

obvyklé - jak nevhodné tak zírat, ale Hulagh využíval svobody nejstarších mezi reguly, kteří byli navyklí chovat se k mláďatům hrubě a úsečně. "A kdybych ti teď řekl, v tuto chvíli, pojď do saní a pojď se mnou?"

Na chvíli mladý mri vypadal, jakoby nevěděl co odpovědět, nebo možná udržoval rezervovanost tak významnou pro válečníka mri. Oči nad závojem byly přímo zhrzené, v mukách.

"Mohu tě ujistit," řekl Hulagh, "že budeš v bezpečí."

"Může mne vyslat pouze she'pan," pravil mladý kel'en. "A já vím, že to nechce."

"Slíbila mi jednoho mri."

"Vždy bylo privilegiem edunu vybrat, kdo má jít a kdo má zůstat. Říkám vám, že mne s vámi nepustí, pane."

Bylo to jasně řečeno a obdržet povolení přes tyto argumenty by nepochybně znamenalo novou chůzi do centra stavby a novou agónii a další diskusi se she'pan, protahovanou, rozčilující, s pochybným výsledkem. Hulagh ji právě zvážil a zavrhl a pohlédl do mladé tváře ve snaze zaznamenat, jaké detaily odlišují tohoto mri od ostatních.

"Jaké je tvé jméno, tvé plné jméno, kel'ene?"

"Niun s'Intel Zain - Abrin, pane."

"Usaď mne do mého vozu, Niune."

Mri vzhlédl s nejistou úlevou, jako by porozuměl, že to je vše, na co se Hulagh chtěl zeptat. Užil svou sílu s Chulovou značnou pomocí a pomalu, pečlivě a velice jemně usadil Hulaghovu váhu do polštářů. Hulagh vyrazil dlouhý povzdech vyčerpání a jeho pohled se na chvíli zaměřil, krev se mu nahrnula do hlavy. Pak propustil mri netrpělivým gestem a sledoval, jak kráčí zpět ke vchodu, po rozrytém chodníku. Dus u dveří pozdvihl svou hlavu pro kontrolu, pak se náhle stočil jiným směrem a usadil se, hlavu mezi lýtky. Jeho dech odfukoval prach. Mladý mri, který se zastavil, zmizel v nitru edunu.

"Jeď," řekl Chulovi, které rozjelo vozidlo, začalo jím smýkat v rachotivé otáčce. A dodal: "Mládě, spoj se s mou kanceláří a zjisti, jestli se stalo něco nového."

Neklidně přemítal o přilétající lodi, zatím tak vzdálené, a o všem, co vypadalo ráno tak jednoduché a ustálené.

Nadechl se příjemně filtrovaného a ohřívajícího vzduchu v nitru vozidla a pokusil se uspořádat své myšlenky. Situace vypadala nemožně. Lidé už už měli dorazit, a když lidé objeví mri poblíž Kesrithu a budou tušit zradu nebo léčku, mohou dorazit dříve. Mohou dorazit daleko dříve.

Nepochybně dojde ke střetnutí mri a lidí, pokud nevyčistí Kesrith a jeho okolí od mri tak či onak, a po náhlém zásahu she'pan Intel do těchto záležitostí Hulagh cítil, že není schopen rozhodnout, jak vyřešit vztahy mezi mri a reguly.

Nebo mezi mri a lidmi.

"Bai," zaslechl hlas Hada Surag-gi ze sluchátka. "Buď milostivý. Spojili jsme se přímo s přilétající lodí. Je to Ahanal."

"Řekni mi něco, o čem ještě nevím, mládě."

Na chvíli nastalo ticho. Hulagh za tu dobu zalitoval své ukvapenosti, protože Hada se snažilo jednat co nejlépe, a jeho pozice nebyla záviděníhodná pro mládě snažící se zvládnout opovázlivost mri i baiovu netrpělivost.

"Bai," řeklo Hada ostýchavě, "ta loď nepochází z této planety, ale mají v úmyslu přistát. Říkají - bai..."

"Ven s tím, mládě."

"...že tu chtějí být při zítřejším západu slunce nad kesrithským městem. Přiletěli blízko - nebezpečně blízko, bai. Naše stanice monitorují její pravidelné přiblížení, průlety - ale oni je ignorují."

Hulagh měkce vypustil dech a zdržel se klení. "Buď milostivý."

"Co ještě, mládě?"

"Odmítli úplně náš návrh, aby zadokovali na stanici. Chtějí přistát v přístavu. Zpochybňovali jsme jejich právo udělat to podle dohody a vysvětlovali, že naše zařízení byla poškozena počasím. Nechtěli to poslouchat. Řekli, že musí získat zásoby. Namítli jsme, že je získají na stanici. Nechtěli to poslouchat. Požadovali úplné vybavení zásobami a novou výstroj pro plavidlo první třídy a výzbroj podle válečného statutu. Namítli jsme, že neděláme takové věci. Ale oni požadovali tyto věci, bai, a tvrdí, že jejich počet přesahuje 400 mri."

Po Hulaghově silné kůži přeběhl mráz.

"Mládě," pravil, "v celém známém vesmíru je pouze 533 členů tohoto druhu, o kterých je známo, že přežili, a třináct z nich je právě na Kesrithu a jiný nedávno zahynul."

"Buď milostivý," prosilo Hada. "Bai, jsem si úplně jist, že jsem slyšel správně. Požádal jsem, aby mi to číslo zopakovali. Je možné," dodalo Hada hlasem třesoucím se a sípavým únavou, "že to jsou všichni mri, kteří přežili ve vesmíru."

"Nákaza a mor," řekl měkce Hulagh a natáhl se dopředu, aby dloubl Chula do ramene. "Do přístavu."

"Bai?" zeptalo se Chul a zamžouralo.

"Do přístavu," zopakoval Hulagh. "Ó mladá nevědomosti, do přístavu. A dělej."

Vůz se otočil doleva, srovnal se, v nezbytné vzdálenosti sledoval cestu, pak zabočil vlevo podél sjízdných okrajů města, poskakoval přes podrost, přičemž příležitostně předváděl výhled na růžové nebe a vzdálené hory, kesrithskou pahorkatinu, pak bílé holé pisky a štíhlé zkroucené kmeny podrostu luin.

Tohle případně lidem.

Příjemné zbavit se toho.

Začal znovu přemýšlet o tom mri, co spáchal sebevraždu, a s opakovaným zachvěním o těch zbývajících mri, kteří už zatím směřovali ke Kesrithu - všichni mri, kteří vůbec kdekoli přežili, přicházející na svůj domovský svět, což znamenalo přejít pod kontrolu lidí.

Zemřít?

Přál si, aby se mohl spolehnout, že to bude mít tak prostý závěr. Zastavit lidi, vdechnout znovu život do války, zničit mír a spolu s ním reguly, a pak zemřít sami ve svém malém počtu a ponechat regulský druh na milost a nemilost uražených lidí, to by bylo mri podobné.

Začal přemýšlet, zatímco jeho dvojité srdce přemáhalo strach, jaký výběr měl v jednání s těmi žoldněři, a jako nikdy nelhal před tím, než má co dělat s mri, ani teď nezamýšlel konat násilí vlastníma rukama, bez najatých mri jako zprostředkovatelů.

Saně vykonaly neohrabanou zatáčku k bráně přístavu a bolestně poskakovaly přes koleje. Dokonce i tady byla cesta ve špatném stavu.

Viděl se značnými obavami, že se nad kopci za městem znovu shromáždí mraky.

13. kapitola

PŘÍŠEL déšť, jemný nepřítel dopadal na stěny edunu. Větry se vrhaly dolů, ale bariéra hor a vysoké skály zlomily jejich sílu a vyslaly je vyjící dolů po svahu na regulské město a přístav. Žádný víchř se nikdy nedotkl edunu za celých 2.000 let.

Bylo příjemné uspořádat v takovou noc společné stolování, všechny kasty spolu v she'panině věži. Po celý večer bylo cítit ve vzduchu podivnou citlivost, smysl pro násilné potěšení, uspokojení stejně silné jako víchry bouří. Dusei citliví k náladám se stali tak svéhlavými, že museli být vyhnáni úplně z edunu, aby tam řvali potěšením z této noci. Zmizeli v temnotách, všichni krom toho miuk'ko u brány, nepocíťovali žádné nepříjemné pocity v roztrpčenosti světa.

A duše kel'ein pluly ve výšinách. Staré oči zářily. Nikdo se nezmiňoval o lodi, která přilétá, ale byla centrem všeho.

Také Niun mezi kel'ein cítil vzednutí naděje z přiletu Ahanalu. Náhle se před jeho nohama rozevřely závratné výhledy.

Druzi. Bratři. Sokové! Výzva a naděje živých.

A on sám, třebaže neopeřený a bez zkušeností, ve válce dosud nebyl významnou osobou, ale tohle je domovský svět a on je z Kelu domovského světa a je přes to vše she'panin kel'en. Byl to opojný neobvyklý pocit nebýt nadále posledním, ale jedním z prvních.

"Jsme v kontaktu s lodí mri," to bylo vše, co jim she'pan řekla toho rána před příchodem baie regulů, a to kromě jejího jména bylo vše, co věděli. Paní Matka je shromáždila na úsvitě a promluvila k nim tiše a uvážlivě, byla to pro ni námaha, pro tu, která většinu času ležela beze smyslů. Ale na chvíli, na velmi krátký okamžik tu byla Intel, kterou Niun nikdy neviděl: naplnilo ho to bázní, ta cizinka s jemným hlasem a jasnou hlavou, která věděla, o čem mluví, pokud šlo o dráhy a oblety kolem Kesrithu, jež byly reguly méně monitorovány - někdy mluvila v hádankách, ale nikoli teď: "Brzy," říkala.

"Velmi brzy. Držte si reguly na očích, kel'ein."

A pak rychle, rychleji než předvídali, dorazil bai regulů, aby jim učinil nabídku.

Regulové byli znepokojeni. Byli postaveni před něco, co se ještě nikdy nestalo, a to je znepokojilo a zmátlo.

"Intel," řekl Eddan, její nejstarší Manžel, když hostina skončila, a Niun se vrátil poté, co odnesl nádoby do umývárny - ta a zásobárny byly jedinými místy věže Kathu, které zůstávaly otevřené. "Intel, může Kel požádat o povolení položit otázku?"

Niun se rychle usadil mezi kel'ein, rozhněvaný a zároveň vděčný, že Eddan počkal na jeho návrat, a vzhledl na Intelinu tvář, hledaje stopu naděje, že je neodmítne.

Svraštila čelo. "Chce se Kel zeptat na lod?"

"Ano," pravil Eddan, "i na vše ostatní, co bychom měli vědět."

She'pan rozevřela ruce, dávajíc svolení.

"Až to přijde," zeptal se Eddan, "odletíme nebo zůstaneme?"

"Kel'ein, řeknu vám tolik: Vidím, že užívání Kesrithu se blíží ke konci. Ano, odlétáme. A řeknu vám ještě něco navíc: Jsem dlužná regulskému baiovi jednoho kel'ena, ale ne víc. A dost pochybuji, že přijde zpět, aby si ode mne vyzvedl toho slíbeného."

Starý Liran, bez závoje tak jako všichni v intimě společného stolování, se ušklíbl a pohnul zjizvenou rukou. "Dobře, she'pan, Matičko, jestli se vrátí, pošli mne. Rád bych viděl, zdali je Nurag tím, čím si osoboval být, a byl bych jen málo užitečný při výstavbě dalšího edunu. Tento, ať jakkoli popraskaný, je domovem, a když nemám zůstat v něm, mohu stejně dobře znovu převzít službu."

"Služba mezi Lidem by nebyla stejně dobrá, Lirane?"

"Ano, Matičko, dost dobrá," odpověděl Liran a jeho staré oči vzplanuly zájmem a vrhl pohled na Eddana - byla to výzva: ptej se, nejstarší. Celý Kel seděl nepohnutě. Ale she'pan se odvrátila k jejich otázkám zády. Eddan se už znovu neodvážil.

"Sathelli," ozvala se Intel.

"She'pan?"

"Cituj Kelu podmínky dohody, které nás zavazují sloužit regulům."

Sathell sklonil hlavu a znovu ji pozvedl. "Slova dohody mezi doch Holnem a mri jsou tou dohodou, která nás udržuje ve službách regulů. Příslušná část: Dokud regulové a mri sami obsazují domovský svět, na kterém stojí edun Lidu

nebo dokud regulové neopustí domovský svět, na kterém stojí edun Lidu Po tu dobu jsme zavázáni poskytnout službu, když o ni regulové požádají. A předpokládám, she'pan, že alespoň duch, když ne slova dohody, regulové svými podmínkami porušili."

"Jistě," pravila she'pan, "nejsme daleko od tohoto okamžiku. Smlouvu jsme uzavřeli s doch Holnem. Doch Holn mohl vědět, jak s námi jednat, ale tento bai Hulagh je zřejmě přímo z Nuragu, a nemyslím, že zná Lid. Vážně se zmýlil, když nevěnoval nutnou péči dohledu nad naší evakuací už dávno předtím."

"Holn to znal lépe," řekl na to Sathell.

"Ale Holn opomenul předat svému nástupci vše, co mu mohl říci. Stará bai Solgah zachovávala mlčení. Regulové nikdy netíhli k sledování psaných záznamů. Regulský druh netvoří dobré bojovníky, ale je svým vlastním způsobem velice obratný v pomstě."

A Intel se usmála unaveným úsměvem, který obsahoval i jisté uspokojení.

"Může Kel," zeptal se Eddan, "požádat o povolení položit otázku?"

"Ptejte se."

"Myslíš, že Holn nás úmyslně vyloučil z podkladů, které předal bai Hulaghoovi?"

"Věřím, že Holn to považoval za součást pomsty, za zachování hrdosti, ano. Bai Hulagh ztratil mri. Takovým způsobem bojují regulové proti regulům. Co je to pro nás? Ale jsem si jistá," zdůraznila tvrdým tónem, "že Medai byl posledním z mých dětí, který odlétl na regulské lodi, posledním z mých dětí, který zemřel z regulských důvodů. A v budoucnu, kel'ein, v budoucnu neplánujeme, že by mri mohli znovu bojovat proti mri. Ne. Nebudeme bojovat."

V celém Kelu nastalo zjevné zděšení.

"Může Kel požádat...?" - začal Eddan, neotřesitelně formálně.

"Ne," odpověděla. "Kel nemůže požádat. Ale chci vám povědět, co je vhodné, abyste věděli. Nebezpečně poklesly počty Lidu. Byl čas, kdy takové boje sloužily Lidu, ale teď už ne, nikdy víc, kel'ein. Chci vám říci věc, na kterou jste se neptali. Loď Ahanal nese vše, co zůstalo z celého Lidu, a my jsme zbytek. Lid už není nikde jinde."

V místnosti bylo chladno a nikdo se nehýbal. Niun sevřel ruce pevně kolem kolenou ve snaze osobně přijmout to, co Matka řekla, doufaje, že je to alegorie, tak jako obvykle mluvila v hádankách, ale nebylo tu cesty, jak tohle považovat za řečnický obrat.

"Na Elagu," pravila Intel slabým, ale tvrdým hlasem, "zatímco evakuovali svůj vlastní druh, vrhali regulové kel'ein, kteří jim sloužili, proti lidem znovu a znovu a znovu a vyzvali kel'ein z Mlassul a Seleth edunei a ztratili je rovněž. Ale to znamenalo jen málo pro reguly, pro toho nového baie Hulagha - pro toho nového pána vyslaného z Nuragu."

Náhle se ozvalo zadunění, pěst dopadla na hrud' a Eddan, který nikdy neklel, zaklel. "She'pan," řekl potom. "Může Kel požádat..."

"Není tu, nač se ptát, Eddane," odpověděla Intel. "To je vše, stálo to 10.000 životů mri a lodě, jejichž počet neznám, mnoho z těch plavidel bylo regulských, avšak bez jejich obsluhy na palubě, protože regulové se báli zůstat. Zabili 10.000 mri. A já proklínám she'pane, které poskytly své děti k něčemu takovému."

Jemný pot orosil Intelinu tvář a bledost pokryla její pleť. Bylo slyšet zvuk jejího dechu, chraptění přes šumění venkovního deště. Ještě nikdy dobrotivá Matka nikoho neproklela a hrůznost prokletí she'pane svíralo srdce, ale na její tváři nebylo pokání. Niun pečlivě vdechoval vzduch, jako by to bylo v polednem rozeřhátých písčinách. Jeho svaly se počínaly chvěti, a tak sevřel ruce pevněji, než si toho někdo povšimne, jako by si kdokoliv mohl povšimnout něčeho víc než vlastního srdečního rytmu v tom hrozivém tichu.

"Matičko," namítl Sathell. "Dost, dost."

"Kel," pravila, "pokládá za nezbytné klást otázky. Má právo dostat odpověď." Chvilí počkala, aby nabrala dech, jako by měla v úmyslu ještě něco nezbytného a naléhavého říci. "Kel'ein," dodala, "zaspívejte mi Shon'jir."

Mezi kel'ein nastal rozruch, naprostá panika a zděšení. Ona umírá, to byla Niunova první myšlenka: Ó bohové, jaké je to špatné znamení! A nemohl vyslovit slova, o která je žádala.

"Jste děti," zeptala se svých Manželů, "abyste stále věřili v náhodu, ať už šťastnou či nešťastnou? Zaspívejte mi Přechodný rituál."

Podívali se na Eddana, který sklonil hlavu v gestu podrobení, a měkce začali. Niun se k nim připojil, nejistý v tom šilenství, v němž si nabízeli svornost.

Od Temnoty počátků
Do Temnoty konce,
Mezi nimi Slunce,
A pak přijde Temnota,
A v té Temnotě,
Jeden konec.

Od Temnoty do Temnoty
Jedna cesta je.
Od Temnoty do Temnoty
Naše cesta je
A po Temnotě
Ó bratři, ó sestry
Přijďme domů.

Intel poslouchala se zavřenýma očima, a pak nastalo dlouhé ticho a její oči se otevřely a ona na ně na všechny pohlédla, jakoby ze vzdálených míst.

"Předám vám," pravila, "vědění, které kel'ein znali už dávno, ale které se ztratilo z tradic Kelu. Pamatujte si ho znovu. Činím ho právoplatným. Kesrith je pouze dočasný a Arain pouze jedním z mnoha sluncí a my jsme blízko u konce. V historii Lidu je mnoho takových Temnot, kel'ein, a regulové nám poskytli pouze poslední z mnoha našich domovů. Proto jsme to nazvali Shon'jir a v nízkém jazyku Přečodný rituál, rituál Přečodu. Proto ho pronášíme na počátku každého života Lidu a na konci každého života Lidu a na počátku každé epochy a na jejím konci. Dokud jiná she'pan nepříkáže dětem tvých dětí, Niune, zapomeň, co jsem vám řekla, Kel si to může pamatovat."

"Matko," zašeptal zvedaje k ní naléhavě ruku. "Matko, míniš tím přenos domovského světa?"

Příliš dlouho mu byla Matkou a on pochopil, poté co vyslovil tuto otázku, že je jí povinnen větší zdvořilostí. Seděl s bušícím srdcem a čekal, až uslyší její chladné odmítnutí a dotaz na Eddana, zdali Kel má otázku, kterou by chtěl položit. Ale ona se nezamračila, ani neodmítla jeho otázku. "Niune, povím ti více pravdy k tvému uvážení. Regulové se nazývají starými, ale Lid je starší. 2.000 let, o kterých víš, je pouze mezihra. Jsme nomádi. Říkám, že Kel nebude bojovat, ale Kel má i jiné určení. Poslední z mých synů, Kel Temnot je odlišný od Kelu Mezihr. Ty, poslední z mých dcer, she'panát Temnot je povinností, kterou ti nezávidím."

Během okamžiku byl celý Kel odtržen jeden od druhého v strašlivé, ohromené pozornosti.

Následnictví bylo předáno nikoli skutečně, ale v myšlenkách, a Niun hleděl na své někdejší bratry a viděl jejich zděšení, a pohlédl na Melein a viděl ji bledou a oťresenou. Zahalila se a odvrátila se od nich a on se náhle cítil úplně opuštěný dokonce i v Kelu. Sklonil hlavu a stál tak, dokud Eddanův zmíněný hlas nepoprosil o návrat k otázce, kterou she'pan zamítla.

"Sen se ptá," ozval se pak Sathellův hlas a tím položil otázku, která nemohla být odmítnuta. "She'pan, nemůžeme činit tyto plány bez společných konzultací."

"To je otázka, Sene?" zeptala se suše she'pan a v šoku z té srážky vůlí nastalo ticho. Niun pohlédl z jednoho na druhého, překvapen, že ta, která vládla jeho životem nesouhlasí.

"Je to otázka," konstatoval Sathell.

She'pan sevřela rty a přikývla. "Zatím," řekla "jsme tyto plány dělali bez konzultací. Neptala jsem se, když jsem se ujistila, že Ahanal vyvázl z šilenství Elagu. Nekonzultovala jsem, když jsem naši základnu na Kesrithu udržovala i přes naléhání některých, abychom ji opustili. Udělala jsem tyto plány bez konzultací - a nenechám Lidu jinou volbu."

"K smrti našeho Kathu a většiny našeho Kelu, když jsme mohli mít místo toho jako domovský svět Lushain, kde je voda a příjemné podnebí, kde jsme mohli mít bohatou planetu, she'pan."

"Ten starý spor," řekla tichým hlasem. "Ale já měla svou cestu, Sathelli, protože she'pan a nikoli sen'anth vede Lid. Pamatuj si to."

"Sen se ptá," dotázal se Sathell chvějícím se hlasem, "proč. Proč to musel být Kesrith?"

"Je vaše vědění odpovídající? Znáš poslední Mystéria, sen'anthe?"

"Ne," uznal Sathell, ale odpověď ze sebe musel nutit.

"Kesrith byla nejlepší volba."

"Nevěřím tomu."

"Řekla jsem tehdy," pronesla Intel měkce, "že jsem rozhodla, jak jsem mohla nejlépe. Je to stále pravda. Nežádám tvůj názor."

"To vím," pravil Sathell.

"Kesrith je tvrdý. Zabíjí slabost. Splnil svou úlohu."

"Ta kovárna Lidu, jak jsi ho nazvala, splnila svou úlohu až příliš dobře. Je nás příliš málo. A Elag nás zanechal s prázdnýma rukama."

"Elag nás zanechal se zbytky, podobně jako Kesrith," konstatovala Intel. "S tím, co prošlo ohněm."

"S hrstkou."

"Dali jsme Lidu," pravila, "místo k zastavení a zastavit se můžeme, pokud lidé nevstoupí na Kesrith. A pak Temnota. A pak rozhodnutí, které bude náležet jiným než tobě a mně, Sathelli."

Nastalo ticho. Sathell náhle vstal a zachytil se zdi jako opory, jeho slabost ho zradila. "Tedy jiným," řekl, "nechme to tedy být."

A odešel. Jeho kroky sestupovaly věží.

Eddan se sehnul, došel k Intel a vzal ji za ruku. "Matičko," řekl něžně, "Kel s tebou souhlasí."

"Kel ví málo," pravila ona, "dokonce i teď."

"Kel zná she'pan," odpověděl tlumeným hlasem. A pak vzhlédl na ostatní a nakonec na Melein. "Sen Melein - připrav pro ni šálek."

"Dnes v noci nebudu pít, Eddane," řekla Intel.

Ale Eddanův pohled říkal něco jiného a Melein přikývla v tiché konspiraci proti Intelině vůli, vzala a nalila do šálku vodu a komal, aby připravila nápoj, který Intel uleví.

"Jděte," vyzval Eddan Kel.

"Niun ať zůstane," dodala Intel a Niun, který se zvedl s ostatními, se zastavil.

A dole se otevřela hlavní brána a zavřela se s dutým úderem.

"Bohové," vydechla Pasev a pohlédla na Intel. "On opouští edun."

"Nechte ho jít," kývla Intel.

"She'pan," ozval se Meleinin hlas s jasným náznakem bolesti. "Nemůže zůstat v noci venku v tomhle počasí."

"Půjdu za ním," řekl Debas.

"Ne," odporovala she'pan. "Nechte ho jít."

A po chvíli bylo jasné, že nezměnila názor. Nedalo se nic dělat. Melein se usadila po boku Intel, stále zahalená s odvrácenými očima.

"Kel je propuštěn," oznámila Intel, "kromě Niuna. Spěte dobře, kel'ein."

Eddan si nepřál být propuštěn. Zastavil se jako poslední, ale Intel mu pokynula směrem ven. "Jdi," řekla. "Není tu nic víc, co bych ti dnes mohla říci, Eddane. Ale ráno pošli jednoho z kel'ein, aby sledoval přístav z vysokých skal. Teď spěte. Bouře zabrání regulům v činnosti, ale zítřek, to je něco jiného."

"Ne," oponoval Eddan. "Já jdu za svým bratrem."

"Bez mého požehnání."

"To je jedno," zavrčel Eddan a obrátil se k odchodu.

"Eddane," pravila.

Pohlédla na ni. "Zbylo nás příliš málo," konstatoval, "abychom mohli podnikat příliš mnoho cest do Sil'athenu. Sathell nechtěl dobrovolně opustit Nisren. Stejně jako já. Teď nechceme opustit Kesrith. Půjdeme k Sil'athenu, on i já. Tak budeme spokojeni."

"Dávám ti požehnání," řekla po chvíli.

"Děkuji ti, she'pan."

A to bylo vše. Odešel a Niun za ním hleděl do temnoty sálu a chvěl se v něm každý sval.

Jako by byli už mrtví, Eddan a Sathell. Vybrali si, Sathell podle zvyků svého druhu a Eddan, netypicky pro svou kastu, půjde tu dlouhou cestu s ním. A on viděl Eddanovu tvář a nebyla v ní žádná námaha. Slyšel kel'anthovy kroky scházet dolů po spirále rychlým a lehkým krokem a pak se za ním také zavřela brána a bylo jisté, že edun opustily dva životy a že to byli dva velikáni.

"Sehněte se ke mně," přikázala jim she'pan.

"She'pan," řekla Melein slabým napjatým hlasem. "Udělal jsem ti tvůj nápoj. Prosím vypij ho."

Nabízela ho a táč se jí chvěl v obou rukou. Intel si od ní vzala šálek a pila, pak se opřela zpět, zatímco Niun si přiklekl k její levé ruce a Melein k pravé.

Tak strávili mnoho nocí po Medaiově smrti, protože Intel špatně usínala a nemohla spát bez něčí přítomnosti v jejím pokoji.

Této noci ji Niun záviděl její doušek komalu a nechtěl na ni hledět, když čekala, až nápoj zapůsobí, ale sklonil hlavu a hleděl na své ruce skloněné v klíně, otřesen a zdrcen do hloubi duše.

Eddan, Eddan a Sathell, to byla část jeho života. Plakal s odhalenou tváří a slzy kropily jeho ruce a styděl se zvednout ruku, aby je otřel, protože Kel nepláče.

"Sathell je těžce nemocný," řekla Intel měkce, "a ví dobře, co dělá. Nemysli, že jsme se rozloučili v nenávisti. Melein to ví, Eddan to ví. Sathell byl správný muž: náš starý, tak starý spor - nikdy se mnou nesouhlasil a ještě po čtyřiceti třech letech mi poskytoval dobré služby. Nereptám, že trval na svých názorech až do konce. Byli jsme přátelé. A necit' se špatně kvůli Eddanovi. Kdyby konal jinak, byla bych překvapená."

"Jste tvrdá," pravil Niun.

"Ano," souhlasila. A její lehký dotek sestoupil na jeho rameno, vyhnul se zaidhe. Stáhl ji, zmuchlal látku v sevřených pěstech, s hlavou stále skloněnou, protože oči měl vlhké. "Můj poslední synu," zeptala se pak, "miluješ mne?"

Tak otevřeně položená otázka ho zasáhla jako úder kladivem, a v tu chvíli nemohl říci mile - ano, Matko. Nedokázal to.

"Matko," řekl bolestně, ze všech jejích titulů ten nejlepší a Kelu nejdražší.

"Miluješ mne, Niune?" Její měkké prsty přejely po jeho hřívě, dotkly se citlivosti jeho uší, pročešávaly jemné střípce na jejich boltecích. Intimita určená ženám z příbuzenstva a milencům: Zde je tajemství, říkal ten dotek, utajená věc, buď pozorný.

Nebyl dost silný pro tajemství právě teď, pro žádný předaný náklad, pohlédla na ni ve snaze o odpověď. Klidná tvář na něj shlížela s všetečnou touhou. "Já vím," pravila. "Jsi tady. Konáš svou povinnost vůči mně. To je stále dobrý a zbožný čin, mé dítě. A já vím, že jsem tě oloupila, odmítla a dohnala k všemu, co jsi dělal a budeš dělat."

"Vím, že vaše pohnutky byly dobré."

"Ne," odpověděla. "Jsi kel'en. Nevíš, jen věříš. Ale je správné, že to říkáš. A máš pravdu. Zítřka - zítřka to poznáš, až uvidíš Ahanal. Melein..."

"She'pan."

"Truchlíš nad Sathellem?"

"Ano, she'pan."

"Máš proti mně námitky?"

"Ne, she'pan."

"Na Ahanalu bude she'pan," pravila Intel. "Ta she'pan ale není tak schopná, jako jsem schopnou učinila já tebe."

"Je mi dvaadvacet," protestovala Melein. "She'pan, ty můžeš převzít velení nad Ahanalem, ale jestli tě budou chtít vyzvat..."

"Niun mne ochrání, dobře mne ochrání. A ochrání i tebe v tvém čase."

"Předáš jeho služby mně?" zeptala se Melein.

"Za nějakou dobu," odvětila she'pan. "Udělám to ve vhodnou chvíli."

"Nevím všechno to, co potřebuji vědět, she'pan."

"Zabiješ," řekla Intel, "každého, kdo se ti pokusí vzít Pana. Jsem nejstarší ze všech she'paneí a připravila jsem svou následnici svým vlastním způsobem."

"Na svědomí..." protestovala Melein.

"Na svědomí," pravila she'pan, "mne poslechni a neklad' otázky."

A droga ji začala přemáhat a její oči se zakalily a ona klesla do svých podušek a znehybněla.

Ve chvíli slyšitelně spala.

Říká se v příběhu vypravovaném v Kelu, že při pádu Nisrenu lidé právě vtrhli do edunu, ignorující pokusy mri vyzvat je na a'ani: to byla první a hořká chyba, kterou mri učinili u lidí. Lidské síly vrazily do sálů, kde se Kath v hrůze snažil uniknout, a Intel se postavila mezi lidi a Kath a podpálila sál vlastníma rukama. Zda to bylo v Intel nebo v ohni, není známo, ale lidé proti ní nepostupovali. Držela se tak dlouho, že někteří z Kathu unikli, dokud sešikovaný Kel nedorazil do sálu a nevezal ji do bezpečí regulské lodi.

Tato tvář jemné Intel se Niunovi až do této noci zdála vždy neuvěřitelná.

14. kapitola

DUNCAN uslyšel zvuk mechanismů. Probudil ho a sděloval mu, že Stavros cosi potřebuje. Zvedl se z pohovky a posbíral své únavou otupené smysly. Nebyl svlečený. Neuložil Stavrose do postele. Bouřková varování proměnila většinu noci v chaos. Byla doba, kdy stálá bouřková avíza zahltla všechny spoje.

Slyšel, jak se zdvihají bouřkové štíty ve Stavrosově apartmá. Zmátlo ho, když viděl, že varování zmizelo a obrazovky jsou čisté. Úsvit přicházel krvavý a šerý a vyslal podivné světlo skrze sklo.

Stavros byl uprostřed toho svitu, podivná postava v pohyblivých saních. Popohnal je, aby se ocitl tváří v tvář Duncanovi, s okázalou zručností. Komunikační obrazovka zazářila.

Podívej se ven.

Duncan vyšel k deštům zamženým oknům a vyhlédl na pustý prostor z písku a skal, k moři a věžím systému pročišťování vody. Něco tu nesouhlasilo, mezera v siluetě, prázdnota tam, kde včera stály věže.

Bylo tam částečně temné území mraků nad mořským břehem, potrhane větrnými proudy a vlající pryč do moře.

Stavrosova obrazovka ožila.

Právě daná rada: využití vody omezit pouze na pití a přípravu potravy. "Menší oprava zařízení." Žádají, abychom zůstali klidní.

"Budeme mít lidi, kteří sem přiletí," protestoval Duncan.

Obávají se dalších škod v přístavu. Regulové velmi znepokojeni. Bai "není dostupný."

Déšť konečně zeslábl a ponechal na oknech jen několik stříkanců. Šeré světlo se zbarvilo na chvíli rudě jako od ohně, byl to Arain za hustým mrakem.

A na dlouhém hřebenu ležícím za městem byl stín, který se pohnul. Duncanovy oči se na něj znovu upřely, hledající to místo. Nebylo tam nic.

"Něco jsem venku viděl," řekl.

Ano, oznamovala mu obrazovka, když na ni pohlédl. Mnoho. Mnoho. Možná záplava vyhnala zvířata z děr.

Ve chvíli se objevil na vrcholku hřebenu další stín. Duncan čekal a objevovaly se další a další. Jeho oči přelétly celý okruh kopců. Proti zasmušilému světlu tam byla shromážděna řada černých tvarů, které se bezúčelně pohybovaly a přemísťovaly.

Mri, polekal se.

Ale ne mri. Zvířata. Myslil na velká nepřijemná zvířata objevovaná u mrtvých mri, medvědovitá stvoření, která mohla být tak nebezpečná, jak na to upozorňovala jejich velikost.

"To jsou zvířata mri," poznamenal. "Obklopila celé území."

Regulové je nazývají dusei. Pocházejí z Kesrithu. Čti své souhrny.

"Chodí s mri. A kolik mri tady žije? Myslím, že pouhá hrstka."

A bai nás ujistil - projev přítomnosti -, že budou přemístěni.

Duncan pohlédl na obzor. Mraky se prostíraly bez mezer.

A dusei tvořili pevnou linii podél celého břehu obklopující celý okruh od moře až k městu.

Duncan se odvrátil, otrásl se a pohlédl tam znovu. Uvažoval o dešti, o zemi - stiskl zpoceně dlaně a pohlédl na Stavrose. "Pane, chtěl bych tam jít."

"Ne," zamručel Stavros.

"Poslouchejte mě." Duncan považoval za trapné hovořit z takového úhlu, klesl na jedno koleno, aby mohl na starce hledět tváří v tvář, položil ruku na chladný kov saní. "Máme pouze regulské slovo na to, že regulové nelžou, máme mri tam venku, máme kolonizační výpravu, která sem má dorazit v několika dnech.

Vzal jste mne s sebou. Předpokládám, že jste měl pocit, že byste mne mohl potřebovat. Mohu tam jít, rozhlédnout se a vrátit bez doprovodu někoho moudřejšího. Můžete mě po tu dobu krýt. Kdo se stará o jedno mládě navíc nebo méně? Oni mne neuvidí. Nechte mne tam jít a uvidíme, do jaké situace jsme postaveni s těmi přilétajícími loděmi. Nevíme, jak

špatné je to s vodou, nevíme, v jakém stavu je přístav. Jste tak důvěřivý, abychom stále říkali celou pravdu?"

Riskantní počasí. A možný incident s regulí.

"To je něco, čemu se mohu vyhnout. To je má práce. Vím, jak to udělat."

Přesvědčivý argument. Zaručuješ, že nedojde k incidentu?

"Přisahám na svůj život."

Správný odhad. Kdyby došlo k incidentu, převládá tam venku regulační zákon. Rozumíš. Prohlédni zařízení, výrobu, přístav, a vrať se. Mohu tě krýt do tmy.

"Ano, pane." Částečně se mu ulevilo, nechtěl hledět vpřed, znal nebezpečí snad lépe než Stavros. Ale pro jednu byli s ctihodným Stavrosem stejného názoru. Hledat nebezpečí je příjemnější než ignorovat ho.

Vstal, vyhlédl ven a zjistil, že temná linie dusei za ten krátký okamžik zmizela. Zamžoural ve snaze prohlédnout dešťovým oparem, ale na tu dálku rozeznával jen málo.

"Sbohem," zamručel ke Stavrosovi na rozloučenou, ten sklonil hlavu a propustil ho. Obrazovka ztemněla.

Šel rychle do vlastního pokoje a změnil uniformu za nepromokavou khaki kombinézu a neprodyšné boty, ale přesto vypadal stále stejně, takže si nemyslel, že by regulové mohli poznat nějaký rozdíl. Do kapes vložil úpravný svítek lanka, nůž, balíček koncentrátu, tužkovou baterku, vše, co tam mohl dát, aniž by to bylo nápadné. Kapuci složil do límce a uzavřel zip.

Pak se procházel sálem způsobem, který opakoval několikrát denně od doby, co studoval rozvržení budovy, přes sál vlevo a vpřed k oknu vyhlídkového podlaží. V sále nikdo nebyl. Otevřel dveře na vyhlídkové podlaží, pohlédl přes rameno, aby se ujistil, zdali sál za dveřmi je stále prázdný.

Byl.

Sedl si jednoduše na okraj zdi, přidržel se rukama a spustil se dolů, pak seskočil. Regulační poschodí byla podle lidských měřítek nízká. Přistál na betonové plošině na úpatí stavby, ale vůbec ne prudce, stačilo se zhoupnout v kolenou a na betonu nezůstala ani stopa po jeho podrážkách. Ve chvíli, kdy dosáhl okraje plošiny a zmizel v drobných záhybech terénu, si byl jist, že ho nikdo nesledoval.

Kráčel kolem výroby vody a za chůze si nasazoval kapuci od uniformy, protože znal varování před minerály nasycenými deštěm, a chtěl se jim vystavovat co nejméně. Teď mimo dlažbu města zanechával ve vlhkém písku dost jasné stopy, ale nepočítal, že by ho někdo mohl stopovat. Cítil se spíš potěšen tím, na co myslel už celé dny, když zůstal nevyužit jeho profesionální výcvik po dobu dlouhé nečinnosti v Nomu, faktem, že žádný regul by pravděpodobně nedokázal to, co dokázal on, a že proto regulové proti tomu neučinili žádné opatření. Takový seskok byl nemožný pro jejich těžká těla s krátkými nohama a díky tomu ho žádný regul nemůže sledovat krajinou.

Mohli použít mri.

To byla jediná možnost, která ho zbavovala malé části potěšení ze sebe samého, které mohl mít za těchto okolností. Přál si na počátku cesty zbraně, ale diplomaté mu je odepřeli, nejsou nezbytné a jen provokují. A tak byl neozbrojený krom zavíracího nože v kapse a válečník mri ho mohl rozsekat na malé kousky, dříve než by se vůbec dostal tak blízko, aby ho mohl užít k obraně.

Bylo jasné, že jestliže regulové pošlou mri po jeho stopě, je mrtvý, ale napadlo ho, že pokud by to regulové udělali, pak by dohoda neměla žádný význam a vše by bylo předčasně prozrazeno.

Bylo také možné, že mri nejsou v pevnosti a nejsou pod kontrolou regulů, a to bylo ze všeho nejvíce nutné vědět.

Proto byl při chůzi mnohem opatrnější, než by byl, kdyby se měl bát pouze regulů, sledoval hřebeny a stíny průřev a hleděl i nazpět, protože si pamatoval temné tvary pohybující se mezi kopci, dusei přicházející neznámo odkud. Křížil stezky těch zvířat, poseté otisky dlouhých drápů, osudné připomínky, že tu jsou na číhané i jiní lovci než regulové a mri.

Souhrny říkaly, že tahle zvířata se nepřibližují k regulačním příbytkům. Souhrny ale také uváděly, že překračovat planinu mimo cesty se nedoporučuje.

Tryskající pára gejzírů a křupání tenké krusty pod nohama ho varovaly, že to má své důvody. Pohyboval se klikatou dráhou kolem horkých míst a blížil se k spodní části planiny, poblíž mořského pobřeží a výroby vody.

Byly tu svého druhu cesty, špatně udržované podél břehu. Část z nich ležela pod vodou. Regulační pozemní saně zapadly v příkopě, když opouštěly spěšně pobřeží.

Duncan se posadil ovívaný lehkým chladným vzduchem, hlava a nohy ho bolely, sledoval na dálku, jak se regulační osádka snaží vyprostit. Z toho výhodného místa viděl jasné výrobu vody. Byl tam také zmatek přes všechny ochranné bariéry. Věže se táhly příliš daleko do zpěněné vody a řada z nich ležela v troskách.

Podle toho, co viděl, nebylo možné věže za těch pár dnů opravit, než dorazí lidské lodě, rozhodně ne v panujícím počasí. A co víc, neviděl žádné stopy po těžkém vybavení schopném takových oprav.

Realisticky vzato, nikdo se je nechystal vykonat. Velké lidské okupační síly, které se připravovaly na přistání, budou totálně závislé na ložním recyklování, nepříjemné, ale možné - pokud je místo, kde přistát.

Pohlédl napravo podél pobřeží, kde viděl nízký tvar Nomu - žádná stavba nebyla dost velká, aby zakryla výhled na přístav. Poznal Hazan, viděl jeho cizí tvar obklopený jeřáby, kovovou pavučinou.

Nebylo možné posadit lod' na vulkanické krustě, která kryla většinu nížiny. Jestliže byl přístav ve stejném stavu jako výroba vody, bude tu pěkný zmatek, až se lidské síly pokusí přistát.

A regulové nebyli dychtiví informovat je o rozsahu škod na zařízení výroby, nelhali, ale ani nesvěřovali nikomu dobrovolně celou pravdu.

Nadechl se nakyslého vzduchu a náhle pohlédl za sebe, protože si polekaně uvědomil, že po několika vteřinách myslel na něco jiného než na své osobní bezpečí.

Obzor byl čistý. Táhl se tam pouze mraky. Ne vždycky se člověk mohl cítit tak úspěšně po tolika chybách.

Začal dýchat pomalu a uklidňoval se, vědom si úderů svého srdce a dunění v hlavě v tom řídkém vzduchu. Viděl cestu vedoucí kolem několika nízkých skal a písčitého svahu a rozdělující město a moře, vedoucí k přístavu. Regulové měli pověst špatně vidících - vlastně slabých ve všech rozsazích smyslů. Doufal jen, že tomu tak opravdu je.

Stavros sedící v objetí svého regulského stroje říkal, že bude krýt jeho nepřítomnost. Soudil, že by v tom Stavros mohl být dobrý, zkušený v argumentaci a zavádění.

Tady venku Duncan znal svou práci - viděl s jistotou, že instinkt, který Stavrose přiměl vybrat si důstojníka pro Kesrith, byl správný. Stavros mu nerozkazoval, pouze na něj tiše spoléhal - čekal, až se dá do pohybu dobrovolně, a cítil možná, že muž cvičený v obsazování cizího území bude znát svůj vlastní okamžik.

Nemohl si dovolit chybu. Báł se docela jiným druhem strachu, než znal kdysi v akci. Už dřív operoval sám, mohl být zničen nebo uniknout - jeho vlastní život nebo smrt závisela na něm. Nebyl zvyklý na práci s životem či smrtí ostatních spočívajících na jeho ramenou s váhou rozhodnutí říci, že území je anebo není bezpečné pro přistání výpravy zahrnující stovky životů a politiku sahající daleko za Kesrith.

Neměl tohle rád. Chtěl by vše předat jakékoli vyšší autoritě, která byla v dosahu, ale Stavros připoutaný ke svému stroji věřil stejně regulům jako vlastnímu pobočnickovi a on zoufale chtěl mít pravdu.

15. kapitola

EDUN se tiše budil, Lid se tiše pohyboval podle denního běhu povinností. Niun se vrátil do Kelu, který nyní vypadal prázdné a zarmoucené. Eddan se nevrátil.

A Paseviny oči měly zapadlý vzhled vypovídající o nedostatku spánku, ale seděla nezahalena podle příkazu svých citů. Niun jí přinesl zvláštní porci snídaně a svíralo se mu srdce, když vůbec nejedla.

Po snídani spolu bratři Liran a Debas promluvili, vstali, nasadili si opasky se všemi svými vyznamenáními a mez'ein a zaidh'ein a rozloučili se.

"Chcete všichni odejít?" zeptal se Niun rozvrácený, vyvedený z míry a polekaný. A pak se podíval na Pasev, která měla nejvíc důvodů k odchodu, a přesto nešla.

"Můžete být potřební," otočila se k bratrům.

"Chceme kráčet a těšit se z rána," řekl Liran. "Možná, že najdeme Eddana a Sathella."

"Pak řekněte Eddanovi," usmála se měkce, "že za ním chci přijít, až skončím se svými povinnostmi, které mi přenechal. Sbohem, bratři."

"Sbohem," řekli si společně a celý zbývající Kel se ozval ozvěnou: "Sbohem," a oni vyšli ven z věže a kráčeli přes cestu pryč.

Niun stál ve dveřích, aby sledoval jejich odchod s pocitem hluboké melancholie, těžce povzdechl, když zvažoval, jak mu budou chybět. Pokračovali k obzoru, dva černé tvary, a nebe bylo zastíněné a výhružné a oni neměli cestou ani potěšení ze svých dusei, protože žádné ze zvířat nepřišlo domů. Také miuk'ko od dveří zmizel, pravděpodobně zahynul v bouři, dusei odcházeli zemřít osamoceni jako kel'ein, kteří nenalezali další naděje ve svém životě.

Loajální k Intel, myslil si, a loajální ke Kesrithu a předvídající konec jich obou, nemohli teď pomoci, a proto odcházeli se svými vyznamenáními, aniž by žádali mladého kel'ena, příliš přetíženého povinnostmi, aby je doprovázel k hrobu.

Zpívali rituály minulé noci. To bylo špatné znamení, všichni to věděli. Bylo to, jako by je zpívali nad samotným

Kesrithem, a on náhle předvídal, že jen málo ze starých vůbec vstoupí na palubu lodi.

Nechtěli Inteliny sny. Ukázala jim pravdu rituálů a oni ji nechťeli, toužili jen po starých známých stezkách.

On byl jinak vychován, formován Intelinými rukama a In-telinými přáními a loajalita k Melein ho držela připoutaného k Inteliným snům. Díval se na místo ve skalách, kde bratři zmizeli, a mohl by nahlas plakat nad tím, co pochopil, nad tím, že Pasev je bude následovat raději než vést loď do nejistoty, po níž netouží, a za ní půjdou ostatní. Nikdy nebyl stejný jako oni, černé roucho, neozdobené, bez vyznamenání, nezakalený v boji, utvářený pro jiné cesty. Kel Temnot, říkala, je jiný Kel.

Byl to on, kdo už stál v Temnotách, a ostatní kráčeli pryč ze stínů tam, kde to znali.

Otočil se, hledal edun, přítomnost Oltáře pro svou náladu a jeho srdce se zachvělo tím, co uviděl podél nižších hřebenů, kde se řada za řadou pohybovaly stíny.

Dusei.

Obkličovali regulské město na každém místě, které nabízelo pevnou půdu. Ha-dusei, divocí a nebezpeční.

Dusei z edunu se nevrátili.

A bylo tu příliš mnoho ha-dusei, příliš mnoho.

Nebe se nad jejich hlavami zachmuřilo potřísněné červení a mrzutou šedí: přátelé bouří, dusei, znající počasí. Ve dnech, než byl postaven edun, zaplavovali toto území, nížinná rovina se nazývala Planinou dus. Přicházeli, jako by cítili změnu větru, přicházeli, jako by čekali na odlet regulů, který vrátí Planinu dus zpátky jim.

Čekání.

Právě to vypovídá o regulské tvrdohlavosti, mri nejdříve reguly vážné varovali, že mohou postavit své město kdekoli, ale tak jako edun, který byl promyšleně umístěn mimo planinu v úctě k vazbě mezi mri a dusei; ale regulové chtěli skálu pro přistávání lodí a prozkoumali okolní území a pouze na Planině dus našli rovnou skálu vhodnou pro přístav poblíž moře. Proto regulové stavěli právě tam, vyrostlo město, a ha-dusei byli pryč.

Ale dusei se teď vrátili spolu s nepravidelnými dešti a ničivými větry. Seděli a čekali.

A dusei opustili dokonce i mri.

Pokrčil rameny, napůl se zachvěl, šel dovnitř a zastavil se, nepřál si přinést tuto novinu Kelu nebo she'pan. Kel byl v zármutku a she'pan stále ztracená ve snech a Melein, její vyvolená, se zahalila a uzavřela ve věži Senu.

Ztratil touhu stoupat k nebi skrz spirálové chodby nahromaděné nad ním, když Ahanal chtěl uspišit svůj přilet, nemyslel, že by mohl unést nekonečné hodiny, než přijde večer.

A každá věc, na niž myslel, mu připadala nesmyslná, protože tady stál dům, do kterého se už nikdy nevrátí, a venku počasí hrozilo a v mracích šlehalo blesky a hřměl hrom.

A tak se usadil ve dveřích, sledoval celou planinu pod sebou, chocholy gejzírů, přesné jako hodiny, a jejich mračna trhaná a odmršťovaná větry o síle vichřice. Byl to chladný den, jako je málo takových na Kesrithu. Chvěl se a sledoval těžké kapky, jak formují prohlubně na loužích, které odrážely nebe jako cín zrcadlí oheň. Těžké tělo zadupalo na vlhkém písku, s funěním, a velký dus se vyklátil zpoza rohu se svěšenou hlavou. Další ho následovali. Ve strachu se zvedl, nejistý si jejich náladou, ale mokří a se špinavými tlapami přicházeli a věřili svou cestu kolem něj do edunu, mručeli si ten hladový zvuk, který značil duse se značnou netrpělivostí. Spočítal je, jeden, dva, tři, čtyři, pět, šest. A poslední šel miuk'ko, sedmý, ousaný a kostnatý, aby se usadil do louže u základny nakloněných zdí a pil velkými záběry svého šedého jazyka vodu mezi svými masivními tlapami.

Tři nepřišli. Niun čekal a současně v něm narůstalo ulehčení a neklid. Ulehčení, protože opuštěný dus je nebezpečný a politováníhodný, a neklid, protože nevěděl, jak se to dozvěděli. Možná, že ti tři, co chybí, se setkali se svými kel'ein.

Nebo možná s tím podivným smyslem dusei vše věděli a hledají je.

Možná jsou daleko na cestě do Sil'athenu. Horoucně v to doufal. Bylo by to nejlepší pro muže i dusei.

Vešel do skladišť Kathu. Musel se postarat o dusei.

A především čekal na miuk'ko, který poprvé opustil své místo zármutku, a zase se vrátil. Doufal, že se změnil. Ale znovu nechtěl jít. Možná se nakrmil během doby svého putování. Ale moc tomu nevěřil. Nechal jídlo na suché hraně schodu a šel přinést porce pro ostatní.

Kromě naléhavosti a neúcty dusei, kromě Melein, která se trápila ve své věži, se edun stal místem snů a pocit konečnosti visel nade vším: dusem u brány, starými muži i starými ženami. Ploužil se za svými úkoly nejzazším tichem, jako když živý kráčí jeskyněmi Sil'athenu.

A večer přiletí loď.

She'pan spala, když ji slyšeli klesat, a ti, kteří zbyli z Kelu, pospíchali ven k cestě, aby ji uviděli, a na unavených tvářích se objevil úsměv a v Niunově srdci obavy. Dahacha impulsivně uchopil jeho paži a stiskl ji a on hleděl do sluncem přimhouřených očí a cítil nevyslovené požehnání projít mezi nimi.

"Dahacho," zašeptal. "Přijdete, alespoň vy?"

"My, co nemůžeme chodit, přijdeme," řekl stařec. "Nechceme tě poslat samotného, Niune Zain-Abrine. Musíme složit své účty. Kdybychom nemohli, šli bychom za Eddanem, jako Liran a Debas."

"Ano," dodal Palazi na jeho druhé straně. "Domluvíme se s kel'anthou."

Zasáhlo ho to jako úder do otevřené rány, týkalo se to Pasev.

Neklid kolem přistání lodi byl viditelný ve světlech, v reflektorech regulských čelních světel, které se hadovitě svíjely kolem vzdálené části pole, napůl zářící v červeném soumraku. Regulské oči nebyly přizpůsobené pro vidění v noci.

"Pojďme," kývla Pasev a oni ji následovali do sálu a do she'paniny věže. Byla tam i Melein a dotkla se she'paniny ruky a pokusila se ji probudit, ale byla to Pasev, která pevně sevřela she'paninu paži a vytrhla ji z jejích snů.

"She'pan," řekla Pasev, "she'pan, loď přiletěla."

"A regulové?" V she'paniných zlatých očích skončil sen a vrátila se jim ostrost, upřely se a snažily se získat přehled.

"Jak to přijali regulové?"

"Ještě nevíme," odvětila Pasev. "Jsou všichni na nohou, to je vše, co víme."

Intel přikývla. "Žádný kontakt. Regulové to budou monitorovat. Ahanal bude také opatrný." Bojovala s polštáři, drobný náznak bolesti ve tváři, a Melein jí je upravila. She'pan povzddechla, její dech se za okamžik zklidnil.

"Máme tě," zeptal se Dahacha, "Matičko, přenést na loď? Uneseme tě."

"Ne," řekla se smutným úsměvem. "She'pan je strážkyně Pana, nemohu jít na loď, dokud se konečně nezbavím této své starosti."

"Nech nás alespoň," ozval se Dahacha, "vzít tě dolů k cestě, kde uvidíš na přístav."

"Ne," pravila tvrdě Intel. A dotkla se Dahachovy ruky na opěradle svého křesla a usmála se. "Nebojte se, ovládám své schopnosti stejně jako tento edun a tento svět, a tak mohu zůstat, dokud si nebudu jistá, že je to můj čas a váš nebude, dokud ten můj neskončí. Slyšíte mne?"

"Ano," uzavřela Pasev.

Intel se setkala očima s kel'anthou a uspokojeně kývla, ale pak její pohled bloudil po pokoji, snad sčítal tváře, a její oči se zachmuřily.

"Liran a Debas nás před nedávným opustili," dodala Pasev. "Rozloučili jsme se s nimi."

"Mé požehnání," zamručela she'pan povinně.

Pasev sklonila hlavu v uznání. "Dokud mne she'pan nepropustí," pravila, "sloužím vám a je nás tu stále dost, abychom udělali to, co je nutné."

"Nebude to trvat dlouho," řekla Intel. "Niune, dítě," pravila a vztáhla ruku.

Poklekl k jejímu kolenu, sevřel její ruku do své, sehnul obnaženou hlavu pod jejím dotekem, cítil, jak její prsty kloužou z jeho dlaně a vykonávají gesto požehnání.

"Jdi napříč krajinou," zdůraznila, "jdi k lodi a promluv s návštěvníky tváří v tvář a vyslechni, co ti mají říci. Odpovídej moudře. Můžeš převzít rozhodování na svá bedra, mladý kel'ene. A nejdí bezstarostně. Přestali jsme sloužit regulům."

Cosí se sneslo na jeho skloněnou hlavu, ucítil tíhu na své šíji, sáhl po tom a jeho prsty se sevřely na chladném kovu.

Když to obrátil a pohlédl na amulet na řetízku, viděl otevřenou ruku, emblém Edunu Kesrithun, a Inteliny hedvábné prsty se dotkly jeho brady a zvedly jeho tvář, aby se setkal s jejíma očima.

"Pouze jeden j'tai," řekla měkce. "Ale mistrovský. Poznáváš ho, můj poslední synu?"

"Je to vyznamenání," odpověděl, "she'panina kel'ena."

"Chovej se správně," dodala. "A buď rychlý. Čas je důležitý."

A odstrčila ho svými prsty a on vstal, téměř s obavami před očima ostatních kel'ein, kteří mohli být vyznamenáni takovým j'tai, a on je nejmladší a poslední. Ale nebyla tu závist, pouze potěšení, jako by to bylo něco, s čím všichni souhlasí.

Sejmul své domácí roucho a tam v she'panině komnatě všichni přiložili ruku k jeho přípravě na cestu, spěchali přinést mu siga, které měl mít na sobě na cestě prašnou krajinou a zaidhe a mez, dali mu své vlastní zbraně, jak yin'ein tak zahen'ein, lepší než jeho vlastní a s úsměvem, se smíchem, který odvracel pověru starší než paměť Lidu, Palazi odejmul amulet pro štěstí od svých vlastních pásů a dal mu ho, panenskému válečníkovi, čímž mu dával své vlastní štěstí.

"Roky a vyznamenání," pravil Palazi.

Objal starého muže a ostatní a vrátil se k she'pan, aby se naposled rychle sklonil k jejím nohám a srdce mu bilo vzrušením. Ale když přijal její polibek na čelo, nenechala ho ještě jít, ale hleděla mu do tváře způsobem, který v něm mrazil všechnu krev.

"Jsi krásný," pravila k němu she'pan se zlatýma očima naplněnými slzami. "Mám velký strach. Buď opatrný, nejmladší synu."

Lid už nevěřil v předtuchy s žádným velkým žářem, ne víc než on se doopravdy spoléhal na Palaziho přání štěstí, ale přesto se zachvěl. Byly tu úsudky mri a úsudky regulů - vždy věřit tomu, co může být předvedeno zkušeností, to byl styl regulů a nikoli mri.

Někdo, kdo žil tak dlouho jako Intel, mohl mít důvody, kterým on nemohl rozumět. Celý svůj život strávil v přítomnosti zakázaného a nepochopitelného a she'pan Intel byla ve většině z toho zasvěcena, she'pan - udržovatelka Misterií.

"Budu opatrný," odpověděl, a pak už ho nechala jít, vyhnul se Meleininým očím, když vstával, protože jestli se she'pan a Vyvolená podílely na něčem, co se ho týkalo, nechtěl to nést s sebou na tuto výpravu.

"Neboj se žádného regula," řekla kel'antha. "Uvidíš všechno, na co se podíváš."

"Ano," souhlasil horlivě a uchopil Paseviny ruce a jemně je sevřel v gestu rozloučení s bratry a sestrou ze své kasty.

Rychle se odvrátil a odcházel, dlouhé kroky ho spěšně nesly dolů po spirálovitých schodech, kolem zapsaných jmen z historie a hrdinů Lidu a pravdy o všech věcech, na které Intel narážela, protože neuměl číst. Cítil toho dne jejich význam, připomínku jeho předků.

Vše, po čem Intel toužila, mu teď docházelo a ona byla nakonec schopná nechat ho jít, vrhnout ho jako as'ei v shon'ai.

A ona ho neztratí. Bylo tu do něj vlito příliš mnoho lásky těmi staršími, aby mohl zklamat tužby Eddana, Intel, Pasev, Debase a Lirana. Postarali se, aby měl úspěch už před tím, než ho vyslali na she'paninu výpravu.

Prošel hlavními dveřmi a zavřel je proti noci a viděl ohromné tělo miuk'ko, stín přede dveřmi. Velká hlava byla pozdvížena a oči se na něj neviditelně upíraly v temnotě.

Možná, myslel si, optimismus nepopraskal ve stovkách opakování tohoto příchodu a odchodu, možná tentokrát. Bylo by dobré, kdyby tu byl tentokrát naposledy někdo, kdo mne potřebuje, kdo potřebuje jeho.

Ale dus jen zamručel a odvrátil tvář a položil svou mohutnou hlavu do bláta. Samec, samice nebo nic z toho, nikdo nedovedl zjistit pohlaví duse ani určit, proč přicházejí za jedním mri a odmítají přijít k druhému, zdali tento již pochopil, že se Medai nikdy nevrátí, zdali se trápí, nebo zdali hladoví z prosté hlouposti, čekaje na Medaie, až ho nakrmí.

Se smutným pokrčením ramen šel svou cestou, sotva se zastavil na půl kroku, ale v tom kroku byl rozdíl, změnil se z důvodů, kterým dus nerozuměl, měnil se, byl neklidný. A byl osudový, zavrhl jej.

Lidé pravděpodobně zničí dusei. Regulové by to byli rádi udělali, nebýt ochrany mri. Velikost a pomalá síla dusei byla velmi podobná síle regulů, ale regulové instinktivně nenáviděli dusei. Regul se nemohl na rozdíl od mri stát imunním proti jedu z jejich drápů, nedovedl se na rozdíl od mri spustit na úroveň prostoty zvířat. Proto regulové před nimi přechali.

A neklid z kontaktu s dusem v něm zůstal, zatímco kráčel dolů k planině, k příznačným chocholům gejrírů pod větrem trhanými mračny. Ucítil vítr, jeho známou sílu jako něco živého.

Zjistil, že hledí na známá místa, která vídal a poznával celý život, s myšlenkou, to je téměř naposledy. V jeho srdci plálo vzrušení a v jeho žaludku nejistota, což bylo vzdálené hrdinství a veselí. Jeho smysly byly otevřeny celému světu, zápachu země, štiplavému a vlhkému, vnímání vlhkého horkého dechu gejrírů, z kterých každý má své jméno i zvyky. Jeho svět.

Domovský svět.

Nestálý jako vítr, Kel, ale schopný milovat zem. Došlo mu, že nevědí, kam půjdou, Intel hovořila o Temnotě, jako by to bylo místo a jako by to mělo rozměr a hloubku a trvání jako planeta sama. Došlo mu, že po opuštění Kesrithu už nikdy nemusí ucítit znovu pod nohama zemi. Temnota se slibů, naléhala she'pan, ale on si nedovedl představit, co slibuje.

A v budoucnu mít co do činění s kel'ein, kteří nejsou staří, dlouho přemýšlející muži - kel'ein, kteří znají pouze válku a jsou citliví na svou pýchu a své kastovní výsady, jiným způsobem citliví než Kel Kesrithu.

Žít mezi Kelem cizinců, kde budou kath'ein, kteří jej budou pro otázky a naději mít za dítě a budou vidět jen svou vlastní nesmrtelnost. Bude synem jedné she'pan, pravým bratrem druhé významované dalšími jakýmikoli fen'ein, Manželi, ona si vybere otce svým dětem z kel'ein a kath'ein edunu, jestliže on nejprve přežije souboj o následnictví.

Kráčel rychle tam, kde dýmající síra a pára zastavila jeho cestu, kde voda kapala z nedávno postříkaných skal a podzemní teplo připravovalo další erupce. Znal tohle dobře. Tenká kůra napravo - vařící voda a bláto ležící pod většinou tohoto území. Hrana, po které šel, mohla nést váhu mri, ale nikoli regula či duse. Regulové získali hořkou lekci na planinách Kesrithu a nyní nevylézají z bezpečí svých vozidel a letadel a pečlivě si vybírají cesty a přistávací plochy. Dlouho bude lidem trvat, než poznají tuto zemi, jestli se vůbec odváží opustit jistotu regulského města.

Někteří určitě zahynou při jejím poznávání. Málo mri by se to přihodilo.

Přestal se starat o to, co udělají lidé. Oni shromáždí Lid a odletí všichni, Dahacha a Palazi a další a také Intel - dokáží ji též přesvědčit, i když je stará a velmi unavená bojem, může alespoň začít jejich cestu.

A pak odletí i bez chuti podívat se zpět.

Nakonec hleděl z dlouhého bílého hřebenu, který je nad přístavem, a viděl tvar regulské lodi Hazan a naproti němu nový tvar Ahanalu.

Ahanal - Rychlý. Sklouzl dolů po měsícem ozářeném hřebeni v bílém rozprášeném prachu a překřížil dlouhou stráž směrem k dolní planině.

A stín plynul mezi skalami, velký a hrozný. Obrátil se, ruku na pistoli a vzhledl na ohromný tvar, který se tyčil na hřebeni.

Ha-dus. Na chvíli nedýchal a nehýbal se. Ukázali se další tři. Ta velká zvířata byla tichá, když se kradla, ale ona ho nestopovala. On pouze narušil jejich bdění.

Zůstal klidný, plný úcty k jejich právu být zde a oni nasávali vzduch a sledovali ho svými malými očkami a nakonec vydali ten explozivní tázavý zvuk, který vyjadřoval, že nyní nemají chuť ke stíhání.

Promiňte, bratři, požádal je v myšlenkách, což byla ta nejlepší cesta, jak jednat s cizím a plachým dusem, a několik kroků ucouvl, než se vrátil zpět do původního směru, jazyk kterému dus rozumí, záležitost pohybů, které někdo udělal či neudělal.

Jeho ruka sklouzla z pistole na amulet na jeho prsou. Nebyla chvíle na to, aby riskoval život proti ha-dusei. Kráčel pomaleji a opatrněji, vzpomínaje na Pasevino napomenutí, aby užíval své oči a svůj důvtip.

Dusei ho nechali jít, a když pohlédl zpět, už tam nebyli.

Kráčel z bílého prachu k umělému povrchu, který pokrýval pevnou skálu na severním okraji oblasti, a tam našel plot, směšná záležitost z drátěných štítů, která nemohla zastavit nic, co bylo skutečně rozhodnuto, nikoli na Kesrithu. Spálil ji, když si v ní vytvořil otvor, s příjemnou nedbalostí vůči regulským zátarasům na svobodné zemi. Každý mri by to tak udělal raději, než kráčet kolem plotu, a regul by to přijal jako urážku, ale to byl způsob mri a v tomto mri neposlouchali pány.

Divoši s krvavými rukama, slyšel jedno z regulských mláďat volat ve městě.

Ale regulové budovali ploty a vyráběli stroje, které drásaly zemi, a snažili se rozdělit samotný prostor na území, obvodů a parcely, se kterými by se obchodovalo jako s potravinami, kovy a kusy oděvů. V jeho očích to bylo směšné.

Kráčel mezi velkou spleť opuštěné výzbroje a skeletů výztuh a vozidel -, procházel, jak předvídal, ohromným hřbitovem vozidel a strojů, hromadami kovu tak těsně stlačeného dohromady, že musel obejít to všechno, haldu vozidel, saní a letadel bez rozdílu smíchaných, jako by je tam nahromadila nějaká ohromná ruka, vozidel, která přivezla obyvatele všech sídel, kde vládli regulové. A tamhle je velká spálená oblast, věž s ohořelými a nerovnými obrysy proti přístavním světlům, hranatá spleť a spousty materiálu, který regulové odložili jako odpad. Rozbitý bouří a spálený, škody v přístavu tedy musely být značné. Rozhlížel se kolem sebe, jak kráčel, ve snaze učinit si přehled o věcích, které kdysi viděl v pořádku a nyní byly poškozené, a začínal chápat regulské stísněné chování.

Hazan stál v ohromné soustavě jeřábů, hadic a křehkých výsuvných ploch a i na samotné lodi byly vidět zjevné škody. Ozářena světly, obklopena černými postavami, které na ní pracovaly jako hrobařici, stálý proud vozidel se plazil kolem, přivázel materiál, nepochybně určený k nakládání a pro opravy.

Prošel územím opatrně, aby nebyl spatřen, a obešel trup Hazan. Tam se před ním konečně tyčil jako věž Ahanal, rysující se proti nebi pouze s jediným světlem umístěným na trupu.

Přišel blíž a viděl, že je starý, jeho kov zjizvený jako od kyseliny, jeho označení setřeno tak, že téměř není k rozeznání.

Dlouhé šrámy označovaly místa, kde musely selhat štíty.

Hlasitě pozdravil, vědom si blízkosti regulských stráží a toho, že saně už vyrážejí za ním.

"Ahanale!" zvolal. "Otevřte poklop!"

Ale buď nebyli připraveni naslouchat a nebo měli důvod znepokojovat se reguly, neboť z Ahanalu nepřišla žádná odpověď. Viděl, jak se saně prudce otočily a zastavily nedaleko něj a regulské mládě otevřelo boční otvor, aby s ním promluvílo.

"Mri," řeklo, "nejsi sem připuštěn."

"Je to baiův příkaz?" zeptal se.

"Jdi pryč," naléhal regul. "Kesrithský mri, jdi pryč."

Ozval se kovový třesk, poklop se otevřel. Ignoroval regula a vzhledl k lodi, z níž se začala vysouvat rampa. Kráčel k ní a regula jednoduše ignoroval. Saně bručely za ním. Pohnul se, takže ho těsně minuly, jejich nárazník zachytil o jeho nohu, zatočily před ním a zablokovaly mu cestu.

Okno bylo stále otevřené. Regulské mládě dýchalo ztěžka, jeho velké nozdry se otvíraly a zavíraly velkým rozrušením.

"Jdi zpátky," zasyčelo.

Začal saně obcházet, ty sebou škubly a on se převálil ramenem přes jejich nízký předeek, dopadl na druhé straně a vyrazil, zahanbený a polekaný, mri ho sledovali z rampy, nepochybně uražení jeho pádem. Nohy se mu podlomily hrůzou z toho, co udělal, věci, jaké se žádný mri nikdy neodvážil: otevřeně vyzval pány. Ale byl she'paniným poslem, a kdyby se zdržel v diskusi s mládětem, mohl být do věci zatažen regulský vedoucí, jenž by mohl vydat rozkazy, které by musel buď uposlechnout nebo neuposlechnout. A to mohlo vést ke krizi pro she'pan, kterou by prostý kel'en nemohl řešit bez přímého násilí. Běžel, dosáhl rezonující pevnosti rampy a vyběhl po ní tak rychle, jak dokázal, aby se setkal s mri z lodi, ale ti už mizeli zpátky dovnitř a nečekali na něj. Slyšel a cítil, jak se za ním rampa zvedá a zkracuje, když překonal její poslední úsek. Světla se oslepujivě rozzářila, dveře se zavřely a bezpečně utěsnily.

Deset kel'ein, Manželé podle stáří a důstojnosti. Bylo tam chladné světlo a vzduch ostrý ve své sterilitě po vzduchu Kes-rithu. Poslední uzávěry vchodu se uzavřely mezi nimi a vnějškem, rampa byla na místě. Zavládlo ticho.

"Pánové," vzpomněl si, že má říci, a zarazil se při pohledu na ně s mnoha j'tai a s přísnými cizími způsoby, dost dlouho, aby se dotkl svého čela a projevil náležitou úctu. Vzhlédl znovu a spustil závoj, zdvořilost, kterou mu s nechutí oplatili. "Jsem Niun s'Intel Zain-Abrin," řekl Vznešeným jazykem, který všichni mri užívali při formálních příležitostech. "Jsem ve službách Intel, she'pan Edunu Kesrithun."

"Jsem Sune s'Hara Sune-Lir," pravil nejstarší z nich, jehož hřívá u spánků zešedla a který vypadal stejně starý ako Pasev nebo Eddan, zatímco jeho druhové byli mladší a silnější. "Daří se she'pan Intel dobře?"

"Edun je bezpečný."

"Má she'pan v úmyslu přijít osobně?"

"Pokud kráčí o to, pane, nikoliv dříve, než se vrátím se slovem vaší she'pan."

Do jisté míry chápal jejich postoj, mužů, kteří milují a chrání svou vlastní, jež musí ustoupit she'pan Intel, která se musí vzdát i jich. Bylo přirozené, že se dívali na Intelina posla s nevolí.

"Zavedeme tě k ní," řekl Sune s'Hara s formální laskavostí. "Pojď." A s větší zdvořilostí: "Nejsi zraněný?"

"Ne, pane," odpověděl a s náhlým vzrušením si uvědomil, že pro něj není vhodné podřizovat se tomuto muži, protože je posel, a dokonce víc než jen posel. Prozradil se jako velmi mladý kel'en nezkušený ve svých pravomocích. "Regulové a mri nejsou na Kesrithu v klidu," dodal, zakrýváje svou zmatenost. "Bylo tu porušeno slovo."

"Byli jsme uvítáni se zbraněmi v ruce," odvětil Sune. "Ale nedošlo k neštěstí."

Šel s nimi kovovými chodbami do sálů nepřístupných pro reguly. Viděl kel'ein a kel'e'in, zahalené a mladé jako on, a jeho puls se zrychlil - myslel na ně jako na nádherné a krásné a snažil se nedívat, i když věděl, že jejich oči ho bedlivě odhadují jako cizince mezi nimi. Někteří spustili závoj v bratrském uvítání, když je potkal, a jejich velká skupina přišla chodbami do hlavního Sálu ve středu lodi, který teď byl sídlem she'pan.

Byla středního věku. Přišel a sklonil hlavu pod její ruce a pak vzhlédl, nejasně zmatený přivítáním od she'pan mimo známou hliněnou uzavřenost věže, zde v tomto kovovém prostoru, a přivítáním she'pan, která nebyla příbuzná, jejíž znak na jejím bílém modře lemovaném rouchu znázorňoval hvězdu a nikoliv znak ruky Edunu Kesrithun.

Byla cizincem, který musí zemřít, který se musí rozhodnout zemřít nebo jejíhož šampióna musí on porazit, jestliže bude vyzvatelkou, a on tiše prosil všechny bohy, aby byla odvážná a blahosklonná a nenechala dojít k výzvě.

Její oči byly tvrdé a žila ve světě dost drsném na to, aby dokázala poranit, a svět, který ji obklopoval byl chladný a kovový. Mnoho, tak mnoho z lidí lodi ji teď obklopovalo, jejich she'pan, jejich milovanou Matku a ne jeho, on byl vetřelec, hrozba jejímu životu.

Viděli she'panina posla, ale bez j'tai získaných v bitvách - mladého, bez jizev, nevyzkoušeného a zranitelného při výzvě. Cítil její oči, jak po něm přejíždějí, odhadují ho, srovnávají jej s tou, která ho vyslala. A za ní, kolem ní, viděl sen'ein v zlatých látkách a kel'ein v černých rouchách a opatrně hledící z úkrytů dalšího sálu kath'ein celé v modrém, bez závoje, jemné a polekané.

A kolem nich v ostatních chodbách řada za řadou visely hamaky, visutá lůžka pletená jako hnízda kesrithských pavouků, bílá vlákna a popruhy spojující pokoje a stěny chodeb. Byl ohromen počtem těch, kteří se tu tlačili, a náhle ho napadlo, že tu je celý jeho druh, omezený na tuto malou loď, a nyní pod vedením této ženy.

"Posle," promluvila, "jsem Esain z Edunu Elagun. Jak se daří Intel?"

Její hlas byl laskavější než její tvář a zasáhl ho jako slunce po skončení noci. Jeho srdce vůči ní tálo, protože dovedla laskavě mluvit k němu a k Intel.

"She'pan," pravil, "Intel se má celkem dobře."

Vložil do svého hlasu laskavost a ona to pochopila a v očích se jí objevil stín a strach, ale byla to dáma, a neustoupila.

"Co si mi Intel přeje říci?" zeptala se Esain.

"She'pan," odpověděl, "uložila mi uvítat vás a posílá mne, abych vám především naslouchal."

Lehce pokývla a pohybem ruky přikázala radě sejít se u ní, kel'anth, sen'anth a kath'anth přišli a sedli si k ní, a fen'ein, její Manželé z Kelu, a společenstvo Senu, a když vyvolení zaujali svá místa, ostatní odešli a dveře se uzavřely. Zůstal klečet před ní a pečlivě sňal svůj zaidhe a položil jej před sebe a na něj dal av-kel, meč Kelu, který mu byl zapůjčen Sirainem, pochvou k sobě a rukojetí k ní na znamení míru. Ruce složil do klína. Její kel'ein učinili totéž, rukojetí mi k němu, cizinci v jejich středu, hostu přijatému radou.

"Zasíláme Intel pozdravy," řekla Esain tiše. "Díky její moudrosti byl už dávno Ahanal vyhrazen pro Lid a díky její moudrosti mohl svobodně přiletět. Uvalila na Kel toto břímě a odmítla regulskou pomoc, protože tu nebyla možná čestná volba. Čest vyvažovala čest. To bylo moudře vykonáno. Všichni na palubě chápeme a jsme vděční za to, že to bylo vykonáno včas, protože nic jiného by nás nepřinutilo odejít z bitvy. Je pravda to, co soudíme, že má v úmyslu opustit regulskou službu?"

"Její slova byla: téměř jsme opustili regulskou službu. Vaši fen'ein a kel'anth viděli důsledky, když jsem přicházel k

lodi."

Pohlédla na kel'antha. Ten udělal souhlasný pohyb.

"Viděl jsem něco, co jsem ještě neviděl," řekl stařec. "Regul napadl tohoto posla - nikoli rukama samozřejmě, ale svým strojem. Tito regulové jsou všeho schopni."

"A edun?" zeptala se she'pan a její čelo proťala vráska. "Jak se daří Edunu Lidu, když regulové jsou v takové náladě?"

"Prozatím je bezpečný," odpověděl, a protože vycítil tu pravou otázku, kterou se nemohla rozhodnout položit pouhému kel'enovi, dodal: "She'pan, Zapovězené je v jejích rukou a regulové jsou zaujati škodami, které jim způsobilo počasí.

Lidé jsou blízko a regulové se bojí odkladů, které by je mohly zdržovat na povrchu planety. Myslím, že to, co se stalo venku, byla akce mládeže, bez přesných rozkazů."

"Niméně," zeptala se she'pan, "co bude, kdybychom opustili loď hromadně?"

"Jsme mri," řekl Niun s naprostou důvěrou, "a regulové nám uvolní cestu a neodváží se nic udělat."

"Soudíš tak," otázala se she'pan, "i o tom mláděti, které ti ukládalo o život?"

Do tváře mu stouplo horko. "She'pan," pravil, vědom si svého mládí a nezkušenosti. "Nemyslím, že by to byla vážná hrozba."

Přemýšlela a podívala se na Sen a na ostatní a nakonec vzdychla a zamračila se. "Nesu tu příliš velkou odpovědnost, abych to riskovala. Počkáme zde, dokud Intel neučiní své rozhodnutí. Máme tu vojsko připravené na její zavolání, mohu ho vyslat nebo postavit jako zálohu, jak řekne. A ujisti ji, posle, že já budu respektovat její právo na Lid."

Byl šokován a ihned se mu ulehčilo a sklonil se k ní velmi nízko, zatímco slyšel mručení zármutku probíhat po délce i šířce místnosti. Nemohl unést další setkání s jejím očima, ale byly jemné a neobviňující.

"Musím jí říci," odvětil znovu objevuje zdvořilosti, ke kterým byl cvičen, jako část krve, masa i kostí, "že she'pan Edunu Elagun je velká a odvážná žena a že si zaslouhuje velkou úctu celého Lidu!"

"Řekni jí," odpověděla měkce, "že jí přeji úspěch se všemi svými dětmi."

Mnoho z nich se zahálilo, když ji slyšelo, a on cítil, že ho pálí oči.

"Musím jí to říci," řekl.

"Posle, budeš chtít zůstat na noc s námi?"

Myslel na to, protože návrat do edunu znamenal chůzi po celý zbytek noci, a tedy i ztrátu spánku poté, co Intel začne vydávat rozkazy, ale myslel na regula, který mu zkřížil cestu, a na počasí a na nejistoty, které ho obklopovaly.

"She'pan," odvětil, "mou povinností je jít zpět teď - raději teď, než budou mít regulové čas na dlouhé porady."

"Ano," řekla, "to bude nejrozzumnější. Jdi tedy."

A když sebral av-kelel a oděl zaidhe a přišel se dotknout její ruky a učinit tak zadost zdvořilosti, dala mu do ruky prsten z pravého zlata, z čehož se jeho srdce sevřelo bolestí, protože to byla úžasná, odvážná věc, dát dar za službu, jako by ji byl velice potěšil. Stáhla jej z vlastního prstu a vtiskla mu ho do dlaně a on se sklonil a políbil jí prsty, dříve než se napřímil a odešel. Navlékl prsten na jeden z řemenů pro svá vyznamenání, s tím, že ho řádně vplete později, a uklonil se na rozloučenou.

"Bezpečnou cestu, kel'ene," dodala.

Měl by jí přát dlouhý život, ale nemohl, místo toho myslel na to rozloučení kel'ein: "Vyznamenání a dobrý doprovod," pravil a ona přijala tuto zdvořilost s přízní.

Kel se zahálil a on to udělal také, vděčný za to soukromí, když ho vedli zpět ke dveřím, aby ho vypustili ven do tmy.

Slyšel zarmoucený protest zavřeného duše, svíraného náladou Kelu, kterému sloužil, a s tím vstoupil do průlezu a světla byla zhasnuta, aby z nich nečinila takový terč.

Na chvíli zavládla naprostá temnota. Pak otevírající se rampa a dvojité dveře vpustily dovnitř světlo reflektorů z okolí a dotknul se jich štiplavý vlhký vítr.

Nemluvili, když odcházeli. Nebylo co říci. Bylo to přiměřené odvězení jejich Paní Matky, že on a jeden z jejích nemuseli prolévat krev při předání vlády; a bylo to tak vyřešeno.

Až tu bude pouze jedna she'pan na Kesrithu, pak tu bude i čas pro zdvořilosti, pro uvítání.

Nepohlédl nazpět, když scházel dolů po rampě.

16. kapitola

NIUN očekával potíže u dolního konce rampy, nebylo tam však nic, ani regulský strážný, ani podpora, kterou by mohl přivolat. Nepřemítal o svém štěstí, ale sklonil hlavu a běžel, boty s měkkými podrážkami udržovaly jeho kroky tak tichými, jak to jen bylo možné.

Protahoval se znovu bludištěm strojů a tam, tam byli regulové, kterých se bál, záře světla za plotem. Popadl dech a zastavil se v půli kroku, aby prozkoumal situaci, vklouzl do stínu a změnil směr, uvažuje, že není nutné užívat stejný přístup dvakrát. Propálil drátěný plot a odkopl dráty stranou a vyrazil s plícemi zraňovanými řídkým vzduchem. Někde

bystřil sluch dus přes rachot strojů slídících v temnotách.

Dosáhl okraje plochy a zapadl do písku, překvapený a šokovaný paprskem, který zasáhl písek napříč jeho trasy. Lapal po vzduchu a změnil směr, vrhl se kolem ohybu duny a vyrazil s celou silou, která mu zbývala.

Po chvíli usoudil, že je poměrně v bezpečí, dost na to, aby mohl znovu popadnout dech. Regulové ho nemohou předběhnout a ty hlučné stroje ho nemohou překvapit. Zalykal se kašlem jako přirozeným důsledkem svého nepředloženého rychlého běhu a začal neklidně zvažovat tento nový obrat věci, regulové se ho promyšlené nesnaží chytit, ale zabít.

Lehl si na svah duny, ruku tiskl k bolícímu boku a pokoušel se udržet dech v klidu a naslouchat, jak se něco pohybuje - dus, pomyslel si, protože věděl, že kopce jsou jich této noci plné a regulové vyšli za ním velmi daleko do divočiny a možná že by uvítali, kdyby to neudělali. Dusei z edunu regulům neublíží, ale tihle nejsou ochočení, a regulové by nemuseli poznat rozdíl, dokud nebude příliš pozdě.

Dal se do pořádku a chtěl vyrazit, ale zároveň uslyšel zvuk rychlých kroků, lehkých a rychlých jako kroky mri, sledujících jeho stopu mezi dunami. Přisoudil je jednomu z Esaininých kel'ein, podle nějakého zoufalého dalšího nápadu, a proto znehybněl a zasyčel ke stínu varování, že stojí proti němu v účtě jiný kel'en.

Ale nebyl to kel'en.

Půl nadechnutí a stáli tváří v tvář, člověk a mri, a v té půlce nadechnutí Niun tasil pistoli a člověk se zoufale pokusil krýt a ustoupit, k čemuž měl malou naději v tom úzkém, dunami sevřeném území.

A v příštím okamžiku v Niunově mysli vzplála jiná myšlenka - mrtvý člověk sotva odpoví na otázky. Nevystřelil. Vydal se za ním, a když ho dostihl, pokynul mu rukou, pojď, pojď. Člověk vrhající zoufalé pohledy za sebe a na něj by byl výborným terčem, kdyby vystřelil.

A člověk si vybral reguly a otočil se a prchal.

Stvoření, které nemá na Kesrithu co dělat.

Niun palcem zajistil, vsunul pistoli do pouzdra a vybral nový směr, kterým regulové nemohli, vzhůru přes vrchol duny, a tam ulehl, aby sledoval celou scénu a dozvěděl se, do jakého druhu léčky upadl. Člověk se vskutku hnal přímo do rukou regulů v osobě jednoho odvážného mláděte, které ho zahnilo do kouta proti hřebeni, který by člověk mohl snadno přelézt, kdyby ho to napadlo, a jeho to skutečně napadlo a drápal se o život ve snaze dosáhnout vrcholu. Ale regul sevřel jeho kotník a stáhl ho neúprosně zase zpátky.

Ničeho dalšího si nevšímal. Niun ustoupil za hřeben, kousek běžel, dorazil nad ně a pak dolů jako na klouzačce, zasáhl mohutnou hmotu regula a rozkolísal ji, a když se k němu regul neohrabaně obrátil, udělal tu chybu, že na kel'ena namířil zbraň, a to byla poslední chyba toho mláděte. Niun nepřemýšlel o záblesku as'e'i, které opustily jeho ruku a ponořily se do hrdla a hrudi mláděte, odbylo se to dříve, než myšlenka mohla vyklíčit. A člověk drápající se, aby dosáhl na regulskou zbraň - Niun se s ním srazil tělo na tělo, a kdyby tam byl nůž podle Niunova zámyslu, člověk by mohl být v tu chvíli mrtev.

Nadprůměrný protivník, ten člověk. Niun se ocitl na opačné straně s prázdnými rukama při svém pokusu sevřít ho, ale člověk byl už hotový, krvácel z nozder a jeho bublavý dech chroptěl v Niunových uších. Prolomil člověkovu sevření, jeho paže našla člověkův krk a srazila jeho hlavu tak, až mu sklaply zuby.

Ani teď však člověk nepadl, ale rychlý úder do břicha a další rána do hlavy ho srazily do písku a Niun ho udeřil ještě jednou, a tím zakončil jeho odpor.

Pruh z jeho pásu člověka zajistil a on vytáhl svoje as'e'i a rychle je uložil do pochvy, protože slyšel pomalé skřipání strojů blížících se na toto místo a každý z nich tu zanechal stopy, které by dovedli přechíst i v noci nevidící regulové. Člověk prokazoval známky návratu k vědomí, dal mu tedy štulec do lokte a táhnul ho, dokud se nepokusil reagovat na nepohodlí. Pak mu dal možnost vtáhnout nohy pod sebe a pokusit se vstát.

"Tíše," zasyčel na něj Niun.

A jestliže člověk přemýšlel o výkřiku, přemýšlel ještě spíše o ostří av-tlenu poblíž jeho tváře. Probojoval se na kolena a pak s Niunovou pomocí vstal a šel tíše tam, kam byl nucen jít. Kašlal a snažil se tlumit dokonce i tento zvuk. Jeho tvář byla maskou z krve a písku v kalném světle, které sem dopadalo od přístavu, jako by se mu právě měla znovu podlomit kolena.

Až k okraji planiny šli, pak zpomalili, zlověstné stíny du-sei stály a sledovaly je z dun, ale nijak je neohrožovaly. Nebylo slyšet žádné zvuky pronásledování. Možná, že regulové byli stále ještě v šoku, že kel'en zdvihl ruku proti svým pánům. Niun znal hrůznost svého činu, měl čas, aby si ji jasně uvědomil; znal reguly, věděl, že musí mít čas vše konzultovat s nadřízenými, a dále, že nemohou předvídat. Žádný mri nikdy nezvedl ruku na svou přísednou autoritu. Žádný regul neměl nikdy co do činění s mri, který něco takového udělal.

Svíral člověkův loket a popoháněl ho, ačkoli občas klopýtal, ačkoli špatně stoupal a kráčel v šoku, když se pod ním prolomila křusta a zasáhla ho vařící voda. Úspěšně dorazili na planinu, kam se ani regulové, ani regulské vozidlo nemohli dostat, do sirnaté páry gejzírů, která je zakryla pohledům. Po celou dobu člověk kašlal a plival, protože, jak Niun soudil, krvácel do horních cest dýchacích, jestliže ne přímo do plic.

Když to uvážil, našel místo a strčil člověka dolů za rameno hlinitého náspu a nechal ho popadnout dech, sám také spokojen, že k tomu má příležitost.

Člověk chvíli ležel tváří dolů a tělo se mu dmulo snahou nekašlat, správně odhaduje, že mu to nebude trpěno. Pak se křeče zmímily a on ležel klidně po jeho boku, vyčerpaný a hleděl na něj.

Neozbrojený. Niun vzal tento podivný fakt v úvahu a divil se, co lidi posedlo, nebo co se přihodilo tomuto, že ztratil své zbraně. Člověk na něj prostě zíral, oči ronily slzy do písku, žádné emoce, žádný jiný výraz než vyčerpání a utrpení. Přišel nechráněný do nepřátelského prostředí Kesrithu, nerozumně utíkal, riskuje poškození tkání.

A utekl od regulů, se kterými jeho lid uzavřel dohodu.

"Jsem Stan Duncan," zašeptal člověk nakonec ve svém vlastním jazyce. "Jsem tu s lidským vyslancem. Kel'ene, jsme tu podle úmluvy."

Niun zvažoval tuto dobrovolnou informaci: lidský vyslanec - tato slova se převalovala v jeho mysli se zlověstným zvukem zrady.

"Jsem kel Niun," protože ta bytost mu nabídla jméno.

"Jsi z edunu?"

Niun neodpověděl, nezdálo se mu to nutné.

"Proto jsi mne chytil, není to tak?" A když člověk znovu nedostal odpověď, vypadal nespokojeně. "Jdu tam z vlastní vůle. Nemusel jsi užít síly."

Niun zvažoval tuto nabídku. Lidé lžou. Věděl to. Neměl dost zkušeností, aby tohoto posoudil.

"Nepustím tě," odpověděl.

Nebylo zvykem lidí zahalovat se, ale Niunovi bylo přesto líto, že se tak choval k lidskému kel'enovi, bera mu důstojnost - jestli to byl kel'en. Niun usoudil, že byl, vedl si dobře.

"Půjdeme do edunu," řekl Duncanovi. Vstal a vytáhl Duncana na nohy - nepomáhal mu příliš, protože to nebyl bratr, ale počkal, dokud si nebyl jist, že udrží rovnováhu. Ten muž byl raněn. Všiml si, že člověková chůze je nerovná a nejistá a že kráčí bez znalosti krajiny, slepý k jejím nebezpečím.

A hluchý.

Niun slyšel letadlo stoupat z přístavu a obracet se jejich směrem a člověk se ani nepodíval, dokud jím netrhl, aby se ohlédl - stál hloupě a zíral k přístavu, zlomyslný nebo s tupými smysly. Niun se nezastavil, aby to zjistil. Uchopil člověka a postrčil ho k vroucím vodám Jiecy, která vypouštěla páru do noci, a vedle hlinitého hřebenu našli skryš, zatímco jejich plíce se dusily sírou.

Regulské motory je minuly. Reflektory zametaly planinu a osvětlovaly chocholy páry v bezúspěšném hledání pohybu. Tepelné senzory byly zde na vulkanické planině jen omezeně použitelné. Vřící zřídla a vařící se bahno ponechávaly regulské vědě jen malé možnosti při jejich stopování.

"Kel'ene," pravil Duncan. "Koho hledají? Mne nebo tebe?"

"Jak jsi pohněval reguly?" zeptal se Niun, uvažuje, že nic nezíská, když mu dá informace, ale může si je opatřit a to všechny, a po celou tu dobu paprsky světla zametaly planinu a rozsvěcovaly jeden chochol po druhém. "Byl jsi zajatec?"

"Asistent lidského vyslance, který přišel..." Ohnivá exploze ozářila jejich tváře a ztropila je vroucí vodou. Vytvořili proti ní jedinou hmotu a jak střelba pokračovala a voda stále vystříkovala, pod zemí propukl rachot a výtrysk páry vyrazil těsně u nich, obklopil je, nepříjemně horký, ale nikoli nesnesitelný.

"Tsi'mri," hlesl Niun mezi dechem, zapomněl, s kým sdílí úkryt, a jak se střelba přibližovala, cítil, že se člověk začal chvět dlouhými nemocnými záchvěvy bytosti, jejíž síla byla téměř u konce.

"...který přišel v čele naší výpravy," shrnul člověk svéhlavě, stále se třásl. "Aby viděl, že vše je tak, jak to bylo přislíbeno. A já si nemyslí, že..."

Nový výbuch na ně vrhl vodu a bahno. Člověk vykřikl, setřásaje hlinu ze sebe.

"Jak mnoho vás tu je?" zeptal se Niun.

"Já - a vyslanec. Dva. Přiletěli jsme na Hazanu - zpět."

Niun sevřel Duncanův límec a obrátil jeho tvář k světlu, kterým je ozařovaly pátrající paprsky. Neviděl nic, co by mu řeklo, zdali je to pravda či lež. Viděl, že je to mladý muž, teď, když mu tvář omyla vlhkost, která je oba obklopovala - kel'en lidí, lekal se toho čestného titulu pro cizince, ale neznal jiné, které by mu mohl připsat.

"Na Hazanu byl kel'en," zaváhal Niun, "který tam zemřel."

Poprvé se zdálo, že něco na člověka zapůsobilo, bylo tam zaváhání před odpovědí. "Viděl jsem ho. Jednou. Nevěděl jsem, že je mrtvý."

Niun ho odstrčil zpátky na chvíli slepý hněvem. Tsi'mri, připomněl si, a nepřítel, i když teď možná menší než regulové. Viděl jsem ho. Nevěděl jsem, že je mrtvý.

Odvrátil tvář a zíral bezútesně na valící se páru a světlo křižující planinu ve svém hledání.

Odpusť nám, Medai, pomyslel si. Naše vnímání je příliš tupé, naše mozky příliš navykly sloužit regulům, jinak bychom pochopili zprávu, kterou ses nám pokusil poslat.

Přinutil se podívat na protivnou lidskou tvář nemající dost slušnosti, aby se zakryla - na nahotu té bytosti, která možná nevědomky zničila kel'ena Lidu. Zvíře, pomyslel si, zvíře tsi'mri. Dohoda mezi reguly a mri byla porušena od chvíle, kdy toto stvoření položilo nohu na Kesrith, a to už bylo před mnoha a mnoha dny. Už tak dlouho byl Lid svobodný a nevěděl o tom.

"Už není válka," protestoval Duncan a Niunova ruka se napjala a byl by ho udeřil, ale to by nebylo čestné.

"Proč myslíš, že nás regulové honí?" zeptal se Duncana, vraceje mu jeho vlastní otázku. "Nerozumíš, člověče, že jsi udělal velkou chybu, když jsi opustil Hazan?"

"Jdu s tebou," řekl člověk s prvním projevem důstojnosti, který ukázal, "abych si promluvil s vašimi staršími, abych je přiměl pochopit, že bude lepší, když budu vrácen našemu lidu."

"Oh," odpověděl Niun, téměř pohnut k posměšnému veselí. "Ale my jsme mri, nikoli regulové. Nestaráme se o vaše obchody s reguly, ani co vám vynesou."

Člověk stál nehybně a zvažoval to a nepodléhal této hrozbě. "Chápu," řekl. A o chvíli později tichým, ovládnutým tónem: "Zanechal jsem vyslance tam ve městě - starce samotného mezi reguly, kvůli této vycházce. Musím se k němu vrátit."

Niun o tom přemítal s pochopením. Byla to loajalita k tomu sen'anthovi, pro kterou tohle trpělivě snášel. Vážil si

člověka za to, dotklo se to jeho srdce jako znamení.

"Chtěl jsem tě dopravit živého do edunu," řekl a cítil se nucen dodat: "Není naším zvykem brát zajatce."

"To jsme se naučili," odpověděl Duncan.

Chápali se tedy vzájemně, nakolik to bylo jen možné. Niun přemítal o planině před nimi a zvažoval již, jak by se mohl dostat na známé území při tom bombardování, jaké překážky mohla vytvořit nestabilní krajina a kde by mohli najít další bezpečnou skrýš, kdyby se regulové přihnali zpět, dříve než očekával.

Bylo dobře, že on a člověk dosáhli vzájemného pochopení, že Duncan zvažoval své nejlepší vyhlídky a nejčestnější způsob, jak v tuto chvíli spolupracovat. Nezatížený muž mohl ráno zvládnout takovou cestu za příznivých okolností, ale nikoli při regulském ostřelování všude kolem cesty. A den je jasně ukáže a nastane příští večer, než dosáhnou edunu, pokud vše zůstane tak, jak je.

Svérázný strach se hromadil v Niunově mysli, pro něco málo navíc by mohl zabít člověka a vyrazit k edunu s plnou rychlostí.

Proklel se za svou měkkost, která ho přivedla k takovému výběru mezi řezničinou a hloupostí, a sevřel člověkovu ruku.

"Poslouchej mne. Jestli nevydržíš mé tempo, nemůžeš se mnou a pokud nemůžeš se mnou, zabiju tě. Je také," dodal, "velmi pravděpodobné, že tě zabijou regulové, abys nemohl k svému nadřízenému."

Pak vyklouzl z úkrytu a táhl člověka za sebou za paži a Duncan šel bez odporu.

Ale regulský letoun křižující tu oblast se přihnál zpět a oni udělali pouze pár kroků, dříve než bylo nutné vrhnout se do jiné skrýše.

Přehradná palba začala znovu, ohlušovala je a postříkovala vařící vodou a kusy bahna.

Edun si toho musí být vědom. Nepochybně něco dělají, možná - myslel si Niun - i Duncanův sen'anth a tom ví a něco dělá a je tu také Ahanal, nezávislý na Intel.

Chápal člověkovu bezmocnou hrůzu. Ze všech, kteří měli na Kesrithu moc, oni dva byli poslední a regulové, kteří nikdy nebojují, pozvedli zbraň hnání záští, strachem nebo jinou hybnou silou, která vyplnila volný prostor mezi zbabělostí a sobectvím.

17. kapitola

BYLA to palba, zvuk, který si muž, jenž strávil větší část svého života ve válce, nemohl s ničím splést.

Stavros otočil své saně k oknu a viděl světla letounu kroužit pod mraky. Jeho prsty hledaly klávesnici konzoly a nastavovaly obrazovky, fenomenální série kódovaných signálů, z nichž každý zapisoval do paměti. Regulové mu poskytli toto kódování s postojem čistého opovržení, když se ho učil, vyzývali ho s tím svým pohledem, kterým zařazovali bytost s krátkou pamětí mezi méně inteligentní.

Stavros nebyl v tomto ohledu typický, nikdy nebyl typický, od svého dětství na vzdálené Kiluwě až do svého zapojení do Xen Mini za jeho vlády na Halleyi v době prvního kontaktu. Neměl problémy s jazyky ani s cizími zvyky, ale ani při rozeznávání provinciální krátkozrakosti, ať už postihovala lidi nebo ty druhé.

Byl věrný Kiluwan, což byla zvláštnost, kterou regulové nedovedli ocenit: vzdálená kolonie prvního stupně obývaná náboženskými tradicionalisty, mezi kterými bylo psaní hříchem a vzdělání posedlostí. Narodil se tam před stoletím, dříve než se mírumilovná výstřední Kiluwa stala obětí válek s mri.

Rada Kiluwanů se vyznamenala ve Službě, nyní už byli pryč, mezi oběťmi odvety za Nisren, před čtyřiceti lety. Stavros přežil. Pro jeho kiluwanskou výchovu bylo charakteristické, že se snažil pochopit druhy, které přikázaly zničit Kiluwu. Udělali to regulové, nikoli mri. Proto studoval regulský fenomén - myslí tak blízké dokonalosti, jakou Kiluwa hledala, a které zničily vše, co Kiluwa vybudovala. Byl tu, jak kdysi řekli univerzitní mistři, jakýsi 'rytmus spravedlnosti' v tom spojení vzájemně se rušících sil. Teď přichází Kiluwan vyhnat reguly a rytmus pokračuje, váže obě strany.

Poznával regulské metody, hledal jejich odhodlanost k takovým věcem, sledoval nízkost, chladnost a sobeckou ctižádost stejně jako účtu k myšlení. Došel od strachu z regulů až k sympatii s nimi - nikoli z nedostatku zármutku nad Kiluwou, jejíž sny se uskutečnily v této překvapivé podobě. A to byly pravdy, které byl schopen pochopit, zlozvyky a ctnosti obsažené v biologii regulů. Viděl to, začal přinejmenším chápat nutnost zachování druhu a kontroly populace - rozdělení do struktury rojů, výchování starších a mláďat, dochy, které odpovídaly alespoň vzděleně národům. Získal podezření, pokud jde o hodnotu dohod, které vázaly a přitom nemusely vázat dochy, jež nebyly na úmluvách zúčastněny.

Uzavřeli smlouvu s Holnem a náhle zjistili, že mají co dělat místo nich s Alagnem, a Alagn ctil úmluvu. Povrchně.

Došlo k okamžiku pravdy. Seděl po dlouhé hodiny dne a pak i v noci a kryl Duncanovu nepřítomnost, dopouštěl se každého podvodu krom otevřené lži, kterou by mu regulové neodpustili. Jak ubíhaly hodiny, byl si víc a víc jist, nejdříve, že Duncana potkalo něco zlého, neboť jinak by se byl rychle vrátil, jistě v čase, kdy ho kryla temnota - a když ho příchod noci nepřivedl zpět, začalo mu být docela jasné, že Duncana potkalo něco zlého.

Nároky vůči regálům se stávaly těžko zvládnutelnou šarádou. Mohli zavraždit důstojníka a pouze se o tom zapomenout zmínit ve svých ranních zprávách. A přitom tu nebyl žádný člověk, který vstoupil na půdu Kesrithu bez Stavrosova povolení, nikoli v míru, přinejmenším ne bez odstranění všeho možného odporu.

Regulové tomu jistě rozuměli.

Seděl a naslouchal palbě, věděl, že dokud pokračuje, je Duncan nejspíš stále naživu. Býval svého času tvůrcem politiky, usadil se na nové planetě a založil univerzitu, načrtával strategii diplomacie a války, disponoval životy v počtech, ve kterých lodi a jejich osádky byly považovány za nic, ve kterých takoví Stenové Duncanové hynuli po stovkách.

Ale slyšel palbu a svíral pravou pěst a zápolil se zoufalou snahou pohnout svou nepoddajnou levicí plnou silou. Byl upoutaný k saním. Byl nucen být trpělivý.

V přístavu došlo k nové katastrofě. V regulském spojení, do kterého se vetřel, byly náznaky, že přistává loď, která není regulům přátelsky nakloněna.

Lidé, regulští soupeři nebo mri. Mohl dost dobře usuzovat, co zabránilo Duncanovi ve včasném návratu. Neudělej žádný malér, řekl mladíkovi, i když věděl, že Duncan sotva co může udělat, čekalo to na ně všude kolem nich. V mlčení regulů cítil, jak se zesiluje napětí v atmosféře Nomu.

Regulové se pokoušejí o něco nelegálního. Lidské zájmy jsou ohroženy. Ale regulové nemohou počítat s jeho souhlasem, až dorazí lidská mise, ani kdyby ho k tomu chtěli nutit.

Jestli to není to, co už se stalo.

Stavros nebyl člověk, který by uspěchaně konal, rozhodoval, a když zvážil, že šance jsou rovné, byl schopen rychlého činu. Dospěl k závěru, že není nutné dále spolupracovat s hostiteli, kteří je mohou stejně dobře zabít jako se toho neodvážít, byl tu čas rozehrát vlastní partii.

Dotkl se prsty konzoly, otočil saně a otevřel dveře. Projel Duncanovým obydlím a jemnou dobře nacvičenou sérií povelů otočil saně doprava a zajel s nimi do kolejí, které vedly chodbou.

Regulské mládě ho vidělo, zíralo a brebentilo protesty, které ignoroval. Znal správné povely, vypočítával příslušné pohyby a projel výhybkou do té části budovy, která byla naproti přístavu. Tam zastavil a zapojil ovládání oken, rozjasnil je a nechal zvednout bouřkové štíty.

Nová loď, no ovšem.

A světla zářila nad krajinou, svítila nápadně v oparu kouře a páry, letadla křížující povrch země svými paprsky.

Ach, Duncane, pomyslí si s velkou lítostí.

Mládě na něj zařafělo. "Lidský starší," řeklo, "my litujeme, ale..."

Bai Hulagh. Kde? žádal z obrazovky, což odmrštilo mládě zpět. Mládě, najdi mi baie.

Odběhlo přinejmenším s takovým spěchem, jakého jsou schopni regulové, a Stavros obrátil saně a vyrazil s nimi doleva, vjel do kolejí a sjel po rampě dolů, zahrnul za roh a octl se v přízemí Nomu, které před nimi bylo pečlivě uzavřeno.

Tady vyjel z kolejí a přešel na manuální ovládání, aby se přiblížil rozmlouvající skupině mláďat. Mri, zaslechl a loď mri a poplach.

A uvolňovala mu cestu, dokud si jedno z nich nevšimlo, že saně, jejich symbol dospělé autority, obsahují člověka.

"Jděte zpátky," žádala ho. "Jděte zpátky, starší."

Bai Hulagh. Teď, naléhal a nehýbal se a nebylo tu nic, co by se odvážila s ním udělat. Když si spolu začala mmlat ve velkém zmatku, nařídil saně mezi ně a projížděl se přízemím naprosto nenucené, ač se vzduch chvěl útoky venku na planině a budova se otřásala nárazy. V duchu si zaznamenal, kde byly umístěny dveře a kde byly přístupy a kudy bylo možné projet se saněmi.

Z jeho přijímače se ozvala zpráva.

Byl to Hulaghův kód. Následovala jeho tvář. "Ctěný lidský starší," pravil. "Prosím, vraťte se ihned do svých komnat." Nejsem ochoten uvěřit, že jsou bezpečné, slabikoval Stavros trpělivě. Kde je můj asistent?

"Nedbal našich rad a teď je zamíchán v té situaci," řekl Hulagh s pozoruhodnou upřímností, která náhle zvýšila Stavrosovy naděje. "Lituji, že to musím připustit, ctihodný zástupce, ale mri přistáli. Jsou to vyhnanci se sklonem dělat potíže. Vaše mládě je někde v centru událostí, naprosto v rozporu s naším varováním. Prosím usnadněte nám naši úlohu návratem do bezpečí vašeho obydlí."

Odmítám. Zapojil projasnění okna. Chci to sledovat tady z těch oken.

Hulaghovy nozdry se sevřely a znovu rozevřely. "Takový nedostatek spolupráce zasluhuje pokárání. Stále ještě jsme tu u moci. A neztratíme ji až do příchodu vaší mise. Jste zde pouze jako pozorovatel podle naší úmluvy."

Proto budu pozorovat.

Znovu záblesk hněvu. "Pak to ale děláte na své vlastní riziko. Budu informovat vaše mládě, pokud bude nalezeno, že postrádáte jeho služby a že by bylo radno, aby se k vám vrátilo."

Byl bych za to vděčný, oslabikoval Stavros zamyšleně. Budu informovat svůj lid, až přiletí, že nejste odpovědný za žádné zpoždění odchodu - kdyby k tomu došlo, že můj pobočník se bezpečně vrátil a že nedošlo k žádným škodám na vámi vybrané přistávací ploše ani na nezbytném vybavení, jakým je třeba tato budova nebo vodárna (i elektrárna.

Nicméně, kdyby se nějaká taková věc stala, mohlo by to vyvolat jisté důsledky.

Bylo ticho, bai Hulagh setrval stále na obrazovce, zatímco přemýšlel o tomto závěru. Stavros očekával hněv, hrozby, zuřivost. Místo toho tou kostnatou maskou tváře prošel nějaký tišší pocit, prozrazovaný pouze rychlým kmitáním nozder.

"Jestliže nás lidský vyslanec může ujistit, že je to vskutku ten případ a může nám vyjít vstříc, uděláme všechno pro to, aby vybavení bylo zabezpečeno a dosáhli jsme toho, aby se vaše mládě vrátilo živé. Nicméně, je třeba varovat lidského

vyslance, že bude nutné provést určité akce v přístavu, a v zájmu bezpečnosti Nomu a všeho v něm by bylo lepší pro ctihodného lidského staršího pozorovat to dálkovým vedením a nikoli okny. K vaší laskavé úvaze, pane."

Rozumím. S dovolením, pane. Jsem nyní spokojen, že děláte, co můžete. Nechtěl se dobrovolně vzdát svého výhledu okny, protože nevěřil limitovanému pohledu, zajištěnému regulačními službami, ale přehradná palba byla mohutná a okna zlověstně rachotila a on začal věřit baiovu varování. Regulační budova snášela opakované nárazy. Poznal, že baiovo varování je čestné.

Zbývala pouze otázka, co se stalo, že to vyvolalo takovou palbu. Regulační, jak si připomněl při zavírání bouřkových štítů, nemohou lhát.

Proto je pravda, že mři přistáli a že Sten Duncan je někde na planině, ale jeden nikdy nevěděl, čemu u regulů věřit.

Pak se budova zatřásla a sirény v budově se rozkvílely.

Stavros umístil saně do kolejí a hnál se zpět do hlavní předsíně, kde na něj skupina mláďat zuřivě mávala, ve snaze nabídnout mu rychlé instrukce.

"Kryt, vašnosti, kryt!" volala, ukazující na jiný sál s rampou vedoucí dolů. Zvážil to a řekl si, že v tuto chvíli by mohlo být moudré poslechnout.

18. kapitola

DUNCAN byl vyčerpán, přitěž, riziko. Niun ho uchopil rukama a srazil ho ze svahu dolů do skrytu pod skalní výčnělek u vroucího jezírka, strhnul ho víc do hloubky, než tam sám vklínil vlastní tělo.

Bylo to na poslední chvíli. Blízký záblesk ohně zasyčel ve vodě a rozdrobil nedalekou skálu, slepý výstřel, nikoli mířený. Pátrající paprsky dál křížovaly krajem. Niun viděl Duncanovu tvář v odraženém světle, strhanou, s napuchlými očima - nechráněnými mžurkou, která zamlžovala Niunův výhled, když kouř houstl. Duncanův horní ret představoval ve slabém světle černou stopu krve. Stále kanula - nepříjemnost, která se může ukázat něčím víc, než jen zraněním. Člověk se zvedl s bublavým kašlem a snažil se ho zmírnit. Ve vzduchu byl silný a dusivý pach od palby a od přirozené páry a síry. Niun se protahoval v úzkých prostorách, choulavý na dotyky krvácejícího a potícího se člověka, a nakonec se vyčerpaný vzdal uhlazenosti v tak těsném úkrytu. Leželi v prostora, která by klidně mohla být jejich hrobem, kdyby další výstřel roztrhl výčnělek nad nimi, kosti mři a člověka promíšené v sobě, aby budoucí majitelé Kesrithu měli nad čím žasnout.

Bylo to delirium. Mozek nemohl fungovat při tak mocných otřesech, jaké je stále obklopovaly. Niun byl zaskočen regulační nečapavostí. Oni dva už mohli být mrtvi dávno, kdyby regulační měli nějaké povědomí o této krajině, ale oni je neměli, pálii naslepo do území, které jim bylo stejně cizí jako mořské dno. Svět byl osvětlen stálými záblesky bílé a červené vířícími v mlhách, v páře a kouři a oblacích prachu, jako Peklo, na které přísahali lidé - na to, co u mři znamenaly nekonečné Temnoty.

Voda špláchala, zpívala a bublala. Niun spustil průhled zaidhe, protože byl na kraji a chránil člověka vlastním tělem, ironické rozmístění vybrané náhodou, které však může změnit, až k tomu bude příležitost. Exploze nadzdvihla zem, ochromila smysly a vrhla jejich strnulá těla do nových křečí hrůzy.

A poté bílý svit ozářil skály, rostl, pohlcoval je, pohlcoval celý svět, nesnesitelný tlak, a Niun věděl, že byli zasaženi, a pokusil se vykutálet na otevřené místo dřív, než výčnělek spadne.

Tlak nad ním praskal a byl rudý...

... vítr, vítr s velkou silou, rozhánějící kouř a mlhu, tvořící rudý vír před jeho mžurkou i závojem zakrytými očima. Niun se pohnul, došlo mu, že se pohnul a že žije.

A všude kolem nich bylo světlo, zasmušilé a ohavně červené.

Zvedl se, světlo v zádech, a otočil se za ním a uviděl přístav.

Nebylo tam nic.

Stál a nohy se pod ním chvěly. Myslel, že vykřikl, tak velká byla jeho bolest, zavřel oči a otevřel je ve snaze vidět skrz plameny, dokud mu slzy stékaly po tváři. Ale z Ahanalu, z Hazanu nebylo vidět nic. Uvnitř regulačního města planuly ohně vysílající do výšky vířící kouř.

A právě když se díval, vzneslo se téměř nad obzorem letadlo, zakroužilo někde nad mořem a vracelo se zpět se světly lině pomrkávajícími.

Sledoval ho pohledem, letadlo kroužilo nad městem, v dýmu začalo nalétat do kopců.

K edunu.

Přál si odvrátit tvář, věděl, věděl už, jak to skončí. Otočil se tam a hleděl, velký uzel v hrdle, a tělo měl chladné a necitlivé a jeho nitro bylo neobvykle živé při tom, co se mělo stát. První věž edunu, ta, co patřila Kelu, vzplála jako pochodň a začala se zvolna kácet. Dostihl ho zvuk, ohromující šok a potom vítr, jak věž padala, jak se celá struktura

edunu rozpadala a měnila v ruiny.

A letoun kroužil, lehký a svobodný, líně pomrkáváje v temnotě, jak stoupal nad dýmem a prolétl nestoudně nad jejich hlavami.

V jeho rukou se ocitla pistole, obrátil ji a zdvihl a vypálil jedinou bezvýznamnou ránu na ta vzdalující se světla, jediná na nebi. Světla se v jeho očích rozmazala, zrádná mžurka nebo slzy, mrkl a vidění se vyčistilo a on vypálil znovu.

A světla chvíli pokračovala a vykvetl rudý plamen a rozlétly se rotující kusy po nejrůznějších drahách, trosky padaly do trosek. Možná to byl zásah pistole nebo turbulence, která musela vířit nad přístavem.

Nic to nevyvléčilo. Obrátil se, znovu pohlédl na edun, kde už nebyly ani plameny, a jeho žaludek se svíral v křeči, která oslabil jeho kolena a působila mu závrať. V tu chvíli si přál být bez smyslů, být slabý, padnout, probořit se, učinit cokoli, jen ne zůstat bezmocně stát.

Mrtví, všichni mrtví.

Stál, nevěda zda se vrátit k troskám v přístavu, jít tak, jak chořoval, nebo zdali má smysl kamsi kráčet či dělat něco jiného než sedět tam, kde je, až do rána, kdy regulové přijdou vše dokončit. Nenašel meze toho, co mohou přijmout smysly. Cítil. Nebyl bez citu. Pouze si přál, aby jej ztratil, v nárazech větru, který kradl noční zvuky, bičoval jeho roucho, pevný kus oděvu, hlasitěji než ticho, které se nade vším roztěfelo.

Lid byl mrtev.

On zůstal. Pro ty, co přežili, zbyly povinnosti, úcta, rituály, které měly být vykonány. On neměl Medaiovu povahu.

Zasunul pistoli do pouzdra a ukryl ledové ruce pod paže a začal uvažovat o živých.

Ruka Lidu, keřen, a jsou tu jeho příbuzní k pohřbení, jestli to neudělali regulové, když je zabíjeli, a potom to bude válka, ve které se regulové možná ani nepodívají, s kým bojují.

A pak pohlédl k výčnělku a na svého lidského zajatce a střetl se s jeho očima. Zde je také muž, který čeká, že zemře, který také zná v menším měřítku, co je opuštěnost.

Mohl zabít a být potom sám, nesmírné, nesmírné ticho, nepatrný akt násilí po silách, které se přehnaly kesrithským nebem a zničily tento svět.

Nepatrný a ubohý akt. Pomsta za svět, který je hoden něčeho vznešenějšího.

"Vstaň," řekl tiše a Duncan se zdvihl ramenem proti skále a hleděl na něj.

"Vystoupíme nahoru," vysvětloval Duncanovi. "Dům mého lidu - nemyslím, že tu bude víc letadel."

Duncan se obrátil a bez potíží, bez otázek krácel před ním.

Svět kolem nich se změnil. Mezníky, které zdobily Planinu dus po eony, byly pryč. Půda byla zjizvena šrámy, které se plnily vařící vodou. Duncan jdoucí vpředu, slepý a spoutaný, udělal chybný krok a zapadl až po kolena, ale nevydal víc než drsný vzlyk ze šoku a Niun ho uchopil a strhl zpátky na pevné místo, kde člověk stál a lapal po dechu.

Pak držel ruku na Duncanově paži a vedl ho, znaje cestu, aby zabezpečil člověka před příštím pádem.

Nastalo světlo, červené světlo Arainu, nečisté a kalné. Niun pohlédl zpět k přístavu a viděl v prvním světle plnou pravdu, kterou už znal: nic nepřežilo.

Ani Ahanal ani Hazan.

A když pohlédl na kopce, kde stával Edun Lidu, byl to jen další kopec z písku a skal - jako by tu nikdy nestálo nic postaveného rukama.

Ve světle také viděl, jakou cenu získal, vyčerpané stvoření, které bojovalo o každý krok vpřed, jehož tvář a ústa a prsa byla zkopena krví, která proudila znovu z nosu, ať už to bylo zraněním nebo ovzduším, to bylo jedno. Oči téměř zavřené, řinoucí se slzy nestvořené emocemi, ale následkem napadení tkáně - obnažená tvář na slunci, neslušná a víc zmatená než zlá. Nevěděl, proč člověk pokračuje v chůzi za takovou cenu kvůli tak malé odměně - daleko snazší byla smrt způsobená silou této země než ta, kterou si mri a lidé vyměňovali po čtyřicet let.

Ale byl tu mezník, za který už se nedalo dohlédnout, pouhý fakt, že někdo žije a to bude pokračovat, dokud nebude chtít nebo přát si něco jiného.

Rozuměl takové mysl, chápal ten hluboký šok, který nepřipouštěl žádné rozhodnutí. Nikdy si nemyslel, že by mohl v krizi ztuhnout, ale byl teď strnulý, a mrazivost té chvíle, kdy zemřel Lid, stále svírala jeho mysl a jeho srdce a zdálo se, že nebude nikdy ochotna ho opustit, ne dříve než se pomstí, ne dříve než zabije každého regula, který ještě dýchá, a lidi, kteří přežili v troskách.

Byl to šok, ve kterém jejich dva životy získaly stejnou hodnotu, což by jinak bylo nemožné.

Postrčil člověka vpřed, nyní už ho neměl proč nenávidět ani s ním nesoucí, nenalézal žádný důvod k jeho ušetření, když byl sám postaven tváří v tvář ruinám edunu. Myslel, že Duncan lituje své vlastní nedodržení povinnosti, která ležela ztracená na planoucím Kesrithu, že Duncan také cítí žal nad svým selháním, stejně ubohý jako on.

Ale Duncan měl všechny lidské planety se svým lidem a věděl, že přežijí, a bylo možné ho za to nenávidět. Nemůže ho vrátit jeho vlastnímu druhu. Jen dokud žije on, Duncan může žít. Dokud stojí tváří v tvář tomu, co se stalo z Kesrithu, muž Duncan může udělat cokoli.

Došli k edunu v plném denním světle, neohrožení letadlem nebo jakýmkoli příznakem pohybu na obloze. Dole ve městě mohla letadla být. Ale sem žádné nezaletělo. Nedohlédli by k nim. Když o tom Niun přemýšlel, myslel na to sejít dolů a zničit je - metodicky, bez radosti, reguly, kteří neměli schopnosti pro válku.

Kteří nakonec jedinou zbabělou akcí zničili Lid. Byla to ironie hodná krutého smíchu. Pohlédl na hromadu suti, která kdysi bývala edunem, a cítil pohnutí až k slzám a Duncan, nadále nenucený k chůzi, prostě klesl na kolena a natáhl se na okraji cesty. Niun slyšel jeho dutý kašel a jemně ho kopl, sáhl dolů, když to nestačilo, aby ho to vzbudilo, a sevřel jeho paži a znovu ho zvedl.

Byla tu práce, která musí být vykonána, přinejmenším tak, jak to mohou oba zvládnout, a on váhal, zdali má vůbec

nechat dotknout se trosek ruce tsi'mri, ale samotnému by mu nestačila síla. Vytáhl av-tlen a jeho hrotem začal uvolňovat pouta na Duncanových zápěstích, pečlivě, aby nepoškodil řemeny ponořené do Duncanova naběhlého masa, a protahoval uvolněnou kůži řemenů kruhy na vlastních opascích.

Duncan se snažil probudit své ruce k životu, hleděl na edun a pak na něj s otázkou. Niun v odpověď škusnul hlavou a Duncan pochopil a vykročil. Brodili se suti, opatrně stoupali mezi kusy stěn, které byly stržené a roztržité. Panoval zde pouze oheň a nikoli radiace, která nepochybně zaplavila město a učinila ho neobyvatelným. Niun strčil do haldy suti, která jim zahradila cestu, a uviděl, že pod tou hromadou těžkého kamení a jemného prachu leží alespoň jeden člen Kelu.

Neexistoval způsob, jak pohnout touto hmotou, vůbec žádná naděje na její odvalení. Místo toho Niun nabral kameny a začal je hromadit kolem viditelného těla jako mohyly a Duncan, když pochopil, o co mu jde, začal hledat kameny příhodné velikosti a podával mu je.

To ho trpce urazilo, že člověk nabízel raději pomoc, než aby připustil nátlak, ale bylo to nutné, a nechtěl dovolit člověku, aby se dotkl samotného hrobu. A v tutéž chvíli mu došlo, že Duncan mu stejně dobře mohl jedním z těchto samých kamenů rozbít lebku a že to může být právě to, k čemu se člověk chystá, a proto se snažil neodvracet hlavu, když pracoval.

Skončili a z toho místa se vydali hlouběji do rozvalin, temných a nebezpečných, kde se úlomky suti vršily až nad jejich hlavy a sypaly na ně dolů prach a oblázky. V nitru těch nejhlubších rozvalin býval Oltář, který hledal.

Byl však celý příliš hluboko pohřben.

Kdyby to bylo možné, vzal by odtud jakékoli zbytky, které by unesl, a dopravil je do svatyně Sil'athenu, kde by měli být pohřbeni také jeho příbuzní, ale možná, že lidé nebudou dost zvědaví, aby zneuctili toto místo svými stroji, odstranili drť a pozůstatky druhu, který se už nevyskytuje ve vesmíru.

A zde zničení zasáhlo ústřední pevnost v jeho vlastní duši, teď to pocítil, rozechvěl se a téměř ho opustily smysly.

Vykročil a hledal oporu a dotkl se nesprávného kamene, přivodil sesuv, který pohřbil místo u jejich nohou a vrhl proud prachu na ně dolů. Jediná věc, kterou viděl jasně, byla Duncanova tvář, hrůzu v jeho očích v okamžiku, kdy to vypadalo, že zmizí pod vahou suti a hlíny, a pak sesuv ustal a místo zklidnělo.

Někde sklouzl kámen, a další, byl to nový sesuv a ticho, pád několika oblázků.

A z toho ticha vycházel slabý a vzdálený křik.

Duncan ho slyšel, nebýt toho ujišťujícího ohlednutí, Niun by mohl myslit, že je to iluze. Ale přicházelo to ze směru, kde býval Kath, kde bylo nejhlubší skladiště.

Otočil se a začal si prorážet cestu troskami, tak opatrný teď na svůj život a na její, té, která slabě křičela tam dole v temnotě.

"Melein!" vykřikl a zmlkl a naslouchal a tentýž slabý zvuk se k němu vrátil.

Dosáhl toho místa, odhadl, kde leží, tam padla zeď a na ni jemnější suť, ale ocelové, reguly vyrobené dveře vydržely.

Jak skvělé. Byly zakryty vahou, kterou se nedá hnout, pokud budou bez nástrojů, jimiž by ji rozbili, a strojů, které by ji zdvihly. Niun si na ni rozedřel ruce a jeho svaly praskaly a Duncan přidal svou sílu, ale nepohnuli s ní. Nakonec oba usedli a lapali po dechu a kašlali. Z Duncanova nosu znovu začala proudit krev. Rozmazal si ji do krvavé skvrny a ruce se mu nekontrolované chvěly.

"Je tam dole," zeptal se Duncan, "nějaké větrání?"

Nebylo. Přidal další díl strachu. "Melein," volal Niun. "Melein, slyšíš?"

Slyšel cosi jako odpověď a byl to mladý hlas a dívčí hlas, vysoký a slabý a čistý, byla to Melein. Usoudil, že je pod nimi, a snažil si představit, kde přesně může být, a patou značil na podlaze body. Pak vytrhl z trosek výztužnou tyč a začal pečlivými údery kopat - nemohl střílet dolů do té svatyně, určitě ne takhle bestarostně. Kopal tyčí a svými prsty a Duncan mu, když viděl, co dělá, pomohl střídavými údery, které pronikaly hlouběji do loket tlusté podlahy, a stále znovu přitom přestávali, aby odhrabali prach, který odkopali. Slunce přepékalo a jediným zvukem teď bylo neustálé cinkání oceli na cementované hlíně a Niun neslyšel už dlouho jediné slovo od Melein. Mučily ho obavy, protože věděl, jak málo místa tam dole je a jak málo tam musí být vzduchu, a bál se, že otvor, který dělají, může minout malý prostor, ve kterém se ukryla, anebo že se celá podlaha zřítí.

Prolomili se skrz. Z temnoty proudil vzduch, vyčichlý, vydýchaný a chladný.

"Melein," vykřikl dolů a neobdržel odpověď.

Začal pracovat ještě tvrději, odštěpoval úlomky od krajů díry, rozšiřoval je, aby vpouštěla více a více vzduchu, takže se dolů dostal paprsek slunečního světla. Odhalili ocelové výztuhy a pracovali na opačné straně otvoru, kde ho mohli udělat širší, a on na ni dolů čas od času volal, ale neslyšel nic.

Konečně byla díra dost velká na to, aby jí prošlo tělo, a on o tom uvažoval, o tom člověku, který by zůstal venku, a jak by se dostávali znovu nahoru, a zoufale přemítal o zabítí Duncan. Věděl, že by nedokázal vyjít ven s Melein na rukou, rozhodně ne snadno, a nebyl si jist, zda by látka jeho roucha unesla jeho váhu nebo co by mohl ještě použít.

"Půjdu dolů," řekl Duncan, otevřel kapsu a vyjmul svítek lanka a z druhé malou lampičku. Nabídl tyto drahocenné věci s takovou naivní přímostí, že to Niuna na chvíli odzbrojilo.

"Seskok," pravil Niun a vnitřně se zachvěl, při představě člověka v blízkosti Melein, "má mou výšku a polovinu navíc." Nedodal, jak by se pomstil, kdyby Duncan byl neopatrný, kdyby ublížil Melein, kdyby ji neobjevil živou: taková věc by byla bezúčelná. Bezmocně seděl a sledoval, jak Duncan protahuje své tělo - o málo těžší než jeho vlastní - mezerou a skáče s těžkým zaduněním do temnoty.

Niun naslouchal, jak pod ním pátrá mezi věcmi, které chrstily a pohybovaly se, mezi sesutými kameny. Naklonil se blíž a pokusil se uvidět slabou zář jeho světla.

"Našel jsem ji," vznesl se Duncanův hlas z chladu. A pak: "Je živá."

Niun se rozplakal jistý tím, že ho člověk nemůže vidět, a otřel si oči a klidně usedl, sevřené pěsti na kolenou. Věděl, že by ji člověk mohl vzít jako rukojmí, že by ji mohl ublížit, že by se mohl chtít pomstít nebo od něj žádat nějakou strašnou přísahu. Nemohl zatím o těchto věcech uvažovat jasně, což bylo mírou jeho vyčerpání a jeho zoufalé snahy dorazit k ní včas, ale teď na to pomyslel, a zavěsil se na okraj otvoru, aby tam sestoupil.

"Mri! Niune!" Duncan stál ve světle s bledým břemenem na rukou, zlatým svítkem roucha, jenž spočíval v jeho náručí. "Spusť dolů lanko. Pokusím se ji dostat nahoru."

Právě když se díval, Melein se zachvěla, pohnula a otevřela oči do světla, ve kterém on nahoře musel být pouhým stínem.

"Melein," zvolal dolů. "Melein, vytáhneme tě nahoru. Je to člověk, Melein, ale nemusíš se ho bát."

Začala se zvedat, když to uslyšela, a Duncan ji postavil na nohy. Niun viděl, jak pohlédla na jeho tvář v slabém světle a v hrůze ustoupila.

Ale pak strpěla, aby ji vzal v pase a zdvihl ji pro ni daleko nejsnadnějším a nejméně zraňujícím způsobem. Nedokázala však zdvihnout ruce, aby dosáhla na Niunovy, a bolestně protestovala - ona, někdejší kel'en.

"Počkejte," namítl Niun a z kusu lanka uzlem vytvořil smyčku a hodil ji dolů. Ovinul si lanko pečlivě kolem zápěstí a opatrně nesl váhu, když se usadila do smyčky, kterou pro ni udělal. Duncan ji pomáhal zvedat, ale tenké rezavé lanko se pod její vahou bolestivě zakusovalo do Niunových dlaní. Prošla otvorem a vzepřela se po straně na sluncem ozářeném prachu, snažila se zvednout, měl ji, měl ji v bezpečí, zvedl ji na nohy a sevřel a držel ji, jak nedržel žádnou živou bytost od dětství, oba zamotaní v lanu. Stíral jí prach a slzy z tváře, zatímco stále lapala po vzduchu.

"Loď je zničena," řekl, aby vykonal celou tu krutou práci, dokud jsou rány stále necitlivé. "Všichni jsou mrtví, pokud tam s tebou nebyl ještě někdo živý."

"Ne. Nikdo. Nenašli čas. Byli příliš staří, aby utekli - nechťeli - seděli klidně se she'pan. Potom se Dům..."

Začala se chvět, jako by ji zachvátil děsivý chlad, ale kdysi byla z Kelu a byla nezlomná. Ovládla se a po chvíli je oba začala vymotávat z lana.

"Nikdo," pravil, aby si byl jist, že tomu vůbec rozuměla, "pravděpodobně nemohl přežít ani na lodi."

Sedla si na okraj zborcené zdi, která blokovala dveře a uhladila si vlasy jednou rukou, sklánějíc hlavu. Nahmátla u ramene svůj roztržený šátek a pečlivě si zakryla hlavu tím lehkým tylovým závojem. Na chvíli byla tichá s hlavou stále odvrácenou.

Nakonec napřímila ramena a ukázala na díru v sutí, kde čekal Duncan. "A kdo je on?" zeptala se.

Pokrčil rameny. "To pro nás není důležité. Člověk. Host regulů. Pokoušeli se ho zabít, když jsme se setkali, pak..."

Tušení, že to způsobily snad částečně jeho vlastní činy, co zabily Lid a zanechaly je tu jako sirotky, bylo příliš hrůzné, aby o něm mluvil. Jeho hlas se vytratil a Melein vstala a kráčela od něj, aby se podívala na trosky, zády k němu, ruce skleslé podél boků. Pohled na její zoufalství ho zabolet jako čerstvá rána.

"Melein," řekl jí. "Melein, co mám udělat?"

Otočila se k němu s drobným bezmocným gestem. "Nejsem teď nikdo."

"Co mám dělat?" naléhal.

Sen a kel: Sen musí vést, ale ona se stala něčím víc než Sen, a to byla ta tíha, která na ní spočívala, po které netoužila, jak viděl, ale kterou musela nést. Stál a čekal. Nakonec zavřela oči a zase je otevřela.

"Přijdou sem nepřátelé," pravila, začínajíc jasně vést, tak jak byla k tomu po léta připravována, rozkazovat a plánovat; brala na sebe to, co na sebe musela vzít she'pan Lidu, která nemá žádný Lid. "Najdi pro nás, co budeme potřebovat v kopcích, ale dnes v noci musíme tábořit tady. Dej mi noc, pravý bratře - nesmím tě tak nazývat, ale je to pouze pro dnešní noc, a já budu přemýšlet, co by pro nás bylo nejlepší udělat."

"Odpočiň si," pobídl ji. "Udělám to tak." A když viděl, že usedla mimo přímé slunce, sehnul se nad dírou a shodil lanko dolů. "Duncane."

Bílá lidská tvář se objevila uprostřed světelné skvrny, znepokojená a ustrašená. "Vytáhni mne," naléhal, když bral do ruky lanko, které Niun odmítl pevně sevřít. "Mri, pomohl jsem vám. Teď mne vytáhni."

"Hledej věci, které ti vyjmeme, a já je vytáhnou na laně. A potom vytáhnou i tebe."

Duncan zaváhal, jako by si myslel, že mri může lhat jako lidé. Ale pak souhlasil a pátral se svou malou svítilnou, dokud neobjevil všechny věci, které po něm Niun žádal. Přivázal každý předmět na lanko, aby ho Niun vytáhl: jídlo, láhev s vodou, lana a čtyři kusy nesešité černé látky, to bylo vše, protože nemohli dál dosáhnout, aniž by se zdrželi proražením nového otvoru, a Duncan se netajil obavou, že by to bylo nebezpečné. Lanko bylo naposledy vytaženo s kusem látky a pak ho naposledy shodil dolů, tentokrát kvůli Duncanovi, a upevnil ho kolem svého těla a paže.

Nebylo to tak těžké jako s Meleininou nespolečující vahou, opřel se a napnul nohy a Duncan se protáhl nahoru - dosáhl okraje díry a vytáhl se do bezpečí, těžce oddechoval, ohnutý v pase, kašlal a snažil se zastavit krvácení. Kašel se stále zesiloval a Melein přišla z místa svého odpočinku, aby se podívala na člověka se směsí nechuti a soucitu.

"Je to vzduchem," řekl Niun. "Utíkal a není na Kesrith zvyklý."

"Je něco jako kel'en?" zeptala se Melein.

"Ano," odvětil Niun. "Ale nepřináší hrozbu. Regulové ho stíhali, teď se o něj nejspíš přestali starat - jestliže jeho nadřizený není na živu. Co s ním budeme dělat?"

Vypadalo to, že Duncan ví, že se mluví o něm, možná, že znal pár slov z jazyka Lidu, ale oni mluvili Vznešeným jazykem, a ten jistě nedokázal sledovat.

Melein pokrčila rameny a odvrátila od něj hlavu. "Jak si přeješ. Musíme teď jít." A vykročila pomalu troskami, pečlivě si hledajíc cestu.

"Duncane," nařídil Niun, "vezmi zásoby a jdeme."

Člověk na něj pohlédl uraženě, jako by se chtěl o tom pít jako o záležitosti cti, Niun v to doufal, čekal na to. Ale pak

Duncan poklekl a udělal z věci balíček převázaný lankem a položil si ho na rameno, když vstával. Niun pokynul, že může jít, a člověk nesl břemeno tam, kam mu Niun ukazoval, jeho kroky se nejistě pletly v patách Melein.

Žádná palba se nedotkla kopců. Přišli na chráněné místo, které vypadalo tak jako před útokem, před neshodami regulů, nebo mri, nebo lidí - skryš bezpečná před letadly, vzdálená, pod pískovcovým výčnělkem.

Melein s těžkým povzdechem klesla na písek v chladném stínu a ohnula hlavu ke kolenům, jako by to bylo vše, co může udělat, poslední krok, který zvládla. Byla raněná. Niun sledoval její chůzi a věděl, že má velké bolesti, o kterých si myslel, že vycházejí z boku a nikoli z nohou. Když byla ochotna zastavit, převzal zásoby od Duncana a pospíšil si rozestřít látku na podestláni a přikrytí. Dal jí napít a kousek sušeného masa a sledoval v sedu na patách, jak jí a pije, a pak se opřel o holou skálu, aby si odpočinul.

"Mohu se napít?"

Člověková tichá prosba mu připomněla, že má ještě další břímě, odměřil plné víčko vody a předal ho do Duncanových třesoucích se rukou.

"Zítřa," řekl mu, "možná dokážeme načepovat luin, abychom měli dost vody k pití." Uvažoval o člověku, který pil vodu kapku za kapkou, vychrtlé a špinavé stvoření, které by podle vzhledu nemělo dlouho přežít. Nebylo pravděpodobné, že on sám by ho o mnoho přežil. Páchl sírou smíšenou s potem. Niun nebyl o mnoho čistší než člověk.

"Můžeš..." pravil k Melein, neboť téměř zapomněl, že její vlastní jméno teď nesmí volně vyslovit. Nabídl jí pistoli.

"Můžete zůstat vzhůru dost dlouho, abyste chvíli hlídala toho člověka?"

"Cítím se celkem dobře," řekla a zdvihla koleno a opřela si zápěstí a pistoli na ně v postoji připomínajícím spíše kel'e'en než she'pan. Podle kasty by se neměla dotýkat zbraní, ale mnoho věcí se teď mělo změnit.

Opustil je tedy a šel mimo dohled výběžku a svlékl se a vykoupal v suchém písku, jak to dělají mri na suchých světech, očistil jím dokonce i vlasy, které se, když setřásl písek, dost rychle vrátily k původnímu lesklému vzhledu. Cítil se lépe, znovu se oblékl a kráčel zpět k jeskyni.

Za ním se pohnulo těžké tělo, prudké nadechnutí a žalostný zvuk: dus. Starostlivě se obrátil, protože svou pistoli nechal Melein a nic jiného nemohlo ha-duse zadržet.

Byl to miuk'ko, vyzábělý, opuštěný a s kůží plnou strupů. Ale jeho tvář byla suchá a kolébal se dopředu s bezstarostnou nenuceností.

Jeho srdce bilo rychleji, situace se mohla stát nebezpečnou, protože všichni dusei byli nevypočitatelní. Ale dus k němu přistoupil, zvedl hlavu a přitiskl ji k jeho hrudi a vydal ten zvuk, který pro pána duse znamenal žádost o jídlo a úkryt, všechny věci, o které se mri a dus dělili.

Klekl si na chvíli, kterou po něm dus žádal, a objal krtičnatý krk a uvolnil se před zvířetem, nechal ho, aby se jej dotýkal. Projel jím teplý pocit, hlubinné cítění, téměř smyslové, nižší zvířecí funkce myslí duse, který se dovedl spokojit s málem. Tento si ho vyvolil. Niun vzhlédl, vědom si něčí přítomnosti a viděl dva cizí dusei na pískovcovém hřebeni nad nimi, ale nebál se. Tento dus je znal a oni znali jeho a to stejně jako teplo přicházelo na úrovni příliš nízké pro rozum. Byla to skutečnost. Bylo to spolehlivé jako skála, na které stáli mri a dus. Pohlcovalo to jeho bolest, rozpouštělo ji a napájelo ho zpátky silou stejně pomalou a mocnou, jako byla síla dusei.

A když se vracel zpět k jeskyni, to velké zvíře se valilo za ním, učenlivý společník, komický a přátelský, který - když uviděl člověka - náhle jím přestal být.

Nedůvěra, to zasáhlo Niunovu mysl přes dusovy impulsy, ale mizela, jak dus cítil člověkovu naprostou hrůzu. Tenhle se bál. Proto nebyl nebezpečný. Dus odložil stranou myšlenku na člověka a usadil se napříč vchodu, kde vyzařoval impulsy ochrany a péče.

"Přišel," řekl Niun, když bral pistoli z Meleininy ruky. "Je jich tam venku víc, ale žádný ani vzdáleně známý."

"Starý pakt," odpověděla, "je mezi nimi a námi stále platný."

A on věděl, že nemohou mít lepšího strážce a že může tuto noc spát jistý si tím, že nic neprojde kolem duse, aby to ublížilo Melein. Byl za to ohromně vděčný. Vyčerpání, které zadržoval, ho zaplavilo jako potopa. Dus zvedl hlavu a vydal radostné zakvílení, úsměv s rozevřenou tlamou a uvolněným jazykem. Míhl se a zmizel v dusovské strojenosti.

Niun k němu mluvil nesmyslná slovíčka, která mají dusei rádi, a dotýkal se jeho mohutné hlavy, aby ho utěšil, a pak vzal jeho tlapu a obrátil ji, ač byla větší, než mohl muž pohodlně držet v dlaních. Drápy se sevřely a přitáhly jeho zápěstí naproti jedovatému drápu: reflex. Prorazil kůži a vpustil jed. O to se snažil. Jed mu v tak malých dávkách nemohl ublížit, po takových stupíncích se stane imunní vůči tomuto jednotlivému dusovi a nikdy se ho nebude muset bát. Stáhl ruku zpět a polaskal plochou lebkou, což ze zvířete vyloudilo dunivý zvuk spokojenosti.

Pak, protože nemohl snášet myšlenku na přenocování spolu s lidskou špinou, vzal přes paži látku a přikázal člověku, aby šel s ním, a vzal ho za výběžek.

"Vykoupej se," řekl Duncanovi a odhodil látku, když Duncan vypadal polekaně, sehnul se a s hrstí písku ukázal jakým způsobem na své vlastní paži, sedl si se složenýma rukama, oči převážně kamsi odvrácené, zatímco se člověk očišťoval a zvědaví ha-dusei hleděli z výšin, seskupovali se a kroužili poplašení tou podivnou bledou postavou.

Duncan vypadal o něco příjemněji, když si seděl z tváře krev a stopy slz vepsané do jednotvárnosti prachu. Vytřepal prach z vlasů a zdvihl své odhozené oblečení a začal se oblékat, ale Niun utrl podélný kus látky a to tak, aby mohl být nošen. Hodil ho člověku, který ho pochybovačně oblékl, jako by to bylo pro něj nějaké úmyslné zahanbení. Pak ho napadlo prohledat oblečení, které člověk odhodil, a objevil kapsy plné věcí, o nichž člověk nemluvil.

Otevřel dlaň předváděje nůž, který našel. Duncan pokrčil rameny.

Niun mu dal důvěru přinejmenším v tom, že se nedopustí žádné unáhlenosti, ale on čekal na svou chvíli. Člověk hrál svou hru dobře, i když ji prohrál.

Niun mu hodil druhý smotek černé látky. "Zahal se," pravil. "Tvá nahota uráží she'pan i mne."

Duncan si rozprostřel závoj na hlavě, nevhodně se snažil, aby mu tam držel, protože neznal způsob uvázání. Niun mu ukázal jak ho zkroutit, aby vytvořil pruh, a jak upravit závoj, a Duncan díky tomu vypadal lépe, když byl správně zakrytý. Nebyl oděn jako kel'en, což by mohlo být nevhodné, ale v černi Kelu a slušně oblečený jako muž a ne jako zvíře. Niun na něj pohlédl se souhlasným pokývnutím.

"To je pro tebe lepší," dodal. "Bude to chránit tvou kůži. Zakopej své oblečení. Když budeme cestovat ve dne, uvidíš, že náš způsob je lepší."

"Stěhujeme se?"

Niun pokrčil rameny. "She'pan učinila toto rozhodnutí. Jsem kel'en. Vykonávám její rozkazy."

Duncan klesl na kolena a vyhrabal díru po zvířecím způsobu a strčil tam své odložené oblečení. Když ji zahládl, přestal a vzhlédl. "A kdybych vám mohl nabídnout bezpečnou cestu z této planety..."

"Můžeš?"

Duncan se postavil. Měl teď novou důstojnost, když byl zahalen. Niun si nikdy nevšiml barvy jeho očí. Byly světle hnědé. Niun takové nikdy neviděl.

"Mohu najít cestu," řekl Duncan, "jak kontaktovat svůj lid a poslat sem pro vás loď. Nemyslím, že by jste měli co ztratit přijetím té nabídky. Myslím, že můžete být rádi, že se odsud dostanete."

Niun hnul rukou ke svým zbraním jako varování. "Tsi'mri, bereš na sebe příliš mnoho. A když činíš plány, předkládej je jí, nikoli mně. Říkám ti: já jsem pouze kel'en. Jestli ji něco potěší, udělám to. Jestli ji něco obtěžuje, odstraním to."

Duncan se nehýbal. Pravděpodobně rozvažoval nad svou neuctivostí. "Nerozumím," řekl nakonec. "Já zjevně nerozumím, jak to s vámi je. Je to tvoje žena?"

Ta neslušnost byla vyjádřena tak naivně a v tak zmateném tónu, že se Niun málem překvapeně rozesmál. "Ne," odpověděl a ještě víc ho zmátl: "Ona je má Matka."

A pokynul člověku, aby ho přestal zdržovat, protože začínal mít starosti o Melein a kolem nich byli ha-dusei, kteří nasávali vzduch a ozývali se slabým voláním ze svých vyvýšenin. Jeden z nich sešel dolů, když opustili tu oblast. Šaty nepochybně nezůstanou zahrabané, ale nezůstane tu toho po nich mnoho, čeho by se mohly zachytit oči jejich pronásledovatelů.

Dus u vchodu do jejich skrýše zvedl hlavu a vztyčil kupředu své drobné uši při jejich příchodu a vyzařoval pocity uvítání. Niun cítící už vzednutí jeho jedu ve svém nitru věděl, že ho bude cítit ještě víc v nočních hodinách, vsunul prsty do jeho čenichu a přitáhl ho stavěje se mezi něj a Duncana.

Melein si povšimla člověka a souhlasně přikývla té změně, ale této noci o něj už neprojevila další zájem. Usadila se, aby si v klidu odpočinula, teď když se vrátili. A Niun vypil velmi malou dávku vody, lehl si a sledoval, jak se člověk podobně ukládá tak daleko od nich a zvířete, jak to jen bylo možné v tak malém prostoru.

Po chvíli si Niun dovolil zavřít oči s myslí plnou a zcela přetíženou tím, že tu nakonec není jiná možnost než opustit všechny představy a jít. Cítil dusí horečku. Plynul sny podvědomí, kde byly temné, někdy děsivé impulsy duse, ale nebál se od nich žádné škody, protože bylo v tradicích Kelu, že žádnému kel'enovi nemůže ublížit jeho vlastní dus, pokud je duševně zdrav.

A on byl majetkem duse a zvíře bylo jeho majetkem a on si tím ohraničoval svůj současný svět, tím a Melein. Ráno byl úplně opuštěný a teď navečer odpočíval, nevědoucí kel, s dusem strážícím jeho spánek a dotýkajícím se jeho mysli a navíc se she'pan, která přebere břímě plánů. Srdce ho bolelo nad Meleininým břemenem, ale nesnažil se ho nést. Ona měla svou hodnotu. On měl svou a ta byla daleko jednodušší.

Poslouchat she'pan. Pomstít Lid.

Hleděl na člověka ve chvílích, kdy se probouzel, a jednou v temnotě věděl, že člověk je vzhůru a dívá se na něj.

Nepromluvili spolu.

19. kapitola

DEN nastal tiše, pouze se zvuky větru a dusova dýchání. Niun vzhlédl a zjistil, že Melein už je vzhůru a sedí se zkříženýma nohama ve vchodu jako obrys proti úsvitu. Byla usazena, jako by tam už seděla hodně dlouho a v soukromí posledních hodin noci si urovnávala myšlenky.

Vstal, zatímco Duncan stále ležel beze smyslu, a šel k ní a usadil se na chladném písku poblíž horečnatého tepla podřimujícího duse. Jeho nohy byly slabé od toho jedu a jeho paže ztuhlé až k rameni, ale to přejde. Jeho mysl byla stále klidná a stále jí procházely zmatené myšlenky duse a on se nebál, ani když zvažoval jejich situaci. Věděl o dusí odvaze, může roztát, když přijde krize, a muž musí přemýšlet, ale byl to jistý oddech a on mu byl rád. Myslel si, že Melein možná užila nějaké podobné metody, protože její tvář byla klidná, jako by byla meditovala o jakémsi tajném snu. "Odpočala jste si?" zeptal se jí.

"Tak dlouho jak jsem potřebovala! Včera jsem byla otřesena. Myslím, že by pro mne dlouhá chůze byla stále obtížná. Ale dnes už můžeme jít."

Slyšel to a poznal, že došla k nějakému konečnému rozhodnutí, ale nebylo by uctivé se ptát, pokračovat v předstírání, že je jejím příbuzným, kterým už nadále nemohl být.

"Jsme připraveni," řekl.

"Půjdeme cestou do Sil'athenu a pak dál do kopců, až nalezneme Oltář, o kterém Kel v naší generaci už nic nevěděl. Dříve než jsme se my dva narodili, bylo nařízeno, aby na něj Kel zapomněl. Pana, Niune, nikdy nespočívala v Edunu. Byl to válečný čas. She'pan si nemyslela, že je dobré, aby Pana byla v edunu, a měla pravdu."

Dotkl se svého čela v pokloně, kůže ho mrazila už jen z toho, co řekla, ale jeho duch to posílilo. Nic se nezměnilo, nemělo to žádný vliv na jejich vlastní smutné naděje, ale Svátosti existovaly, a dokonce i kdyby je měli jít zničit vlastníma rukama, alespoň by nebyly zničeny nepřáteli.

Tedy vyslanci bohů. To už je něco, co stojí za to udělat, něco, co mohl dobře chápat.

"Věz tolik," dodala. "Získáme Pana pro nás a my dva je dopravíme na místo, kde budeme bezpečni. A budeme čekat. Budeme čekat, dokud neobjevíme cestu z Kesrithu, nebo dokud nezjistíme, že žádná není. Má Kel nějaký názor?"

Uvažoval, myslel na Duncanovu nabídku, na to, že jí ji přednese, ale pak to v myšlenkách zavrhl. Bude tu i taková chvíle, pokud žijí jen pro to, aby vykonali tuhle jedinou věc. "Myslím," usoudil pečlivě, "že můžeme skončit zabíjející lidi a být pronásledováni až do konce. Ale pokud jde o mne, rád bych šel k lidským vůdcům a uzavřel s nimi smlouvu proti regulům. Je mi tak hořko."

Poslouchala ho bedlivě, hlavu skloněnou k jedné straně, a svrátila čelo. "Ale," pravila, "je tu mír mezi reguly a lidmi."

"Nemyslím, že vydrží. Určitě ne navždycky."

"Ale nebudou se lidé smát - když uváží, že jeden samotný kel'en se snaží vstoupit do služby proti všem regulům?"

"Regulové se smát nebudou," řekl Niun nemilosrdně a ona přikývla, uznávající tuto pravdu.

"Ale já to takhle nechci," odpověděla. "Ne. Já vím, co plánovala Intel, vzít nás znovu do Temnot, vydat se na dlouhou cestu a obnovit Lid po době Temnoty. A já tě nemohu pronajmout pro žádné sliby bezpečnosti. Ne. My dva půjdeme svou vlastní cestou."

"Nemáme už ani Kath ani kel'e'ain," vykřikl a zeslabil hlas najednou až do polovičního šepotu, protože nechtěl, aby se Duncan probudil. "Po nás tu nebudou žádné další generace, žádná obnovení. Nikdy nebudeme moci vyjít z Temnot." Vzhledla pokojně do svítání. "Jestli jsme poslední, pak je to tichý konec. Jestli nejsme poslední, pak cesta nejistějšího vymření Lidu je vyplývat naše životy na pokračování válek tsi'mri a vyznamenání tsi'mri a všechny ty věci, které zaměstnávaly Lid v téhle nešťastné době."

"Co tu ještě zbývá?" zeptal se, to byla zapovězená otázka a on to věděl, už když to říkal a zrušil ji gestem odmítnutí.

"Ne, dělejte, jak chcete."

"Jsme svobodní," řekla. "Jsme svobodní, Niune. A já nás nemohu zavázat k ničemu jinému než ke hledání Pana a hledání, zdali nepřežili i jiní z našeho druhu."

Vzhledl a setkal se s jejím pohledem a přijal její hrdinství kývnutím hlavy. "Není možné, abychom to udělali," konstatoval. "To vám říká Kel, she'pan."

"Kel Temnot," řekla měkce, "není úplně nevědomý, a proto je to těžší služba. Ne, možná, že to není možné. Ale nemohu přijmout cokoli jiného. Snad nepochybuješ, že bohové jsou stále přízniví Lidu?"

Pokrčil rameny, rozpačitý ze své nevědomosti, bezmocný, jak je kel'en vždy ve hře slov. Nevěděl, zdali se mu vysmívá nebo ne.

"Využij nás oba," pravila pak. "Shon'ai."

Tomu rozuměl, tajemství, které mohl Kel snadno prohlédnout, sevřel pěst v pantomimě chytání shon'ai a jeho srdce se potěšilo.

"Shon'ai," ozval se ozvěnou, "to je úžasné."

"Měli bychom jít," navrhla.

"Jsme připraveni," řekl. Zvedl se, šel k Duncanovi a zatřásl s ním. "Pojď," řekl mu, a když Duncan začal vstávat, zabalil jejich zbývající věci. Vodu chtěl nést sám a malou lehkou láhev měl pro Melein, protože by nebylo moudré učinit Duncanu nezávislým, pokud se téhle věci týká, nebo učinit naopak ji závislou, mohlo by to přinést nepříjemnosti - i když ani on ani ona nezmrzačení a neohrožení nepřáteli nepotřebovali láhve v kraji, kde znali každou rostlinu a kámen. Hodil uzel se zásobami k Duncanovým nohám.

"Kam jdeme?" zeptal se Duncan, bez náznaku, že ho chce zvednout. To byla otázka civila. Niun pokrčil rameny, čímž mu dal celou odpověď, kterou mu chtěl dát se stejnou civilností.

"Nejsem vaše nákladní zvíře," ozval se Duncan, malý šeptaný kousek vzpoury. Kopl do uzlu, až odlétl.

Niun pohlédl na uzel a na něj beze spěchu. "She'pan nemůže pracovat rukama. Já jsem kel'en, nenosím břemena, dokud jsou tu jiní, aby nesli. Až budeš mrtvý, ponese to. Protože ještě nejsi, poneseš to."

Duncan vypadal, jako by zvažoval, jak vážně je to míněno, a dospěl k správnému závěru. Zvedl uzel a vložil paže do jeho popruhů.

Niun k němu pak pocítil trochu soucit, protože ten muž byl svým způsobem kel'en a netajil se s tím, že nepochází z nižších kast, ale nechtěl o to bojovat. Byla to záležitost yin'ein, d'ani, čestného souboje, a on usoudil, že se zbraněmi mri by ten člověk byl bezmocný jako katt'en.

Myslel si, že se možná mylí, když na tom tolik trvá, a že převzít na sebe určitou malou část té váhy by nemohlo zatížit jeho hodnot. Jedna věc je válčit proti druhu toho tsi'mri kel'ena a druhá nechat ho zlomit se pod vahou námahy v drsném prostředí Kesrithu.

Přesto neřekl nic. Trápilo ho to od chvíle, kdy vyrazili společně všichni tři a dus se klátil po jeho boku. Byla to obtížná

otázka, nakolik to bylo čestné, když měl s člověkem co dělat tak zblízka.

Byla to smrt pro Lid, to že lidé odmítali a ani a dávali přednost masovému válčení, a on začal teď chápat, proč lidé prostě nechťeli bojovat jednoduše.

Tsi'mri.

Cítil se pošpiněný a hluboce zarmoucený tím, co objevil. Přál si změnit to, co řekl, a nemohl v zájmu své hodnosti. A začal znovu a znovu přemítat, jak hořká byla ta válka, tak mnoho bylo ztraceno bez poznání povahy nepřítele.

Ale nezáleželo to na něm, aby to změnil, dokonce ani teď. Nebyl z kasty, která činila konečná rozhodnutí. Připomněl si to, když uvažoval, jak mnoho o tom věděla Intel.

Po zářezu Deog'hal vystoupili do hor, nesledující obvyklé stezky do Sil'athenu, protože tam je někdo z těch, kdo přežil dole ve městě, mohl objevit snadněji a dokončit, co započali v edunu. Byl to těžký výstup, který velice vyčerpal Melein a Duncana lopotícího se se svým břemenem.

"Příliš dlouho jsem seděla ve věži she'pan," oddychovala Melein, když došli na hřeben. Kašlala a snažila se to potlačit, zatímco Duncan klesl dolů na hromadu, vysvobodil se z popruhů a lehl na svůj vak. Niun oddělil trochu vody, aby ulevila Meleininu hrdlu, a v hloubi srdce se toho bál, protože Melein nechťela být tak snadno unavená a on si všiml, jak je skleslá a občas přikládá paži k boku.

"Myslím, že jste zraněná," řekl měkce.

Učinila omluvné gesto. "Upadla jsem, když jsem zavírala dveře skladiště. To nic není."

Doufal, že mluví pravdu. Dal jí znovu napít, což bylo marnotratné zacházení s vodou, ale bylo pravděpodobné, že na ni stejně brzy narazí. Sám se napil, jen aby zvlhčil rty, a viděl, že se na něj člověk dívá upřeným pohledem a váhá poprosit. "Jenom pro zvlhčení," upozornil ho, když mu dával půl odměrky. "pij to pomalu."

Člověk pil tak jako on pod závojem a tvář nechal zastřenou a víčko vrátil zpět s pokývnutím, které působilo docela příjemně.

"Kam jdeme?" zeptal se Duncan znovu zdrsňlým hlasem.

"Člověče," pravila Melein, což překvapilo je oba. "Proč ti na tom záleží, abys to věděl?"

Duncan nabral dech, aby hned odpověděl, Niun se natáhl a sevřel jeho paži pevným stiskem.

"Dříve než promluvíš," řekl mu, "pochop, že ona je she'pan. Kel měl co dělat s cizinci, she'pan nikoli. Jsi poctěný, že na tebe vůbec pohlédla. Jestli řekneš něco, co ji urazí, určitě tě hned zabiju. Proto by pro tebe mohlo být pohodlnější adresovat svá slova mně, protože potom ji nemůžeš urazit."

Duncan se podíval z jednoho na druhého, jako by si myslel, že si z něho tropí žerty, nebo se k němu chovají způsobem, který nemůže pochopit.

"Myslím to velmi vážně," dodal Niun. "Adresuj svou odpověď mně."

"Řekni jí," odpověděl pak Duncan, "že mám velký zájem vrátit se ke svým lidem živý. Řekni jí to, co jsem ti řekl v noci.

Ta nabídka stále platí. Možná budu schopen dopravit vás z této planety."

"Duncane," řekla Melein, "už vím, co se budeš chtít zeptat, a zatím nemohu odpovědět. Ale můžeš nám povědět, kdy má dorazit tvůj lid. Jistě to víš."

Duncan zaváhal, zjevně v tísní, a jistě vážil jejich záměry. "V několika dnech," řekl slabě. "Velmi málo dnech - možná dříve než počítám. A naleznou ruiny města a regulové tam budou, aby jim pověděli jakoukoli pohádku, kterou si vymyslí o tom, co se stalo před poslední nocí."

"Tsi'mri," odsoudila je Melein, až tomu Duncan nerozuměl.

"She'pan miní," odpověděl na ten pohled Niun, "že to, co dělají cizinci, není naše starost. Nemáme bratry ani pány. Už nesloužíme regulům. Možná tomu nerozumíš, Duncane, ale my jsme poslední mri. Loď Ahanal obsahovala všechny, kteří přežili válku, a zbytek byl v edunu a regulové nás znají, vědí, že když nedokončí to, co začali v přístavu, velmi pravděpodobně jim způsobíme ztráty. Jako regulové si nepřejí setkat se s námi tváří v tvář, aby to udělali, a pravděpodobně se pokusí přesvědčit tvůj druh, aby to vykonal za ně. Vidíš, tak to je. Raději se nevnučuj se svými otázkami. Jsou tu věci, na které budeme myslet, jestli nadejde čas, jestli se stane to nebo ono - ale uděláš dobře, když se nebudeš ptát, protože si nepřejeme na to myslet."

Duncan přijal celou tuto odpověď v mlčení a seděl s rukama ovinutýma kolem kolenou, pěsti sevřené, až mu zbělely kotníky.

"Duncane," řekla pak Melein, "mezi námi se říká, že Řici je udělat. Proto raději neříkáme, abychom nebyli zavázáni to dělat. Nechytáme se za slovo, jako to dělají regulové. Nepokládej už další otázky."

A vztáhla svou levou ruku k Niunovi v gestu žádajícím, aby jí pomohl vstát. Bolelo ji to, ačkoliv byl velmi opatrný.

"Tam jsou mraky," všimla si, když pohlédla k východu. "Mohou klesnout na reguly."

Odpoledne bylo nebe úplně zatažené, což jim ušetřilo žár přímého slunce a přineslo do vzduchu chlad, a vyjasnilo se, že mračna udělala to, co si Melein přála, na trosky města a přístavu měla přijít bouře.

Jednou, když hleděla přes rameno na planinu a uviděla v zastíněné oblasti zazářit blesk, pocítila jakýsi impuls, který přiměl duše zanaříkat v leknutí a uskočit od ní, byla to jistě Melein, neboť Niun věděl, že on to nezavinil, a dus potom znovu hledal jeho bok.

Ale mračna na ně nepustila žádnou vláhu, a tak byly jejich láhve jen ze čtvrtiny plné, když došli na konec dlouhého stoupání na vysočinu a dosáhli ploché vrchoviny. Pozdě odpoledne se Duncan už potácel únavou a kdykoli mohl, zastavoval, ale Niun uvažoval o tom, že je možná hledá letadlo, a nepřál si zastavit v otevřené krajině, alespoň ne kvůli Duncanovi.

Často hleděl na Melein se starostlivostí, ale ona kráčela bez projevů přílišného utrpení.

A poblíž západu slunce se na obzoru objevil chomáč luin, zkroucené kmeny, jako fata morgána proti rudému slunci, holé větve ozdobené střapci malých listů pouze na koncích.

"Tam je voda," řekl Niun Duncanovi. "Dnes v noci budeme mít pohodlný tábor a ty se dosyta napiješ."

A Duncan, který se začal opožďovat, napjal poslední síly a držel s nimi, neobtěžkanými, krok směrem k těm stromům. A pak kráčeli bezstarostně mezi nimi.

"Pozor!" vykřikla Melein, když to uviděla, stejně jako Niun, sklovité prameny rozprostřené ve večerním světle.

Niun vytrhl pistoli a vypálil dříve, než měl Duncan čas poznat, co se přihodilo. A zavíjivka zahynula, zápach a zčernalé sklovité výhonky. Ale tam, kde se dotkly Duncanova těla na rukou a čele, najednou vyprýštila krev a Duncan s oblečením pokrytým výhonky upadl a svíjel se na písku v agónii.

"Ch'au!" Niun proklínal jeho hloupost. "Klid! Lež klidně!" A pak Duncan ležel konečně pokojně a chvěl se, když on zvedal hrotem av-tlen výhonky z Duncanova těla. Strhal je i z látky a přiměl Duncana vstát na nohy, zatímco prohlížel černou látku, zda tam nezůstal nějaký průhledný zbytek.

Pak Duncan popošel kousek stranou a bylo mu pár chvil velmi zle.

Niun očistil av-tlen v písku a nařízl jím kmen luin, který nebyl otráven zavíjivkou. Vytáhl z opasku ocelovou trubičku a vtlačil ji snadno do měkkého dřeva a začala proudit sladká tekutina, čirá a čistá, bez kesrithského prachu.

Naplnil první láhev a podal ji Melein, aby mohla plně ukojit svou žízeň, protože tu bylo mnoho luin. On vypil druhou, rychle naplněnou z druhého stromu a třetí dal Duncanovi, který nevypadal tak nemocný, jak nepochybně soudil, že po tom šoku bude. Člověk prostě ležel na zemi a třásl se.

"Je hodno zapamatování," opakoval Niun Eddanova slova řečená k němu po méně bolestivém střetnutí, "že tam, kde je na Kesrithu voda, jsou nepřátelé a dravci. Bolest je všechno a ty máš štěstí. To přejde. Kdybys byl sám, mohl bys být úplně polapen a zavíjivka by znamenala tvůj konec."

"Nic jsem neviděl," řekl Duncan a polkl lok vody, bojuje s bolestí.

"Když kráčíš mezi luin, jdi tváří k světlu, tak budou prameny zavíjivky ležet ve slunci a zářit, a dávej pozor, kam šlapeš."

Ukázal, kde má doupe malý hrabač, místo vyznačené plochou mělkou prohlubní. Vrhł oblázek a písek se rozlétl, aby ukázal bledý hřbet, který hned zmizel, jak se malý hrabač znovu ponořil a otřepal svůj plášť, aby se ukryl zpět pod pískem.

"Jsou jedovatí," pravil Niun, "a dokonce i malý dokáže přivést člověka do vážného stavu. Ale od té chvíle, kdy dorostou do dostatečné velikosti, aby mohli pohltit celého duse, na nás jed moc nepůsobí. Hrabači si tvoří brlohy mezi luin a v zastíněných místech a mezi skalami, kde je písek, který by je zakryl. Není tu mnoho těch velkých. Ha-dusei je požírají, pokud oni nepožírají dusei dřív, než dosáhnou velkých rozměrů. Velmi velký a starý je na cestě, kterou půjdeme zítra. Myslím, že tam je už od mého narození. Hrabači jsou jako regulové, když dorostou do takové velikosti, příliš se nepohybují."

Ten malý vyrušený a pohněvaný se chvěl pod pískem, až na něm vznikaly vlnky, aby se znovu usadil hlouběji mezi luin.

Byla to obvyklá metoda mezi příslušníky jeho druhu a tenhle nezraněný se oddělil od úspěšně napodobené kůry na luin a provibroval se pryč do soumraku.

"Vypij si svou dávku," řekl Niun vyčerpanému člověku, cítě k němu soucit, a Duncan to pomalu udělal, zatímco Niun připravoval pro všechny večeri ze zásob, které si nabrali. Mohli nadělat mnoho jídel ze samotných hrabačů s masem téměř nepoživatelným a tuhým jako guma, ale této noci Melein trpěla a všichni hladověli předchozí noc a větší část dne. Niun byl marnotratný a dal Duncanovi stejný díl jako sobě a Melein, bera v úvahu, že zkonfiskoval to, co mohlo být z Duncanova vybavení užitečné včetně jeho potravinových dávek.

Na nebi poblíž nížiny se neustále blýskalo, špatné znamení pro reguly.

A oni se usadili spolu s dusem kvůli teplu a kvůli strážním impulsům, které udrží ha-dusei v odstupu, a tak bezpečně spali v lesíku luin.

Ráno znovu posbírali svou výstroj a Niun zvažoval tu záležitost, až si hryzal rty a vraštil čelo, a nakonec drsně popadl několik svitků látky a potravu z člověkovra nákladu a vzal je sám.

"V případě, že nebudeš koukat, kam jdeš," dodal hrubě, "hrabač, který tě dostane, nebude mít náš oděv a potravu."

Člověk na něj pohlédl označený přes čelo krvavým pruhem ze svého setkání se zavíjivkou a Niun si nemyslel, že by člověk byl mohl zapomenout na jeho včerejší slova, že neponese žádný náklad. Zpražil ho pohledem, aby ho odradil od jakékoli zmínky o tom.

"Učím se rychle," řekl Duncan a Niun si pomyslel, že mezi věcmi, které se Duncan naučil, bylo umění odpovídat ke'lenovi zdvořile.

VZDUCH nepředstavitelně zapáchal, zamořený tolika vyděšenými reguly. Vládla tma kromě světél na konzolách dvou saní a čtyř nouzových bateriových lamp, kterými byl kryt vybaven. Všude byl přerušen proud. Výrobní vody byly zničený. Mluvílo se o hledání vody podle kesrithského stylu, na pevnině, ale žádné z mláďat si nebylo jisté, že by to mohlo dokázat, a nebyla ani naděna vyhlídkou jít do kontaminovaného okolí nebo přes vroucí planinu.

Hulagh jim to jistě nepřikázal. Ale Stavros nepochyboval, že to udělá, jen co sám začne žít.

Saně byly napojeny na baterie. Také to bylo omezení, ale Stavros a Hulagh jako starší spotřebovávali energii stejně jako potravu a vodu bez přidělu, protože bylo bez diskuse, že starší musí být živeni mladšími. Stavros cítil, že lituje zničeného tajemníka Hada, který rozděloval potravu a vodu, zbývající pro tři sta dalších mláďat, a zároveň sloužil jemu a Hulagho. Byli v krytu tak těsně namačkání, že ti nejmladší a nejmenší si nemohli ani lehnout ke spánku, ale saním byl poskytnut manévrovací prostor. Mláďata se jim vyhýbala s ohleduplností, která nebyla daleko od uctívání, celá jejich naděje na přežití se ve skutečnosti soustřeďovala na přítomnost starších mezi nimi. Mluvíla málo. Všichni hleděla na Hulagha, kostní štíty tváří a tupé hlavy, řada za řadou, a oči zářily v té téměř úplné tmě a zářezy nozder se pohybovaly v pomalém rytmu, který Stavrosovi ve chvíli bizarního humoru připadal, jako když směřuje k unisonu. A v těch dlouhých hodinách si všiml i něčeho dalšího, že tu bylo nemálo takových, kteří ulehli ke spánku a neprobudili se.

Bai, buďte tak laskav, signalizoval, hláskuje pomalu regulskými symboly na obrazovce, myslím, že některá z vašich mláďat jsou nemocná.

Hulaghovo velké tělo se pozvedlo, jak se rozhlížel, a vrátilo se zpět se sykotem veselosti. "Ne, ctihodnosti - člověče, jenom spí. Budou spát, než přijde vaše pomoc. V tomto stavu mají menší spotřebu."

A mláďata ve stále rostoucím počtu, počínaje těmi nejmladšími, upadala do tohoto stavu, dokud téměř všechna nedřímala.

A sám bai Hulagh začal podřimovat. Probral se se škubnutím a zamručel kletbu a zavolal na Hada. "Jídlo," přikázal. "A rychle, hlupáku."

Hustá, trpce vonící polévka byla nabídnuta i Stavrosovi, ale on ji odmítl, bylo mu téměř na zvracení. To Hada znepokojilo, ale pak dalo i tuto porci Hulagho, mezi jehož tenkými rty pasta rychle mizela.

"Nejedly jste," povšiml si Hulagh.

Nepotřebuji jíst, odvětil Stavros a dodal na rovinu: Vaše potrava mi nevyhovuje. Ale dal bych si soi.

Hada se vrhlo vpřed, aby horečnatě vyhovělo přání, téměř maniakálně ve své snaze potěšit. Nabídl horkou tekutinu ke Stavrosově zdravé ruce s brčkem pro jeho pohodlí a pozdvihl ji až k němu.

Hulagh se zasmál, mručivě, se sérií zasyčení. "Jdi, zloději vajec, a sedni si spolu s ostatními mláďaty." A Hada se viditelně skrčilo a odplížilo se drobnými vratkými krůčky.

"Hada ví," vysvětloval Hulagh, téměř dovedený k laskavosti pod tlakem jejich dlouhého čekání a nutnosti být příjemný vůči lidem a jejich způsobům, "že když tu budeme o hodně dále, budou přiděly menší, a Hada je hltavé. Dávám tomuto mláděti možnost. Ponechám si ho, když se bude dále snažit. Možná si ponechám všechny. Ztratil jsem," dodal smutně, "svá vlastní mláďata."

Spolu s lodí, pochopil Stavros. Litují, ctihodnosti.

"I já lituji ztráty svých mláďat." Velké, v pavučině oděné monstrum vzdychlo a upadlo do dlouhého blouznění.

A Stavros se saněmi předkem obrácenými k těm Hulaghoým soustředil celou svou sílu do ochablých prstů levé ruky. Pohnuly se jen lehce. Pravá ruka se sevřela. Přestal se bát, že se ochromení bude šířit nebo že by to mohlo zasáhnout i jeho mysl, ale musel přestat doufat, že to někdy úplně pomine. Byl vděčný regulské technologii, když už ne regulům. Hulaghoovy kondolence byly nepochybně upřímné, ale to neznamenalo, že regulské ruce v té záležitosti musely zůstat čisté. Stavros se díval na dřímající reguly s přivřenými očima. Teď, když byl zavřený spolu s nimi, nebyla vhodná chvíle konstatovat zřejmý fakt, že Hulagh má něco společného s Duncanovým zmizením a naopak, že Stavros nezavinil ztrátu baiovy lodi a mláďat na její palubě.

V regulské morálce bylo disponování cizím mládětem považováno za vážnou věc, ale pouze v termínech urážky způsobené jeho staršímu a jeho dochu. Regul mohl stejně snadno snášet hněv staršího nad ztrátou mláděte, jako hněv téhož staršího nad nějakým druhem podezřelého jednání objeveného při obchodu; a Stavros zvažoval, zdali je možné stejnou nemilosrdnou logiku použít také na eliminování osamělého staršího, jehož informace by mohly v případě předání vyvolat nepřátelství jeho dochu.

Regulové nelžou, soudil stále, ale jsou zcela schopni vraždy, čímž by se lži nemusely stát nezbytnými. A báli se ho, na jedné straně, a doufali v jeho pomoc na druhé a on v nich tuto naději živil, stejně jako opatroval svůj život.

Začal zvažovat myšlenku bai Hulagha z doch Alagnu, že tu je ke všemu odhodlaný chlapík, který utrpěl velmi nebezpečnou porážku v očích vlastního druhu. A proto, dokud to vypadalo výhodně, Hulagh jako dobrý kupecký kníže jednal o kompromisu.

Byl to kompromis, ze kterého lidstvo mohlo získat velmi mnoho.

Ale část této osady, jak byl Stavros pevně rozhodnut, bude účtem za jistého ztraceného důstojníka, ke kterému Stavros cítil daleko více, než si sám připouštěl. Nemiloval své vlastní děti, které vídal zřídka, protože byl uzavřený v poustevnickém životě kiluwského učence, stejně jako později, když byl zaneprázdněn ve vládě a na universitě. Mnoho jiných věcí pokládal za významnější než se starat o potomky, důsledek některého ze svých mladických okouzlení, jež mu dalo soupravu synů a později vnoučat a pravnoučat, - která ho vyhledávala převážně proto, že styky s Kiluwanem byly prestižní. Někteří z nich, jak věděl, ho nenáviděli se stejnou zasvěcenou horlivostí, s jakou hledali podporu založenou na jeho vlivu.

Ale Duncana postrádal. Duncan přišel jako jiní, kteří se nechali nést Stavrosovou reputací, aby dosáhli bohatství, s motivy těch druhých, ale Duncan mu ještě věnoval stálou a horlivou úctu, horlivou v jeho pokusech prorazit kiluwanskou formálností, prostě jen proto, že bylo v Duncanově nátuře dělat to tak.

Stavros se nikdy nenaučil, jak na to odpovídat. Ani kvůli regulům neupadl do smutku, který by nemohli pochopit. Ale v dodatku k účtování, jež regulové byli dlužní za Kiluwu, tu bylo i cosi za nedůležitého důstojníka.

Přesto nikdy nelitoval, že poslal Duncana, ani za tuto cenu. Události reguly poškodily, aniž by jim poskytly možnost náhrady a vystavily je lidem na milost, a to znamenalo velmi mnoho pro Stavrosovo zadostiučinění. Byla to částečná splátka za Kiluwu.

Mohla by to být úplná splátka, kdyby se ujal otěží řízení místo bai Hulagha a začal vést doch Alagn k úmluvě s lidmi. To by byla svého druhu pomsta, kterou by dovedli ocenit stejně Hulagh jako Kiluwa - tím spíše, že zjistil, kdo z regulů byl přímo zodpovědný za Kiluwu a našel způsob, jak si to s nimi vyřídit. Jako Kiluwan pocíťoval specifickou a logickou nenávist, byl to druh zvaný regulové, ale tento druh zvaný regulové nezničil Kiluwu. Byl to doch a jeho jméno bylo Holn a ten tu nebyl zastoupen.

Došlo tu k zdecimování Holnu při jejich přistání. To však neuspokojovalo Stavrose, který nebyl zainteresován na krveprolití. Byl to úpadek Holnu, co si přál, likvidaci jeho moci v regulském vesmíru.

A Hulagh, kontrolovaný, spojenec lidí, se mohl stát nástrojem této politiky.

"Starší," zamručel nakonec Hulagh, "je jisté, že máte vedení nad svým lidem?"

Jestliže mri neintervenovali a nezačali něco rozsáhlejšího, odvětil Stavros, jsem velitelem sil blížících se ke Kesrithu.

"Dovolte," řekl Hulagh. "Mri už nadále nejsou faktorem ve vztazích mezi námi. Jsou pryč. Není tu už žádný mri."

To byla novinka. Stavros rozsvítil otazník neozdobený slovy.

"Loď," dodal Hulagh, "obsahovala všechny, kteří z druhu mri přežili. Jsme zbaveni té nákazy, která udržovala naše dva druhy ve válce."

Hulagh čekal, aby mohl rozhlásit tuto novou zprávu. Stavros ji slyšel nejdříve, zděšený takovou představou zničení rozumného druhu a potom podezřívavý - ale regulové nemohou lhát. Začal rozjímat o možnostech vesmíru bez mri a dospěl k tomu, že zisk pro lidstvo může být ohromný.

"Je jasné," pokračoval Hulagh, "že dojde k úplnému uspořádání lidsko-regulských vztahů. Doch Alagn by mohl být zainteresován, aby pomohl jeho brzkému uskutečnění."

Stavros byl šokován podruhé a rozpoznal strach z lidské reakce, založené na morálce, kterou by pravděpodobně bai Hulagh nemohl sdílet. Nebyly tu žádné zvláštní pochybnosti, že doch Alagn by se zdržel takové nabídky, která by v postavení lidí mohla zavánět velezradou. Doch Alagn byl ovšem ve finančních a politických potížích. A Hulagh hledal spojení se silami, které kontrolují zdroje, po kterých toužil.

Lidská zášť, odpověděl Stavros po patřičné úvaze, je proti doch Holnu. Snad bude možné dospět k novému urovnání s výhodami pro zájmy obou stran.

Hulaghovy rty se rozevřely v regulském úsměvu. Pomalé syčení značilo jeho radost. "Prozkoumáme to," odvětil "prozkoumáme, nejznamenitější Stavrosi."

A probudil Hada a poručil mu přinést soi a tentokrát připomněl, aby ji přisladilo podle Stavrosovy vlastní chuti.

Ale dřív, než to bylo hotovo, Hada přišlo zpět s funěním, mávaje vzrušeně rukama. "Loď," vydechlo. "Bud'te milostiví, starší, lidská loď, brzy - zpráva spojařů..."

Hulaghovo gesto náhle mládě přerušilo. Baiovy rty zůstaly rozevřené, nozdry vzduť v tom, co Stavros znal jako výraz úzkosti. Baiův celkový vzhled působil dojmem člověka s nervózním úsměvem zakrývajícím dobrým vychováním přemáhanou hrůzu.

"Pak si jistě přejete," řekl bai Hulagh, "uvítat zástupce svého lidu a vyjasnit situaci. Ujistěte je naší lítostí nad stavem přístavu, ctihodnosti."

Opravíme ho, odpověděl Stavros, bez sebe úzkostí a jejím potlačováním. Bud'te ujištěn, ctihodnosti, že se nemáte čeho bát, pokud vaše mláďata zůstanou klidná a nebudou překážet našim akcím.

A obrátil své saně ke kontrolní sekci krytu následuje kymácivou chůzí Hada Surag-gi, které podle regulských standardů téměř utíkal.

Velké dveře krytu se otevřely a temným nitrem zazářily paprsky světla neseného fantastickými tvary mužů v ochranných oblecích, kteří těžce kráčeli řadami spících mláďat. Dveře byly znovu uzavřeny, bezpečnostní opatření. Druhý muž použil počítač, aby změřil, kolik radiace mohlo proniknout do krytu. Mláďata, která byla při vědomí, utíkala, aby jim uvolnila cestu, a chvěla se hrůzou.

Stavros popojel se svým vozidlem vpřed, aby se setkal s mužem ve skafandru, a viděl, jak se hlava bez očí zastavila v užaslém postoji.

"Konzul Stavros?"

Tabulka na skafandru pravila GALEY a hodnost poručíka.

"Ano," odvětil Stavros, obrátil na dálku komunikační obrazovku a odhláskoval zprávu na modulu se základní abecedou, aby nenamáhal svůj oslabený organismus složitými zprávami. Jsem nešťastnou náhodou v nesnázích. Řeč je obtížná, ale protetika velice adekvátní. Mluvte ke mne normálně a sledujte obrazovku. K těmto regulům bud'te uctivý. Bude nutné dopravit je do bezpečí, jestliže nemůžete zaručit normální činnost v této budově.

"Pane," pravil Galey, který byl zjevně zmaten touto situací, pak se ale nadechl a nabral jistotu. "Jste zde velitelem. Jaké máte instrukce? Bojím se, že energie tu bude hlavním problémem. Pravděpodobně sem můžeme poslat skupinu, která by na tom pracovala, ale jsou tu jistá dost horká místa v přístavu. Stanice je nedotčena. Bylo by lepší je evakuovat."

Budova může být obsazena? Obyvatelná?

"Tato budova? Ano, pane. Vypadá to tak."

Potom zůstaneme. Naneštěstí jsou tu problémy s počasím. Ostatní mám pod kontrolou.

"Mri, pane..." odpověděl Galey. "Není nám jasné, co se tu stalo."

Mám problém, poručíku, ale my ho rozřešíme. Laskavě rozdělte své muže tak, abychom mohli znovu zahájit normální činnost v budově. Spojová stanice je přístupná těmito dveřmi. Omluvte mne, že nepůjdu s vámi.

"Ano, pane," řekl Galey a vzdal čest také regulům, i když dřevěně a ledabyle. Námořní pěšáci, kteří tam byli s ním, se rozeběhli za různými povinnostmi, k výměně komentářů a instrukcí užívali skafandrová radia, která pro reguly nepochybně nezůstávala utajena.

"Jednáte s mláďaty," povšiml si Hulagh. "S dovolením. Jsou zde zainteresováni i další starší?"

Jiní zmocněnci, uvážil Stavros baiovu zmínku, zmocněnci, kteří by mohli zkomplikovat úmluvy uzavřené mezi nimi. Omlouvám se, bai Hulaghu. To bylo starší mládě. A ten starší, který jim velí, se musí, jak si jistě pamatujete z dohody, podřídit mně, pokud se týká správy Kesrithu a jeho oblasti. Je tu však jedna oblast, kde by se jeho a moje pověření mohla zkřížit.

"A jaká je to oblast, lidský bai?"

Můj zmizelý asistent je vojenský kádr. Bai lodi, která přiletěla, by se mohl pokusit uspořádat tuto záležitost co nejlépe. Mohla by to pro něj být příležitost proniknout se svým pověřením do mé zdejší pravomoci. Přirozeně, že si to nepřejí. Cítím, že by to mohlo věci zjednodušit, kdyby bylo možné získat v této záležitosti jistotu.

Hulaghoovy nozdry se chvěly v prudkém vzrušení. "S dovolením, ctihodnosti. Můžeme navrhnout prohledání Planiny dus, kde došlo ke konfliktu mezi mými mláďaty a vyhnanci mri. Je to nepříjemná domněnka, ale pokud tam zůstaly pozůstatky, které by mohly být nalezeny..."

Stavros pohlédl na znepokojeného baie bez slitování. Pak je baiovým závěrem, že to mládě je mrtvé?

"Je to nejpravděpodobnější, ctihodnosti."

Ale pokud není, je pravděpodobnější, že někdo z vašeho štábu by mohl řídit pátrání s větším úspěchem, než by to mohl někdo z důstojníků na lodi. Je to možné, nebo snad ne, bai? Velice by to podpořilo mé postavení zde a usnadnilo jednání mezi námi, kdyby bylo možné, aby bylo toto ztracené mládě objeveno. Je to přirozeně pouhé mládě a jeho zkušenosti z akcí mri musely nepochybně ovlivnit jeho mysl směrem k hysterii a zamžít jeho soudnost, takže žádnou jeho zprávu, kterou by mohlo dát, nemůžeme brát vážně. Ale potěšilo by mne, kdyby bylo nalezeno živé.

Bai zvažoval situaci a nabídku k dohodě obsaženou v těchto slovech. "Opravdu," pravil bai Hulagh, "je tu takový odborník v mém štábu, osoba seznámená s terénem. Při spolupráci s vaším štábem to půjde možná hned zařídit."

Děkuji, ctihodnosti. Dohlédnu na nezbytné dispozice na lodi. A Stavros odvrátil své saně, hledaje Galeye, zatímco jeho sluch zachytil, jak bai Hulagh naléhavě volá Hada Surag-gi.

Nervozita ho začala znáhat. Zjistil, že v tu chvíli je pro něj obtížné soustředit se na číselné signály, které aktivovaly různé programy saní. Zjistil, že se mu zamlžují oči. To bylo neobvyklé. Měl emocionální reakce zase pod kontrolou ve chvíli, kdy s nedbalou nonšalancí otočil saně před Galeyem, který zřejmě nevěděl, zdali mu kondolovat nebo blahopřát k přežití.

"Jste tu sám, pane?" zeptal se Galey.

Jak jste si jistě všiml, jsou zde jisté nepříjemnosti. Žádné zdržování. Tam venku velí Koch?

"Ano, pane."

Tak mne s ním spojte přímo. Mohu zapojit tuto konzolu do hlavního ovládání. Jste schopni snést se sem s lodí, která bude mít dostatečnou posádku, aby zajistila pracovní skupiny a pro mne úřední štáb?

"Nikoli rychle. Přístav je úplně zničen. Ale stanice je v dobrém stavu. Všude jsou serva." Galey se sehnul nad konzolou komunikátoru, bezradně se dotýkaje prsty regulských ovládacích prvků.

"Tady," řekl Stavros s jistým uspokojením, naklíčoval a odstartoval sekvenci změn, která je spojila s válečnou lodí Saber, jež jim přivázela celý dav pracovníků, připravených přetvářet Kesrith pro lidi: půdní experty a vědce.

A zbraně.

Pro jeho velení, Kesrith, pro něho. Nebyl tu žádný štábní doktor, který by mu mohl nařídít, že není schopen velet, a hluboko v srdci věděl, že potřebuje tohoto neohrabaného obchodníka, knížete z Alagnu, stejně jako právě teď doch Alagn potřebuje jeho.

Viděl šok na tváři spojovacího důstojníka Saberu, ale ta ihned zmizela, nahrazena tváří Stavrosova vojenského protějšku. Kocha.

"Stavros?" zeptal se Koch.

Drobné obtíže s mluvením, naklíčoval odpověď v náhradu za obraz. Máme tady dole uvázlé reguly. Přispějte nám pomocí při akcích na planetě. Potřebujeme potravu a pitnou vodu.

"Nejsme připraveni pro regulské obyvatele."

Nepředvídané okolnosti. Všechna rozhodnutí týkající se Kesrithu a regulů vydávám já. Situace zde je pod kontrolou. V současnosti se hledá můj pobočník, pravděpodobně obětí útoků mri. Radioaktivní oblasti jsou zřejmě omezeny na přístav. Žádám o převedení vojáků ze Saberu pod mé velení, dokud přístav nevyčistíme.

"Excelence," pravil Koch, "lékařské vybavení Saberu je k vaší dispozici, pokud si budete přát vystoupit na stanici."

Zamítám. Regulské služby byly odpovídající. Situace je příliš naléhavá. Můj stav je poměrně dobrý. Sleduji záležitosti ve své pravomoci budoucího guvernéra Kesrithu. Pošlete dolů vědce, vojenskou podporu, všechny dostupný personál a vybavení ihned, jakmile bude oblast vyčištěna.

"Možná, že by bylo dobré počkat."

Pošlete personál dolů, jak žádám.

Následovala dlouhá odmlka. "Dobrá," řekl Koch. "Skupinu bude doprovázet lékař."

Na Kesrithu, odvětil Stavros, bude muset lékař počkat, až budu mít čas.

Koch strávil i to. Nakonec souhlasně přikývl. "Vy jste právě teď zmocněncem. Ale palubní personál zůstává pod mým velením. Civily budete mít, jakmile se nám pro ně podaří nalézt pevnou půdu. Hvězdolet Flower je určen k vaší osobní potřebě, blahopřeji, pane. Je průzkumný, nikoliv bojový. Ospravedlňuje situace okamžitou ozbrojenou podporu?" Zamítám.

"Jaké je počasí dole?"

To je zjevně běžné. Tedy počkejte. Snažíme se zde pracovat s dostupným osazenstvem. Přistanete na planetě a vyměníme si zdvořilosti, jakmile se nám podaří odklidit trosky.

Saně zabzučely nedaleko. Stavros to zaslechl a přepnul okamžitě na své straně zpět na vizuální provoz, spokojeně sleduje, jak Koch snáší první pohled na regulského staršího.

To je bai Hulagh, sdělil mu Stavros, poté co znovu odpojil vizuální přenos. Nejvlivnější regul, pane, jestli vás to potěší. Dosáhli jsme zde jisté nezbytné spolupráce, která je výhodná pro oba druhy.

"Rozumím," pomalu pronesl Koch a vypadal naprosto zaraženě: Koch, voják rodem a výchovou. Byl postaven před situací, ve které nemohl nic dělat, a naštěstí to pochopil.

"Budete mít svou pomoc," řekl Koch a Stavros ukončil spojení s vnitřním uspokojením a pohlédl na Galeye.

Prozkoumejte tu oblast zde, sdělil poručíkovi. A až se ujistíte, kde to bude bezpečné, začneme propouštět mláďata zpátky k jejich obvyklým povinnostem. To je baiův štáb. Všechny příslušné ohledy k nim, poručíku Galeyi.

"Přicházejí zprávy," zněla odpověď. "Celá oblast vypadá chladná a bezpečná. Uzávěry budov to snesly velmi dobře."

Stavros vydechl úlevou.

"Má mláďata," řekl Hulagh, "naleznou prostředky obnovení přívodu vody a opraví sběrače elektřiny." Mávl mohutnou rukou. "Hada bude sledovat ostatní záležitosti a zajistí dopravu. Soudím, že některá z vozidel ve výrobně vody mohla zůstat nepoškozená!"

21. kapitola

U VCHODU do Sil'athenu potkali duse, strážícího s takovou silou, až Niunův dus uskočil. A tam ve skalách, napůl pohřbené v písku, ležely Eddanovy pozůstatky a nedaleko odtud spočíval černý zámotek, který býval Liranem a Debasem, a zlatý, který býval Sathellem.

Melein se zahalila a ustoupila stranou jako she'pan, neschopna hledět na smrt, ale Niun přistoupil a uctivě upravil závoj přes Eddanovu tvář a bylo to dlouho před tím, než dokázal vzhlednout a obrátit se k člověku, který stál nejistě opodál.

Niun si očistil ruce v písku, učinil znamení úcty a vstal. Člověk také udělal nějaké znamení svým vlastním způsobem, uctivost, kterou Niun přijal tak, jak byla myšlena. "Vybrali si tento konec," řekl Duncanovi, "a pro ně zde to bylo lepší než pro ty, kteří zůstali."

A odlil trošku jejich drahocenné vody a obrátil se zády, aby si opláchl ruce a tvář, a pak se znovu zahalil. Když vzhledl do skal, spatřil dva další dusei, kteří začali sestupovat ze svých výšin, a ihned ustoupil.

Jeho vlastní dus vyšel mezi ně a snažil se přiblížit ke třem strážícím zvířatům, která vytvořila proti nim společnou frontu. S nataženými nosy kroužila tam a zpět, a pak se velké jemné stvoření, které bývalo Eddanovo, jak si alespoň Niun myslel, vztyčilo a zarvalo, čímž duse zahnal. Ale mezi tím ten nejmenší z těch tří zaváhal a následoval cizího Niunova duse a jeho společník ho napodobil.

Největší Eddanův vydal žalobně zasténání a ustoupil od těch zrádných dusů, ke kterým se nadále nechtěl znát. Niun cítil jeho hněv a zachvěl se, když však opouštěli toto místo, jeho dus nešel sám, ale ti dva, kteří patřili Liranovi a Debasovi, s ním tvořili těsný trojúhelník. Volali a kňučeli a nechtěli strpět, aby se k nim Niun přiblížil, ale přesto opustili své povinnosti, a vybrali si život, kdežto svou záležitost přenechali Eddanovu dusovi, který se připravil na smrt a zůstal věrný.

"Lo'a-ni dus" vzdal mu měkce čest Niun, s velkou úctou, ale uzavřel před ním své srdce, protože strážní impulsy byly příliš silné, aby je mohl snést.

A znovu si naložil své břímě na ramena a vydal se na cestu, jejíž směr se stejně jako Duncanův sbíhal s Meleininým. Nepotřebovali mluvit o tom, co našli. Dusei kráčeli před nimi a tu a tam se některý pokusil obrátit a jít k Duncanovi, ale Niunův dus to nechtěl připustit a stále kroužil za nimi, aby jim v tom zabránil. Zdálo se, že brzy pochopili, že právě tento tsi'mri má pověření jít s nimi, a přestali se o něj pokoušet.

Byli u vstupu do vnitřního údolí Sil'athenu, kde byl jiný druh strážení. Niun to viděl přes ploché zvlnění písku, dotkl se člověkovy ruky a sehnul se, aby sebral kámen. Hodil ho velmi daleko přes písek k ústřední propadlině.

Ta vybuchla v okruhu dvaceti délek duse, mračno písku z hrabačova pláště, jak se vztyčil a ponořil se znovu o pár délek dále.

Člověk zaklel tónem plným bázně.

"Ukázal jsem ti to," pravil Niun, "abys pochopil, že muž bez znalosti tohoto kraje - a bez duše, který by šel s ním - nemůže najít cestu přes něj. V písčinách by měly být i větší kusy, než ten, kterého jsi viděl, alespoň se to povídá. Dusei je vyčenichají. Vyčenichají také jiná nebezpečí. Dokonce i mri neradi chodí tímto krajem sami, ačkoliv to dovedeme zvládnout. Nemyslím, že bys to dokázal."

"Rozumím ti," kývl Duncan.

Potom kráčeli tiše, poblíž stěny útesů, kde to bylo bezpečné, kolem uzavřených a kameny označených jeskyní, a podivné tvary skal Sil'athenu jeden po druhém mizely za nimi obklíčující je a zakrývající pohled na cestu, kterou přišli.

"Co je to za místo?" zeptal se Duncan ztišeným hlasem, když minuli vysoké náhrobky she'panei.

"Nla'ai-mri," konstatoval Niun. "Sil'athen, pohřebiště našeho lidu."

A Duncan pak už neřikal nic, jen se neklidně rozhlížel z jednoho konce údolí na druhý a také nazpět přes rameno, kde vítr smazával jejich stopy, úplně stírajíce všechny známky toho, že muži kdy kráčeli touto cestou.

Vedla je teď Melein, kráčela v čele, ruku položenou na hřbetu Niunova duše, který se pomalu sunul vedle ní, a dokonce to vypadalo, že ho ten dotek těší. Zašli hluboko mezi kaňony po stezce, kterou Niun nikdy nešel, dolů skalní uličkou, která vedla k hrobkám she'panei. Tu a tam byly znaky vryté do skal - pravděpodobně jména dávných she'panei nebo směrníky, Melein je četla a Niun spoléhal na její vedení, na to, že zná cestu, ačkoli po ní ještě nikdy nekráčela.

Byla unavená a chvílemi to vypadalo, že se bude muset určitě zastavit, ale nemusela, jen na okamžik popadala dech a zase znovu kráčela dál. Polední slunce přešlo do žhnoucího jasu odpoledne a kleslo natolik, že kráčeli v chladném stínu útesů, nebezpečném, kdyby nebylo ochraňujících dusů, kteří pro ně zkoumali cestu.

Hluboko ve stínu došli k slepému zakončení mezi útesy a Niun pohlédl na Melein, náhle uvažuje, zda přece jen nezabloudila nebo zdali je to tady, kde si ona myslí, že by se měli zastavit. Ale ona hleděla vzhůru na pěšinku, kterou neviděl, dokud nepohlédl směrem, kterým se dívala, a která vůbec nemohla být vidět z jiného než tohoto místa. Vedla stále vzhůru do rudých skal, do bludiště pískovcových pilířů, které zabodávaly prsty do nebe.

"Niune," řekla pak a otočila se zpět.

Pohlédl tam, kam ona, na Duncana, který vyčerpaný v řídkém vzduchu klesl k oddechu na svůj vak. Dusei se pohybovali kolem něj. Jeden vztáhl tlapu. Duncan znehybněl, stále vleže a hlavu na vaku.

"Yai!" pokáral duše Niun a ten provinile stáhl zvědavou pracku. Všichni dusei odstoupili, vyzařující společně zmatek.

A i ve své vlastní mysli cítil neklid při myšlence, že učiní ten krok a vstoupí spolu s člověkem do bludiště, kde každý chybný krok může znamenat jejich konec.

"Co s ním mám dělat?" zeptal se Melein ve vznešeném jazyce, aby jim Duncan nemohl rozumět. "Neměl by tu být. Mám nalézt cestu, jak se ho zbavit?"

"Dusei se o něj postarají," řekla. "Nech ho být."

Začal protestovat, ne kvůli vlastním zájmům, ale ze strachu o ni, nevypadala však, jako by byla připravena poslouchat.

"Musí jít poslední, až budeme stoupat," pravil, a přesto se v jeho vnitřnostech stahoval uzel strachu. Intel viděla jejich budoucnost jasně: Mám špatný pocit, řekla té noci, ve které měli všichni zemřít. A on měl takový strach právě teď, chladnou, jasnou výstrahu, že zde je bod, za kterým už není návratu, že ztrácí nějakou šanci nebo něco míjí, a člověk pronikal hlouběji a hlouběji do jeho mysli.

Nechtěl ho. Nesl Duncana ve své mysli stejným způsobem, jakým nosil vzpomínky na útok, nesmazatelně. Pohlédl na člověka a otrásl se náhlou silnou ošklivostí a zjistil, že člověk představuje břímě a on neví, co s ním udělat. Dotkl se pistole.

Ale byl učiněn kel'enem pro čest Lidu a ne pro obyčejnou řezničinu a Melein mu nakázala něco jiného, čímž ulehčila jeho svědomí. Nebyl schopný učinit takové rozhodnutí. Bylo na ni to říci a ona to řekla v souhlase s jeho lepším já.

A Duncan na něj náhle pohlédl a on sklouzl prsty po opasku ve snaze zakrýt své myšlenky a ten pohyb. "Pojď," řekl Duncanovi. "Pojď, teď půjdeme nahoru."

Sám vstoupil na úzkou stoupající pěšinu a hned viděl, že Melein je sotva schopná vystoupit po té rozvrásněné a neužívané pěšince. Zapřel nohy, kde mohl, a natáhl se po její ruce a ona sevřela jeho prsty křížem, aby odlehčila svému poraněnému boků. Pohyboval se velmi opatrně pokaždé, když ji musel jemně postrčit, aby jí pomohl, protože viděl její tvář a věděl, že snáší velké bolesti.

A na půl cesty je zastihl zvuk letadla.

Byl to Meleinin citlivý sluch, který ho zachytil první, když odpočívala mezi jednotlivými kroky, a obrátila se a ukázala tam, kde kroužilo nad hlavním údolím. Nebylo možné, aby je zde mohlo vidět, nebo jakkoli zaregistrovat, a tak ho mohli volně sledovat, drobnou skvrnku v zbylém růžovém pološeru.

Niun neviděl jen to, ale i Duncanova záda, jak člověk stál pevně na svém místě naproti velkému balvanu a hleděl ven na ten stroj, ale nemohl nic než myslit, jak by Duncan s radostí vyběhl, aby mu dal signál, a jak by to mohl klidně udělat, kdyby měl v budoucnu možnost.

Nebyli už sami na tomto světě.

"Stoupejme," pravila Melein, "abychom se dostali za útesy, než oni obkrouží svou dráhu."

"Pojď," usekl Niun k Duncanovi s nenávistí v hlase a Duncan se otočil a stoupal za nimi, pryč od všeho, co mohlo se vši pravděpodobností znamenat naději na záchranu.

Když se znovu díval dolů, aby pomohl Melein, Niun vzhlédl a letadlo nespatriil a to mu vůbec nebylo příjemné. Mohlo se velmi snadno objevit přímo nad jejich hlavou míjející útesy a pískovcové prsty, které je kryly pouze částečně.

A k jeho úlevě najednou, když dosáhli vrcholku útesů, nestáli před další planinou, ale sestoupili dolů po mírném svahu, a pak sledovali stezku vinoucí se mezi pískovcovými pilíři, které teď plály červení proti purpurovějícímu nebi.

Byl tam silný vítr, který vhněl mráčky mezi pilíře a stíral jejich stopy hned poté, co je nadělali.

Duncan znovu začal suše kašlat a trvalo to nějakou dobu, než člověk znovu popadl dech po tom stoupání. Byli ve velké výšce, kde byl daleko sušší vzduch než v nížině. Zde ve vysočině vysoko nad ostatní krajinou neexistoval déšť, pouze větrem hnaný písek. Dál bylo moře, The'asacha, ale bylo stejně malé a mrtvé jako Alkalické hraničící s regulským městem. A za tím mořem byl horský řetěz Dogin, pouhá kostra erodovaných hor, které však byly dost vysoké, aby vedly větry tam a zpátky napříč páteří kontinentu a vytvářely bouře, které nikdy nedopadaly na horské pláně, ale dolů do rovin.

Mračna, která teď lemovala nebe, byla nasměrována, aby složila svůj náklad vlhkosti v nížinách a jim nezpůsobila ani znepokojení z bouře, ani jim neposkytla naději na vodu. Vše, co jim přinesla, bylo temné nebe a těžká, nebezpečná chůze bez světla hvězd. Do Niunova sluchu náhle pronikl zvuk letadla, a tak zahnal člověka a dusei do nejhlubších stínů v houstnoucí temnotě - Melein ihned hledala skrýš. I kdyby z letadla cokoliv viděli, byl by to obraz duse, horký mohutný obrys pro jejich přístroje, něco, co se dalo zcela běžně vidět v divočině. Kdyby střileli po každém dusovi na Kesrithu, pak by jejich pátrání trvalo velice dlouho.

Přeletělo. Niun s pěsti sevřenou na člověkově rouchu stiskem, který nepovolil, dokud se nepřipojil k nim, vyšel a nabral svůj první klidný nádech.

"Mohli bychom si zde chvíli odpočinout," řekla Melein slabým unaveným hlasem. "Je to odsud ještě daleko - musím si odpočinout."

Niun na ni pohlédl a viděl její bolest, kterou se snažila tak dlouhou skrývat. Při výstupu cítil každé její bolestné zachvění na vlastní kůži. A nemohli si odpočinout dlouho. Byl tím zarmoucen, neboť cítil, že Melein vynakládá své poslední síly na tu nálehavou další cestu.

A bez ní nebude nic.

Použil látku jako příkrývku a usadil ji po bok duse, do toho přátelského tepla a byl rád, když se uvolnila v pohodlí, jež jí nabízel, a vráska bolesti vrytá do jejího čela povolila a začala mizet.

"Budu v pořádku," pravila dotýkajíc se jeho ruky.

A pak se její oči rozšířily a on se otočil za stínem - rychlé hmátnutí po láhvi s vodou a Duncan byl pryč v bludišti skal ponořených v temnotě.

Niun zaklel a vrhl se za ním, slyšel žalostný řev dusei hned za sebou. Oběhl bok pilíře napůl čekaje léčku, což by byla od člověka hloupost, ale neobjevil ji.

Nebylo tam vidět Duncana ani náznak jeho přítomnosti.

Opustil Melein a polil ho pot při myšlence, co by se mohlo stát, kdyby se Duncan vrátil jinudy a napadl ji, jak tam leží, poraněnou.

Pak zesílil zvuk dusího honu, sténání, jež přinesl vítr, a ten křik znamenal, že kořist je v dohledu. Blahořečil řadě bohů své kasty a vyrazil za tím zvukem s pistolí v rukou.

A tak potkal Melein, bledé zjevení v temnotě, a duse vedle ní a spolu našli slepou uličku, kam druzí dusei zahnali Duncana.

"Yai!" zavolal Niun zvířata, dříve než ho mohla obklíčit a zabít, a ta zakroužila v divokém ústupu se spuštěnými rameny jen tak daleko, aby se Duncan mohl zdvihnout z výčnělku, kam byl zahnán. Neudělal to. Krčil se tam, závoj ztratil v tahanici, kterou vyvolal, jeho nahá tvář byla zkřivena vyčerpáním a zlostí. Mučivě kašlal a z nosu se mu spustila krev. "Pojď dolů," řekla Melein.

Ale on to neudělal a Niun pro něj šel, když odstrčil dusei na strany. Duncan se pak pokusil pohnout, ale znovu upadl a zůstal ležet s hlavou spuštěnou na složené ruce.

Niun vzal řemen láhve s vodou a vytrhl ji z Duncanových rukou a nechal ho chvíli odpočinout, protože se jim všem těžce dýchalo.

"Byl to dobrý pokus," pravil Niun. "Ale příště tě zabiju. Je zázrak, že tě tentokrát nezabili dusei."

Duncan zvedl tvář s čelistí hněvivě vysunutou. Pokrčil rameny ve vzdoru, gesto, které bylo pokaženo záchvatem nepřekonatelného kašle.

"Mohl jsi signalizovat letadlu," konstatovala Melein, "a navést ho na nás."

Duncan znovu pokrčil rameny, vstal a šel s nimi z vlastní vůle, aby opustil slepou uličku. Dusei stále toužili po krvi a byli zmateni tím, že byli zastaveni a odvoláni od své kořisti, a Niun raději krácel mezi nimi a člověkem. Melein je následovala, když šli zpět na místo, kde opustili svou výstroj při honičce.

Tam se usadili na stejná místa jako na začátku odpočinku, teď už dvojnásobně vyčerpání, a Niun hleděl zamyšleně na Duncana, přemítaje, co se mohlo stát a jaké škody mohl napáchat.

Byla tu Melein oslabená svým poraněním.

A bylo tu letadlo někde poblíž, čekající na jejich nejmenší chybičku, nejmenší skluz na otevřeném prostranství v nevhodnou chvíli, připravené nalézt je a skoncovat s nimi.

"Zakryj si tvář," řekl Niun nakonec.

Duncan na něj vzdorně hleděl, jakoby nechtěl uposlechnout tohoto příkazu, ale nakonec sklonil oči a upravil si závoj, a pak na něj hleděl dál.

Dus zakňučel a vztyčil se.

"Yai!" přikázal mu Niun a on si sedl, ale nervózně se kýval. Dusí hněv rozněcoval jeho vlastní krev. Bojoval s tím a přemohl se, jak je povinen muž, který vede dusei, být rozumnější než oni.

Duncan se otočil stranou, odtrhl pohled od nich a od zvířat a upřel ho místo toho na skálu před nimi.

"Vyrazíme," pravila po nějakém čase Melein a pečlivě a bolestně se vztyčila na nohy. Klopýtla však a potřebovala okamžitě Niunovu ruku, která by ji podepřela.

Ale pak se opřela o duse a zvíře se pomalu sunulo vpřed a ona byla schopná kráčet po jeho boku zvolna a opatrně -

zvíře jako jediná jistota, kterou měli v té temné a úzké cestě mezi skalami.

Niun posbíral láhve s vodou a celý zbytek nákladu dal nést člověku a poháněl ho těžkou rukou mezi dvěma zbývajícími dusei, dříve než by mohli ztratit Meleininu bledou postavu z dohledu.

Dusei s mastnými pokožkami imunními i proti jedu zavřívek a s jemnými smysly vědomými si skrytých nebezpečí byli jedinou volbou, jak se mohli pokusit pohybovat po setmění těmito místy. A temnota, jak Melein jistě uvážila, k nim byla přátelská, jak nikdy nemohla být k těm, kteří ji pronásledovali.

Dlouhá chůze je zavedla do otevřenějších území, kde křížili hrozivě odkryté plochy písku pod rozervanými mračny, a znovu se dostali mezi pískovcové formace, když zaslechli vzdálený zvuk letadla opět v této oblasti.

Blížilo se. Duncan zhlédl k nebesům jako by v naději a trhl sebou zpět, když Niun vytasil av-tlen z pochvy, šepot naostřeného kovu.

Stáli tváří v tvář, Niun a Duncan, stále nehybně, dokud letadlo znovu neodkroužilo pryč mimo doslech. Niun vložil zbraň zpět do pochvy s cvičenou zručností.

"Někdo," zachroptěl Duncan, s hlasem téměř nerozeznatelným z jeho zraněného hrdla. "Někdo ví, kde vás hledat. Nemyslím si, že by to mohli vědět moji lidé."

Tato slova vlila chlad do Niunova srdce. Pohlédl na Melein.

"Nemůžeme se znovu zastavit, abychom si odpočinuli," řekla. "Nesměj nás najít, alespoň tady ne. Musíme být na místě, než se rozední a vyrazit zpět. Niune, popožeň nás."

Niun jemně popostrčil člověka. "Pojď," dodal.

"Je to ona?" zeptal se Duncan a pokývl na Melein, aniž by se pohnul z místa, kde stál. "Má to s ní něco společného, že po vás regulové jdou?"

"Nemůže to tak být," odpověděl Niun s přesvědčením, a pak v něm začala růst nová myšlenka s hroživou jasností, mentální procesy znovu pracovaly tam, kde dlouho setrval pouze šok. Pohlédl znovu na Melein a mluvil v harari, Vzneseném jazyce. "To nemůže být, že by stíhali nás. Nemohou ani vědět, že existujeme. Co jsou pro ně dva mři, když jsou ostatní mrtvi? A jak by vůbec mohli regulové dosáhnout edunu, aby věděli, že ho opustil někdo, kdo přežil? Nemohli se přece šplhat těmi ruinami. Je to tenhle člověk, ten prokletý člověk. Má závazky tam ve městě, svého nadřízeného, a kvůli němu mne regulové stopovali přes planinu. Jestli jsou to regulové, pak jsou stále na stopě. Jsou tam regulové a lidé a pracují na téhle záležitosti."

Její oči byly stále více ztrápené. "Pojďme," prosila náhle. "Pojďme hned, rychle. Nevím, co s ním budeme dělat, ale nebudeme to řešit teď."

"Co jste to povídali?" naléhal na ně náhle Duncan svým drsným hlasem. Možná to byla některá slova, postranní pohled, že zachytil něco z toho, co říkali. Niun na něj pohlédl a neklidně si pomyslně, že Duncan může tušit, jak málo pro ně znamená jeho život.

"Pohyb," ozval se znovu Niun a strčil do něj, tentokrát už nikoli jemně. Duncan zanechal svých otázek a pohnul se, kam mu řekli, bez odporu.

A jestli to je Duncan, kterého hledají, a regulové jdou po jejich stopách kvůli němu, pak, jak uvažoval Niun, by Duncan mohl nakonec přijít k nepříteli takovým způsobem, aby zastavil toto pátrání, takovým způsobem, aby nemohl prozradit tu skutečnost, že she'pan Lidu stále žije.

Ó bohové, naříkal pro sebe Niun, sevřený mezi vraždou a ztrátou cti, a neviděl žádnou jinou cestu.

Ale letadlo znovu nepřiletělo a on byl schopen zapomenout na hrozbu v naléhavosti jejich současné výpravy - odložit přemýšlení o tom, co by měl udělat, až pátrání znovu propukne.

Dvakrát navzdory Meleininu přání odpočívali, v zájmu Melein, a pokaždé, když Niun chtěl zůstat déle, začala naléhat, a tak kráčeli dál. Niun ji podepřel, sevřel stíhlé prsty ve své ruce, aby jí pomohl překonat vratkost jejich nohou.

A po půlnoci vstoupili do úzkého kaňonu, který se podivně a zmateně kroutil a začal klesat tam, kde se jeho stěny o sebe hrozivě opřely nad jejich hlavami a uvrhly je do temnoty hlubší, než byla noc venku.

"Použij své světlo," řekla pak Melein. "Myslím, že nad našimi hlavami je všude samý kámen." A Niun použil Duncanovu tužkovou baterku s tak úzkým paprskem, že ani nemohl vést jejich kroky. Kráčeli stále dolů, úzkou klesající spirálou, dokud náhle nevešli do šachty, která nad nimi ukazovala nebe, a kde noc vypadala jasnější než dokonalá temnota, již putovali. Objevilo se zde rozšíření, jehož stěny byly pokryty symboly, jaké kdysi zdobily samotný edun. Nejřednější dus se vztyčil a vydal řev, který se hrozivě ozýval nahoru a dolů po cestě, a Niun otočil paprsek vlevo za dusem. Tam ve výklenku ležela hromádka černých cárů a kostí. Strážcův hrob.

Niun se dotkl čela v úctě k neznámému kel'enu, a protože viděl Duncana stát příliš blízko u tohoto posvátného místa, odtáhl ho zpět za paži. Pak obrátil lampu na vchod, kde stála Melein a kde byla cesta blokována kameny a zapečetěna otisky rukou strážce, jenž postavil celou stěnu a položil pod ní svůj život.

Melein prokázala úctu tomuto místu pohybem ruky a náhle se obrátila k Duncanovi a přísně na něj pohlédla.

"Duncane, za strážcův hrob nesmíš jít, jinak bys musel zemřít. Stůj tu a čekej. Ničeho se nedotýkej, nic nedělej, nikam se nedívej." A k Niunovi: "Rozpečet' to. Je to zákonné."

Předal jí baterku a začal od nejhorších kamenů odstraňovat stěnu, kterou strážce hlídal tolik let, oltář tak posvátný, že se kel'en mohl dočkat smrti při jeho hlídání. Věděl, jakou volbu ten muž učinil. Potravu a vodu tu kel'en měl, dostatečnou svobodu ohraničenou dohledem z jeho strážního místa, mohl lovit v zájmu přežití, ale když území nestačilo, když choroba, drsné počasí nebo narůstající věk dolehly na osamělého kel'ena, ustoupil do vybraného výklenku, aby tam zemřel věrný svému úkolu, jeho duch se vznášel nad tím místem ve stálém strážení.

A možná sama Intel stála zde a žehnala uzavření těchto dveří a vtiskla svůj polibek na čelo odvážného strážce a pověřila ho tím dohledem.

Jeden z kel'ein, kteří s ní přišli z Nisrenu před čtyřiceti léty, když Pana vstoupila na Kesrith.

Kameny s rachotem vypadávaly z otvoru stále snadněji, dokud Melein nemohla vejít nad zbytkem stěny do chladného nitra. Světlo sevřené v její ruce přebíhalo po stěnách a dotýkalo se nápisů, které byly mystérii Oltáře oltářů, zavinitých symbolů, jež pokrývaly všechny stěny. Niun to na okamžik zahlédl, pak padl na kolena s tváří odvrácenou, aby neuviděl, co neměl. Na čas mohl slyšet její jemný krok v tom posvátném místě, a pak tam nezazněl sebemenší zvuk a on se neodvažoval pohnout. Viděl Duncanu proti vzdálené stěně šachty, dusei s ním, a ani oni se nehýbali. Cítil při čekání silící chlad a začal se chvět strachem.

Jestli se nevrátí, on bude muset stále čekat. A tam nebyl žádný náznak života, dokonce ani zvuk kroků.

Jeden z dusei zakňučel, nervy trápené čekáním. Pak si tiše lehl a na dlouhou dobu se nedělo nic.

Pak přišel pohyb, tichý rytmický zvuk poprvé z nitra Oltáře, a on jej nakonec rozpoznal, jako zvuk jemného nářku, který se stával stále hořčí a zoufalejší.

"Melein!" vykřikl hlasitě, obrací oči k zakázanému místu, a uvnitř vchodu se pohybovaly stíny, jemný tok světla.

Jeho hlas se bezbožně odrážel od stěn a rozrušil dusei a on povstal, a bál se jít dovnitř a bál se nevstoupit.

Zvuk ustal. Zavládlo tam ticho. Šel až ke stěně, dotkl se jí rukou, posiluje se, aby vstoupil dovnitř. Pak zaslechl její lehké kroky, kdesi daleko uvnitř, slyšel zvuky života a ona ho nevolala. Čekal a chvěl se.

Něco se uvnitř hýbalo. Zvuky mechanismů. Trvaly a chvílemi jasně slyšel její kroky. A s panikou si připomněl, že se obrátil zády k Duncanovi, a otočil se, aby se na něj podíval.

Ale člověk pouze stál, ne blíž, než mu Melein dovolila, a nepokoušel se utéci.

"Sedni si," přikázal ostře Duncanovi a Duncan se posadil tam, kde stál, a čekal. Niun se proklínal za dohled nad Melein, při němž zapomněl na úkol, který mu svěřila, a přestal si všímat všeho venku. Ponechal je oba dva Duncanovi na milost a nemilost, kdyby se člověk odvážil jít dál a projít mezi dusei. Sám se také usadil na písku v takovém úhlu, že mohl hlídat člověka a zároveň kradmo hledět k Oltáři. Složil ruce na kolena, necitlivě je sevřel a čekal, naslouchal.

Bylo to dlouhé, dlouhé čekání, při němž se cítil stále hůře a mnohokrát změnil polohu. Jeho smyslu pro čas se zdálo, že už musí dávno nastat úsvit, ačkoli nebe viditelné nad nimi bylo stále temné. A po velmi dlouhou dobu z Oltáře nepřicházely žádné zvuky.

Nakonec se vymrštil na nohy, nedočkavý šel znovu ke vchodu, ale pak sám sebe přesvědčil, že není jeho záležitostí vstupovat na toto místo. Ve chvíli neštěstí měřil kroky malý prostor, v němž se mohl pohybovat, a chvílemi vzhlížel na člověka, který čekal tak, jak byl varován. Z Duncanových očí se v té téměř úplné temnotě nedalo nic vyčíst.

Pak se zevnitř znovu ozvaly kroky. Okamžitě se otočil, viděl bílou záři tužkové baterky ve vchodu. Viděl Melein, stín nesoucí malé světélko v prstech a cosi svírající pažemi.

Šel tak blízko, jak se jen odvážil, a viděl, že to, co nese, je nějaké pouzdro, vejcovité, vyrobené z lesklého kovu. Mělo držadlo zapuštěné na jednom konci, ale ona ho nesla, jak by mohla nést dítě, jako něco drahocenného, ačkoliv vrávorala pod jeho vahou a nemohla překročit kameny, dokud tu věc držela.

"Vezmi to," řekla slabým, přiškrknutým hlasem a on se napjal paralyzován tou vůlí a vztáhl paže, aby předmět převzal, polekán vahou, kterou musela nést. Bylo to chladné a podivně vyvážené, zachvěl se, když se ho věc dotkla.

A sám byl chladný, když uviděl její tvář lesknoucí se vlhkostí v červeném světle, které se začalo šířit za ní, a stíny přeskakovaly uvnitř Oltáře z jedné strany na druhou a zpět, jednou se obrátila, aby se tam podívala, a pak pohlédla zpět na něj jakoby z nesmírné dálky.

Melein, pokoušel se jí říci a zjistil, že je to nemožné. Byla stále Melein a sestra, ale bylo v ní obsaženo ještě něco - a on nevěděl, jak k tomu promluvit, jak ji zavolat zpět. Vztáhl ruku, znepokojen ohněm za jejími zády, a ona se jí chopila a překročila kameny ve vchodu a šla za ním. Její kůže byla chladná. Její ruka neživotně vyklouzla z jeho, jako by ho už víc nepotřebovala.

Duncan čekal, ucouvl trochu před nimi oběma a stále hleděl do světla, které sílilo za jejich zády. Možná chápal, že je ničeno něco, co má velkou hodnotu. Vypadal omámeně a zmateně.

Zůstalo tu pouze podivné chladné vejce. Niun ho svíral oběma rukama, když se Melein vydala na cestu ven. Věděl, že určitě nese základní část Pana, jehož jméno jeho kasta nemohla ani vyslovit beze strachu, které kel'en neměl nikdy vidět, natožpak dotknout se ho.

Kel'en, který ho sem přinesl, se zaslíbil poté zemřít, aby vše udržel v tajnosti a nenarušeno. Byl to čestný muž starého vychování Kelu. Teď by byl takový muž šokován Niunem s'Intelem.

Ale on nabral odvahy nést to, protože Melein může dospět své moci, cítil to jako jistotu. Byla pouze poloviční she'pan v jeho očích, dosazená násilím a nezbytností. Ale nyní věřil, že základní věci byly předány, že jí Intel dala vše, co potřebovala. She'pan, teď po tom všem ji tak mohl nazývat, věděl totiž jasně, že ona zná Mystéria. Stála tváří v tvář Pana, chápajíc, co kel'en nemohl pochopit. Nezáviděl jí toto pochopení, zvuk jejího nářku ho stále pronásledoval.

Ale ona věděla a ona řídila a v budoucnu se on bude jejímu vedení samo sebou svěřovat.

Utíkali, oni a člověk a dusei z té šachty, odkud začínal stoupat kouř, zrazující je na nebi, kde plameny zalévaly stěny purpurem a horkem. Procházeli stoupajícími zatáčkami cesty, která je vyvedla do chladné temnoty.

NOM, ve svém prvním dni nových operací, se hemžil lidskými techniky. Stavros se radoval ze zvuků a pohybů lidí po tak dlouhé době mezi pomalu se pohybujícími reguly. Přicházely zprávy, shon lidských odborníků poskytujících své schopnosti regulské technologii při opravách poškozených závodů a při čištění trosk způsobených bouří a bojem. A na místě posouzeném jako stabilní, aby uneslo loď, se Flower snažila spočinout svým zavalitým tělem, na výšině na opačné straně města, než byl zničený přístav, drobné plavidlo na stroj schopný dosáhnout hvězd, loď, která nepotřebuje ohromné pevné přistávací plochy, jejíž konstrukce umožňuje operovat úplně nezávisle.

Bylo to šťastné rozhodnutí vzít několik takových lodí na tuto výpravu pro případ nutnosti obtížného přistání, i přes jejich nedostatečnou ochranu před útokem. Saber stále spočívala nahoře u stanice, v kosmu stavěná a ke kosmu připoutaná, kilometr dlouhá a neschopná přistát kdekoliv.

Flower navzdory svému jménu byla nemotorná skořápka bez křehkosti, bez vysunutých křídel, bez potřeby nakládacích jeřábů a doků, ošklivá loď zamýšlená pro běžné pracovní úkoly.

Přivezla techniky, vědce, kteří právě začínali prosívat pozůstatky záznamu o Kesrithu, odebírat vzorky vzduchu a půdy, dělat myriády úkonů, které začnou přizpůsobovat tento svět lidským kolonistům.

"S dovolením," poznamenal bai Hulagh, když viděl, jak operace začínají. "Ve světle těchto nových dobrých vztahů litujeme nešťastného zničení našeho vybavení v přístavu. Můžeme být v mnohém nápomocni."

Regulská mláďata všeobecně však nebyla tak snadno přizpůsobivá: dráždila je blízkost lidí a dávala přednost práci ve vlastních skupinách. Netajila se tím, že by ráda už byla mimo Kesrith a hledala bezpečí u svého vlastního druhu v regulském vesmíru.

Ale Hulagh vzal několik z nich do své kanceláře v Nomu, a když mláďata vyšla, usmívala se na lidi a měla pro ně jen zdvořilost a mocný strach z baie.

Až do doby, kdy udeřily bouře, a dusei se vrátili. Ta zpráva poprvé přišla z výroby vody od Galeyovy skupiny, která hlásila na Flower, že tam jsou velké počty zvířat pohybujících se po vysočině, a Flower to potvrdila a sdělila vše biologům a v důsledku toho i Stavrovi.

Stavros umístil své saně do kolejí, které ho mohly dopravit na vzdálenou stranu Nomu, a projel několika výhybkami na pozorovací můstek, opustil jej a pomocí manuálního ovládání vyjel dveřmi do štiplavého větru.

Červenavá hradba mraků byla vymetena a tam, tam a tam, všude kolem viditelného obzoru seděli dusei.

Zachvěl se, což nemělo nic společného s větrem ani se štiplavým pachem kesrithských dešťů. Seděl v saních, vítr bičoval jeho řídké vlasy. Viděl Flower rozkročenou na vrcholku pahorku a vzdálenou výrobu vody a vozidla spěchající se skrýt, než udeří bouře, a letouny ženoucí se na nouzové pole dřívě, než je dostihne bouře, bude to zázrak, jestli je posádka dokáže včas zajistit. Sevřel hněvem pěst, předvídaje škody, letadla stržená kesrithskými větry a rozhozená jako hračky po přistávacím poli - lidské zařízení, drahé a nenahraditelné.

Přeladil na vlnové délky Flower a slyšel ji, jak udílí zběsilé instrukce. Varovali všechna letadla a hledali způsoby, jak je vést kolem bouře k dočasnému přistání kdekoli. Díval se, jak blesk ozářil mračna, a ta se množila a zvětšovala a valila se s dunivou rychlostí rudě zalitá září Arainu.

A dusei v nekonečných řadách seděli a hleděli a setrvali na stráži. Začal padat déšť.

Stavros se zachvěl, když první kapky pokropily předek saní. Nebylo to místo, kde by bylo moudré sedět, obklopený kovem, s blesky zářícími nad hlavou. Zacouval, otevřel dveře, vjel do Nomu a znovu průchod uzavřel, stále poslouchaje hovor Flower, s povětrnostním radarem na své obrazovce, oblouk bouře sevřený na mořském břehu a na městě samotném.

Flower, vyslal a přerušil jejich spojení. Flower, tady Stavros.

Potvrdili příjem, slabý kovový zvuk rozbíjený statickými výboji.

Flower, dusei, dusei --

"Viděli jsme, pane. Bohužel máme málo času..."

Přerušil je znovu. Flower, vyžente dusei. Rozrazte je, rozežente.

Potvrdili příjem příkazu. Seděl ve svých saních a cítil se, jako by ztratil rozum, jako by ho opustily smysly. Na Flower nepochybně usoudili, že ho opustil rozum. Ale zlověstná těžkost vzduchu přetrvávala. Bodalo ho v kříži. Nemohl snášet přítomnost dusei, hledících na hranici bouře.

Zodpovídají za ni?

Odmítl tomu uvěřit. Ještě v panice vehnal Flower do sporu. Slyšel, jak diskutují o tomto úkolu - příliš moudří, aby hovořili o jeho rozumnosti v jeho doslechu. Seděl tam a naskočila mu husí kůže, jeho zuby téměř drkotaly, třesoucí se a nemocný stařec, pomyslel si, muž, který byl příliš dlouho mezi cizinci.

Mohl by zrušit svůj vlastní příkaz, znovu je vyrušit a přikázat jim, aby se zabývali důležitějšími věcmi.

Ale nemohl se ani sám zbavit strachu z dusei.

Jeho obrazovky byly náhle plné statických výbojů a tím ho zbavily možnosti s kýmkoli se spojit. Výboje trvaly a tu se přes jeho přijímač kmitl tón, který pronikal do hloubi a týral uši a pak překročil hranice slyšitelnosti. Vyrazil zpátky dolů se zoufalou rychlostí, náhle pohlcován obavou, že i samotné saně by mohly přestat fungovat a on by byl v pasti, neschopen se pohnout nebo volat o pomoc.

Přes oponu deště na skle sledoval, jak se linie dusei začala rozpadat a zvířata byla rozprášena, ale stále se chvěl, vyděšen, když viděl, že mnoho z nich nevyrazilo do kopců, ale k městu, vstupovalo do jeho ulic a potulovalo se tam, kam dusei nebyli zvyklí chodit.

Útočiště.

Výboje trvaly.

Z reproduktoru se ozval regulský hlas zkreslený statickými výboji do nesrozumitelnosti. Adresní systém se sporadicky odpojoval a zase zapojoval. Krupobití rachotilo na oknech a nebezpečně jimi otřásalo. Stavros se spěšně snažil zapojit bouřkové štíty na vyhlídkové palubě, ale ty nefungovaly.

Uvažoval o přepnutí saní na baterie, aby získal jejich informace, ale obrazovky zůstávaly mrtvé. Někde se ozval rachot, těžký dopad řídicího se plexiskla a vítr a zápach deště vtrhl do sálů Nomu.

Stavros couvl se saněmi, snažil se vjet do kolejí, ale zakázil příkazovou sekvenci a musel začít znovu.

Povedlo se. Rychle vyklouzl z té oblasti, zabočil za roh a našel sál, kde se to stalo, nechráněná okna a vyražená skla ležící na koberci na konci sálu a záclony sebou třepetaly uvolněné ze svých závěsů. V sále se krčila regulská mláďata. Zbavený obrazovek s nimi nemohl komunikovat. Shlukla se kolem něho a chrlila otázky, hledala jakéhokoli staršího, třeba lidského, který by jim radil. Protlačil se mezi nimi se saněmi a hledal klesající rampu k bezpečnější straně budovy, kde byly kanceláře. Tamější sál byl prázdný. Veřejný adresář nepřestával blikat.

Hulagho vyhledávací kanceláře našel otevřenou, když obtížně řídil svou jízdu, a objevil samotného baie zběsile se snažícího uzavřít bouřkové štíty.

Venku byl dus. Tyčil se za tenkým plexisklem, které se prohýbalo pod nápořím jeho tlap.

Hulagh couval se svými saněmi a zoufale tiskl ovládání, Stavros nehybně seděl a v hrůze se díval na ten útok. V Nomu teď nebyly dveře, které by bylo možné ovládat, nic co by se dalo dělat, kdyby zvířata vtrhla dovnitř. Okna se zachvívala.

"Zbraň!" zavolal na Hulagha snaže se, aby to bylo nahlas a srozumitelně. "Zbraň!"

A couvl a Hulagh buď porozuměl nebo dospěl ke stejnému závěru. Pohnuli se tak rychle, jak to jen saně dovolovaly a Hulagh objel stůl a našel pistoli, kterou pozvedl v třesoucích se rukou.

Ale dus ustoupil, kolébající se hnědý tvar rychle zmizel v lijáku přes ulici.

Byli tu další, nejasné hnědé obrysy, které se shlukovaly a pohybovaly, nervózně kroužily kolem a pomalu, jakoby zapoměly, proč se tu ocitly, mizely v ulicích města a vytrácely se.

Potom déšť zeslábl, zanechal pouze kruhy na kalužích a bouřkové štíty najednou konečně zareagovaly, ale příliš pozdě pro tuhle bouři.

Veřejný adresář se vyčistil a ozval se stálý proud instrukcí. Stavrosovy obrazovky znovu získaly přehlednost.

"Stavrosi, Stavrosi, slyšíte?"

Ovšem, odvětil. Velmi jasně a odpojit se, protože najednou měl šedo před očima a byl spokojený, že může zůstat v klidu, dýchat a čekat, až se zmírní namáhavé bušení srdce a hučení v uších.

V prvním patře je pryč okno, upozornil Hulagha. Myslím, že i nějaké škody.

"Mláďata se o to postarají."

Ani jeden z nich se nezmínil o dusovi. Flower se stále snažila sdělit mu, co se tam právě děje. Slyšel je, jak hovoří s letadlem, které bylo odvoláno při nástupu bouře, aby přivezlo jejich ztracené pátrače zase zpátky do města.

A jeden z letadla, drsný akcentovaný hlas Hada Surag-gi, odpovídal. "S dovolením, s dovolením, vracíme se k pověření, Flower - bai, vracíme se k pátrání."

A lidský hlas z téhož letadla klesl a žádal vysvětlení celého narušení.

Stavros si otřel tvář, vypnul zvuk a pohlédl na baie.

"Nikdy za mé zkušenosti," pravil bai. "Nikdy, ctihodnosti." A Hulagh udeřil do kláves a přivolal mladšího služebníka, aby objednal soi a záznamy, a proklínal pomalost mláděcích rozumků.

Jeho dech dosahoval znepokojujícího tempa. Bylo to okamžik před tím, než se dokázal ovládnout. "Všichni zešileli."

Jejich svět, odvětil Stavros. Jejich, před mří.

Objevila se soi, nesená mládětem tak vzrušeným, že šálky tančily po tácu, a Stavros pil svoji neoslazenou a cítil vítané teplo v žaludku.

Konečně měl odvahu dotknout se ovládání a otevřít znovu bouřkové štíty, stále si připomínaje to zvíře, ale náměstí bylo pusté. Žádný regul ani člověk se jistě neodvážel ven, dokud nebude známo, kam duše zmizeli.

Cítil, že bude vidět to zjevení, které útočilo na okno, při svých pozdějších zlých snech, a jestliže regulové měli sklon k nočním můrám, bude je bai mít také.

"Jsem velice starý," řekl Hulagh naříkavě. "Jsem příliš starý na takové věci, bai Stavrosi. Regul, který obsadil tento svět, musel být blázen." Usrkl soi. "Mri je dovedli zvládnout. Teď už to nedovede nikdo."

Mohou tam být ohrady, odvětil Stavros. Můžeme je postavit.

Hulagh byl dlouho zticha, než vypil téměř celý koflík soi; jeho nozdry rychle pracovaly. Nakonec si povzdechl a odvrátil své saně od okna. "Holn," pravil.

Ctihodnosti?

"Holn zatajoval záznamy. Já se neptal a oni nic neřekli, teď to vím." Nozdry vypouštěly prudké výdechy. "Stavros-bai, já i vy jsme nepoložili dost otázek. Teď, vy i já, máme v rukou jen fragmenty toho, co jsme mohli vědět o Kesrithu. Jsme společně v obtížích a máme stejného nepřítele."

Holn.

"Holn," souhlasil Hulagh. "Byli šikovní, lidská ctihodnosti, a já nebudu schopen postavit se tváří v tvář hněvu mého dochu, když se vrátím všeho zbavený. Lodi, vybavení, všeho, ctihodný Stavrosi. Jsem zničen. A Holn stejně podvedl i vás."

Bai Hulaghu, měl jste v úmyslu sdělit tuto informaci.

"Majetek doch Alaghu," řekl Hulagh, "je zde spolu se mnou a s mláďaty, která přežila. Nechci být vyslán zpět v hanbě

na palubě lidské lodi. Budeme jednat, Stavrosi."

Spojenectví, ctihodnosti?

"Spojenectví, bai Stavrosi. Obchod. Směna. Myšlenky. -Pomsta."

Stavros si všiml temných zářících očí. Kolem Kesrithu, odpověděl, jsou využitelná území.

"Především je nezbytné," odpověděl Hulagh, "udržet Kesrith."

Jak ho drželi Holn a mri, poznamenal Stavros, s využitím jeho zdrojů. Dokonce i dusei. Dokonce i těch.

Lehl si, aby se díval z okna na pochmurné nebe, a spatřil trosky přístavu a déšť a zvažoval zdroje, s kterými měli pracovat, a poprvé jeho naděje začaly mít příchut' pochybností.

Když zavřel oči, stále viděl zvíře v okně, nerozumné, nekontrolovatelné jako živly, nenáviděl je tím spíše, že byla mimo dosah rozumu, protože byla stejně jako bouře živelnou silou.

Antipatie ke všemu, co je regulské a kiluwanské, k dusei.

Ale jsou částí Kesrithu, která nemůže být ignorována ani zničena.

Kombinací náhodných prvků je svět Kesrithu a v budoucnosti, jak předvídal, nebude pod vedením George Stavrose.

Nemohl nadále vést. Děлил se o Kesrith se zvířaty a reguly.

Sevřel ruku na řízení a naslouchal znovu Flower, slyšel hovor z pátracího stroje, který byl připoután stále ještě na zvolených trajektoriích ve snaze najít ztracenou duši v celé té divočině, kde běhali divocí dusei a bouře zuřivě přerývaly zemi.

Téměř jim přikázal přistát.

Ale už dával Flower dost nerozumných příkazů. Nevykonával ten pohyb. Viděl jedno z letadel kroužit daleko nad troskami edunu a pokračovat na západ, skvrnu, která rychle mizela v mlze.

23. kapitola

MELEIN konečně usnula. Niun si vytíral únavu z očí, sevřel těžký kovový ovoid v náručí a položil si hlavu zpět na teplý dýchající bok duse. Duncan ležel roztažený v písku na břicho, jeho rozervané a nouzové roucho nebylo dostatečně schopné ochránit ho od škrábanců a pískových vřídků. Jeho kůže, holá nad botama, byla pokryta odřeninami a spálená sluncem. Jeho oči nechráněné závojem a bez mžurky, která by jim ulehčila, ronily slzy, jež tvořily pruhy na stálém pískovém povlaku tváře jako u duse, který je miuk.

Duncan byl v tu chvíli příliš vyčerpan, aby jim působil nějaké nepříjemnosti. Niun postřehl, že jo se opírá o skálu, jeho luinová kamufláž byla o trochu tmavší než červený pískovec, ke kterému přilnulo pro stín v tomto nejparnější období dne. Jméno značilo mimikry. To zvíře bylo neškodné, číhalo na hady, kteří byli jeho přirozenou potravou. Nebyla to špatná společnost v tábořišti, tohle jo.

Niun přikývl nad svým nákladem, ruce sevřené kolem něj, a položil si hlavu a konečně se uvolnil, aby na chvíli usnul, teď když se Melein uložila. Téměř omdlela, dříve než se zastavili v této skrýši, unavená a raněná víc, než chtěla připustit.

Šla od nich pryč do soukromí skal a strhala ze sebe látku do dlouhých pruhů. "Myslím, že to pomůže mému boku," řekla, a protože tam nebyla žádná kath'en nebo kel'e'en, aby jí posloužila, ošetřila se sama. Žebro bylo zlomené, jak se bál, nebo přinejmenším naštipnuté. Trápil se hlubokým ledovým strachem, který ho neopouštěl.

Ale vrátila se zpět s rukou přitíštěnou k boku, pousmála se a sdělila, že se cítí o něco lépe a myslí si, že by mohla usnout, a napětí v Niunových vnitřnostech povolilo, když viděl, že dokázala zmenšit svou bolest.

Obavy ho však neopouštěly.

Snášel Duncanovu přítomnost, jeho strach z čehokoli, co by mu mohl Duncan provést, byl daleko slabší než strach o Melein, z její ztráty, z toho, že by zůstal sám.

Poslední mri.

Sníl o edunu a jeho věže se drobily v plamenech a probudil se svíraje hladký tvar pan'en při sobě v úleku, že také ten spadne do Temnot.

Ale seděl v písku a dus nehybně vedle něj. Jo svižným chňapnutím lapilo ještěrku, doneslo ji zpět na své stanoviště a zachytilo se vzhůru nohama na skále skrývajíc potravu pod svými strakatými křídly, zaneprázdněno drobnými pohyby, jimiž se krmilo a polykalo ještěrku kousek po kousku.

Niun postavil pan'en vedle sebe, tak, aby ho cítil stále na těle, a opřel hlavu o duse. Znovu si zdřím a procítl nepříjemným teplem. Pohlédl na postupující linii slunečního světla, která se posunula na Duncana, a viděl, že ho obklopila až po pás, zaplavujíc holou kůži jeho kolena a ruky. Člověk se nehýbal.

"Duncane," ozval se Niun. Nedostal odpověď a neochotně se dal do pohybu, naklonil se vpřed a zatřepal s člověkem.

"Duncane."

Hnědé oči na něj vzhledly, zuřivé, omámené horkem.

"Slunce, hloupý tsi'mri, slunce. Posuň se do stínu."

Duncan se odtáhl na nové místo a znovu se zhroutil, strhl si závoj a lehl si tak, aby chladnější písek ležel proti jeho holé tváři. Jeho oči zamžouraly a vrátila se do nich vnímavost, když Niun zaujal své místo.

"Jste připraveni vyrazit?" zeptal se jemně.

"Ne. Spát."

Duncan zvedl hlavu a ohlédl se na Melein, ležící a hledící na něj. "Kdesi," řekl lehkým šepotem, "mí lidé právě přicházejí na Kesrith. Ona potřebuje lékařskou pomoc. Víš to. Kdyby bylo jisté, že ti nad námi jsou lidé - mohli bychom se spojit s letadlem. Poslouchejte: válka skončila. Nemyslím, že nás znáte dost dobře, aby jste tomu uvěřili, ale my nebudeme chtít vše hnát dál. Žádná pomsta. Žádná válka. Pojďte se mnou. Spojte se s mým lidem. Jistě jí pomohou. A ne odvěta. Žádná."

Niun naslouchal těm slovům, lichý, přesvědčený, že přinejmenším Duncan věří tomu, co říká. "Možná, že je to i pravda," odpověděl. "Ale ona to nemůže přijmout."

"Může zemřít. Ale s pomocí..."

"Jsme mri. Nepřijímáme medicínu, krom své vlastní. Udělala, co měla udělat, svým vlastním způsobem. Nechat cizince, aby se jí dotýkali? Ne. Budeme žít, nebo zemřeme, vyléčíme se, nebo nevyléčíme." Pokrčil rameny. "Možná, že náš způsob, jak děláme věci, není ani moudrý. Někdy si myslím, že není. Ale my jsme ti poslední a budeme se držet věcí, které všichni naši předci viděli před námi. Není tu možné jednat jinak."

A cítil, že myslí tak, jak Melein plánovala, a že získali poslední malé vítězství nad tsi'mri, že pro sebe nashromáždili posvátnost a historii svého druhu, a jeho prsty se vydaly po hladkém povrchu pan'en, které držel.

"Porušil jsem dvě tradice," připustil nakonec. "Zajal jsem tě a nesl jsem břemeno. Ale pokud jde o čest she'pan, nehodlám dělat kompromisy. Ne. Nevěřím vašim doktorům. Nevěřím vašemu lidu a vašim metodám. Nejsou pro nás."

Duncan na něj pohlédl dlouze a vážně. "Ani pro přežití?"

"Ani pro přežití."

"Jestli se dostanu zpět ke svým lidem," pravil konečně Duncan, "postarám se, aby se všichni určitě dozvěděli, co regulové učinili, co se doopravdy stalo té noci v přístavu. Nevím, jestli to bude k něčemu dobré, vím, že to nic nezmění k lepšímu. Ale mělo by to být řečeno."

Niun sklonil hlavu v úctě k tomu gestu. "Regulové," odpověděl, "by tě raději viděli mrtvého, než by tě nechali říci tyto věty. A jestliže doufáš, že tě v tomto smyslu nechám opustit naši společnost a jít k nim, musím ti říci, že nikoli."

"Nevěříš mi."

"Nevěřím, že víš, co dělají, jak tvůj druh tak i regulové."

Duncan byl pak ticho a hleděl do prázdna. Díval se velmi unaveně a velmi vyčerpaně. Škrábal se na stružce zaschlé krve usazené v neholena bradě.

"Neutíkej znovu," poradil mu Niun, protože neměl rád lidské způsoby. "Nezkoušej to. Udělal jsem ti to s námi příliš snadné. Nespoléhej na to."

Hnědé oči po něm šlehly vzhůru, tsi'mri a znepokojující. Duncan se zvedl do sedu, pohybuje se, jako by ho bolel každý sval, a potřásl hlavou s výrazem znepokojení. "Raději bych zůstal živý," řekl Duncan, "tak jako vy."

Ta slova bodala. Také byla téměř pravdivá. "To ale není všechno," dodal Niun.

"Vím," odpověděl Duncan. "Příměří: mír mezi námi, alespoň dokud ji nedostaneš někam, kde bude v bezpečí, dokud ji nebude dobře. Vím, že bys kvůli ní mohl zabíjet, vím, že za jiných okolností bys nemohl. Chápu, že čímkoli je, je něčím velice zvláštním - pro tebe."

"She'pan," řekl Niun, "je Matka Domu. Ona je poslední. Kel'en je pouze nástrojem jejich rozhodnutí. Nemohu dávat jiné sliby než sám za sebe."

"Nemůže tu být nová generace?" zeptal se náhle Duncan ve své nevinosti a Niun pocítil rozpaky, ale neurazil se.

"Nemohli by jste - kdyby vše šlo jinak -?"

"Jsme pokrevní příbuzní a její kasta nevstupuje do manželství," odpověděl měkce pohnut k vysvětlení toho, co mri nikdy nevysvětlovali cizincům, ale bylo to pouze učení Kelu a nebylo zapovězené to říci. Přidalo mu odvahy, že znovu konstatoval věci, které byly vždy určené a pravdivé. "Kath'en nebo kel'e'en by mi mohly dát děti pro ni, ale žádné tu nejsou. Pro nás tu není jiné cesty. Buď oba přežijeme, jak tu jsme, nebo nedokážeme přežít. Jsme mri a to je víc než název druhu. Je to stará, velmi stará cesta. Je to naše cesta. A my ji nechceme měnit."

"Nechci být příčinou," pravil Duncan, "dokončení regulské práce. Zůstanu s vámi. Podrobím se zkoušce. Možná jednou, znovu, možná, ale ne k něčí škodě, její nebo tvé. Mám čas. Mám veškerý čas na světě."

"A my nikoli," řekl Niun. Myslí se strachem na to, že Duncan - v některých věcech moudřejší než on, protože pro lidského kel'ena bylo možné procházet kastami - pochyboval, že by Melein mohla přežít, a to odpovídalo i strachu v jeho vlastním srdci. Šel se podívat, jak si odpočala, a ona stále spala. Pohled na její pravidelný dech ho tiše ujistil v jeho pravdě. "V tichu a klidu," pravil Duncan, "by se mohla uzdravit."

"Přijímám tvé příměří," odvětil Niun a velice unaveně uvolnil závoj a přehodil konce mez přes rameno, odhaluje před člověkem tvář. Bylo tvrdé a zahanbující dělat to, nikdy neukázal tvář žádnému tsi'mri, ale připustil to u spojení, třebaže jen dočasně, a Duncan si zasloužil vidět ho tak, jak je, takový byl rád věci.

Duncan na něj hleděl tak dlouho, až rozpaky zesílily a Niun uhnul tomu pohledu.

"Mez je nezbytný v horku a suchu," řekl. "Ale já nejsem zahanben, když vidím tvou tvář. Mezi námi není mez nezbytný."

A přivinul se k pan'en a k pevné měkkosti duse, pokoušel se odpočinout si ve všem tom pohodlí, jehož mohl dosáhnout, protože se chtěli vydat na cestu v chladu a skrytu večera, v době, kdy regulové jistě doufali, že ani mri se neodváží mezi útesy.

Byl tu zvuk letadla, připomínka cizí přítomnosti v prostředí Sil'athenu. Niun ho slyšel a začal naslouchat, aby si byl jist, jak blízko nebo daleko jsou. Melein byla vzhůru a Duncan vstal a hned pátral, odkud zvuk přichází.

Byl večer. Pilíře se zbarvily rudě, planouce v soumraku. Mezi nimi byl vidět Arain, neblahý rudý kruh vlnící se v horku písčín.

Melein se snažila vstát. Niun jí rychle nabídl svou ruku a pomohl jí a ona už nebyla příliš hrdá na to, aby přijala pomoc. Pohlédla na její staženou tvář a myslil na své nezbytné břemeno. Jeho bezmocnost udělat pro ni cokoliv ho ničila.

"Musíme se dát na cestu," konstatovala. "Můžeme jít zpět dolů do Sil'athenu. Není tu žádný jiný východ z tohoto místa, který bych znala. Ale s těmi letadly..." její tvář se stáhla do výrazu hněvu a zklamání. "Sledují Sil'athenu. Věří, že to místo nás skryje - a pokud budou mít pěšáky..."

"Doufám, že budou mít pěšáky," těšil ji Niun. "To by mne uspokojilo." A pak si vzpomněl na Duncana a byl rád, že mluvil v hal'ari, kterým ona promluvila na něj. Ale bylo by vhodnější, kdyby to byli regulové, se kterými měli co dělat, protože ti nemohou chodit pěšky.

"Sestup dolů -" pravila Melein, "myslím, že bude nejlepší vyrazit právě v posledním zbytku světla, takže uvidíme na sestup. Měsíc nevyjde hned, ale až o něco později, což by nám mohlo dát chvíli tmy, abychom přešli odkrytá cizí území na počátku cesty."

"To je to nejlepší, co můžeme udělat," souhlasil. "Najíme a napijeme se, než vyrazíme. Nemusíme mít další možnost se zastavit."

A těžce ho zatěžovala myšlenka, co ta cesta bude stát Melein.

"Duncane," řekl tiše, když si dělili potravu, oba bez závoje, "nebudu schopný dělat víc, než nést to, co musím. Při sestupu..."

"Pomohu jí," odpověděl Duncan.

"Dolů je to snazší," pravila Melein a pohlédla úkosem na Duncana, jako by jí jejich ujednání vadilo.

Byly to poslední potraviny, které s sebou vzali. Od této chvíle musí lovit a rychle znovu nalézt vodu, tady na místě, kde luň nebyly příliš četné. Niunova mysl se hnala za těmito povinnostmi, dalšími obtížemi, ale příjemnějšími než ty bezprostřední.

Vydali se znovu na pěšinu, kterou přišli, a když konečně stáli a dívali se dolů do velké rozsedliny, šeré a neskutečné v pohasínajícím světle, zastíněné až do černá na dně, sevřel pan'en těsněji a sám se polekal sestupu. Když vzal v úvahu Melein, polil ho chlad.

Jestli spadne, chtěl varovat Duncana, ale to by nebylo dobré, zneuctít jistou důvěru, která mezi ně vstoupila, a pomyslet si, že člověk musí vědět, na co on myslí. Duncan mu vrátil ten pohled otevřeně a přijal úkol, který mu byl svěřen.

"Jdi první," přikázal mu Niun a člověk upevnil visící mez přes svou tvář. Stejně pevně jako to Niun už udělal se svým vlastním. Pak vstoupil na svah, pečlivě se opřel a vztáhl ruku vzhůru, aby ji nabídl Melein.

"Niune," ozvala se Melein s pohledem zjevně zarmouceným. Byla to jediná věc, v které projevila strach, svěřit se do rukou člověka, když už má velké bolesti.

Pak s rukou přitíštěnou k boku vztáhla své prsty k Duncanovým a velmi pečlivě vykročila na svah a začala sestupovat s Duncanovou rukou, která ji uklidňovala. Duncan vzpíral své tělo, aby zajistil bezpečnost, ruku nataženou, aby jí dal pevnou oporu, kdyby sklouzla. Sestupovali po malých úsecích a Niun stál s pan'en chladně a nepříjemně tížícím jeho paže a čekal, než se společně ztratí dole ve stínu.

Dusei čekali za ním a nervózně přešlapovali.

A pak něco proniklo do jeho sluchu za jeho zády.

Letadlo přilétající nad pilíři.

Sevřel držadlo pan'en, jedinou možnost, jak ho nést při sestupu, zasyčel na dusei a začal sestupovat postrašen tím, že by mohl zavinit, že budou zahlédnutí, nebo ve svém spěchu sklouznout a svalit se na Duncana a Melein.

Letadlo přelétlo přímo nad jejich hlavami, řev síly, který se odrazil od sevřených stěn, a on se přitiskl ke skále chvěje se námahou, aby se udržel na svahu. Kamínky se smekaly pod jeho vysunutou nohou. Využil příležitosti, když letadlo zmizelo z dohledu, a sklouzl o několik délek níž, do stínu, a velká těla dusei následovala za ním, sdílejíce jeho strach a vracejíce mu zpět úzkost, která ho tížila v žaludku. Začal si myslet, že už neudrží pan'en, cítil, jak má prsty rozřezané na kost, a poté, co urazil určitou vzdálenost, nevnímal už bolest, ale pouze rostoucí strnulost a nepohyblivost prstů.

Vzepřel se o skálu a vystřídal ruce, čímž změnil svou polohu na úbočí útesů a byl zeshora zaplavován deštěm kamínků a prachu zpod tlap dusei. Byli právě v místě, kde se nemohli zastavit, a tak sjel dolů zoufalým sklouznutím, dokud nedosáhl nejhlubší temnoty.

A na plošině dohonil Melein a Duncana, který na něj hleděl v tom nejslabším světle. Melein se stále držela jeho ruky, na okamžik skloněná nad balvanem.

Pak se pohnula, nemohoucí, silně se opírala o Duncana a Niun se zastavil na tom jediném pevném místě, vzepřel celým tělem tíhu, kterou nesl, a čekal, aby zastavil dusei a zadržel je tady, když byli tak nešikovní, dokud ona nebude bezpečně dole. Přišli, strkali se a on je držel tichou vůlí, intenzivním přáním, aby zůstali, utišili se a zastavili. Byli klidní dokonce i v tomto obtížném postavení, spojení smysly.

Letadlo prolétlo znovu, světla mrkala proti šerému nebi nad jejich hlavami. Niun na ně vzhlédl, chvěl se napětím a zůstal na místě, bezmocný, s rostoucím přesvědčením, že jsou ztraceni.

Určitě je vypátrali, právě v nejhorší době a na nejhorším místě.

Znovu zakroužilo.

Sevřel pan'en znovu v pravé ruce a vyrazil dolů v zoufalé naději, že Duncan a Melein stihli sestoupit, protože - jak se pamatoval - tam nebylo víc míst, kde by se dalo odpočívat. Šel, boty mu klouzaly po pěšince, odrazil se od té nebo oné

skály se silou, kterou jeho unavené svaly nedokázaly pohltit. Pokračoval stále dolů, až už jen těžko zvládl svůj sestup a z poslední otáčky spadl do písku a náraz ho srazil na kolena.

Dusei dorazili hned nato, sešplhali se se škrábáním drápů a rozhazováním písku bezpečně na dno.

A Melein usedla, bledý smotek roucha ve stínu, a Duncan k ní poklekl. Jednu ruku si tiskla ke rtům a druhou k boku a její roucho bylo potřísněno krví.

Padl před ní na kolena, pan'en v rukou, a ona nepřemohla kašel, který tlumila svým závojem. Objevila se krev. Viděl to a mžurka zakryla jeho výhled a oslepila ho. Zachvěl se na chvíli neschopen vidět, ale hned zase prohlédl.

"Začalo to při sestupu," řekl Duncan. "Myslím, že povolila žebra."

A letadlo kroužilo kolem vrcholků rozsedliny.

Niun na něj vzhlédl v zaslepené zuřivosti.

"Opust' nás," přikázal Duncanovi a vztyčil se, aby nechal pan'en spadnout do písku. Naposledy pohlédl na Melein se zavřenýma očima a uvolněnou tváří, její tělo podpíraly Duncanovy paže - dokonce i bez sen'ena, který by ji obsloužil.

Ostře zavolal na dusei a vykročil rychle ke konci údolíčka, k hlavnímu údolí Sil'athenu.

"Niune!" vykřikl za ním Duncan, ale on si toho nevšímal.

Viděl klesat letadlo na konci údolí. Sáhл pro lanka na koncích dlouhých rukávů siga a upevnil je na své místo na opascích pro vyznamenání na ramenou, čímž své paže osvobodil z překážející látky, a snažil se vlít masáží život do svých rukou zraněných a ztuhlých od nesení pan'en.

Duncan teď běžel ve snaze dohonit ho. Slyšel člověka - mučivý kašel, okamžitý trest za rychlost v řídkém vzduchu Kesrithu. Viděl letadlo na písku a regula sestupujícího po rampě. Dus po jeho boku vyrazil hrozivý řev a ti druzí se vrhli do stran na křídlech - dusí taktika na lovu, obklíčení.

Viděl regula připraveného ke střelbě se zdviženou zbraní. Neměl ho na mušce, když na něj vystřelil, zato jeho oči byly jasné a ruka pevná, když vypálil, a regul se složil, halda masa, která se stále ještě pohybovala. Nezemře snadno, zasažen do trupu. O chvíli později se rampa zdvihla a shodila zraněného regula, zbabělce, proklínal Niun regulského letce.

A vrhl se mezi skály a dral se do úkrytu, když se letadlo zvedalo, zatočilo téměř nad ním a znovu vyrazilo vpřed. Byl teď na otevřené ploše v hlavním údolí a vznášelo se tam jiné letadlo.

Mohlo by ho asi dostat. Běžel nízko mezi kameny, které lemovaly otevřenou písčinu, sledován letadly, a vypálil na nejbližší - stále bez výsledku po několik prvních výstřelů. Pak letadlo začalo mít obtíže a sklouzlo do mračna písku v údolí.

Další se snesla k němu. Nebe ožilo jejich zvuky, klesala dolů a unikala varovaná osudem jednoho z nich.

Běžel a odpočíval a vzduch teď byl cítit kovově po příliš mnoha výstřelech v řídkém vzduchu a on neviděl dost jasně, aby na ně mohl opět pálit. Výstřely tříštily skály, kde se skrýval, a zapotácel se, když kámen vybuchl jako šrapnel, roztrhl mu paži, z níž vyrazil horký proud krve.

Světla hrála mezi útesy a znemožňovala krytí. Bylo tam málo skrýší a výstřely je všechny ničily. Běžel, zalehl, zvedl se a hnal se za další skálu, a co se stalo s dusei nevěděl, tohle nebyl jejich druh boje, běsnění ohně a světla.

Údolí se změnilo v trosky, skály a přírodní útvary byly roztrženy na kamínky. Byla to konečná pomsta regulů na jeho druhu, zničit poslední svatyni Lidu, změnit zem v trosky, tak jako zničili vše, čeho se dotkli.

Těsný zásah ho vrhl stranou a povalil jej, byl oslněný, oslepený mžurkou chránící jeho oči, a vstal a běžel, příliš zmučený, aby dál střílel, jen běžel a běžel, dokud ho nedostanou jako odkrytý cíl.

Tlačilo se na něj klesající letadlo vířící písek závanem svého průletu. A pak náhle mohl myslet s jasným uspokojením a vyrazil vlevo ke konci údolí, k tomu tak starému místu, před osleplé zraky Eddana, Lirana a Debase, svých učitelů.

Bojuj spolu se zemí, učil ji svým spojencem, chtěli mu říci a on je slyšel jasně a potichu v řevu letadel.

Skácel se s nataženými údy a letadlo pokračovalo nad ním, vzneslo se, rozhazujíc písek a on ležel klidně, zatímco přistávalo a pohrávalo si světly nad pískem, kde ležel.

Dotklo se země a ta se rozlétla, velký bledý tvar vyrazil vzhůru, popadl letadlo a sevřel je konvulzími pláště, hrabač a stroj zahalen v mračnec písku, ale okraj pláště a ráz vzduchu vymrštily Niuna do výše, a pak další náraz, a viděl, jak se svět řítí vzhůru v ohni, když letadlo vybuchlo.

A potom tma.

"Niune!"

Někdo ho přivolával zpět z té tmy, bez důvěrnosti bratří, ale přesto to byl známý hlas.

Zaplavilo ho světlo. Pohnul údy pohřbenými v písku a slyšel zvuk motorů.

"Niune!"

Zaklonil hlavu a zvedl se, postavil se na nohy, které se pod ním podlamovaly, a chránil si oči paží před světlem.

Čekání.

"Niune!" byl to Duncanův hlas od otrhané siluety před světly. "Nestřílej, Niune, máme na palubě Melein. Není mrtvá, Niune."

Šel naslepo po tom hrozném šoku, mysl omámenou, a byl blízko zhroucení. A pak se v jeho mysli ozval zákon Kelu připomínající mu, že je tu she'pan, které má sloužit a především ji nemůže nechat samotnou v rukou cizinců.

"Co ode mne chcete?" křičel, jeho hlas se lámal zuřivostí, vztekem na Duncana za zradu a zneuctění. "Duncane připomínám ti, co jsi přísahal..."

"Pojď," řekl Duncan. "Niune, pojď s námi. Bezpečný průvod - držím slovo."

Zaváhal a síla ho opustila, učinil gesto poddání se a začal pomalu kráčet do světél k obrysům, které ho čekaly, vysokým a lidským.

A na pokraji vnímání zavalitý temný tvor. Viděl ho, viděl pohyb a poznal zradu. Sevřel as'ei, otočil se a vrhl, zaplavil ho oheň a už neucítil písek.

"Hada Surag-gi je mrtev," řekl Galey. "Mri jsou zavěšeni."

Duncan si otřel tvář a tímž pohybem si strhl roušku a prohrábl si zpoceně vlasy. Klopýtal zpět úzkými prostorami letadla a srazil se s medikem, který mu už dvakrát přikazoval, aby neopouštěl své sedadlo. Sedl si na palubu, která kolísala v rytmu pohybu letadla, a hleděl na dva mri, zabalené v bílém smotku hadiček a monitorovacích přípojek z automedikálních jednotek udržujících jejich život způsoby, které by mri mohli považovat za nechutné, kdyby o tom věděli.

Ale snad budou mít možnost dozvědět se to.

"Vypadá to, že to zvládnou, oba," ozval se medik. A pak zamračeně, s pohledem na prostěradlem zakrytou hmotu na zádi. "Ten regul byl důstojníkem Nomu, s kontakty. Vypadá to, že by se mohly objevit nějaké otázky."

"Jistě tu bude, na co se ptát," odpověděl klidně Duncan a pohlédl na mri a nemyslel dál na medika. Seděl s nohama složenými pod sebou stále v tom potrhaném a nouzovém rouchu a myšlenkami byl jinde, až nakonec medik odešel promluvit s posádkou.

Hovořili s ním málo po prvním vzrušení z toho, že ho našli živého, možná je odpuzoval jeho vzhled, zvláštnost muže, který vyšel živ z pouště Kesrithu, sdílejícího společnost mri a naléhajícího tak mocně na zachování pokladu mri.

Dotkl se Meleinina čela, pohládl kovový bronz jejích vlasů, sleduje stále pulsování na monitorech, které ho ujišťovalo, že žije. Meleininy zlaté oči se otevřely, mžurka se zvolna odsunula a vypadalo to, že zkoumá zvláštní místo, které spatřila - v okamžicích, kdy procitla, znovu objevujíc podivnost, v níž se ocitli. Byla podivuhodně klidná, jako by přijala tento stav. Vzal její dlouhé štíhlé prsty do dlaně a ona lehce sevřela jeho ruku.

"Niun je v pořádku," sdělil jí. Nebyl si jist, jestli tomu rozuměla, protože se ani nepohnula. "Věc, kterou jsi chtěla, je tady," dodal, ale ona se nepodívala, pravděpodobněji všechny tyhle zájmy byly vzdálené, protože byli těžce omámeni.

"Kel'en," zašeptala.

"She'pan?" odpověděl, možná si ho spletla s Niunem.

"Bude tu loď," řekla. "Cesta z Kesrithu."

"Určitě bude," řekl jí a zvažoval, zda řekl pravdu.

Válka skončila. Zbavili se regulů. Lidská loď - musí tu být - šance pro ně. To bylo maximum, které by mri byli ochotni žádat od tsi'mri.

"Určitě tu bude," řekl. Pak zavřela oči.

"Shon'ai" řekla se staženým ale mírným úsměvem. Neznal to slovo. Ale myslel, že znamená souhlas.

Paluba se naklonila. Blíží se zpět. Řekl jí to.